orson scott card

copiii minţii

saga lui ender continuă

ORSON SCOTT CARD
COPIII MINŢII

Al patrulea roman din seria **ENDER**

Traducere: Gabriel Stoian
Nemira
2006

Orson Scott Card
CHILDREN OF THE MIND

În aceeaşi serie:
JOCUL LUI ENDER
VORBITOR ÎN NUMELE MORŢILOR
XENOCID

Coperta colecţiei: Corneliu ALEXANDRESCU

Pentru Barbara Bova,
ale cărei calităţi – dârzenie, înţelepciune
şi empatie – o fac să fie un mare agent
literar fi o prietenă deosebită.

MULŢUMIRI

Le mulţumesc din suflet următorilor:

Glenn Makitka, pentru titlu, care pare acum atât de evident, dar care nu-mi venise în minte decât după ce mi l-a sugerat el când mă aflam la Hatrack River, în cursul unei discuţii purtate pe America Online;

Van Gessel, pentru că m-a iniţiat în opera lui Hikari şi Kenzaburō Ōe şi pentru minunata traducere a romanului *Râul adânc* de Shusaku Endo;

Cititorilor plini de solicitudine din Hatrack River, precum Stephen Boulet şi Sandi Golden, care au descoperit erori tipografice şi inconsecvenţe în manuscris;

Tom Doherty şi Beth Meacham de la Editura Tor, care mi-au permis să împart *Xenocid* în două părţi, pentru a putea concepe şi scrie mai bine a doua parte a istorisirii;

Prietenei şi tovarăşei de luptă pe câmpurile literaturii, Kathryn H. Kidd, pentru încurajările primite din partea ei la elaborarea fiecărui capitol;

Kathleen Bellamy şi Scott J. Allen, pentru eforturile lor deosebite într-o activitate ce părea sisifică;

Kristine şi Geoff, pentru lectura atentă, care m-a ajutat să rezolv unele contradicţii şi neclarităţi;

Şi soţiei mele Kristine, ca şi copiilor mei: Geoffrey, Emily, Charlie Ben şi Zina, pentru răbdarea arătată faţă de programul meu foarte încărcat şi cufundarea în sine pe durata redactării romanului şi pentru că m-au învăţat despre ce merită să scrii istorii.

Am început lucrul la acest roman în Greensboro, Carolina de Nord şi l-am terminat departe, la Xanadu II în Myrtle Beach, Hotel Panama din San Rafael şi la Los Angeles, în casa scumpilor mei veri Mark şi Margaret Park, cărora le mulţumesc pentru prietenie şi ospitalitate. Capitolele cărţii au fost preluate în manuscris electronic pe America Online la Adunarea Municipală din Hatrack River, unde câţiva amici din acea comunitate virtuală le-au descărcat, citit şi comentat, spre marele beneficiu al cărţii şi al meu.

1.
„NU SUNT EU ÎNSUMI”

„Mamă. Tată. Am procedat bine ?”
Ultimele cuvinte ale lui Han Qing-Jao, din
Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao

Şi Wang-Mu a păşit înăuntru. Tânărul pe nume Peter a luat-o de mână şi a condus-o în nava spaţială. Bocaportul s-a închis în urma lor.

Wang-Mu s-a aşezat pe unul dintre scaunele rotative din încăperea nu tocmai spaţioasă. A privit în jur aşteptându-se să vadă ceva nou şi neobişnuit. În afara pereţilor metalici, aducea cu orice birou de pe lumea numită Calea. O cameră curată, dar deloc impresionantă. Mobilată economic şi util. Văzuse destule holograme ale unor nave în zbor: nave de luptă zvelte şi aerodinamice, navete care intrau şi ieşeau din atmosferă; structurile uriaşe, rotunjite ale navelor stelare, care accelerau, atât cât permitea materia, până aproape de viteza luminii. Pe de o parte, forţa de penetrare a unui ac; pe de alta, puterea uriaşă a unui baros. Însă acea cameră nu lăsa impresia de forţă. Rămânea o încăpere oarecare.

Unde era pilotul? Trebuia să existe, deoarece nu putea crede că tânărul care stătea de cealaltă parte a camerei, murmurând ceva către computer, comanda o navă stelară capabilă să călătorească mai repede decât lumina.

Şi totuşi, sigur asta făcea, pentru că nu se mai vedeau alte uşi care să dea spre alte încăperi. Văzută din exterior, nava i se păruse de mici dimensiuni, iar acea cameră ocupa tot spaţiul liber din interior. Într-un colţ se aflau bateriile care înmagazinau energia transmisă de colectoarele solare de pe partea superioară a navei. Într-un dulap, ce părea izolat ca un frigider, se aflau probabil alimente şi băutură. Asta era tot în materie de provizii. Unde dispăruse romantismul zborurilor spaţiale, dacă toate dotările se reduceau la atât? O simplă încăpere.

Cum nu avea la ce să se uite, l-a urmărit pe tânărul care stătea la terminalul computerului. Peter Wiggin, aşa spusese că se numeşte. Numele anticului Hegemon, cel care unise pentru prima oară toată umanitatea sub comanda lui, pe vremea când oamenii trăiau pe o singură lume, toate naţiile, rasele, religiile şi filozofiile îngrămădite şi sufocate cot la cot, care nu aveau încotro să pornească decât spre pământurile altora, întrucât atunci cerul era ca un tavan, iar spaţiul, un hău necuprins care nu putea fi cucerit. Peter Wiggin, omul care domnea asupra rasei umane. Însă nu el era acela, bineînţeles, şi chiar recunoscuse asta. Îl trimisese Andrew Wiggin; aşa ţinea minte Wang-Mu din cele rostite de Master Han, anume că Andrew Wiggin îl *crease*

într-un anume fel. Asta însemna că Vorbitorul în Numele Morţilor era tatăl lui Peter? Ori era fratele lui Ender, numit astfel nu după, ci chiar întruchipându-l pe Hegemon, care murise cu trei mii de ani în urmă?

Peter a tăcut, s-a rezemat de spătarul scaunului şi a oftat. S-a frecat la ochi, apoi s-a întins şi a gemut.

Gesturi lipsite de delicateţe în compania unei femei. Aşa ceva era de aşteptat din partea unui zilier needucat.

El a părut să perceapă sentimentul de dezaprobare din partea ei. Ori poate că uitase de ea, iar acum îşi amintise dintr-odată că avea companie. Fără să se mai destindă pe scaun, a întors capul spre ea şi a privit-o.

– Scuze, a zis el. Am uitat că nu sunt singur.

Wang-Mu tânjea să i se adreseze cu îndrăzneală, în ciuda faptului că evitase toată viaţa acest lucru. La urma-urmelor, i se adresase cu o îndrăzneală jignitoare, atunci când nava lui apăruse ca o ciupercă după ploaie pe terenul plin de iarbă de la marginea fluviului, iar el venise cu o fiolă conţinând boala ce avea să vindece Calea, lumea ei natală, de tulburarea genetică de care suferea. O privise în ochi în urmă cu nici un sfert de oră şi-i spusese:

– Vino cu mine şi vei participa la schimbarea istoriei. Vom *crea* istoria.

Şi, în ciuda temerilor, ea îl urmase.

Şi Had fusese de acord, iar ea stătea acum pe scaunul rotativ urmărindu-l cum se comporta brutal şi se întindea în faţa ei. Să fi fost vorba de bestia-inimii lui, tigrul? Wang-Mu îl citise pe Hegemon, de aceea putea crede că în acel om înspăimântător şi măreţ zăcea un tigru. Dar şi în acesta? Într-un băiat? Mai tânăr decât ea, deşi nici ea nu mai era atât de tânără ca să nu recunoască imaturitatea cuiva. Iar el voia să schimbe cursul istoriei! Să îndepărteze corupţia din Congres. Să oprească Flota Lusitaniei. Să facă din toate planetele-colonii membri cu drepturi egale ai Lumii celor O Sută. Băiatul acesta care se întindea ca o pisică a junglei.

– Încă n-am aprobarea ta, a spus el.

Părea iritat şi, în acelaşi timp, amuzat. Dar poate nu se pricepea ea să desluşească inflexiunile vocii unuia ca el. Îi venea greu să interpreteze grimasele unui om cu ochi rotunzi. Atât chipul, cât şi glasul ascundeau limbaje nepătrunse pe care ea nu le putea înţelege.

– Trebuie să înţelegi, a spus el. Nu sunt eu însumi.

Wang-Mu vorbea limba comună suficient de bine ca să priceapă măcar idiomul.

– Adică te simţi rău?

Cu toate acestea, chiar în clipa în care a rostit aceste vorbe, ea şi-a dat seama că el nu se referise deloc la expresia idiomatică.

– Nu sunt eu însumi, a repetat el. Nu sunt adevăratul Peter Wiggin.

– Sper, a răspuns Wang-Mu. Am citit despre funeraliile lui când eram la şcoală.

– Dar arăt ca el, nu?

Tânărul a creat o hologramă deasupra terminalului. Aceasta s-a rotit pentru a privi spre Wang-Mu; Peter s-a ridicat şi a adoptat aceeaşi atitudine, rămânând cu faţa la ea.

– Există o asemănare, a recunoscut ea.

– Sigur, a spus Peter. Pentru că Ender nu m-a mai văzut după ce a părăsit Pământul când avea, da, probabil cinci ani. Un puşti, atât. Şi eu eram mic. Asta ţinea el minte când m-a invocat să mă întrupez din aer.

– Nu din aer, a spus ea. Din nimic.

– Nu chiar din nimic, a precizat el. Cu toate acestea, m-a chemat. (Apoi a zâmbit răutăcios.) „Eu pot invoca spiritele din marele adânc.”[1]

Cuvintele acelea însemnau ceva pentru el, dar ei nu-i sugerau nimic. În lumea numită Calea, ea trebuia să devină servitoare şi de aceea primise puţină educaţie. Ulterior, în casa lui Han Fei-tzu, i se recunoscuseră aptitudinile, întâi de fosta stăpână, Han Qing-Jao, iar apoi chiar de stăpân. Ea căpătase o brumă de educaţie de la fiecare, însă la întâmplare. Învăţătura ce i se dăduse avusese un caracter preponderent tehnic, şi toată literatura pe care o studiase se referea la Regatul de Mijloc sau la cel al lumii numite Calea. Ar fi putut cita la nesfârşit din marele poet Li Qing-Jao, de la care fosta ei stăpână moştenise numele. Dar nu ştia nimic despre poetul din care cita.

– Pot invoca spiritele din marele adânc, a repetat el. Apoi, schimbându-şi puţin glasul şi purtarea, a răspuns el însuşi. „Dacă pot eu, atunci oricine e în stare. Dar vor veni ele când le invoci?”[2]

– Shakespeare? a încercat ea să ghicească.

El i-a zâmbit. Asta i-a amintit ei de felul în care rânjeşte o pisică la creatura cu care se joacă.

– E întotdeauna cea mai bună alegere când citatul vine din gura unui european, a zis el.

– Citatul e ciudat, a spus ea. Un om se laudă că poate chema morţii. Iar celălalt spune că invocarea nu ajunge, aşadar, trebuie să-i convingi să vină.

El a râs.

– Ciudat umor mai ai.

---

1 Shakespeare, *Henric al IV-lea,* Act 3, scena 1 (n.tr.).

2 Shakespeare, *ibidem* (n.tr.)

– Citatul are un anume înţeles pentru tine, deoarece Ender te-a invocat din morţi.

El a privit-o uimit.

– De unde ştii?

Ea a simţit un fior de spaimă. Să fi fost posibil?

– N-am ştiut. Glumeam.

– Ei bine, nu este adevărat. Nu în sensul practic. N-a readus morţii. Deşi el crede că poate, neîndoielnic, dacă ar fi nevoie. (Peter a oftat.) Am devenit răutăcios.

Numai că aşa îmi vin cuvintele. Nu vorbesc serios. Aşa vin ele.

– Cuvintele ar putea să-ţi vină în minte, şi totuşi să te înfrânezi a le rosti.

El şi-a dat ochii peste cap de mirare.

– Eu n-am fost instruit să devin servil, aşa cum este cazul tău.

Aşadar, aceea era atitudinea cuiva care venea dintr-o lume a oamenilor liberi – dispreţ faţă de cineva care devenise servitor fără voinţa sa.

– Am fost învăţată să păstrez cuvintele neplăcute pentru mine, asta din curtoazie, a spus ea. Dar poate pentru tine aceasta e o altă formă de servilism.

– Cum ţi-am mai spus, Mamă a Vestului, cuvintele rele vin nechemate pe limba mea.

– Nu sunt Mama Regală, a spus Wang-Mu. Numele reprezintă o glumă plină de cruzime...

– Şi doar o persoană foarte răutăcioasă te-ar lua în râs pentru asta, a spus Peter zâmbind. Eu port numele Hegemonului. Am crezut că, dacă purtăm nume ridicol de complicate, asta ar putea însemna că avem ceva în comun.

Ea a rămas tăcută, gândindu-se că era posibil ca el să încerce astfel să şi-o facă prietenă.

– Am căpătat existenţă abia de curând, a spus el. În urmă cu câteva săptămâni. Credeam că ştii asta despre mine.

Ea nu a înţeles.

– Ştii cum funcţionează această navă? a întrebat-o el.

Acum Peter sărea de la un subiect la altul. Punând-o la încercare. Ei bine, se săturase să tot fie încercată.

– Mi-este clar că trebuie să stau în ea şi să mă las examinată de un necunoscut necioplit, a spus ea.

El a surâs şi a dat aprobator din cap.

– Văd că răspunzi cu aceeaşi monedă. Mi-a spus Ender că nu te laşi dominată.

– Am fost slujitoarea credincioasă a lui Qing-Jao. Sper că Ender nu te-a minţit cu privire la asta.

El a respins cu un gest vorbele ei.

– Ai propria minte. (Apoi a măsurat-o din ochi; ea s-a simţit din nou analizată şi înţeleasă de privirea lui care zăbovea, aceeaşi senzaţie ca atunci când el o privise prima oară lângă fluviu.) Wang-Mu, nu vorbesc metaforic atunci când îţi spun că abia am fost creat. Creat, înţelegi? Nu născut. Iar felul în care am fost creat are o strânsă legătură cu modul de funcţionare al navei. Nu ţin să te plictisesc explicându-ţi lucruri pe care deja le înţelegi, dar trebuie să afli ce – nu cine – sunt ca să pricepi de ce am nevoie de tine. De aceea, te întreb încă o dată – ştii cum funcţionează această navă?

Ea a dat din cap.

– Cred că da. Jane, fiinţa care sălăşluieşte în computere, păstrează în minte imaginea perfectă a navelor spaţiale şi a celor dinăuntrul lor. Şi oamenii îşi păstrează imaginea lor despre sine, despre cine sunt şi aşa mai departe. Atunci, ea mută totul din lumea reală într-un loc al nimicului, ceea ce nu durează deloc, apoi îi readuce la realitate în locul ales de ea. Nici asta nu cere timp. Prin urmare, în loc să călătoreşti ani de zile pentru a străbate cu nava, drumul de la o lume la alta, totul se petrece într-o clipă.

Peter a aprobat din cap.

– Foarte bine. Numai că trebuie să înţelegi ceva: în timp ce nava este în Exterior, nu e înconjurată de nimic. E înconjurată de nenumărate *aiúa*.

Ea şi-a întors faţa de la el.

– Nu înţelegi ce sunt acelea *aiúa*?

– Să spui că toţi oamenii au existat dintotdeauna... Că suntem mai bătrâni decât cei mai vechi zei...

– Mda, ceva de felul acesta, a spus Peter. Numai că aceste *aiúa*, în Exterior, nu se poate spune că ele există sau nu, în înţelesul nostru. Ele există... acolo. Nici măcar asta, pentru că nu există ideea de loc, nu poţi numi locul în care se găsesc. Există pur şi simplu. Până când o inteligenţă le invocă, le numeşte, le ordonează, le conferă formă şi conţinut.

– Lutul poate deveni urs, a spus ea, dar nu atâta vreme cât rămâne ud şi rece pe malul fluviului.

– Exact. Deci au existat Ender Wiggin şi alţi câţiva oameni, pe care nu va fi nevoie să-i cunoşti, care au avut noroc şi au făcut prima călătorie în Exterior. Practic, nu mergeau nicăieri. Scopul acelei prime călătorii a fost să ajungă în Exterior şi să rămână acolo, atât timp cât unul dintre ei, o geneticiană foarte talentată, să poată crea o nouă moleculă, una extrem de complexă, după imaginea pe care o păstra în minte. Sau, mai curând, imaginea modificărilor de care ea avea nevoie într-o... dar vai, nu ştii tu atâta biologie ca să înţelegi. În orice caz, ea a făcut ce trebuia, a creat o nouă moleculă, hocus-pocus, numai că nu a fost singura persoană care a făurit ceva în acea zi.

– Mintea lui Ender te-a creat? l-a întrebat Wang-Mu.

– Din greşeală. Am reprezentat, să spunem, un accident regretabil. Un efect colateral nefericit. Să admitem doar că toată lumea de acolo, *totul,* crea într-un delir. Aiúa din Exterior doresc cu disperare să fie transformate în ceva, înţelegi? În jurul nostru au fost create nave-fantomă. Tot felul de structuri firave, ceţoase, fragmentate, fragile, efemere, care se constituiau şi se dezintegrau în fiece clipă. Doar patru au dovedit rezistenţă. Una a fost molecula genetică pe care Elanora Ribeira venise să o creeze.

– Iar a doua ai fost tu?

– Cea mai puţin interesantă dintre toate, mă tem. Cea mai puţin iubită şi apreciată. Unul dintre cei de pe navă se numea Miro. Printr-un tragic accident petrecut în urmă cu ani, rămăsese oarecum infirm. Cu afecţiuni neurologice. Se exprima greoi, nu-l ascultau mâinile, şchiopăta. *El* a păstrat în minte imaginea omului puternic, preţuit, a celui care fusese el însuşi. Aşadar, datorită acelei imagini de sine păstrate perfect, un mare număr de *aiúa* s-au înlănţuit într-o copie exactă, nu a felului cum era el, ci a celui care fusese cândva şi întocmai cum tânjea să fie din nou. Să posede toate amintirile – o multiplicare perfectă a propriei fiinţe. Atât de perfectă, încât să-şi deteste la fel de mult trupul betegit pe care îl avea acum. Şi astfel... Miro cel nou şi îmbunătăţit – sau mai degrabă copia fostului Miro, cel întreg la trup – a apărut ca reproş suprem al celui olog. Şi, în faţa ochilor, trupul respins s-a destrămat în nimicnicie.

Imaginându-şi totul, Wang-Mu a exclamat:

– A murit!

– Nu, tocmai asta e, nu înţelegi? A trăit. *Era* Miro. Propriile *aiúa* – nu trilioanele de *aiúa* care alcătuiesc atomii şi moleculele corpului lui, ci *aceea* care le comanda pe toate, aceea care era el însuşi, voinţa lui – propriile *aiúa* s-au instalat pur şi simplu în corpul nou şi perfect. Acela era adevăratul lui sine. Iar cel vechi...

– Nu mai era de folos.

– Nu avea nimic care să-i dea formă. Vezi tu, cred că trupurile noastre sunt ţinute laolaltă de iubire. Iubirea acelei *aiúa* principale faţă de trupul puternic şi minunat care i se supune, care oferă sinelui toată experienţa lumii. Chiar şi Miro, în ciuda urii faţă de sine pe vremea cât fusese schilod, până şi el trebuie să fi iubit acele rămăşiţe jalnice de trup care îi rămăseseră. Până în momentul când a căpătat unul nou.

– Şi atunci s-a transferat.

– Fără ca măcar să-şi dea seama că făcuse asta, a spus Peter. Şi-a urmat iubirea.

Wang-Mu a ascultat acea poveste stranie şi a înţeles că trebuia să fie adevărată, pentru că mai auzise despre *aiúa* în discuţiile dintre

Han Fei-tzu şi Jane, iar acum, după ce auzise spusele lui Peter Wiggin, lucrurile se legau. Trebuia să fie adevărat, fie şi numai pentru că această navă stelară apăruse ca din senin pe malul fluviului, în spatele casei lui Han Fei-tzu.

– Acum probabil te întrebi, a spus Peter, cum se face că eu, nedorit şi de neiubit, cum mă cunosc, am ajuns să exist.

– Mi-ai spus deja. Mintea lui Ender.

– Imaginea păstrată de Miro era aceea a unuia mai tânăr, mai sănătos, mai puternic. Dar în cazul lui Ender, imaginile care valorau cel mai mult în mintea *lui* erau ale surorii mai mari, Valentine, şi ale fratelui mai mare, Peter. Totuşi, nu aşa cum aceştia au devenit, pentru că fratele lui mai mare murise demult, iar Valentine – ea l-a însoţit sau urmărit pe Ender în toate salturile lui prin spaţiu ea încă trăieşte, dar a îmbătrânit la fel ca şi el. E matură. O persoană reală. Şi totuşi, pe nava aceea, în timpul petrecut în Exterior, el a invocat o copie a ei din tinereţe. Tânăra Valentine. Sărmana şi *bătrâna* Valentine! Ea n-a ştiut că era atât de bătrână decât după ce şi-a văzut sinele mai tânăr, acea fiinţă perfectă, acel înger care sălăşluise în mintea deformată a lui Ender încă din copilărie. Trebuie să recunosc că ea e cea mai nevinovată victimă în toată această mică dramă. Să afli că fratele tău poartă în minte o imagine a ta, în loc să te iubească aşa cum eşti cu adevărat – ei, oricine îşi dă seama că Bătrânei Valentine – ea detestă acest lucru, dar acum aşa gândeşte toată lumea despre ea, inclusiv ea însăşi – oricine îşi dă seama că Bătrânei Valentine i se pune răbdarea la mare încercare.

– Dar dacă Valentine cea adevărată este încă în viaţă, a spus Wang-Mu, încă nelămurită, atunci cine e Tânăra Valentine? Cine e ea de fapt? Tu poţi fi Peter, pentru că el a murit şi nimeni nu se slujeşte de numele lui, dar...

– De-a dreptul ameţitor, nu? a făcut Peter. Ceea ce vreau să spun e că, indiferent dacă el e mort sau nu, eu tot nu sunt Peter Wiggin. Cum te-am prevenit, eu nu sunt eu însumi.

S-a lăsat pe spătarul scaunului şi a privit spre tavan. Holograma de deasupra terminalului s-a întors să-l privească. Nu atinsese comenzile.

– Jane e alături de noi, a spus Wang-Mu.

– Jane e tot timpul cu noi, a spus Peter. Spionul lui Ender.

– Ender nu are nevoie de spioni, a rostit holograma. El are nevoie de prieteni, dacă se poate. Sau măcar aliaţi.

Peter a întins lenevos mâna către terminal şi l-a oprit. Holograma a dispărut.

Asta a tulburat-o profund pe Wang-Mu. Fusese ca şi cum el ar fi pălmuit un copil. Sau ar fi bătut o servitoare.

– Jane este o creatură nobilă, nu trebuie tratată cu o asemenea lipsă de respect.

– Jane este un program de computer cu un virus în rutinele de id.

Băiatul care venise să o ia în nava stelară ca să o ducă departe de lumea numită Calea era prost dispus. Dar, indiferent cât de sumbră i-ar fi fost dispoziţia, acum, după ce holograma dispăruse, a înţeles ce văzuse.

– *Asta nu e* doar pentru că eşti atât de tânăr, iar hologramele lui Peter Wiggin sunt cele ale unui bărbat matur, a spus Wang-Mu.

– Ce? a întrebat el oarecum agitat. Ce anume nu e clar?

– Diferenţa fizică dintre tine şi Hegemon.

– Şi care ar fi ea?

– El arată... mulţumit.

– A cucerit lumea, a spus Peter.

– Aşadar, după ce vei face acelaşi lucru, vei căpăta acea expresie de mulţumire?

– Cred că da, a răspuns Peter. Cam acesta ar trebui să fie scopul vieţii mele. Misiunea în care m-a trimis Ender.

– Să nu mă minţi, a spus Wang-Mu. Pe malul fluviului mi-ai vorbit despre lucrurile îngrozitoare pe care le-am făcut din ambiţie. Recunosc – am fost ambiţioasă, disperată să mă ridic din starea de simplitate în care m-am născut. Cunosc gustul şi mirosul, şi le simt pe amândouă venind dinspre tine, ca duhoarea smoalei într-o zi toridă, eşti pătruns de ele.

– Ambiţia? Pute?

– Şi eu sunt îmbătată de ea.

El a rânjit. Apoi şi-a atins giuvaierul prins în ureche.

– Nu uita, Jane ascultă şi îi spune *totul* lui Ender.

Wang-Mu a amuţit, dar nu de ruşine. Practic, nu mai avea nimic de adăugat, de aceea tăcuse.

– Aşadar, sunt ambiţios. Aşa m-a imaginat Ender. Ambiţios, ascuţit la minte şi crud.

– Dar înţelesesem că nu eşti tu însuţi, a spus ea.

El a fulgerat-o cu o privire sfidătoare.

– Întocmai, *nu* sunt. Apoi a privit în altă parte. Îmi pare rău, Gepetto, dar nu pot fi un băiat adevărat. Nu am suflet.

Wang-Mu nu a înţeles numele pronunţat de el, dar a reţinut cuvântul „suflet”.

– În copilărie, s-a considerat mereu că sunt servitoare prin caracter. Că nu am suflet. Apoi, într-o zi, au descoperit că aveam. Până acum, asta nu mi-a adus nici o bucurie.

– Nu mă refer la o idee religioasă, ci la *aiúa*. Eu nu am aşa ceva. Nu uita ce s-a întâmplat cu trupul schilod al lui Miro când *aiúa* l-au abandonat.

– Însă tu nu te destrami, aşadar, sigur ai o *aiúa*.

– Nu o am eu, ci ea mă are *pe mine.* Eu continui să exist pentru că *aiúa*, a căror voinţă irezistibilă m-a invocat la existenţă, continuă să mă imagineze. Continuă să aibă nevoie de mine, să mă comande, să *fie* voinţa mea.

– Ender Wiggin? a întrebat Wang-Mu.

– Fratele meu, creatorul, torţionarul, zeul şi propriul sine.

– Şi Tânăra Valentine? Şi ea?

– A, dar el o *iubeşte.* Se mândreşte cu ea. E încântat că a creat-o. Pe mine mă detestă. Mă detestă şi totuşi voinţa lui e să fac şi să spun lucruri urâte. Când voi deveni insuportabil de rău, nu uita că fac numai ce mă sileşte fratele meu.

– Vai, să-l învinuieşti pe el pentru...

– Eu nu *învinuiesc,* Wang-Mu. Eu îţi expun realitatea nudă. Voinţa lui controlează acum trei trupuri. Pe al meu, pe cel al angelicei mele surori şi, desigur, pe al său, ajuns la vârstă medie. Fiecare *aiúa* din trupul meu îşi primeşte ordinele şi locul de la trupul lui. Indiferent cum ai privi lucrurile, eu sunt Ender Wiggin. Doar că el m-a creat ca să fiu expresia fiecărui impuls al său detestat şi temut de el. Ambiţia lui, da, ai simţit ambiţia lui, când m-ai mirosit pe mine. Agresivitatea. Furia. Răutatea. Cruzimea. Ale *lui* toate, nu ale mele, pentru că sunt mort şi, în orice caz, nu am fost niciodată aşa, nicicând n-am fost perceput astfel. Cel pe care îl ai în faţă este o fantoşă, o batjocură! Sunt doar o amintire deformată. Un coşmar. O creatură căreia îi stă bine ascunsă sub pat. El m-a readus din haos, pentru a deveni teroarea copilăriei lui.

– Atunci nu te supune, a spus Wang-Mu. Dacă nu vrei să fii toate acestea, nu le face.

El a suspinat şi a închis ochii.

– Dacă eşti atât de ageră, de ce n-ai înţeles ce am spus?

Cu toate acestea, ea înţelesese.

– Şi atunci, unde ţi-e voinţa? Nimeni n-o poate vedea. N-o auzi gândind. Ştii care ţi-e dorinţa abia ulterior, când îţi evaluezi viaţa şi constaţi ce ai făcut.

– Acesta e cel mai îngrozitor renghi pe care mi l-a jucat, a spus Peter încet, încă ţinându-şi ochii închişi. Privesc în urmă şi văd doar amintiri pe care *el* le-a imaginat în locul meu. Ender a fost luat din sânul familiei când avea doar cinci ani. Ce anume ştie el despre mine sau despre viaţa mea?

– A scris *Hegemonul.*

– A, cartea aceea. Da, pornind de la amintirile lui Valentine, aşa cum i le-a povestit ea. Plus documente publice privind cariera mea. Şi, desigur, câteva comunicaţii instantanee, dincolo de spaţiu şi timp, între Ender şi fostul meu sine înainte ca eu... adică el... să fi murit. Am vârsta de doar câteva săptămâni, şi totuşi ştiu un citat din *Henric al IV-lea,* partea I. Ewen Glendower lăudându-se faţă de Hotspur. Henry Percy. De unde ştiu asta? Când am mers la şcoală? Cât de mult am stat treaz noaptea ca să citesc piese vechi până să memorez o mie de versuri preferate? Oare Ender a invocat întreaga educaţie a fratelui său mort? Toate gândurile lui intime? Ender l-a cunoscut pe adevăratul Peter Wiggin doar vreme de cinci ani. Nu citez din amintirea unei persoane reale. Este memoria pe care Ender crede că aş fi avut-o.

– El consideră că trebuie să cunoşti Shakespeare, şi atunci tu cunoşti Shakespeare? a întrebat ea nelămurită.

– Dacă mi-ar fi dat numai amintiri despre Shakespeare... Unde sunt marii scriitori şi filozofi? Aş vrea să am numai amintiri despre aceştia.

Wang-Mu aştepta ca el să enumere lista amintirilor tulburătoare. Însă el a tresărit şi a amuţit.

– Aşadar, dacă eşti sub controlul lui Ender, atunci... eşti el. Deci el este sinele tău. Dar tu *eşti* Andrew Wiggin. Ai o *aiúa*.

– Sunt coşmarul lui Andrew Wiggin, a spus Peter. Sunt ura de sine a lui Andrew Wiggin. Sunt tot ce urăşte şi tot ce-l sperie în legătură cu sine. Acesta e scenariul ce mi-a fost destinat. După el trebuie să joc.

Şi-a făcut mâna pumn, apoi a întins-o în faţă, cu degetele încă strânse. O gheară. Iarăşi tigru. Şi, pentru o clipă, Wang-Mu s-a temut de el. Numai o frântură de secundă totuşi. Şi-a desfăcut apoi palmele. Momentul acela trecuse.

– Şi ce rol ocup eu în acest scenariu?

– Nu ştiu, a răspuns Peter. Tu eşti foarte inteligentă. Mai inteligentă decât mine, aşa sper. Deşi, bineînţeles că sunt atât de vanitos, încât nu pot crede cu adevărat că există cineva mai deştept decât mine. Iar asta înseamnă că am cu atât mai mult nevoie de sfaturi bune, pentru că eu nu pot admite că mi se pot oferi recomandări.

– Vorbeşti încifrat.

– Ăsta-i doar un aspect al cruzimii mele. Să te torturez prin conversaţii. Dar cred că se poate merge mai departe de atât. Poate trebuie să te torturez şi să te ucid aşa cum îmi amintesc că procedam cu veveriţele. Poate că trebuie să-ţi înfig trupul într-o ţepuşă, în pădure, bătându-ţi în cuie picioarele de rădăcini, iar apoi să te jupoi

fâşie cu fâşie, ca să văd când încep să apară muştele să-şi depună ouăle în carnea ta dezgolită.

Ea s-a cutremurat imaginându-şi scena.

– Am citit cartea. Ştiu că Hegemonul nu a fost un monstru!

– Nu Vorbitorul în numele morţilor m-a creat în Exterior, ci Ender, băiatul înfricoşat. Eu nu sunt Peter Wiggin pe care el l-a înţeles atât de bine în carte. Sunt Peter Wiggin despre care el a avut coşmaruri. Cel care jupuia veveriţele de vii.

– Te-a văzut făcând aşa ceva? a întrebat ea.

– Nu *eu,* a spus el pe un ton morocănos. Şi nici măcar nu l-a văzut *pe el* făcând aşa ceva. Valentine i-a povestit mai târziu. Ea a găsit cadavrul veveriţei în pădurea din apropierea casei lor din Greensboro, Carolina, pe continentul nord american, tocmai pe Pământ. Însă imaginea s-a imprimat atât de adânc în coşmarurile lui, încât a împrumutat-o şi a împărtăşit-o cu mine. Asta e amintirea pe care trebuie să o îndur. Din punct de vedere intelectual, îmi pot imagina că adevăratul Peter Wiggin probabil nu era defel crud. Avea înclinaţie pentru învăţătură şi studiu. Nu avea compasiune faţă de veveriţe pentru că nu simţea nimic pentru ele. Era vorba pur şi simplu de un animal. La fel de important ca o salată. Îmbucătăţirea ei era un act la fel de imoral ca şi acela de a face o salată. Dar nu aşa şi-a imaginat Ender acest lucru şi nu aşa mi-l amintesc eu.

– Dar cum ţi-l aminteşti?

– Aşa cum îmi retrăiesc toate presupusele mele amintiri. Din exterior. Urmărindu-mă cu o fascinaţie îngrozită cum găsesc o plăcere diavolească în cruzime. Toate amintirile mele dinainte de momentul în care am revenit la viaţă în cursul scurtei călătorii a lui Ender în Exterior, în toate mă văd cu ochii altcuiva. E o senzaţie foarte stranie, te asigur.

– Iar acum?

– Acum nu mă văd deloc pe mine însumi, a răspuns el. Pentru că nu am sine. Nu sunt eu însumi.

– Dar ţii minte. Ai amintiri. Ale acestei discuţii, de pildă, deja ai memorat-o. Priveşte-mă! Trebuie să reţii ceva, fără îndoială.

– Da, a zis el. Te ţin minte *pe tine.* Şi-mi aduc aminte că am fost aici şi te-am văzut. Dar în mintea mea nu există un sine. Mă simt obosit şi ridicol chiar în momentele în care sunt extrem de inteligent şi sclipitor.

A arborat un zâmbet fermecător, iar acum Wang-Mu a văzut din nou adevărata diferenţă dintre Peter şi Holograma Hegemonului. Era întocmai cum spusese el: chiar când se autocompătimea cel mai mult, Peter Wiggin avea în ochi sclipiri de ură interioară. Era primejdios. Se vedea cum răzbate furia. Când o privea în ochi, îşi putea imagina cum plănuieşte el felul şi momentul morţii ei.

– Nu sunt eu însumi, a repetat Peter.

– Spui asta ca să controlezi, a sugerat Wang-Mu, bănuind, dar fiind totuşi sigură că nu se înşela. Aceasta ţi-e incantaţia, ca să te înfrânezi de la a face ceea ce îţi dictează dorinţele tale.

Peter a suspinat şi s-a aplecat în faţă, lăsându-şi capul pe terminal, ţinându-şi urechea lipită de suprafaţa rece din material plastic.

– Care ţi-e dorinţa? a întrebat ea, temându-se de răspunsul lui.

– Să pleci, i-a răspuns el.

– Unde să plec? Nava asta a ta are o singură încăpere.

– Deschide bocaportul şi ieşi.

– Vrei să mă ucizi? Să mă azvârli în spaţiu, unde voi îngheţa înainte de a apuca să mă sufoc?

El s-a ridicat în capul oaselor şi a privit-o cu un aer nedumerit.

– Spaţiu?

Nedumerirea lui a derutat-o şi pe ea. Unde altundeva puteau fi dacă nu în spaţiu? Într-acolo pornise nava.

Numai că acea navă era altfel.

Când a observat că ea începuse să înţeleagă, Peter a început să râdă.

– A, sigur, tu eşti aceea care sclipeşte, doar au recreat întreaga lume numită Calea ca să obţină *geniul* tău!

Ea a refuzat să fie dusă cu vorba.

– Am crezut că vom trăi senzaţia de mişcare. Ori alt sentiment. Deci am călătorit? Am şi ajuns?

– Cât ai clipi. Am fost în Exterior, apoi am revenit în Interior, în alt loc, iar totul s-a petrecut atât de repede, încât doar un computer ar putea percepe că deplasarea noastră s-a desfăşurat în timp. Jane a făcut-o înainte de a fi terminat să discut cu ea. Înainte să-ţi adresez măcar o vorbă.

– Şi unde ne aflăm? Ce vom găsi dincolo de bocaport?

– Ne găsim în pădure, undeva pe planeta numită Vântul Divin. Aerul e respirabil. Nu vei îngheţa. Dincolo de uşă ne aşteaptă vara.

Ea a păşit spre uşă, a tras de mâner, deschizând astfel supapa ermetică. Bocaportul s-a deschis cu uşurinţă, în încăpere s-au strecurat razele soarelui.

– Vântul Divin, a spus ea. Am citit despre asta – a fost înfiinţată ca lume shinto, tot astfel cum Calea trebuia să fie o lume taoistă. Puritatea culturii japoneze antice. Dar nu cred că acum mai e la fel de pură.

– Mai precis, e lumea unde Andrew, Jane şi cu mine am simţit – dacă se poate spune că eu am alte sentimente decât acelea ale lui Ender – centrul de putere al lumilor peste care domneşte Congresul. Adevăraţii factori de decizie. Puterea din spatele tronului.

– Ca să răstorni Congresul şi să preiei rasa umană?

– Ca să opresc flota Lusitaniei. Preluarea umanităţii va apărea mai târziu ca problemă prioritară. Flota Lusitaniei reprezintă primul obiectiv. Avem la dispoziţie numai câteva săptămâni până ce ea va ajunge acolo ca să folosească Micul Doctor, Dispozitivul Medical, şi să distrugă Lusitania în elementele ei constitutive. Între timp, întrucât Ender şi toţi ceilalţi se aşteaptă ca eu să dau greş, ei construiesc în grabă nave spaţiale ca nişte conserve ca să transporte cât de mulţi lusitani pot – oameni, porcuşori şi insecte – spre alte planete primitoare, dar deocamdată nepopulate. Valentine, scumpa mea soră – cea tânără – este plecată cu Miro – în trupul lui cel nou – să caute alte lumi atât de repede, cât poate nava lor să se deplaseze. Un proiect impresionant. Şi toţi se bazează pe eşecul meu – ba nu, *al nostru.* Să-i dezamăgim, vrei?

– Să-i dezamăgim?

– Reuşind. Să dăm lovitura. Să găsim centrul de putere în interiorul umanităţii şi să-i convingem să oprească flota înainte ca ea să distrugă în mod inutil o întreagă lume.

Wang-Mu l-a privit neîncrezătoare. Să oprească flota? Acest băiat cu gânduri urâte şi inimă plină de cruzime? Cum ar putea convinge pe cineva?

Ca şi cum el i-ar fi citit gândurile, a răspuns îndoielilor ei nerostite:

– Acum înţelegi de ce te-am chemat să mă însoţeşti. Când Ender mă inventa, a uitat că nu m-a cunoscut deloc aşa cum am fost în viaţă, atunci când îi convingeam pe oameni şi-i strângeam în alianţe trecătoare şi în atâtea alte acţiuni stupide. Aşadar, Peter Wiggin creat de el e mult prea rău, ambiţios pe faţă şi excesiv de crud, ca să convingă pe cineva care are o mâncărime să se scarpine.

Ea a evitat să-l privească.

– Vezi? a zis el. Te jignesc neîncetat. Acum îmi înţelegi dilema? Adevăratul Peter, doar el ar fi fost în stare să realizeze fapta care mi-a fost încredinţată mie. El ar fi reuşit s-o facă şi în somn. Şi sigur are un plan. Ar putea să-i câştige pe oameni de partea lui, să-i liniştească, strecurându-se în consiliile lor. Acel Peter Wiggin! El ar fi în stare să îndulcească şi veninul albinelor. Dar *eu?* Mă-ndoiesc. Pentru că nu sunt eu însumi, înţelegi?

S-a ridicat de pe scaun, a trecut aproape nepăsător pe lângă ea şi a păşit afară, pe pajiştea din jurul micuţei cabine metalice care îi transportase dintr-o lume în alta. Wang-Mu a rămas în cadrul uşii, privindu-l cum se îndepărta de navă; mergea înainte, dar nu foarte departe.

„Înţeleg puţin cum se simte, a gândit ea. Îmi dau seama ce înseamnă ca voinţa să se supună altcuiva. Trăind în locul aceluia, ca şi

cum el sau ea ar fi personajul principal al poveştii vieţii tale, iar tu doar un personaj oarecare. Am fost sclavă. Dar măcar în toată acea perioadă mi-am cunoscut adevăratele simţăminte. Am ştiut ce gândeam cu adevărat, chiar dacă făceam ce voiau alţii, indiferent ce eforturi trebuia să fac pentru a obţine ceva de la ei. Însă Peter Wiggin nu are habar ce vrea cu adevărat, fiindcă nici măcar resentimentele legate de lipsa lui de libertate nu-i aparţin, până şi acestea provin de la Andrew Wiggin. Până şi ura faţă de sine este a lui Andrew, şi...”

În acest timp, el se întorcea descriind cercuri pe pajişte, trasând parcă o potecă aleatorie.

Wung-mu şi-a adus aminte de stăpâna ei – ba nu, fosta ei stăpână – Qing-Jao. Şi ea descria desene ciudate. Aşa o sileau zeii. Nu, modul acela de gândire era depăşit. Obsesia ei o determina să procedeze aşa. Să îngenuncheze pe podea şi să traseze desenul lemnului din fiecare scândură, să urmărească o singură linie a lui pe toată lungimea podelei, linie după linie. Asta nu avea nici o semnificaţie, şi totuşi ea trebuie să facă asta, pentru că doar prin supunerea absurdă şi îndobitocitoare reuşea să-şi câştige o idee de libertate faţă de impulsurile care o dominau. „Qing-Jao era sclava, nu eu, pentru că stăpânul care domnea peste ea o controla chiar din interiorul minţii ei. În vreme ce eu îmi puteam vedea stăpânul în afara mea, astfel că sinele meu intim rămânea neatins.

Peter Wiggins ştie că e dominat de temerile şi patimile inconştiente ale unui om complicat aflat la ani-lumină distanţă. Însă Qing-Jao credea că obsesiile ei proveneau de la zei. Ce contează, să-ţi spui că tot ce te controlează provine din exterior, când, de fapt, îl simţi că vine din propria inimă? Unde te poţi refugia de el? Unde te poţi ascunde? Qing-Jao sigur e liberă acum, eliberată de virusul purtător pe care Peter l-a adus cu sine pe lumea numită Calea şi l-a pus la dispoziţia lui Han Fei-tzu. Însă Peter – ce libertate poate exista pentru el?

Şi totuşi trebuie să trăiască de parcă ar fi liber. Trebuie să se zbată să-şi câştige libertatea, chiar dacă lupta în sine reprezintă doar un simptom al propriei sclavii. Există o părticică din el care tânjeşte să fie el însuşi. Ba nu, nu *el însuşi.* Un sine.

Şi atunci, care e rolul meu în toate acestea? Se aşteaptă de la mine să fac o minune şi să-i confer o *aiúa*? Asta nu-mi stă în putere.”

„Şi totuşi *am* putere”, a gândit ea.

Sigur o posedă, altfel de ce i-ar fi vorbit atât de deschis? O necunoscută, şi el îşi deschisese imediat sufletul faţă de ea. De ce? Pentru că ea cunoştea secrete, da, dar şi altceva.

A, bineînţeles, i se putea adresa neîngrădit pentru că ea nu-l cunoscuse pe Andrew Wiggin. Poate că Peter nu era decât o latură a caracterului lui Ender, adică acele lucruri de care Ender se temea şi le

ura în legătură cu sine. Dar ea nu avea cum să îi compare pe cei doi. Indiferent ce era Peter, indiferent cine îl controla, ea devenise confidenta *lui.*

Ceea ce o transforma, din nou, în servitorul cuiva. Fusese şi confidenta lui Qing-Jao.

S-a cutremurat, ca şi cum ar fi vrut să alunge acea întristătoare comparaţie. „Nu, şi-a spus ea. *Nu* e acelaşi lucru, pentru că tânărul care umblă lipsit de ţintă printre flori nu are putere asupra mea, doar îşi împărtăşeşte durerea şi speră că eu îl înţeleg. Trebuie să îi ofer totul din proprie iniţiativă."

A închis ochii şi şi-a rezemat capul de cadrul uşii. „Da, aşa voi proceda, a gândit ea. Dar ce anume plănuiesc să îi ofer? Păi, exact ceea ce doreşte – fidelitatea, devoţiunea, ajutorul meu în tot ce i s-a încredinţat să facă. Să mă scufund în el. Dar de ce plănuiesc să fac toate astea? Pentru că, indiferent cât de mult s-ar îndoi de sine, el *are* puterea de a-i atrage pe oameni de partea cauzei lui."

A deschis din nou ochii şi a păşit în iarba înaltă până la şoldul ei şi s-a îndreptat spre el. Peter a văzut-o şi a aşteptat-o mut să se apropie. În jurul ei bâzâiau albine; fluturii se deplasau ca beţi prin aer, reuşind cumva să o ocolească, deşi zborul lor părea total la întâmplare. Într-o frântură de secundă, a întins mâna şi a prins în palmă o albină de pe o floare, după care, cu rapiditate, înainte ca aceasta să o înţepe, a azvârlit-o spre faţa lui Peter.

Iritat şi surprins, el şi-a vânturat palmele ca să alunge albina înfuriată, s-a lăsat pe vine ca să se ferească din calea ei, a evitat-o şi, în cele din urmă, ea şi-a uitat ţinta, şi a zburat bâzâind către flori. Abia după aceea, furios, s-a întors către ea.

– Ce-a însemnat asta?

Ea a chicotit – îi fusese imposibil să se stăpânească, încercarea lui de a se feri de albină fusese extrem de comică.

– A, bravo, râzi. Mi-e clar că vei fi o companie *foarte plăcută.*

– Supără-te, că mie nu-mi pasă, a spus Wang-Mu. Doar atât vreau să-ţi zic. Crezi că departe, tocmai pe Lusitania, *aiúa* lui Ender a gândit: „Vai, o albină" şi te-a determinat să o alungi şi să te fereşti cu mişcări ca de clovn?

El şi-a dat ochii peste cap de disperare.

– A, ce isteaţă eşti! Bravo, Domnişoară Mamă Regală a Vestului, cu siguranţă că mi-ai rezolvat *toate* problemele. Îmi dau seama că mereu am fost un băiat curajos! Iar aceste încălţări din rubine au avut puterea să mă ducă tocmai până în Kansas[3]!

---

3 Citat trunchiat din Vrăjitorul din Oz, de L. Frank Baum, sugerând dorinţa lui Peter de a reveni „acasă", la adevărata sa identitate (n.tr.)

– Ce e Kansas? a întrebat ea, privind către încălţările lui, care nu aveau culoarea roşie.

– O altă amintire de-a lui Ender pe care el a avut bunătatea să mi-o împărtăşească, a spus Peter Wiggin.

Apoi, cu mâinile în buzunare, a rămas pe loc, privind-o.

Ea a rămas la fel de tăcută, cu mâinile împreunate în faţă, fără să se uite la el.

– Deci, rămâi alături de mine? a întrebat el într-un târziu.

– Încearcă să nu mai fii rău cu mine, i-a sugerat ea.

– Discută asta cu Ender.

– Nu mă interesează ce *aiúa* te ţine sub control, a spus ea. Ai totuşi gânduri proprii, care se deosebesc de ale lui Ender – te-ai speriat de albină, iar el nu avea cum să se gândească la o asemenea insectă în acele clipe, şi ştii bine asta. Aşadar, oricare ar fi partea din tine care se află sub control sau oricare ar fi adevăratul *tu,* din faţa ta face parte gura care-mi va vorbi, iar eu te asigur că, dacă voi colabora cu tine, ar fi recomandabil să mi te adresezi frumos.

– Asta înseamnă că nu va mai trebui să mă lupt cu albinele? a întrebat el.

– DA.

– Oricum e bine. Având în vedere norocul cu care m-a înzestrat Ender, probabil că o înţepătură de albină ar provoca un şoc trupului meu.

– Dar albina ar putea suferi mai rău, a spus ea.

El a rânjit.

– Descopăr că-mi placi. Şi urăsc asta.

Apoi a păşit către navă.

– Hai! a strigat către ea. Să vedem ce informaţii ne poate da Jane despre lumea pe care trebuie să o luăm prin surprindere.

2.
„TU NU CREZI ÎN DUMNEZEU”

„ Când urmez calea zeilor prin pădure,
Ochii mei observă creşterea răsucită a mlădiţei din bob,
Dar trupul meu se mişcă de-a lungul drumului,
Şi cei care mă urmăresc îşi spun: « Ce dreaptă e calea zeilor »,
Dar eu ştiu că trăiesc într-o lume în care nu există drum drept.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Novinha nu voia să vină la el. Bătrâna şi blânda învăţătoare a adoptat o atitudine sincer îndurerată când i-a spus lui Ender:

– Ea nu s-a supărat. Mi-a zis că...

Ender a dat din cap, înţelegând că bătrâna învăţătoare era sfâşiată între compasiune şi onestitate.

– Îmi poţi reda cuvintele ei, a spus el. Doar îmi este *soţie,* aşa că voi rezista.

De exasperare, bătrâna învăţătoare şi-a dat ochii peste cap.

– Şi eu sunt căsătorită, ştii asta.

Bineînţeles că ştia. Toţi membrii din Ordinul Copiilor Minţii lui Hristos – Os Filhos da Mente de Cristo – erau căsătoriţi. Asta era regula.

– Sunt căsătorită, aşa că ştiu cât se poate de bine că soţia ta e singura persoană care cunoaşte toate cuvintele pe care *nu* doreşti să le auzi.

– Atunci dă-mi voie să revin asupra spuselor mele, a zis Ender cu îngăduinţă. Mi-e soţie, aşadar, sunt hotărât să le ascult, indiferent dacă le pot suporta ori nu.

– Ea spune că trebuie să termine plivitul şi nu are timp pentru bătălii mai neînsemnate.

Da, aşa vorbea Novinha. Ea îşi putea spune că luase mantia lui Hristos, dar în acel caz, era vorba de acel Hristos care îi alungase pe farisei, care rostise numai lucruri nemiloase şi sarcastice atât duşmanilor săi, cât şi prietenilor, nu despre acel Hristos blând, cu o răbdare necuprinsă.

Cu toate acestea, Ender nu era dispus să plece doar pentru că îi fusese rănit orgoliul.

– Şi atunci, ce mai aşteptăm? a întrebat Ender. Arată-mi unde pot găsi o săpăligă.

Bătrâna învăţătoare l-a privit îndelung, apoi a surâs şi l-a condus în grădină. Curând, purtând mănuşi şi cu o săpăligă într-o mână, el a rămas la capătul rândului pe care muncea Novinha, aplecată în soare, cu ochii lăsaţi în pământ şi tăind din rădăcină buruienile, una după alta, apoi răsucindu-le ca să se pârjolească în uscăciunea toridă. Se apropia de el.

Ender a păşit către rândul neplivit, alături de cel pe care lucra Novinha şi a început să scoată buruienile cu săpăligă. Nu aveau să se întâlnească, însă urmau să treacă unul prin dreptul celuilalt. Ea putea sau nu să-l bage în seamă. Să-i vorbească sau nu. Poate încă îl iubea şi avea nevoie de el. Sau poate nu. Însă, indiferent cum ar fi fost, până la sfârşitul zilei el va fi plivit pe acelaşi câmp cu soţia lui, iar munca ei va fi fost făcută mai uşor pentru că el se afla acolo şi, în acel fel, rămânea soţul ei, indiferent cât de puţin îl mai voia ea acum în acel rol.

Prima dată când au trecut unul pe lângă celălalt, ea nici măcar n-a ridicat privirea. Dar nici nu trebuia. Ştia şi fără să se uite că acela

care i se alăturase la plivit atât de curând după ce refuzase să-şi întâlnească soţul nu putea fi altul decât soţul ei. Ştia că el îşi va seama de asta şi mai ştia că era prea mândră ca să-l privească şi să arate astfel că voia să-l vadă. Va rămâne cu ochii numai la buruieni până va orbi, pentru că Novinha nu era dintre aceia care să se supună voinţei cuiva.

Decât, desigur, voinţei lui Isus. Acela era mesajul pe care i-l transmisese, mesajul care îl adusese pe el aici, hotărât să-i vorbească. Un bilet scurt, în limbajul bisericii. Se despărţea de el ca să-l slujească pe Isus în rândul celor numiţi Filhos. Simţea chemare către o asemenea lucrare. El trebuia să considere că nu mai avea nici o obligaţie faţă de ea şi să nu se aştepte la altceva decât la ceea ce va oferi ea de bunăvoie oricăruia dintre copiii Domnului. Fusese un mesaj rece, în ciuda blândeţii cuvintelor.

Nici Ender nu era dintre cei care să se supună cu uşurinţă voinţei altora. În loc să respecte mesajul, venise acolo, hotărât să procedeze contrar cererii ei. De ce nu? Novinha era cunoscută ca având un trecut groaznic în ceea ce privea luarea hotărârilor. Ori de câte ori decidea să întreprindă ceva spre binele cuiva, termina prin a-l distruge din greşeală. Aşa cum se întâmplase cu Libo, prietenul ei din copilărie şi iubit în secret, tatăl tuturor copiilor ei în timpul căsătoriei cu bărbatul violent, dar steril care-i fusese soţ până murise. Temându-se că el va fi omorât de *pequeninos,* la fel cum pierise şi tatăl lui, Novinha îi ascunsese descoperirile vitale despre biologia planetei Lusitania, ca nu cumva, ştiind asta, să moară. În schimb, tocmai necunoaşterea acelei informaţii îl făcuse să-şi piardă viaţa. Ceea ce făcuse spre binele lui, fără să-i spună, de fapt îl ucisese.

„Se putea crede că ea învăţase ceva din asta, a gândit Ender. Însă Novinha procedează la fel. Ia hotărâri care schilodesc viaţa altor oameni, fără să-i consulte, fără ca măcar să conceapă că, probabil, ei nu vor ca ea să-i salveze de cine ştie ce nenorocire.”

Apoi, dacă s-ar fi căsătorit, pur şi simplu, cu Libo şi i-ar fi spus tot ce ştia, acesta ar fi fost şi acum viu, iar Ender nu s-ar fi căsătorit cu văduva lui ca să ajute la creşterea copiilor ei mai mici. Era singura familie pe care o avusese Ender şi probabil singura pe care o va avea vreodată. Indiferent cât de eronate tindeau să fie hotărârile lui Novinha, cele mai fericite momente din viaţa lui apăruseră doar din cauza uneia dintre cele mai ucigătoare greşeli comise de ea.

A doua oară când au trecut unul pe lângă celălalt, Ender a văzut că, încăpăţânată, ea tot nu voia să-i vorbească şi de aceea, ca întotdeauna, el a cedat primul şi a rupt tăcerea dintre ei:

– Filhos sunt căsătoriţi, să ştii. E un ordin de oameni căsătoriţi. Nu poţi deveni membră cu drepturi depline fără mine.

Ea s-a oprit din treabă. Lama săpăligii a rămas pe pământul nerăvăşit, cu coada rezemată delicat de degetele ei înmănuşate.

– Pot să plivesc şi fără ajutorul tău, a spus ea într-un târziu.

Ender a simţit că i s-a uşurat sufletul că a reuşit să străpungă vălul tăcerii impuse de soţia sa.

– Ba nu poţi, a zis. Pentru că acum sunt aici.

– Aici sunt cartofii, a spus ea. Nu te pot împiedica să mă ajuţi la cartofi.

Fără să vrea, au izbucnit amândoi în râs şi, cu un icnet, ea şi-a dezdoit spatele, îndreptându-se, a lăsat coada săpăligii să cadă la pământ şi a luat mâinile lui Ender între ale ei, o atingere care l-a încântat, în ciuda celor două straturi groase de pânză ale mănuşilor de lucru.

– De profanez cu mâna-mi... a început Ender.

– Fără Shakespeare, te rog, a zis ea. Fără „Voi ispăşi cu buzele, căci ele, doi pelerini sfielnici, se avântă”[4].

– Mi-a fost dor de tine, a spus el.

– Treci peste asta, i-a răspuns ea.

– Nu trebuie. Dacă te alături acelor Filhos, aşa voi face şi eu.

Ea a râs.

Ender nu i-a apreciat dispreţul.

– Dacă un xenobiolog se poate retrage din lumea suferinţei fără sens, de ce n-ar putea proceda la fel şi un bătrân Vorbitor în Numele Morţilor ieşit la pensie?

– Andrew, a spus ea, nu mă aflu aici pentru că am renunţat la viaţa mea. Sunt aici pentru că mi-am îndreptat inima spre Mântuitor. Tu n-ai fi în stare de aşa ceva. Nu ai ce căuta aici.

– Dacă tu ai ce căuta aici, atunci şi eu aparţin acestui loc. Amândoi am depus un jurământ. Unul sacru, cel pe care Sfânta Biserică nu ne îngăduie să-l călcăm. Asta, în caz că ai uitat.

Ea a oftat şi a privit cerul care se întindea deasupra zidului mănăstirii. Dincolo de el, prin pajişti, peste un gard, în pădure... acolo unde Libo, marea ei iubire, se dusese să moară. Unde Pipo, tatăl lui, care îi era şi ei ca un tată, se dusese şi el mai demult ca să moară.

Iar Estevão, fiul ei, mersese în altă pădure şi murise şi el, dar Ender şi-a dat seama, doar privind-o, că atunci când ea vedea lumea din afara acestor ziduri, în ochi avea doar umbrele acelor morţi. Două dintre ele se produseseră înainte ca Ender să ajungă pe Lusitania. Dar moartea lui Estevão – ea îl implorase pe Ender să-l împiedice să meargă în locul primejdios în care *pequeninos* vorbeau despre război,

4 Shakespeare, Romeo şi Julieta, act I, scena 5, traducere de Virgil Teodorescu (n.tr.).

de uciderea oamenilor. Ea ştia la fel de bine ca şi Ender că a-l opri pe Estevão ar fi totuna cu a-l distruge, pentru că acesta nu devenise preot ca să fie păzit, ci ca să ducă mesajul lui Isus acelor oameni ai copacilor. Bucuria simţită de primii martiri creştini îl cuprinsese şi pe Estevão când murise în îmbrăţişarea unui copac ucigaş. Aceeaşi mângâiere pe care Dumnezeu le-o dădea în ceasul sacrificiului suprem. Dar pe Novinha nu o cuprinsese o asemenea bucurie. Dumnezeu nu oferea astfel de servicii şi rudelor apropiate. Şi, în suferinţa şi furia ei, îl învinovăţise pe Ender. De ce se căsătorise cu el, dacă nu pentru a fi apărată de asemenea dezastre?

El nu-i spusese niciodată adevărul cel mai bătător la ochi, acela că, dacă trebuia învinovăţit cineva, acela era Dumnezeu, nu el. La urma urmelor, Dumnezeu făcuse sfinţi – aproape sfinţi – din părinţii ei, care muriseră când descoperiseră antidotul virusului escolada pe vremea când ea era doar o copilă. Dumnezeu fusese acela care îl îndrumase pe Estevão să predice celor mai primejdioşi dintre *pequeninos.* Şi totuşi, în durerea ei, tot către Dumnezeu se întorcea, îndepărtându-se de Ender, care nu voise decât să-i facă bine.

El nu spusese asta niciodată, deoarece ştia că ea nu-l va asculta. Şi se abţinuse s-o spună pentru că ştia că Novinha vedea lucrurile în altă lumină. Dacă Dumnezeu îi luase de lângă ea pe tata, mama, Pipo, Libo şi, în cele din urmă, pe Estevão, însemna că o pedepsise pentru păcatele ei. Dar când Ender nu reuşise să-l împiedice pe Estevão să-şi ducă până la capăt misiunea sinucigaşă faţă de *pequeninos,* asta se întâmplase pentru că fusese orb, egoist, încăpăţânat şi rebel, şi pentru că nu o iubise suficient.

Însă el o iubea. O iubea din toată inima.

Din toată inima?

Toată, atâta cât şi-o cunoştea. Şi totuşi, când secretele lui cele mai ascunse fuseseră dezvăluite în cursul acelei prime călătorii în Exterior, inima lui n-o invocase pe Novinha. Deci se părea că exista cineva care conta mai mult pentru el.

Mda, nu putea împiedica tot ce se petrecea în subconştientul lui, tot astfel cum nici lui Novinha nu-i stătea în putere. Nu avea control decât asupra celor ce le făcea, iar acum îi arăta lui Novinha că, indiferent cât de mult s-ar fi străduit să-l alunge, el nu se va lăsa gonit. Chiar dacă Novinha îşi închipuia că el ţinea la Jane şi la implicarea lui în marile afaceri ale rasei umane mai mult decât la ea, nu era adevărat, soţia lui era mai importantă pentru el decât orice altceva. Pentru ea avea să renunţe la orice altceva. Pentru ea va dispărea îndărătul zidurilor mănăstirii. Stând în soarele torid, va plivi rânduri şi rânduri de plante necunoscute. Pentru ea.

Dar nici asta nu era suficient. Ea insista ca el să facă asta, nu pentru ea, ci pentra Isus. Păcat! El nu era căsătorit cu Isus şi nici ea.

Totuşi, Dumnezeu nu se putea arăta nemulţumit când soţul şi soţia îşi ofereau totul unul altuia. Asta făcea sigur parte dintre lucrurile pe care Dumnezeu le aştepta de la fiinţele umane.

– Să ştii că nu te acuz pentru moartea lui Quim, a spus ea, folosind vechiul nume de familie pentru Estevão.

– N-am ştiut asta, a spus el, dar mă bucur s-o aflu.

– La început te-am învinuit, dar am ştiut tot timpul că era iraţional, a spus ea. S-a dus acolo pentru că aşa a vrut, şi era suficient de matur ca vreun părinte sâcâitor să-l oprească. Dacă *eu* n-am fost în stare, cum ai fi reuşit tu?

– Nici măcar n-am vrut, a spus Ender. Am vrut ca el să se ducă. Era împlinirea ambiţiei vieţii lui.

– Acum ştiu şi asta. E corect. A procedat bine ducându-se şi a fost chiar corect ca el să moară, pentru că asta a însemnat ceva. Am dreptate?

– A salvat Lusitania de la holocaust.

– Şi i-a adus pe mulţi aproape de Isus. (A râs din plin şi ironic, cu hohote pe care el ajunsese să le preţuiască tocmai pentru că asta se întâmpla extrem de rar.) Copaci pentru Isus, a spus ea. Cine ar fi crezut?

– Deja l-au numit Sfântul Stephen al Copacilor.

– E prea devreme. Asta cere timp. Trebuie ca mai întâi să fie beatificat. La mormântul lui trebuie să se petreacă vindecări miraculoase. Crede-mă, ştiu care e procedura.

– Sunt puţini martiri în zilele noastre, a zis Ender. Va fi beatificat. Canonizat. Oamenii se roagă ca el să îi vorbească lui Isus în numele lor, şi se va întâmpla, pentru că dacă şi-a câştigat cineva dreptul de a-l avea pe Iisus lângă el, acela e fiul tău Estevão.

Pe obrajii ei s-au scurs câteva lacrimi, cu toate că a râs din nou.

– Părinţii mei au fost martiri şi vor deveni sfinţi, la fel şi fiul meu. Sfinţenia a sărit peste o generaţie.

– Da, generaţia ta a fost caracterizată de un hedonism egoist.

Cu obrajii murdari brăzdaţi de lacrimi, cu faţa zâmbitoare şi ochii strălucitori care vedeau până în inima lui, ea s-a întors într-un târziu către Ender. Femeia pe care el o iubea.

– Nu regret adulterul, a spus ea. Cum să mă ierte Isus dacă eu nici măcar nu mă căiesc? Dacă nu m-aş fi culcat cu Libo, copiii mei n-ar fi existat. Nu se poate ca Dumnezeu să dezaprobe aşa ceva.

– Îmi aduc aminte că Isus a spus: „Eu, Dumnezeul vostru, îi voi ierta pe cei iertaţi. Iar voi trebuie să-i iertaţi pe toţi oamenii”.

– Mai mult sau mai puţin, a spus ea. Nu ştiu Scripturile. A întins mâna şi l-a atins pe obraz. Eşti foarte puternic, Ender. Dar pari ostenit. Cum de-ai obosit? Universul fiinţelor umane încă se bizuie pe tine. Ori,

dacă nu întreaga omenire, atunci tu sigur aparţii acestei lumi. Ca să o salvezi. Dar ai obosit.

– În străfunduri, da, a spus el. Iar tu mi-ai luat şi ultimele picături de sânge.

– Ce straniu, a spus ea. Credeam că am scos deja din tine ceea ce reprezenta cancerul vieţii tale.

– Nu te pricepi prea bine să hotărăşti ce vor alţii şi ce le trebuie de la tine, Novinha. De fapt, nimeni nu poate. Facem rău şi când dăm ajutor.

– De aceea am venit aici, Ender. Am renunţat să mai iau hotărâri. Mă încred exclusiv în judecata mea. Apoi mă încred în tine. Mă încred în Libo, Pipo, tata, mama, Quim, în oricine care m-a dezamăgit sau s-a îndepărtat, sau... Ştiu că nu tu ai plecat şi că nu tu ai fost acela care – ascultă-mă, Andrew, auzi-mă. Necazurile nu au venit de la oamenii cărora le-am acordat încrederea, problema a fost că am avut încredere în ei când, de fapt, nici o fiinţă umană nu putea să ofere ceea ce aveam eu nevoie. Aveam nevoie de mântuire, înţelegi? Aveam şi încă am nevoie de mântuire. Iar tu nu mi-o poţi oferi – ea nu se află în mâinile tale, mâinile care-mi dau mai mult decât trebuie ele să dea, Andrew, dar încă nu eşti în posesia lucrului trebuincios mie. Doar Mântuitorul meu, doar Cel Uns, doar El are ceva de dat. Înţelegi? Singura cale care poate face ca viaţa mea să merite trăită este de a i-o dărui Lui. De aceea sunt aici.

– Plivind.

– Despărţind fructul bun de cel rău, cred, a spus ea. Oamenii vor avea cartofi mai mulţi şi mai buni pentru că eu am plivit. Nu trebuie să sar cuiva în ochi şi nici măcar să fiu băgată în seamă ca să nu am resentimente faţă de viaţa mea. Dar tu, tu vii aici şi-mi aminteşti că şi devenind fericită, fac rău cuiva.

– Dar tu nu faci rău, a spus Ender. Pentru că voi veni cu tine. Mă alătur de Filhos împreună cu tine. Ei sunt un ordin de oameni căsătoriţi, iar noi suntem căsătoriţi. Fără mine, nu te poţi alătura lor şi trebuie s-o faci. Împreună cu mine, *poţi.* Ce poate fi mai simplu decât asta?

– Mai simplu? Novinha a clătinat din cap. Tu nu crezi în Dumnezeu, ce să înţeleagă alţii?

– Ba cred în Dumnezeu, a spus Ender şi s-a supărat.

– Vai, tu nu vrei să recunoşti *existenţa* lui Dumnezeu, dar nu la asta mă refeream. Adică, nu crezi în El, aşa cum înţelege o mamă asta când îi spune fiului ei: „Cred în tine”. Ea nu spune: „Cred în existenţa ta” – ce importanţă ar avea asta? ea spune că crede în viitorul lui, e încredinţată că el va face tot binele de care este în stare. Ea îi încredinţează viitorul, aşa crede în el. Tu nu crezi în Dumnezeu în acest fel, Andrew. Tu crezi tot în propria persoană. În alţii. Ţi-ai trimis

departe acele mărunte surogate, copiii pe care i-ai invocat în timpul călătoriei tale în iad – s-ar putea să stai cu mine dincolo de acele ziduri chiar acum, însă inima ta e în altă parte, cercetând planete şi încercând să opreşti flota. Nu-I laşi nimic lui Dumnezeu. Nu crezi în El.

– Iartă-mă, dar dacă Dumnezeu ar voi să facă totul singur, pe noi de ce ne-a mai creat?

– Da, acum îmi aduc aminte că unul dintre părinţii tăi era eretic, iar cele mai ciudate idei de la el îţi provin.

Asta era o glumă veche de-a lor, dar de astă dată, nici unul din ei nu a râs.

– Eu cred în *tine,* a spus Ender.

– Dar te consulţi cu Jane.

El a băgat mâna în buzunar, apoi a scos-o ca să-i arate lui Novinha ce găsise. O nestemată, din care ieşeau câteva firişoare foarte delicate. Ca un organism sclipitor, smuls din locul lui delicat aflat între algele vii ale vreunei mări puţin adânci. Fără să înţeleagă la început, ea a privit nestemata, apoi şi-a dat seama ce era şi s-a uitat la urechea lui Ender. În toţi anii de când îl cunoştea, acesta purtase nestemata la ureche, ca să stea în legătură cu Jane, programul-de-computer-trezit-la-viaţă, cel mai vechi, mai scump şi mai sigur prieten al lui.

– Andrew, nu te cred, asta e clar.

– N-aş putea spune cu toată certitudinea că aceste ziduri m-ar reţine, atâta vreme cât Jane mi-ar şopti mereu la ureche, a spus el. Am discutat cu ea în amănunt. I-am explicat şi înţelege. Am rămas prieteni. Dar nu mai suntem tovarăşi.

– Vai, Andrew, a zis Novinha. Apoi a plâns fără jenă, l-a ţinut, s-a agăţat de el. Dacă ai fi făcut-o cu ani în urmă, chiar cu luni în urmă!

– Probabil că nu cred în Isus la fel ca tine, a spus Ender. Dar n-ar fi suficient ca eu să cred în tine, iar tu să crezi în El?

– Locul tău nu e aici, Andrew.

– Aparţin acestui loc mai mult decât altuia, dacă tu te afli aici. Nu lumea mă oboseşte atât de mult, Novinha, ci prea multa voinţă. Am obosit să hotărăsc. Am ostenit încercând să rezolv lucrurile.

– Noi încercăm să rezolvăm lucrurile aici, a spus ea, desprinzându-se de el.

– Dar aici noi putem fi, nu mintea, ci copiii minţii. Putem fi braţele şi picioarele, buzele şi limba. Ne facem treburile fără să hotărâm.

S-a aplecat, a îngenuncheat, apoi s-a aşezat pe pământ, iar plantele tinere l-au gâdilat. Şi-a dus mâinile murdare la faţă şi şi-a şters fruntea cu ele, ştiind că doar mânjea ţărână cu noroi.

– Of, aproape cred asta, Andrew, te pricepi atât de bine la asta! a spus Novinha. Cum de ai hotărât să nu mai fii eroul propriei saga?

Ori e doar o prefăcătorie? Să devii servitorul tuturor, ca să fii cel mai măreţ dintre noi?

– Ştii că niciodată n-am căutat măreţia şi nici n-am dobândit-o.

– Vai, Andrew, eşti un povestitor atât de desăvârşit, încât ai ajuns să crezi propriile însăilări.

Ender a ridicat capul spre ea.

– Te rog, Novinha, dă-mi voie să trăiesc aici, alături de tine. Îmi eşti soţie. Viaţa mea nu mai are sens dacă te pierd.

– Trăim ca soţ şi soţie aici, dar nu... tu nu ştii, noi nu...

– Ştiu că Filhos interzic relaţiile sexuale, a spus Ender. Sunt soţul tău. Atâta vreme cât nu fac sex cu nimeni, ai putea fi şi tu aceea cu care nu fac.

Apoi a surâs cu amărăciune.

Zâmbetul ei de răspuns a fost doar trist şi compătimitor.

– Novinha, a spus Ender. Viaţa mea nu mă mai interesează. Înţelegi? Singura viaţă de care îmi pasă acum e a ta. Dacă o pierd, ce-mi mai rămâne ca să mă reţină aici?

Nici el nu era convins ce voia să spună cu asta. Cuvintele veniseră nechemate pe buzele lui. Dar ştia, chiar în clipa când le rostise, că nu era vorba de autocompătimire, ci mai curând de o recunoaştere deschisă a adevărului. Nu pentru că s-ar fi gândit la sinucidere, exil sau la orice altă dramă măruntă. Mai curând, se simţea destrămându-se. Pierzând contactul. Lusitania i se părea tot mai puţin reală. Scumpa lui soră şi prietenă, Valentine, se afla încă acolo şi îi amintea de o stâncă, viaţa ei era foarte reală. Pentru Ender însă lucrurile nu stăteau la fel, deoarece sora lui nu avea nevoie de el. Plikt, discipola lui nechemată, ea poate ar fi avut nevoie de Ender, dar nu de realitatea lui, ci doar de ideea pe care o reprezenta. Cine se mai găsea acolo? Copiii lui Novinha şi Libo, cei pe care el îi crescuse ca pe ai săi, şi-i iubise aşijderea, pe care îi iubea la fel de mult şi acum, dar ei ajunseseră adulţi, şi nici ei nu mai aveau nevoie de el. Jane, care fusese cândva virtual distrusă din cauza neglijenţei lui, nu avea nici ea nevoie de el, pentru că se afla în nestemata din urechea lui Miro şi în altă nestemată, din urechea lui Peter...

Peter. Tânăra Valentine. De unde veniseră? Îi furaseră sufletul şi-l luaseră cu ei la plecare. Acum făceau şi trăiau acţiuni pe care, cândva, le-ar fi făcut el însuşi. În timp ce el aştepta în Lusitania şi... se stingea. Asta voise să spună de fapt. Dacă o pierdea pe Novinha, ce-l va mai lega de acel trup pe care îl purtase prin univers atâtea mii de ani?

– Nu eu decid, a spus Novinha.

– Tu decizi dacă mă vrei cu tine, ca unul dintre Filhos da Mente de Cristo. Dacă da, cred că pot depăşi celelalte obstacole.

Ea a râs cu răutate.

– Obstacole? Oamenii ca tine nu se împiedică de aşa ceva. Pentru tine sunt doar pietre pe care calci ca să traversezi râul.

– Oamenii ca mine?

– Da, ca tine, a întărit Novinha. Doar pentru că nu am cunoscut alţii. Doar pentru că, indiferent cât de mult l-am iubit pe Libo, el nu a fost niciodată atât de viu cum eşti tu în fiecare clipă. Doar pentru că m-am trezit iubind prima oară ca o femeie adultă când te-am iubit pe tine. Doar pentru că mi-ai lipsit mai mult decât duc lipsa copiilor mei, chiar decât părinţii sau iubirile pierdute ale vieţii mele. Doar pentru că nu pot visa pe altul în afară de tine, asta nu înseamnă că nu există altul la fel ca tine undeva. Universul e mare. Nu poţi fi chiar atât de deosebit. Aşa este?

El a întins mâna printre plantele de cartofi şi şi-a lăsat uşor mâna pe coapsa ei.

– Încă mă iubeşti, aşa e? a întrebat el.

– A, de aceea ai venit? Să afli dacă te iubesc?

El a dat aprobator din cap.

– În parte.

– Da, a spus ea.

– Atunci pot rămâne?

Novinha a izbucnit în lacrimi. Plângând cu hohote. S-a lăsat la pământ; el a întins mâinile printre plante să o îmbrăţişeze, să o ţină, fără să se sinchisească de frunzele pe care le strivea între ei. După ce a ţinut-o strâns multă vreme, ea a încetat să plângă, s-a întors spre el şi l-a cuprins în braţe la fel de tare.

– Of, Andrew, a şoptit ea, cu glas nesigur din cauza plânsului de până atunci. Mă iubeşte Dumnezeu suficient să mi te dea din nou acum, când am atâta nevoie de tine?

– Până voi muri, a spus Ender.

– Cunosc partitura asta, a spus ea. Dar mă rog ca Dumnezeu să mă lase să mor eu mai întâi.

3.
„SUNTEM PREA MULŢI”

„Să-ţi spun povestea cea mai frumoasă pe care o ştiu.
Unui om i s-a dat un câine, pe care l-a iubit foarte mult.
Câinele îl însoţea pretutindeni,
Dar omul nu-l putea învăţa să facă nimic folositor, Câinele nu aducea şi nici nu găsea nimic,
Nici nu apăra, nici nu stătea de pază.
În schimb, stătea lângă el şi-l privea,
Mereu cu aceeaşi privire de nepătruns.

« Acela nu e câine, e lup », a spus soţia omului
« Doar el mi-e credincios », a spus omul,
Iar soţia lui n-a mai deschis discuţia despre asta.
Într-o zi, omul şi-a luat câinele cu el în avionul lui particular
Şi, când zburau peste munţi înzăpeziţi la vreme de iarnă,
Motoarele s-au defectat
Iar avionul s-a făcut bucăţi când a trecut printre copaci
Omul zăcea sângerând,
Cu pântecele sfârtecat de colţi de metal rupt,
Iar din organe aburul se ridica în aerul rece,
Dar el nu se gândea decât la credinciosul lui câine.
Mai trăia ? Sau fusese rănit
Greu de imaginat uşurarea lui când câinele a apărut lipăind
Şi l-a privit cu aceiaşi ochi de nepătruns.
După o oră, câinele a mirosit abdomenul deschis al omului
Apoi a început să-i tragă afară intestinele, splina şi ficatul
Şi a început să le mănânce, fără să-şi ia ochii de la chipul omului.
«Slavă Cerului», a zis omul,
«Bine măcar că unul din noi nu va muri de foame.»

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Dintre toate navele stelare mai rapide decât viteza luminii care zburau în Exterior şi apoi înapoi înăuntru la comanda lui Jane, doar cea a lui Miro arăta ca o navă obişnuită, iar asta din simplul motiv că nu era decât o navetă care cândva transportase pasageri şi mărfuri de la marile nave care veneau şi orbitau în jurul Lusitaniei. Acum, când noile nave puteau ajunge imediat de la o planetă la alta, nu mai aveau nevoie de provizii şi nici măcar de combustibil. Cum Jane trebuia să păstreze întreaga structură a fiecărei nave în memoria ei cu cât acestea erau mai simple, cu atât îi era mai uşor. Nici nu mai puteau fi numite vehicule. Deveniseră simple cabine, fără ferestre, aproape nemobilate, rudimentare ca o sală de clasă primitivă. Oamenii de pe Lusitania numeau acum călătoria spaţială *encaisxarse,* ceea ce, în portugheză, însemna „a intra în cutie” sau, mai precis „a se vârî la cutie”.

Însă Miro explora şi căuta planete noi, capabile să asigure viaţa celor trei specii înzestrate cu simţuri: oamenii, *pequeninos* şi mătcile. De aceea, avea nevoie de o navă mai tradiţională, pentru că, deşi se deplasa instantaneu de la o planetă la alta cu ajutorul lui Jane, nu se putea aştepta întotdeauna să sosească pe o lume cu atmosferă respirabilă. Jane îl menţinea pe orbită, deasupra fiecărei noi planete, astfel ca el să poată observa, măsura, analiza şi coborî doar pe cele

mai promiţătoare pentru a stabili definitiv dacă lumea respectivă putea deveni utilă.

Nu călătorea singur. Ar fi avut prea multe de făcut şi trebuia ca totul să fie verificat de altcineva. Totuşi, dintre toate activităţile desfăşurate de cineva din Lusitania, aceasta era cea mai periculoasă, pentru că, atunci când deschidea uşa navei, nu avea cum să ştie dacă pe noua planetă nu dădea de vreo ameninţare neprevăzută. Miro simţise mereu că viaţa lui nu era chiar atât de importantă. Vreme de câţiva ani, cât fusese întemniţat într-un trup al cărui creier era mutilat, îşi dorise moartea; când prima călătorie în Exterior îi îngăduise să-şi recreeze corpul aducându-l la perfecţiunea tinereţii, considera fiecare oră şi fiecare zi a vieţii drept un dar nemeritat. Nu dorea să o risipească, dar nu bătea în retragere când trebuia să şi-o rişte pentru binele altora. Dar cine altul putea împărtăşi acea nepăsare de sine?

Tânăra Valentine fusese creată la comandă, în adevăratul înţeles al cuvântului, după câte se părea. Miro o văzuse apărând în acelaşi timp cu dobândirea propriului trup nou. Ea nu avea trecut, rude, legături cu nici o lume, în afară de Ender, a cărui minte o născuse, şi de Peter, o creaţie asemănătoare. A, şi putea fi considerată ca având legături cu originala Valentine, „adevărata Valentine”, după cum o numea Tânăra Val; dar nu era un secret că Bătrâna Valentine nu dorea să petreacă nici o clipă în tovărăşia acestei frumuseţi tinere, care o batjocorea prin simpla ei existenţă. Pe de altă parte, Tânăra Val fuese creată ca imagine pe care o avea Ender despre virtutea perfectă. Nu numai că ea nu avea legături cu nimeni, dar era şi sincer altruistă şi gata să se sacrifice spre binele altora. De aceea, ori de câte ori Miro intra în navetă, Tânăra Val îl însoţea, fiindu-i un sprijin permanent.

Însă nu-i era prietenă. Miro ştia perfect cine era Val; un Ender deghizat. Nu femeie. Iar dragostea şi fidelitatea ei faţă de el erau ale lui Ender, puse adesea la încercare, dar sentimentele lui Ender, nu ale lui Val. În ea nu era nimic care să-i aparţină exclusiv. De aceea, deşi Miro se obişnuise în compania ei şi râdea, glumea cu ea mai lesne decât o făcuse cu altcineva până atunci, nu i se confesa, nu-şi permitea să aibă vreun sentiment mai adânc decât camaraderie faţă de ea. Chiar dacă percepea lipsa unei legături mai profunde între ei, Val nu spunea nimic; dacă asta o rănea, durerea rămânea neexprimată.

Ea îşi exterioriza doar încântarea la fiecare succes de-al lor, la care se adăuga dorinţa insistentă de a merge mereu mai departe.

– „Nu putem sta o zi întreagă pe lumea aceasta”, spunea ea chiar de la început şi dovedea asta organizând un program care le permitea să efectueze trei călătorii pe zi. Se întorceau după fiecare

trei călătorii, pe o Lusitanie scufundată deja într-un somn liniştit; dormeau pe navă şi le vorbeau altora doar pentru a-i avertiza în legătură cu problemele specifice cu care coloniştii se puteau confrunta pe lumile descoperite în acea zi. Iar planul cu trei planete pe zi se aplica doar în zilele în care se ocupau de planete cu condiţii corespunzătoare vieţii. Când Jane îi ducea către lumi neprielnice – dominate de ape sau nebiotizate – plecau imediat de acolo, verificând următoarea candidată, apoi următoarea, uneori chiar cinci sau şase în acele zile descurajante, când nimic nu părea să-i satisfacă. Tânăra Val ştia să-l aducă până la limita rezistenţei, iar asta zilnic, şi Miro accepta conducerea ei, din acest punct de vedere, a călătoriilor, fiindcă era conştient că aşa trebuia.

Cu toate acestea, prietena lui nu avea formă umană. Pentru el, ea sălăşluia în nestemata din ureche. Jane, şoapta din mintea lui imediat ce se trezea, prietena care auzea tot ce subvocaliza el, care-i ştia nevoile încă înainte ca el să le perceapă. Jane, care împărtăşea cu el toate gândurile şi visele lui, care rămăsese alături de el în perioada cea mai cumplită a infirmităţii, care îl condusese în Exterior, unde se putuse reînnoi. Jane, cea mai credincioasă prietenă a lui, care avea să moară curând.

Acesta era termenul lor limită. Jane avea să moară, iar zborul instantaneu cu naveta urma să se sfârşească, pentru că nu mai exista altă fiinţă care să posede acea putere mentală extraordinară ca să ducă ceva mai complicat decât o minge din cauciuc până în Exterior, aducând-o apoi înăuntru. Iar moartea lui Jane avea să se petreacă, nu din cauze naturale, ci deoarece Congresul Stelar, după ce descoperise existenţa unui program subversiv ce putea controla sau măcar accesa oricare dintre computerele lor, începuse să-şi închidă, deconecteze şi şteargă în mod sistematic toate reţelele. Ea simţea deja influenţa acelor sisteme care fuseseră dezactivate şi transferate în locuri în care ea nu putea ajunge. Curând puteau fi transmise codurile care o vor lovi mortal. Iar după dispariţia ei, cei care nu ar fi fost luaţi de pe suprafaţa Lusitaniei şi transplantaţi pe o altă lume, ar fi rămas prizonieri, aşteptând neajutoraţi sosirea Flotei Lusitane, care se apropia tot mai mult, hotărâtă să-i distrugă pe toţi.

Era o situaţie tristă, în care, în ciuda tuturor eforturilor lui Miro, cea mai dragă prietenă a lui avea să moară. Ceea ce, ştia el foarte bine, explica de ce nu-şi îngăduia să devină prieten adevărat al Tinerei Val – pentru că ar fi fost o dovadă de necredinţă faţă de Jane să înceapă a ţine la altcineva în ultimele ei săptămâni sau zile de viaţă.

Aşadar, viaţa lui Miro devenise o trudă neîncetată, un efort mintal considerabil, pentru că analiza datele înregistrate de instrumentele navetei, fotografiile aeriene, pilota naveta către locuri

nesigure şi necercetate şi, în sfârşit – dar nu foarte frecvent – exista riscul chiar de a deschide uşa şi de a respira un aer necunoscut. Iar la încheierea fiecărui voiaj, nici măcar nu avea timp să jelească sau să se bucure, nici măcar să se odihnească: închidea uşa, rostea cuvântul, iar Jane îl ducea înapoi în Lusitania, pentru ca mai apoi să ia totul de la capăt.

Cu toate acestea, ultima oară când revenise acasă, găsise ceva diferit. Miro a deschis uşa navetei şi i-a văzut, nu pe Ender, tatăl lui adoptiv, nu pe *pequeninos* care îi pregăteau hrana lui şi Tinerei Val, ci pe fraţii săi, Olhado şi Grego, pe sora lui, Elanora, şi pe Valentine, sora lui Ender. Până şi Bătrâna Valentine venise în locul unde sigur avea să dea peste geamăna ei mai tânără şi nedorită? Miro a observat imediat cum Val şi Bătrâna Valentine s-au uitat una la cealaltă, fără ca privirile să li se întretaie, după care fiecare a privit în altă parte, nedorind să se vadă. Sau se înşelase el? Mai degrabă Tânăra Val îşi mutase privirea de la Bătrâna Valentine pentru că, din virtute, ea nu ţinea să o jignească pe femeia mai în vârstă. Fără îndoială că, de-ar fi putut, Tânăra Val ar fi preferat să dispară decât să-i pricinuiască Bătrânei Val vreo durere, fie şi trecătoare. Iar cum acel lucru era imposibil, proceda înţelept, adică rămânea o prezenţă cât mai discretă atunci când Bătrâna Valentine era de faţă.

– Ce-i cu comitetul ăsta de primire? a întrebat Miro. S-a îmbolnăvit mama?

– Nu, toată lumea e bine, i-a răspuns Olhado.

– Mai puţin mintal, a spus Grego. Mama a înnebunit de tot, iar acum şi Ender a luat-o pe pustii.

Miro a dat din cap, apoi s-a strâmbat.

– Daţi-mi voie să ghicesc. S-a alăturat acelor Filhos.

Grego şi Olhado au căutat imediat din ochi nestemata din urechea lui Miro.

– Nu, nu Jane mi-a spus, a explicat Miro. Doar că-l cunosc pe Ender. Îşi ia căsătoria în serios.

– Da, însă a lăsat un gol în conducerea de aici, a spus Olhado. E bine şi când nu toată lumea îşi face treaba. Cu alte cuvinte, sistemul funcţionează în continuare. Dar Ender a fost acela căruia ne adresam să ne spună ce să facem atunci când sistemul nu mai funcţiona. Dacă pricepi aluzia mea.

– Am priceput, a spus Miro. Şi poţi vorbi despre asta şi în faţa lui Jane. Ştie că va fi blocată imediat ce Congresul Stelar îşi va pune planurile la punct.

– E mai complicat, a spus Grego. Majoritatea oamenilor nu cunosc pericolul prin care trece Jane – fiindcă tot vorbim de asta, majoritatea nici nu au cunoştinţă de existenţa ei. Dar ei ştiu atâta aritmetică, încât să-şi dea seama că nu pot fi luaţi toţi oamenii de pe

Lusitania înainte de sosirea flotei. Ca să nu mai vorbim de *pequeninos.* Aşadar, ei ştiu că, dacă flota nu e oprită, unii vor rămâne aici şi vor muri. Sunt voci care deja susţin că am risipit suficient spaţiu din nave pentru copaci şi insecte.

Prin „copaci”, ei se refereau la *pequeninos* care, de fapt, nu transportau copaci-mamă şi copaci-tată; iar când spuneau „insecte” se refereau la Matcă, ce, de asemenea, nu risipea spaţiul trimiţând o mulţime de lucrătoare. Dar fiecare lume pe care se stabileau avea un număr mare de *pequeninos* şi cel puţin o matcă şi o mână de lucrătoare care s-o ajute să reînceapă popularea. Nu mai era nevoie să se menţioneze că Matca de pe fiecare lume era aceea care producea cu iuţeală lucrătoare ce făceau mai toată munca necesară pentru dezvoltarea agriculturii; şi nu era necesar să se adauge că, întrucât nu luau copaci cu ei, cel puţin un mascul şi o femelă din fiecare grup de *pequeninos* trebuiau „plantaţi” – adică să moară lent şi dureros pentru ca un copac-mamă şi unul tată să prindă rădăcini şi să păstreze ciclul de viaţă al acestor *pequeninos.* Ştiau cu toţii – iar Grego mai bine decât oricine, pentru că el participase recent din plin la acest lucru – că, dincolo de pojghiţa de politeţe, între specii se instalase o tendinţă de competiţie.

Iar asta nu se manifesta doar în rândul oamenilor. Deşi în Lusitania *pequeninos* încă îi dominau numeric pe oameni, pe noile colonii predominau aceştia din urmă. „Flota voastră vine să distrugă Lusitania, spunea Human, conducătorul copacilor-părinţi. Şi chiar dacă oamenii ar muri până la ultimul, rasa umană va dăinui, în vreme ce, pentru Matcă şi pentru noi, în joc este supravieţuirea speciei. Cu toate astea, noi înţelegem că trebuie să le permitem oamenilor să domine o vreme aceste noi lumi, deoarece nu stăpânim încă aptitudinile şi cunoştinţele tehnologice, pentru că nu avem experienţă în îmblânzirea acestor lumi şi pentru că voi încă aveţi puterea de a face focul pentru a ne arde pădurile.” Ceea ce era exprimat în mod raţional de Human, care reuşea să-şi ascundă resentimentele îndărătul limbajului politicos, era spus cu mai multă patimă de mulţi *pequeninos* şi de copaci-părinţi: „De ce să le permitem acestor invadatori umani, care au adus peste noi atâtea rele, să-şi salveze aproape toată populaţia, în vreme ce majoritatea dintre noi vor muri?”

– Resentimentele dintre specii nu reprezintă ceva nou, a spus Miro.

– Dar până acum l-am avut pe Ender ca să le ţină în frâu, a spus Grego. *Pequeninos,* Matca şi majoritatea populaţiei umane au văzut în Ender un mijlocitor cinstit, o persoană în care puteau avea încredere. Ştiau că atâta vreme cât el se ocupa de treburi, atâta vreme cât glasul lui era auzit, interesele lor erau protejate.

– Ender nu e singura persoană deosebită care conduce acest exod, a spus Miro.

– O chestiune de încredere, nu de virtute, a spus Valentine. Nonumanii ştiu că Ender este Vorbitorul în numele morţilor. Nici o altă fiinţă umană nu a vorbit în acel mod în numele altor specii. Şi totuşi, oamenii ştiu că Ender reprezintă Xenocidul şi că, în urmă cu nenumărate generaţii, când rasa umană a fost ameninţată de duşmani, el a acţionat ca să-i împiedice şi să salveze umanitatea de la dispariţie, lucru de care mulţi se temeau. Nu există cineva la fel de capabil să-i preia rolul.

– Şi eu ce să fac? a întrebat Miro fără ocolişuri. Aici nu mă ascultă nimeni. N-am nici o legătură. Sigur nu pot lua locul lui Ender, iar acum sunt obosit şi vreau să dorm. Uitaţi-vă la Tânăra Val, e pe jumătate moartă de epuizare.

Era adevărat; abia stătea în picioare. Miro a întins imediat mâna s-o sprijine; recunoscătoare, ea s-a rezemat de umărul lui.

– Nu vrem să-i iei locul lui Ender, a spus Olhado. Nici ca altcineva să-i ocupe poziţia. Vrem ca *el* să redevină ce a fost.

Miro a pufnit în râs.

– Crezi că-l pot convinge eu? O ai în faţă pe sora lui! Trimite-o pe ea!

Bătrâna Valentine a făcut o grimasă.

– Miro, nu vrea să discute cu mine.

– Atunci ce te face să crezi că va vorbi cu *mine ?*

– Nu tu, Miro. Jane. Nestemata din urechea ta.

Miro i-a privit nedumerit.

– Vrei să spui că Ender şi-a scos nestemata din ureche?

Jane i-a şoptit:

– Am fost ocupată. N-am crezut că e atât de important să te anunţ.

Miro ştia însă cât de distrusă fusese Jane în trecut, când Ender întrerupsese legătura cu ea. Acum, ea avea şi alţi prieteni, dar asta nu însemna că despărţirea era mai puţin dureroasă.

– Dacă te duci la el şi-l convingi să discute cu Jane... a continuat Bătrâna Valentine.

Miro a clătinat din cap.

– Dacă şi-a scos nestemata din ureche, nu înţelegi că e o hotărâre definitivă? S-a hotărât să o urmeze pe mama în exil. Ender nu-şi încalcă promisiunile.

Ştiau cu toţii că era adevărat. Ştiau, de fapt, că veniseră la Miro, nu cu speranţa reală că va întreprinde ce doreau ei, ci din disperare.

– Aşadar, lăsăm totul să meargă de la sine, a propus Grego. Să alunece spre haos. Iar apoi, copleşiţi de războiul dintre specii, vom

muri încărcaţi de ruşine când va sosi flota. Cred că Jane e norocoasă; până atunci ea va fi moartă.

– Transmite-i mulţumirile noastre, i-a spus Jane lui Miro.

– Jane spune că-i mulţumeşte, a spus Miro. Grego, eşti prea bun la inimă.

Grego a roşit, dar nu a retractat cele spuse.

– Ender nu-i Dumnezeu, a zis Miro. O să acţionăm şi fără el. Acum însă cel mai bun lucru pe care-l putem face este să...

– Dormim, a spus Bătrâna Valentine. Dar, de data asta, nu pe navă. Te rog. Mi se rupe inima când vă văd pe amândoi atât de obosiţi. Jakt a chemat un taxi. Vino acasă şi dormi în pat.

Miro a aruncat o privire către Tânăra Val care, cu un aer somnoros, stătea rezemată de umărul lui.

– Amândoi, bineînţeles, a spus Bătrâna Valentine. Nu mă întristează existenţa ei, aşa cum credeţi voi.

– Sigur că nu, a spus Tânăra Val.

Apoi a întins braţul drept şi cele două femei care purtau acelaşi nume şi-au strâns mâinile. Miro a urmărit-o pe Tânăra Val desprinzându-se de lângă el ca să prindă braţul Bătrânei Valentine şi acceptând sprijinul ei. Propriile sentimente l-au surprins. În loc să se simtă uşurat pentru că exista mai puţină încordare între ele decât crezuse el, a constatat că asta îl înfuriase destul de mult. Furie pornită din gelozie, asta era. „Găsise sprijin la *mine”* îi venea să spună. De unde acea reacţie copilărească?

După aceea, urmărindu-le cum se îndepărtau, a observat ceea ce n-ar fi trebuit să vadă – Valentine avusese un fior. Un frison? Noaptea era într-adevăr rece. Dar nu, Miro era convins că atingerea de geamăna ei mai tânără declanşase acea tremurătură, nu aerul nopţii.

– Vai, Miro, l-a îndemnat Olhado. Mergem cu hovercraft-ul şi te culci la Valentine acasă.

– Ne oprim undeva să mâncăm?

– Acasă la Jakt, a spus Elanora. Are întotdeauna ceva de mâncare.

În timp ce hovercraft-ul îi ducea spre Milagre, oraşul oamenilor, au trecut prin apropierea câtorva zeci de nave stelare care erau în funcţiune. Activitatea legată de migrare nu se oprea nici noaptea. Lucrătorii – mulţi dintre ei *pequeninos* – încărcau provizii şi echipamente ce urmau a fi transportate. Familii întregi stăteau la rând ca să urce şi să ocupe spaţiul ce mai rămăsese în cabine. Ca să ducă toate navele până în Exterior şi înapoi, Jane nu avea să se odihnească nici o clipă în acea noapte. Pe alte lumi, se construiau case şi se desţeleneau noi pământuri. În acele locuri era zi sau noapte? Nu avea importanţă. Într-un fel, reuşiseră deja – colonizaseră noi lumi şi, chiar

dacă asta îi putea nemulţumi pe unii, fiecare planetă avea câte o matcă, o pădure pentru *pequeninos* şi un sat pentru oameni.

„Dacă Jane ar muri azi, s-a gândit Miro, iar flota ar sosi mâine şi ne-ar distruge total, ce importanţă ar avea asta în marele plan al lucrurilor? Seminţele au fost împrăştiate de vânt; câteva tot vor prinde rădăcini. Iar dacă odată cu moartea lui Jane dispare şi călătoria cu viteză mai mare decât a luminii, asta ar fi spre binele tuturor, pentru că fiecare dintre acele noi lumi ar fi silite să se dezvolte de sine stătător. Unele colonii vor da greş şi vor dispărea, neîndoielnic. Pe unele dintre ele vor izbucni războaie şi probabil că o specie sau alta va fi distrusă. Însă nu aceeaşi specie va fi distrusă în toate lumile şi nici aceeaşi nu va supravieţui peste tot; iar cel puţin în unele lumi vom găsi o modalitate pentru a trăi paşnic. Acum nu mai avem de rezolvat decât amănuntele. Dacă un anumit individ trăieşte sau moare. Contează şi asta, desigur. Dar nu în măsura în care în joc este supravieţuirea speciei."

Probabil că-şi subvocalizase unele dintre gânduri, pentru că Jane i-a răspuns la câteva.

– Oare programul supraîncărcat al unui computer nu are ochi şi urechi? Nu am inimă sau creier? Nu râd când mă gâdili?

– Sincer să fiu, nu, a spus Miro, mişcându-şi buzele şi limba pentru a forma cuvintele pe care doar ea le putea auzi.

– Dar când voi muri eu, toate fiinţele ca mine vor pieri, a spus ea. Iartă-mă dacă eu cred că asta are o semnificaţie cosmică. Nu mă animă aceeaşi renunţare la sine ca pe tine, Miro. Nu consider că trăiesc cu spectrul morţii în faţă. Intenţia mea era să vieţuiesc etern, aşa că orice altceva vine ca o dezamăgire.

– Spune-mi ce să fac şi te voi asculta, a zis el. Dacă asta te-ar salva, sunt gata să şi mor.

– Din fericire, tu oricum vei muri, a spus Jane. Asta mă consolează, că murind nu voi avea de îndurat aceeaşi soartă ca o fiinţă vie. Ca acei copaci care trăiesc atât de mult. Ca acele mătci, care-şi transmit memoria din generaţie în generaţie. Însă, vai, eu nu voi avea copii. Cum aş putea? Sunt doar o creaţie a minţii. Nu există posibilitatea împerecherii mintale.

– Mare păcat, a spus Miro, pentru că pariez că ai fi o parteneră grozavă la pat.

– Cea mai bună, a precizat Jane.

Apoi au rămas tăcuţi o vreme.

Jane i-a vorbit din nou abia când se apropiau de casa lui Jakt, o clădire nouă de la periferia oraşului Milagre.

– Să ţii minte, Miro, că orice ar face Ender cu sinele lui, când vorbeşte Tânăra Valentine, vei auzi doar *aiúa* lui Ender.

– Acelaşi lucru e valabil şi în cazul lui Peter, a spus Miro. Dar există şi diferenţe. Să spunem că Tânăra Val, aşa agreabilă cum este, nu reprezintă tocmai o versiune echilibrată a ceva anume. S-ar putea ca Ender să o comande, dar ea *nu* este Ender.

– Există prea multe versiuni ale lui, a spus Jane. Şi, după câte se pare, prea multe versiuni ale mele, cel puţin conform părerii Congresului Stelar.

– Suntem prea mulţi, a spus Miro. Dar niciodată suficienţi.

Când au ajuns la casa lui Jakt, Miro şi Tânăra Val au fost conduşi înăuntru. Au mâncat fără convingere şi au adormit de îndată ce-au picat în pat. Miro şi-a dat acum seama că, noaptea, vocile răzbat până departe, pentru că nu a dormit deloc bine, s-a trezit mereu, nesimţindu-se în largul lui pe salteaua moale şi probabil ros de ideea că nu-şi făcea datoria. Părea un soldat care trăieşte un sentiment de vinovăţie la gândul că şi-a abandonat postul.

În ciuda oboselii, Miro nu a dormit până târziu. Când s-a trezit, cerul era încă opac din cauza razelor de soare care se strecurau peste orizont şi, după cum îi era obiceiul, s-a ridicat imediat din pat, rămânând nesigur pe picioare şi încercând să alunge din trup ultimele amintiri ale somnului. S-a îmbrăcat şi s-a dus la baie. După ce a ieşit, a auzit rumoare de glasuri venind dinspre bucătărie. Poate că discuţia începută în noaptea precedentă continua ori alţii care sufereau de boala trezirii în zori renunţaseră la solitudinea de dimineaţă şi flecăreau, parcă uitând că zorile erau ore întunecate de disperare.

A rămas în faţa uşii deschise a camerei lui, pregătit să intre şi să închidă, ca să amuţească vocile acelea animate, când şi-a dat seama că una dintre ele îi aparţinea Tinerei Val. Apoi a identificat-o şi pe cea a Bătrânei Valentine. Brusc, s-a întors şi s-a îndreptat spre bucătărie şi, ajuns în faţa uşii, a avut din nou un moment de ezitare.

Bineînţeles, cele două Valentine stăteau faţă în faţă la masă, dar nu se priveau. În schimb, se uitau pe fereastră şi beau unul dintre preparatele din fructe şi legume făcute de Bătrâna Valentine.

– Miro, vrei şi tu un pahar? a întrebat Bătrâna Valentine, fără să ridice ochii spre el.

– Nici măcar pe patul de moarte, a spus Miro. N-am vrut să vă întrerup.

– Bine, a spus Bătrâna Valentine.

Tânăra Val a continuat să tacă.

Miro a intrat în bucătărie, s-a dus până la chiuvetă şi şi-a luat un pahar cu apă, pe care a băut-o cu o înghiţitură lungă.

– Ţi-am spus eu că Miro era la baie, a spus Bătrâna Valentine. Nimeni nu consumă atâta apă în fiecare zi ca băiatul ăsta.

Miro a chicotit, dar n-a auzit-o râzând pe Tânăra Val.

– V-am deranjat din discuţie, a spus el. O să plec.
– Rămâi, a spus Bătrâna Valentine.
– Te rog, a zis Tânăra Val.
– Te rog, şi mai ce? a întrebat Miro. S-a întors spre ea şi a surâs.
Ea a împins cu piciorul un scaun spre el.
– Stai jos, a zis ea. Eu şi doamna tocmai încercam să rezolvăm situaţia creată de faptul că suntem gemene.
– Am hotărât că eu trebuie să mor prima, a spus Bătrâna Valentine.
– Dimpotrivă, a spus Tânăra Val, am stabilit că Gepetto nu l-a creat pe Pinocchio pentru că şi-ar fi dorit un băiat adevărat. N-a vrut decât o păpuşă. Treaba cu copilul adevărat reprezenta doar lenea lui Gepetto. Îi trebuia doar o păpuşă capabilă să danseze – nu avea chef să se chinuiască mânuind atâtea sfori.
– Iar tu eşti Pinocchio, a spus Miro. Iar Ender...
– Fratele meu n-a încercat să te creeze, a spus Bătrâna Valentine. Şi nici nu vrea să te ţină sub control.
– Ştiu, a rostit Tânăra Val în şoaptă şi, brusc, în ochi i-au apărut lacrimi.
Miro a întins o mână şi a pus-o peste palma ei, aşezată pe tăblia mesei, însă ea şi-a îndepărtat-o cu o smucitură. Nu evitase atingerea lui, ci voise să-şi şteargă lacrimile supărătoare din ochi.
– Dacă ar putea, ar tăia sforile, ştiu asta, a spus Tânăra Val. La fel cum şi Miro a rupt legăturile cu vechiul lui trup.
Miro şi-a amintit cu limpezime. Stătea în navă, privindu-şi imaginea perfectă, puternică, tânără şi sănătoasă; iar în clipa următoare, a devenit acea imagine, care fusese mereu a lui şi a văzut varianta oloagă, doborâtă a cuiva cu creierul distrus. Şi, în timp ce privea, acel trup neiubit şi nedorit se făcuse praf şi dispăruse.
– Nu cred că te urăşte, a spus Miro, aşa cum eu îmi detestam fostul sine.
– Nu e nevoie să mă urască. Nu ura a distrus vechiul tău trup. (Tânăra Val a evitat să-l privească în ochi. În timpul petrecut împreună în explorarea lumilor nu discutaseră niciodată ceva atât de personal. Nu îndrăznise să discute cu el despre momentele în care fuseseră creaţi amândoi.) Tu ţi-ai urât vechiul trup atâta vreme cât ai trăit în el, dar imediat ce ai revenit în trupul tău perfect, pur şi simplu nu ai mai acordat atenţie celui dinainte. Nu mai făcea parte din tine. Aiúa ta nu mai răspundea de el. Şi cum nimic nu-l mai putea ţine întreg – a apărut şi jucăria.
– Păpuşa din lemn, a precizat Miro. Iar acum jucăria. Ce altceva mai sunt?
Bătrâna Valentine i-a ignorat gluma.
– Aşadar, spui că Ender nu te găseşte interesantă.

– Mă admiră, a spus Tânăra Val. Dar mă consideră lipsită de haz.

– Da, şi eu la fel, a spus Bătrâna Valentine.

– E absurd, a zis Miro.

– Serios? a întrebat Bătrâna Valentine. El nu m-a urmat nicăieri; eu am fost întotdeauna aceea care l-a urmat. Şi-a căutat mereu misiunea vieţii, aşa cred. Fapte măreţe, care să semene îngrozitorului act care a pus capăt copilăriei lui. A crezut că scriind *Matca* va fi suficient. Iar apoi, cu ajutorul meu, a scris *Hegemonul,* iar eu am considerat că asta ar fi suficient, dar m-am înşelat. El a continuat să caute ceva care să-i capteze toată atenţia şi ajungea mereu aproape sau descoperea acel ceva vreme de o săptămână sau o lună, dar un lucru era sigur, ceea ce îi reţinea atenţia nu a fost niciodată persoana *mea,* pentru că eu mă aflam în miliardele de kilometri pe care îi străbătea, la trei mii de ani-lumină depărtare. Istoriile pe care le-am scris nu au fost rodul dragostei mele faţă de istorie, ci pentru că l-au ajutat pe Peter în activitatea lui. Iar când terminam, timp de câteva ore, cât citeam şi discutam, reuşeam să-i reţin atenţia. Numai că de fiecare dată eram tot mai nemulţumită, pentru că nu *eu* îi reţineam atenţia, ci povestirea pe care o scrisesem. Asta până când am găsit un bărbat care mi-a dăruit toată inima lui şi am rămas alături de el. În vreme ce fratele meu a plecat fără mine şi şi-a găsit o familie căreia i-a dedicat tot sufletul şi atunci am rămas la lumi depărtare, dar, în sfârşit, mai fericiţi unul fără celălalt decât fuseserăm vreodată împreună.

– Şi atunci de ce te-ai întors la el? a întrebat Miro.

– N-am venit pentru el, ci pentru tine. Bătrâna Valentine a zâmbit. Am venit de dragul unei lumi pândite de primejdia distrugerii. M-am bucurat totuşi să-l revăd pe Ender, cu toate că ştiam că nu-mi va aparţine.

– Asta poate descrie precis felul în care ai simţit tu, a spus Tânăra Val. Dar sigur te-ai bucurat de atenţia lui la un moment dat. Eu exist pentru că i-ai rămas în inimă.

– O fantezie din copilăria lui, probabil. Nu eu, cea adevărată.

– Uită-te la mine, a spus Tânăra Val. Aşa arăta trupul tău când el avea cinci ani şi a fost luat de acasă ca să fie trimis la Şcoala de Luptă? Este măcar adolescenta pe care a cunoscut-o în vara aceea în apropierea lacului din Carolina de Nord? Cred că te-ai bucurat de atenţia lui chiar şi când te-ai maturizat, deoarece imaginea lui despre tine s-a schimbat, devenind eu.

– Eşti ceea ce eram eu când am lucrat împreună cu el la *Hegemonul,* a spus cu tristeţe Bătrâna Valentine.

– Erai atât de obosită? a întrebat-o Tânăra Val.

– *Eu sunt,* a spus Miro.

– Ba nu, a spus Bătrâna Valentine. Tu eşti imaginea energiei. Tu încă-ţi sărbătoreşti frumosul trup. Geamăna mea are inima obosită.

– Atenţia lui Ender a fost mereu distrasă de câte ceva, a spus Tânăra Val. Am nenumărate amintiri – ori, mai curând, amintiri pe care, în mod inconştient, Ender a crezut că ar trebui să le am, dar ele se referă aproape în totalitate la lucruri pe care şi le aminteşte *el* despre prietena mea de faţă, ceea ce înseamnă că nu-mi pot aminti decât viaţa mea alături de Ender. Şi a avut-o pe Jane în ureche, precum şi pe oamenii despre a căror moarte a vorbit, studenţii lui şi pe Matcă în coconul ei şi aşa mai departe. Iar toate acestea reprezentau doar legături din adolescenţă. Ca orice erou rătăcitor al unei epopei, el a cutreierat din loc în loc, transformându-i pe alţii, dar el însuşi rămânând neschimbat. Până a ajuns aici, unde s-a dăruit în totalitate altcuiva. Ţie şi familiei tale, Miro. Lui Novinha. Pentru prima oară, a dat altora puterea de a-l sfârteca din punct de vedere emoţional, iar asta i s-a părut entuziasmant şi în acelaşi timp dureros, dar a suportat foarte răbdător, fiindcă e un bărbat puternic, iar cei asemenea lui au trecut şi prin situaţii mai grele. Acum însă e vorba de cu totul altceva.

Eu şi Peter nu am trăit cu adevărat departe de el. A spune că e una cu Novinha înseamnă a apela la o metaforă; în cazul meu şi al lui Peter, vorbim *ad litteram.* El *este* noi. Iar *aiúa* lui nu e destul de mare, nu e suficient de puternică sau cuprinzătoare, nu posedă suficientă atenţie ca să-şi împartă atenţia în mod egal faţă de cele trei vieţi care depind de ea. Mi-am dat seama de asta aproape imediat ce am fost... cum s-o numim, creată. Fabricată.

– Născută, a spus Bătrâna Valentine.

– Ai fost un vis devenit realitate, a spus Miro, cu o uşoară nuanţă de ironie.

– Nu ne poate întreţine pe toţi trei. Pe Ender, Peter şi pe mine. Unul dintre noi trebuie să se stingă. Unul dintre noi va trebui să moară. Şi aceea voi fi eu. Am ştiut asta încă de la început. Eu voi muri.

Miro a vrut să o consoleze. Dar cum poţi face asta decât invocând situaţii similare care s-au terminat cu bine? Nu exista nici un precedent.

– Necazul e că acea parte din *aiúa* lui Ender care se află încă în mine este ferm hotărâtă să trăiască. Eu nu vreau să mor. Aşa îmi dau seama că încă mă bucur de o parte a atenţiei lui: nu vreau să dispar.

– Atunci du-te la el, a spus Bătrâna Valentine. Vorbeşte-i!

Tânăra Val a scos un hohot de râs şi s-a uitat în altă parte.

– Te rog, papa, lasă-mă să trăiesc, a spus ea imitând glasul unui copil. Dacă nu e ceva ce poate comanda în mod conştient, ce ar putea face, decât să sufere un sentiment de vinovăţie? Şi de ce să se simtă

vinovat? Dacă eu încetez să exist înseamnă că propriul sine nu mă preţuieşte. El *este* acest sine. Vârfurile unghiilor simt durerea când le tai?

– Dar nu *îi ceri* să-ţi acorde atenţie, a spus Miro.

– Am sperat că acea căutare a unor lumi locuibile îl va intriga. M-am dedicat cu totul astei activităţi, încercând să fiu entuziasmată de ceea ce făceam. Dar, de fapt, totul a fost o simplă muncă de rutină. Importantă, dar totuşi rutină, Miro.

Miro a încuviinţat cu o mişcare din cap.

– Adevărat. Jane găseşte lumile. Noi doar le analizăm.

– Şi acum sunt suficiente lumi. Destule colonii. Peste douăzeci – acum *pequeninos* şi mătcile nu vor mai dispărea, chiar dacă Lusitania este distrusă. Problema nu o constituie numărul de lumi, ci numărul de nave. Aşadar, toată truda noastră nu-l mai interesează pe Ender. Şi trupul meu îşi dă seama de asta. El ştie că nu mai este trebuincios.

A dus mâna la cap, a prins o şuviţă mare de păr între degete şi a tras – nu tare, ci destul de uşor – iar acesta i-a rămas în pumn. Un smoc mare de păr, care se desprinsese fără să producă durere. L-a lăsat să cadă pe masă. A rămas acolo ca un membru smuls, grotesc, imposibil.

– Cred că, dacă nu sunt atentă, acelaşi lucru s-ar putea întâmpla şi cu degetele, a spus ea în şoaptă. S-ar petrece mai încet, dar treptat mă voi transforma în ţărână la fel ca şi trupul tău, Miro. Pentru că nu-l interesează persoana mea. Peter rezolvă mistere şi duce războaie politice pe cine ştie ce lume. Ender se zbate să se agaţe de femeia pe care o iubeşte. Dar eu...

În acel moment, în care părul smuls din cap indica profunzimea suferinţei ei, singurătatea, autonegările, Miro a înţeles că exista ceva la care până atunci nu se gândise: că în săptămânile în care călătoriseră de la o lume la alta, el ajunsese să o iubească, iar nefericirea ei îl rănea de parcă ar fi fost a lui. Şi probabil că *era* a lui, acea amintire a urii de sine. Dar, indiferent de motive, era o senzaţie mai profundă decât simpla compasiune.

Era un soi de dorinţă. Da, un fel de dragoste. Dacă acea femeie tânără şi frumoasă, acea fată inteligentă era respinsă de propriul suflet, atunci Miro avea în inima lui suficient loc să o primească. „Dacă Ender nu e sinele tău, atunci lasă-mă pe mine să fiu!”, a ţipat el mut, ştiind că acel gând ce îi venise pentru prima oară atunci reprezenta ceea ce simţise zile şi săptămâni întregi, fără să realizeze acest lucru; ştiind totuşi că el nu putea fi pentru ea ceea ce era Ender.

Cu toate acestea, dragostea nu putea cumva realiza pentru Tânăra Val ceea ce făcea pentru Ender? Şi asta nu-i putea atrage suficient atenţia lui Ender astfel încât ea să rămână în viaţă? Să îi dea putere?

Miro a întins mâna şi a adunat părul desprins, l-a împletit în jurul degetelor, apoi a strecurat bucla în buzunarul robei.

– Eu nu vreau ca tu să dispari, a spus. (Cuvinte îndrăzneţe pentru el.)

Tânăra Val l-a privit ciudat.

– Credeam că marea ta dragoste e Ouanda.

– Ea e o femeie în toată firea, a spus Miro. Căsătorită şi fericită, cu propria familie. Ar fi trist dacă marea iubire a vieţii mele ar fi o femeie care nu mai există şi care, chiar dacă n-ar fi dispărut, nu m-ar fi dorit.

– Frumos din partea ta că te oferi, a spus Tânăra Val, dar nu cred că-l putem păcăli pe Ender ca să se sinchisească de viaţa mea prefăcându-mă îndrăgostită.

Vorbele ei au răsucit un cuţit în inima lui Miro, pentru că ea înţelesese imediat cât de mult din declaraţia lui dovedea milă. Şi totuşi nu totul pornise din milă; acel sentiment aroape în întregime sălăşluise în subconştientul lui, pândind doar şansa de a ieşi la iveală.

– Nu mă gândeam să păcălim pe cineva, a spus Miro.

„În afară de mine, a gândit el. Pentru că Tânăra Val nu-l putea iubi. La urma urmelor, nu e o femeie adevărată. Este Ender.”

Dar i se părea absurd. Avea trup de femeie. Şi cum se aleg iubirile, dacă nu după trupuri? Exista ceva masculin sau feminin în *aiúa*? Înainte de a deveni stăpână a cărnii şi a sângelui, era bărbat sau femeie? Iar dacă aşa stăteau lucrurile, asta însemna că *aiúa* care alcătuiesc atomii şi moleculele, rocile, stelele, lumina şi vântul, că toate acestea erau separate comod pe sexe? Vorbe. Aiúa lui Ender putea fi femeie, putea iubi ca o femeie la fel de lesne precum iubea acum, prin trupul unui bărbat, pe mama lui Miro. Ceea ce o făcuse pe Tânăra Val să-l măsoare cu atâta milă nu era ceva ce lipsea din persoana ei. Chiar şi cu trupul lui vindecat, el nu era un bărbat pe care o femeie – ori cel puţin această femeie, pe moment cea mai atrăgătoare dintre toate – să-l poată iubi sau să-l dorească, sau să spere a-l cuceri.

– Nu trebuia să vin aici, a murmurat el.

S-a îndepărtat de masă şi a părăsit încăperea din doi paşi mari. A mers pe hol şi a rămas din nou în faţa uşii deschise a camerei lui. Le-a auzit vocile.

– Nu, nu te duce după el, a spus Bătrâna Valentine. Apoi, a rostit ceva, dar mai încet. După care: Chiar dacă are un trup nou, ura de sine nu s-a vindecat.

Au urmat câteva cuvinte murmurate de Tânăra Val.

– Miro a vorbit din suflet, a asigurat-o Bătrâna Valentine. A dovedit mare curaj şi sinceritate.

Tânăra Val a spus din nou ceva ce Miro nu a auzit.

– De unde ştii? a spus Bătrâna Valentine. Trebuie să înţelegi ceva: am făcut împreună o călătorie lungă, nu cu mult timp în urmă şi cred că în timpul zborului s-a îndrăgostit puţin de mine.

Probabil că era adevărat. Sigur. Miro trebuia să recunoască: unele dintre sentimentele lui faţă de Tânăra Val erau în realitate sentimente faţă de Bătrâna Valentine, transferate de la femeia care rămânea intangibilă către această tânără care putea fi, cel puţin aşa spera, accesibilă.

După aceea, glasurile lor au scăzut ca intensitate şi nu a mai putut percepe vorbele. Cu mâinile lipite de canaturile uşii, a continuat totuşi să aştepte, trăgând cu urechea la intonaţiile vocilor, atât de asemănătoare, dar ambele bine cunoscute lui. Era o muzică pe care ar fi fost fericit să o asculte la nesfârşit.

– Dacă în acest univers ar exista cineva care să semene cu Ender, a spus Bătrâna Valentine neaşteptat de tare, acela este Miro. S-a distrus încercând să salveze de la distrugere nişte nevinovaţi. Încă nu s-a lecuit.

„A vrut să aud asta, şi-a dat seama Miro. A vorbit tare, ştiind că am rămas aici, că ascult. Bătrâna vrăjitoare a aşteptat să închid uşa şi nu a auzit sunetul specific, de aceea ştie că le pot auzi şi încearcă să-mi ofere o cale de a mă vedea pe mine însumi. Dar eu nu sunt Ender, abia dacă sunt Miro, iar dacă ea rosteşte asemenea lucruri despre mine, asta constituie o dovadă că nu ştie cine sunt."

A auzit un glas în ureche:

– Of, mai bine taci decât să începi să te minţi singur.

Bineînţeles că Jane auzise totul. Până şi gândurile lui, pentru că, aşa cum îi era lui Miro în obicei, gândurile conştiente se transferau pe buze, limbă şi dinţi. Nici măcar nu putea gândi fără să-şi mişte buzele. Având-o pe Jane fixată în ureche, toate orele lui de veghe se desfăşurau într-un confesional care nu-şi închidea niciodată uşa.

– Deci o iubeşti pe fata asta, a spus Jane. De ce nu? Dar motivele tale sunt complicate de sentimentele tale faţă de Ender, Valentine şi Ouanda şi de tine însuţi. Şi ce dacă? Care iubire a fost vreodată pură, ce amant a rămas simplu? Gândeşte-te la ea ca la un sucub. O vei iubi, iar ea se va dezintegra în braţele tale.

Sarcasmul lui Jane era supărător şi, în acelaşi timp, amuzant. A intrat în cameră şi a închis uşa fără zgomot. După aceea, i-a şoptit lui Jane:

– Eşti o scorpie bătrână şi geloasă. Mă vrei doar pentru tine.

– Sunt convinsă că ai dreptate, i-a răspuns Jane. Dacă Ender m-ar fi iubit, ar fi creat corpul *meu* uman când s-a arătat atât de fertil în Exterior. Atunci aş fi putut să flirtez cu tine.

– Inima mea deja îţi aparţine în totalitate, a spus Miro. Aşa cum e.

– Minţi de îngheaţă apele, a spus Jane. Eu sunt doar o agendă şi un calculator capabil să vorbească şi ştii bine asta.

– Dar eşti foarte bogată, a răspuns Miro. M-aş căsători cu tine pentru bani.

– Apropo, a zis Jane, ea se înşală în legătură cu ceva.

– Şi anume? a vrut Miro să afle, întrebându-se la care „ea” se referea.

– N-ai terminat de explorat lumile. Chiar dacă Ender manifestă sau nu interes faţă de asta – şi eu cred că da, pentru că ea încă nu s-a transformat în ţărână – munca nu se încheie doar pentru că există suficiente planete locuibile pentru salvarea purceluşilor şi a insectelor.

Jane folosea deseori vechii termeni diminutivi şi peiorativi pentru *pequeninos* şi matcă. Miro se întreba de multe ori, dar încă nu îndrăznise să-i pună şi ei întrebarea dacă avea şi cuvinte peiorative pentru fiinţele umane. Dar s-a gândit că ştia deja ce răspuns va primi: „Cuvântul *Uman* este peiorativ”.

– Şi ce mai trebuie să căutăm? a întrebat Miro.

– Orice lume pe care o pot găsi înainte de a muri, a spus Jane.

În timp ce stătea întins în pat, Miro s-a gândit la acest lucru. A continuat tot aşa în timp ce se foia de pe o parte pe alta de câteva ori, apoi s-a sculat, s-a îmbrăcat definitiv şi, profitând de lumina ce izvora din cer, a pornit alături de alţi oameni care se treziseră devreme, plecaţi cu treburi, dintre care puţini îl cunoşteau sau auziseră de el. Fiind reprezentant al ciudatei familii Ribeira, în *ginásio* nu avusese mulţi prieteni; fiind atât de sclipitor, dar şi sfios, legase şi mai puţine tovărăşii de petrecere în *colégio.* Singura lui prietenă fusese Ouanda, până când trecerea prin sistemul de protecţie al coloniei umane îi afectase creierul şi refuzase să o mai întâlnească. Apoi, călătoria lui în Exterior pentru a o întâlni pe Valentine rupsese şi puţinele legături fragile care mai rămăseseră între el şi lumea natală. Câteva luni petrecute într-o navă stelară însemnau ani la revenire, astfel încât acum ajunsese cel mai mic dintre copiii mamei lui, singurul a cărui viaţă încă nu începuse. Copiii pe care îi văzuse cândva erau adulţi şi îl tratau ca pe o caldă amintire a tinereţii lor. Doar Ender rămăsese neschimbat. Indiferent câţi ani trecuseră. Indiferent ce se întâmpla. Ender era acelaşi.

Putea fi adevărat? Putea fi acelaşi om chiar şi acum, când se izolase într-un moment de criză, ascunzându-se într-o mănăstire doar pentru că mama renunţase la viaţa dinainte? Miro ştia în mare cum se desfăşurase viaţa lui Ender. Fusese luat din sânul familiei la frageda vârstă de cinci ani. Dus pe orbită, la Şcoala de Luptă, pe care o absolvise ca ultima speranţă a umanităţii în lupta ei cu nemiloşii invadatori denumiţi insecte. Ajuns apoi comandant al flotei de pe Eros, unde i s-a comunicat că participa la o instruire avansată, dar

unde, fără ca el să-şi dea seama, comanda flote reale, aflate la ani-lumină depărtare, prin comenzi transmise prin ansiblu. A câştigat acel război prin inteligenţă şi, la sfârşit, prin acţiunea complet inconştientă de a distruge lumea natală a insectelor. Numai că el crezuse că totul fusese un joc.

Crezuse că fusese un joc, dar în aceeaşi măsură ştiuse tot timpul că acel joc era o simulare a realităţii. În joc, el apelase la acte de neconceput; asta însemna, cel puţin pentru Ender, că n-a scăpat de sentimentul de vinovăţie când s-a dovedit că jocul fusese de fapt realitate. Chiar dacă ultima dintre Mătci l-a iertat şi i s-a încredinţat lui, aşa, în cocon, cum era, el nu s-a putut debarasa de acel sentiment. Era doar un copil care făcuse ceea ce îl îndemnaseră adulţii; dar, într-un colţişor al inimii, ştiuse că până şi un copil e o persoană reală, că actele copilului sunt reale, că nici măcar jocul unui copil nu este rupt de un context moral.

Astfel, înainte de răsărit, Miro a ajuns faţă în faţă cu Ender, aşezaţi amândoi de-a călare pe o bancă din piatră aflată într-un locşor din grădină care avea să fie în curând scăldat în razele soarelui, însă deocamdată era doar înrourat de răcoarea dimineţii; Iar Miro s-a trezit spunându-i acestui bărbat neschimbător:

– Andrew Wiggin, ce reprezintă acest refugiu în mănăstire dacă nu o modalitate stângace şi laşă de a te crucifica?

– Şi mie mi-a fost dor de tine, Miro, i-a răspuns Ender. Îmi pari totuşi destul de obosit. Ar trebui să dormi mai mult.

Miro a suspinat şi a clătinat din cap.

– Nu asta am vrut să spun. Încerc să te înţeleg, serios. Valentine susţine că-ţi semăn.

– Te referi la adevărata Valentine? a întrebat Ender.

Amândouă sunt reale.

– Ei, dacă sunt ca tine, atunci examinează-te şi spune-mi ce-ai descoperit.

Privindu-l, Miro s-a întrebat dacă Ender vorbea serios.

Ender l-a bătut uşor pe genunchi.

– Nu e nevoie de mine acum, a spus el.

– Nu crezi nicidecum asta, a spus Miro.

– Ba cred că aşa e, a spus Ender, şi mie îmi prieşte. Te rog să nu mă deziluzionezi. Încă n-am luat dejunul.

– Nu, te slujeşti de faptul că te-ai separat în trei părţi. Tu, bărbatul de vârstă mijlocie, care îmbătrâneşte, îţi poţi permite luxul de a te dedica exclusiv soţiei – dar numai pentru că are două marionete tinere care fac treaba ce îl interesează.

– Dar nu mă interesează, a spus Ender. Nici nu-mi pasă.

– Ca Ender, nu te sinchiseşti, pentru că tu, ca Peter şi tu, ca Valentine, vă ocupaţi de tot în numele tău. Numai că Valentine nu se

simte bine. Nu te interesează suficient soarta ei. Ceea ce s-a petrecut cu trupul meu schilodit i se întâmplă şi ei. Mai lent, dar e acelaşi lucru. Aşa crede ea, consideră că e posibil. Şi eu la fel. Tot astfel şi Jane.

– Transmite-i toată dragostea mea lui Jane. Mi-e dor de ea.

– Ender, îi transmit toată dragostea *mea.*

Refuzul l-a făcut pe Ender să surâdă.

– Miro, dacă ar fi să fii împuşcat, ai ţine să bei multă apă înainte, astfel ca ucigaşii să fie siliţi să mişte un cadavru scăldat în urină.

– Ender, Valentine nu-i un vis sau o iluzie, a spus Miro, refuzând să se lase atras într-o discuţie absurdă. E reală, dar tu o ucizi.

– Foarte dramatic modul de a exprima asta.

– Dacă ai fi văzut-o azi dimineaţă smulgându-şi şuviţe întregi din păr...

– Să înţeleg deci că şi ea are talent actoricesc? Ei, şi eu am ales mereu gesturi teatrale. Nu mă surprinde că vă pricepeţi şi voi.

– Andrew, voiam să-ţi spun că trebuie...

Brusc, Ender a devenit dur, iar vocea lui a acoperit-o pe cea a lui Miro, cu toate că nu a vorbit tare.

– Foloseşte-ţi mintea, Miro. Hotărârea ta să treci din vechiul trup în cel nou a fost conştientă? Te-ai gândit la asta şi ţi-ai spus: „Ei bine, voi lăsa acest cadavru învechit să se destrame în moleculele componente pentru că trupul cel nou e mai plăcut?”

Miro a priceput imediat aluzia. Ender nu putea controla în mod conştient încotro îşi îndrepta Miro atenţia. Propriei lui *aiúa*, cu toate că era sinele său cel mai profund, nu i se puteau da porunci.

– Văzând ceea ce fac, descopăr ce vreau cu adevărat, a spus Ender. Aşa procedăm toţi, dacă suntem cinstiţi cu noi înşine. Avem sentimente, luăm decizii, dar, în ultimă instanţă, ne reconsiderăm viaţa şi constatăm cât de mult ne-am ignorat uneori sentimentele, în vreme ce majoritatea deciziilor noastre au fost de fapt raţionamente, deoarece noi hotărâserăm deja în adâncului sufletului, chiar înainte de a o recunoaşte în mod conştient. N-am ce face dacă partea din mine ce o ţine sub control pe fata asta care îţi ţine companie nu este la fel de importantă pentru voinţa mea secretă, aşa cum ai dori tu. Aşa cum ar avea ea nevoie. Nu pot interveni în nici un fel.

Miro a lăsat capul în jos.

Soarele a apărut deasupra copacilor. Pe negândite, banca a căpătat strălucire, iar Miro a ridicat ochii şi a văzut razele soarelui formând o aură din părul răvăşit după somn al lui Ender.

– Pieptănatul e împotriva regulilor monastice? l-a întrebat Miro.

– Te simţi atras de ea, nu? a spus Ender, pe un ton care nu suna deloc a întrebare. Şi te nelinişteşte puţin faptul că ea e, de fapt, *eu.*

Miro a făcut un gest din umeri.

– Un ciot pe cărare. Cred că pot păşi peste el.

– Dar dacă *eu* nu mă simt atras de *tine?* a întrebat Ender înveselit.

Miro a ridicat braţele şi s-a întors ca să-şi arate profilul.

– De neconceput, a zis el.

– Arăţi cât se poate de bine, a spus Ender. Sunt convins că Valentine te visează. N-am de unde şti. În singurele mele vise apar doar planete care explodează şi oameni dragi mie care mor.

– Ştiu că n-ai uitat lumea de aici, Andrew.

Spusese asta ca un început de scuză, dar Ender i-a făcut semn să înceteze.

– Pot uita, dar ştiu să şi ignor. Miro, nu mai iau seama la lume. Te ignor pe tine, ignor şi cele două psihoze ale mele. Acum, încerc să nu bag în seamă pe nimeni în afară de mama ta.

– Şi pe Dumnezeu, a spus Miro. Nu trebuie să uiţi de El.

– Nici o clipă. De fapt, nu pot uita nimic şi pe nimeni, dar, bineînţeles, îl ignor pe Dumnezeu, cu excepţia cazului în care Novinha vrea ca eu să-L bag în seamă. Mă transform în soţul de care are nevoie.

– De ce, Andrew? Doar ştii că mama e nebună de legat.

– Nici vorbă de aşa ceva, a spus Ender cu reproş în glas. Dar chiar dacă ar fi adevărat, atunci... cu atât mai multe motive aş avea.

– Ceea ce a unit Dumnezeu nu poate desface nici un om. Ca filozofie, aprob asta, dar nu ştiu cum se... (În aceeaşi clipă l-a doborât oboseala. Nu i-au venit cuvintele pe care voia să le rostească şi asta pentru că încerca să-i spună lui Ender cum era să se simtă, în acel moment, ca fiind Miro Ribeira. Iar Miro nu se pricepea nici măcar să-şi identifice propriile sentimente, dar să şi le mai şi exprime.) *Desculpa,* a murmurat el, apelând la portugheză, limba emoţiilor lui. S-a trezit ştergându-şi lacrimile de pe obraji. *Se ña poso mudar nem você, ñao que possa, nada.* Dacă nu te pot face să te schimbi, atunci nu pot face nimic.

– *Nem* eu? i-a răspuns Ender în aceeaşi limbă. Miro, nu vei găsi în tot universul o persoană care se schimbă mai greu decât mine.

– Mama a reuşit. Ea te-a schimbat.

– Ba nu. Ea doar m-a lăsat să fiu ceea ce trebuia şi voia şi ea. Ca şi acum, Miro, nu pot ferici pe toată lumea. Nu pot să mă fac nici pe mine fericit, nu fac multe pentru tine şi, cât priveşte problemele mari, nici acolo nu sunt de vreun folos. Dar poate o fac fericită pe mama ta ori măcar oarecum fericită, cel puţin pentru o vreme, sau măcar pot încerca.

A luat mâinile lui Miro într-ale lui şi le-a apăsat apoi pe faţă, iar când le-a desprins, palmele nu se umeziseră.

Miro a rămas cu privirea la Ender, care s-a ridicat de pe bancă şi a plecat în direcţia soarelui, dispărând în livada înecată de raze. „Aşa ar fi arătat Adam dacă n-ar fi gustat din fructul oprit, a gândit Miro. Dacă ar fi rămas în grădină la nesfârşit. Vreme de trei mii de ani, Ender abia de-a atins pojghiţa gheţii. Abia a reuşit mama să-l reţină puţin. Eu mi-am petrecut toată copilăria încercând să mă eliberez de ea, iar el revine şi preferă să se lege de soaţa lui în acest fel şi...

Dar eu de ce sunt agăţat, în afară de el? El, în carnea unor femei. El cu un smoc de păr pe o masă de bucătărie."

Când tocmai se ridica de pe bancă, Ender s-a întors brusc spre el şi a făcut un semn ca să-i atragă atenţia. Miro a dat să pornească spre el, dar Ender n-a mai aşteptat; şi-a făcut palmele pâlnie şi a strigat:

– Spune-i lui Jane! Dacă găseşte o soluţie! Cum să procedeze! Poate prelua trupul acela!

Lui Miro i-a trebuit o clipă să priceapă că Ender se referea la Tânăra Val.

„Nu-i doar un trup, distrugător de planete egoist! Nu-i doar un costum vechi pe care îl arunci pentru că nu-ţi mai vine sau pentru că s-a schimbat moda."

Apoi furia lui s-a risipit, deoarece şi-a dat seama că şi el procedase la fel cu vechiul lui corp. Îl aruncase fără să privească înapoi.

Dar ideea suna interesant. Jane. Era posibil? Dacă *aiúa* ei putea fi convinsă să se instaleze în Tânăra Val, era un corp uman capabil să păstreze suficient din mintea lui Jane ca să-i permită să supravieţuiască atunci când Congresul Stelar va încerca să o reducă la tăcere?

– Cam târziu v-a venit ideea, băieţi, a murmurat Jane în urechea lui. Am discutat cu Matca şi Human şi am încercat să înţelegem cum se face asta – atribuirea unei *aiúa* unui corp. Mătcile au făcut asta cândva, când m-au creat pe mine, dar n-au ales o *aiúa* anume, ci au luat ce le-a ieşit în cale. Ce s-a ivit. Eu sunt ceva mai Pretenţioasă.

Miro n-a spus nimic. A continuat să păşească spre Poarta mănăstirii.

– A, şi mai e acel amănunt legat de sentimentele tale faţă de Tânăra Val. Deteşti faptul că iubind-o, într-un fel îl iubeşti de fapt pe Ender. Dar dacă aş prelua eu trupul ei, dacă aş fi voinţa care animă viaţa Tinerei Val, va mai rămâne ea femeia pe care o iubeşti? Va mai supravieţui ceva din ea? Asta ar însemna crimă?

– Vai, taci, a spus Miro cu voce tare. Surprinsă, femeia-portar a mănăstirii a ridicat ochii spre el.

– Nu ţie-ţi vorbeam, a spus Miro. Dar asta nu înseamnă că n-ar fi o idee bună.

Miro a simţit în spate privirea sfredelitoare a femeii până a dispărut din raza ei vizuală, când ajunsese deja pe poteca şerpuitoare care cobora dealul spre Milagre. „E timpul să mă întorc pe navă. Val mă aşteaptă. Oricine ar fi ea.”

Aşa cum este Ender pentru mama, fidel, răbdător -asta simt şi eu faţă de Val? Sau nu, nu e un sentiment. E un act de voinţă. O decizie ce nu poate fi întoarsă. Aş fi în stare să fac asta pentru o femeie, pentru o persoană oarecare? M-aş putea dărui pe vecie?

Şi-a adus aminte de Ouanda şi a păşit mai departe, până la nava stelară, cu amintirea amară a acelei pierderi.

4.
SUNT UN OM DE O SIMPLITATE DEZARMANTĂ!

„Când eram copil, credeam
că zeul era dezamăgit când
ceva neprevăzut mă întrerupea
din urmărirea liniilor
vizibile din fibrele lemnului.
Acum ştiu că zeii anticipează asemenea întreruperi pentru că ei ne cunosc fragilitatea.
Doar desăvârşirea noastră îi uimeşte.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Peter şi Wang-Mu s-au aventurat în lumea Vântului Divin abia în a doua zi petrecută de ei acolo. Nu a fost nevoie să facă efortul de a învăţa o anumită limbă. Vântul Divin era o lume veche, colonizată odată cu Primul val de emigraţie al oamenilor de pe Pământ. La început, procedase ca şi Calea, agăţându-se de vechile obiceiuri. Dar obiceiurile antice din Vântul Divin erau cele japoneze, care cuprindeau şi posibilitatea de schimbare. După nici trei sute de ani de istorie, acea lume se transformase dintr-un shogunat izolat şi plin de ritualuri într-un centru comercial, industrial şi filozofic foarte cosmopolit. Japonezii de pe Vântul Divin se mândreau cu calităţile lor de gazde ale vizitatorilor din toate lumile şi încă existau multe locuri unde copiii creşteau învăţând doar limba japoneză până ajungeau de vârstă şcolară. Când deveneau adulţi, toţi locuitorii de pe Vântul Divin vorbeau Stark foarte cursiv, iar cei mai dotaţi, cu eleganţă, graţie şi cu un simţ al măsurii uimitor; în renumita lui carte, *Lumile îndepărtate văzute cu ochiul liber,* Mil Fiorelli afirma că Stark era o limbă pe care

nimeni nu o vorbea firesc decât după ce îi era şoptită de un Vânt Divin.

Aşa se face că, după ce Peter şi Wang-Mu au mers prin pădurea unei rezervaţii naturale uriaşe, unde aterizase nava lor, şi au ajuns într-un sat de pădurari, amuzaţi de faptul că fuseseră atât de multă vreme „pierduţi" în pădure, nimeni nu s-a mirat de trăsăturile şi accentul chinezesc al lui Wang-Mu şi nici de tenul alb şi lipsa pliului epicantic al lui Peter. Au pretins că-şi pierduseră documentele personale, însă o căutare pe computer a arătat că amândoi aveau permise de conducere eliberate de autorităţile din oraşul Nagoya şi, deşi Peter figura cu câteva contravenţii normale pentru un tânăr şofer, în rest nu comiseseră alte acte ilegale. Peter a declarat că ocupaţia lui era de „profesor independent de fizică", iar Wang-Mu, „filozof itinerant", ambele profesiuni foarte respectabile, având în vedere tinereţea lor şi lipsa legăturilor de familie. Când li s-au pus întrebări normale („Am un văr care predă gramatică progenerativă la Universitatea Komatsu din Nagoya"), Jane i-a furnizat lui Peter răspunsul corespunzător:

– Nu prea ajung în apropierea Clădirii Ōe. Oricum, specialiştii în lingvistică nu stau de vorbă cu fizicienii. Au impresia că aceştia nu ştiu să vorbească decât despre matematică. Wang-Mu mi-a spus că singura limbă pe care o ştim noi, fizicienii, e gramatica viselor.

Wang-Mu nu avea un sufleor atât de bun în ureche, însă se putea presupune că un filozof itinerant se exprima criptic şi gândea profetic. De aceea, a reuşit să susţină afirmaţiile lui Peter spunând:

– Eu consider că vorbim doar gramatică. Şi nu e o gramatică pe care să o percepem conştient.

Asta l-a determinat pe Peter să o gâdile, ceea ce a făcut-o pe Wang-Mu să râdă şi, în acelaşi timp, să-l strângă de încheietură până ce el s-a oprit, iar acest lucru i-a convins pe pădurari că documentele nu minţeau: aveau în faţă doi tineri sclipitori care erau totuşi îndrăgostiţi nebuneşte unul de celălalt – ori erau bolnavi de tinereţe, ceea ce însemna unul şi acelaşi lucru.

Li s-a oferit o călătorie cu un vehicul guvernamental până în zona civilizată, unde – graţie manipulării reţelelor de computer de către Jane – au găsit un apartament care până în ziua precedentă fusese neocupat şi nemobilat, dar care acum era înţesat cu un amestec eclectic de mobilier şi obiecte de artă reflectând o combinaţie de simplitate, complexitate şi bun gust ieşit din comun.

– Foarte frumos, a spus Peter când l-a văzut.

Lui Wang-Mu, obişnuită doar cu gusturile unei singure lumi şi, de fapt, cu cele ale unui singur bărbat de pe acea lume, i-a venit greu să aprecieze gusturile lui Jane. Existau nenumărate locuri în care se puteau aşeza – atât scaune de tip occidental, care-i sileau pe oameni

să stea în diverse unghiuri drepte şi nu i se păreau nicidecum confortabile, precum şi covoraşe orientale, care-i încurajau pe locatari să urzească adevărate cercuri de armonie cu pământul. Dormitorul, cu salteaua de tip occidental, ridicată de la podea, chiar dacă nu existau şobolani sau gândaci, i-a revenit lui Peter, evident; ea a ştiut că acel covoraş care o poftea să se aşeze în camera principală a apartamentului îi va sluji şi de saltea de dormit.

Politicoasă, a cedat în favoarea lui Peter dreptul de a folosi baia; el nu simţea totuşi nevoia stringentă de a se spăla, cu toate că mirosea a transpiraţie după mersul pe jos şi orele petrecute în aparatul de zbor. Aşadar, Wang-Mu a ajuns să se lăfăiască în cadă, cu ochii închişi şi meditând până şi-a revenit complet. Când a deschis ochii, nu se mai simţea o străină. Redevenise ea însăşi, iar obiectele şi spaţiul înconjurător făceau casă bună cu ea, fără să îi afecteze perceperea de sine. Aceasta era o calitate pe care o deprinsese demult, când nu avea putere nici măcar asupra propriului corp şi trebuise să se supună oricăror influenţe exterioare. Asta o ajutase să reziste. Viaţa îi fusese însoţită de multe lucruri neplăcute, care se ţinuseră de ea ca peştii remora de rechini, dar nici unul dintre acestea nu reuşise să schimbe ceea ce exista în străfundul ei, în întunecimea rece a solitudinii şi liniştii interioare obţinute prin simpla închidere a ochilor.

Când a ieşit din baie, l-a găsit pe Peter mâncând cu un aer absent grepfrut de pe o tavă şi urmărind o piesă holografică în care actori japonezi, purtând măşti, răcneau unul la altul şi făceau paşi mari, stângaci şi răsunători, ca şi cum acei oameni recreau nişte personaje de două ori mai mari decât ei înşişi.

– Ai învăţat japoneză? l-a întrebat ea.

– Îmi traduce Jane. Foarte ciudaţi oameni!

– E o formă antică de dramă, a precizat Wang-Mu.

– Şi foarte plicticoasă. A fost vreodată tulburată inima cuiva de răcnetele astea?

– Dacă participi cu toată fiinţa la poveste, a spus Wang-Mu, atunci ei strigă vorbele pe care le ai în suflet.

– Un anumit suflet spune: „Sunt vântul zăpezilor reci de pe munte, iar tu eşti tigrul al cărui urlet va îngheţa în urechile tale înainte de a apuca să tremuri şi să mori de cuţitul oţelit al ochilor mei iernatici”.

– Te reprezintă, a spus Wang-Mu. Fanfaronadă şi lăudăroşenie.

– Sunt bărbatul transpirat cu ochi rotunzi care duhneşte ca un cadavru al unui sconcs, iar tu eşti floarea care se va ofili dacă eu nu fac imediat un duş cu leşie şi amoniac.

– Să ţii ochii închişi când faci asta, a spus Wang-Mu. Substanţele acelea produc arsuri.

În apartament nu aveau computer. Probabil că holovizorul putea fi folosit şi drept computer, dar Wang-Mu nu ştia cum să procedeze. Comenzile lui nu semănau cu nimic din ceea ce văzuse în casa lui Han Fei-Tzu, dar asta nu era o surpriză. Oamenii de pe lumea Calea nu preluau modele de pe alte lumi. Wang-Mu nu avea idee nici măcar cum să oprească sunetul. Nu avea importanţă. S-a aşezat pe covoraş şi a încercat să-şi amintească tot ce ştia despre japonezi din studierea istoriei Pământului împreună cu Han Qing-Jao şi tatăl ei, Han Fei-Tzu. Ştia că, în cel mai fericit caz, educaţia ei avea multe minusuri, pentru că, provenind dintr-o clasă inferioară, nimeni nu se deranjase să o înveţe prea multe până reuşise să ajungă în casa Qing-Jao. Han Fei-Tzu îi spusese să lase deoparte educaţia oficială şi să reţină informaţii care o interesau. „Mintea nu ţi-e prinsă în chingile educaţiei tradiţionale. Prin urmare, trebuie să-ţi găseşti propriul drum în orice domeniu.” În ciuda acelei aparente libertăţi, Fei-tzu se dovedise curând un examinator dur, chiar şi atunci când obiectele de studiu erau alese liber. O punea la încercare şi o supunea unui tir de întrebări privind istoria şi biografiile; îi cerea să generalizeze, apoi să-şi combată acele generalizări; iar dacă ea îşi schimba părerea, îi cerea, la fel de hotărât, să-şi apere noua atitudine, chiar dacă o aprobase şi el cu câteva momente mai devreme. Drept urmare, chiar beneficiind de informaţii limitate, ea putea să le reanalizeze, renunţând la concluziile anterioare şi imaginând altele. În acel fel putea închide ochii ca să-şi continue educaţia fără nici o nestemată care să-i şoptească la ureche, pentru că încă îi răsunau în minte întrebările caustice ale lui Han Fei-Tzu, cu toate că se afla la ani-lumină depărtare de el.

Actorii au încetat să răcnească înainte ca Peter să iasă de la duş. Wang-Mu nici n-a băgat de seamă. A observat totuşi când o voce venind dinspre holovizor a zis: „Doriţi altă selecţie înregistrată sau preferaţi să vă conectaţi la emisiunea curentă?”

Vreme de o clipă, Wang-Mu a crezut că vocea aceea era a lui Jane; apoi şi-a dat seama că era pur şi simplu meniul frust al unui dispozitiv.

– Ştiri aveţi? a întrebat ea.

– Locale, regionale, planetare sau interplanetare? a rostit dispozitivul.

– Să începem cu cele locale, a spus Wang-Mu. Dacă tot era străină de loc, era cazul să se familiarizeze cu spaţiul.

Când Peter a ieşit, curat şi purtând un costum la modă pe plan local, livrat la cererea lui Jane, Wang-Mu era absorbită de prezentarea unui proces privind câteva persoane acuzate de pescuit excesiv într-o regiune cu ape reci, situată la câteva sute de kilometri de oraşul în care se aflau ea şi Peter. Cum se numea oraşul? A, sigur, Nagoya.

Pentru că Jane declarase că acela era oraşul natal ce figura pe documentele lor false, bineînţeles că aparatul de zbor îi adusese tocmai acolo.

– Toate lumile sunt la fel, a spus Wang-Mu. Oamenii vor să mănânce peşte din mare, iar unii vor să pună mâna pe mai mult peşte decât poate oceanul să producă.

– Dar ce rău fac dacă pescuiesc o zi în plus sau mai scot un ton? a întrebat Peter.

– Dacă toată lumea procedează la fel, atunci... a început ea, apoi s-a oprit. Am înţeles. Exprimi la modul ironic raţionamentele răufăcătorilor.

– Acum sunt curat şi atrăgător? a întrebat-o Peter, rotindu-se ca să-şi arate îmbrăcămintea largă, care îi punea însă în evidenţă formele.

– Culorile sunt hidoase, a spus Wang-Mu. Parcă totul strigă pe tine.

– Nu, nu. Ideea e să-i fac să strige pe cei care mă văd.

– Aaa, a ţipat delicat Wang-Mu.

– Jane spune că, de fapt, e un costum conservator -având în vedere un om de vârsta şi presupusa mea profesiune. Se ştie că bărbaţii din Nagoya sunt ca nişte păuni.

– Iar femeile?

– Îşi arată sânii tot timpul, a spus Peter. O privelişte şocantă.

– Asta-i o minciună. N-am văzut nici una aşa pe drum şi... Apoi a tăcut şi l-a privit încruntată. Chiar vrei să cred că spui numai minciuni?

– M-am gândit că merita să încerc.

– Nu fi ridicol. Eu n-am sâni.

– Îi ai mici, a spus Peter. Cred că-ţi dai seama care e deosebirea.

– Nu ţin să discut despre corpul meu cu un bărbat îmbrăcat într-o grădină de flori prost gândită şi plină de bălării.

– Toate femeile de aici sunt lipsite de eleganţă, a spus Peter. Trist, dar adevărat. Mai ales dacă te gândeşti la demnitate. La fel şi bătrânii. Doar băieţii şi tinerii ieşiţi să facă o cucerire au dreptul să poarte asemenea podoabe. Culorile stridente au rolul de a avertiza femeile. Feriţi-vă de băiatul ăsta, că e neserios. Rămâi la joacă, dacă nu, pleacă. Ceva de genul acesta. Sunt convins că Jane a ales oraşul doar ca să mă silească să mă îmbrac aşa.

– Mi-e foame. Şi-s obosită.

– În care ordine? a întrebat Peter.

– Mi-e foame.

– Avem grepfruturi, a sugerat el.

– Pe care nu l-ai spălat. Cred că-ţi doreşti moartea.

– Pe Vântul Divin, insectele îşi cunosc locul şi nu se apropie. Nu se folosesc pesticide. Aşa m-a asigurat Jane.

– Nici pe lumea Calea nu se foloseau pesticide, a spus Wang-Mu. Cu toate astea, noi spălam fructele ca să îndepărtăm bacteriile şi alte organisme unicelulare. Dizenteria ne-ar opri din drum.

– Da, dar baia e atât de drăguţă, că ar fi păcat să n-o folosim, a spus Peter.

În ciuda aparentei nepăsări, Wang-Mu a constatat că remarca ei referitoare la dizenteria pe care ar putea-o provoca fructele nespălate îl tulburase.

– Să mâncăm în oraş, a propus Wang-Mu. Jane are ceva bani pentru noi, nu?

Peter a ascultat o clipă ceva ce provenea din nestemata din ureche.

– Da, şi nu va trebui să-i spunem patronului de restaurant că ne-am pierdut documentele, iar plata se va face după identificarea amprentelor. Jane spune că putem fi foarte bogaţi dacă vrem, dar trebuie să ne purtăm ca şi cum am avea resurse limitate şi facem câte o mică escapadă, ca acum, pentru a sărbători ceva. Ce sărbătorim?

– Duşul făcut de tine.

– Tu bei pentru asta. Eu, pentru revenirea noastră în lume după ce ne-am pierdut în pădure.

Curând, au ajuns în stradă, foarte agitată, cu puţine automobile, sute de biciclete şi mii de oameni care călătoreau pe trotuare glisante. Wang-Mu a rămas foarte uimită de acele dispozitive şi a insistat să meargă pe teren solid, asta însemnând că trebuiau să aleagă un restaurant din apropiere. Clădirile din zonă erau vechi, dar încă neerodate de vreme; un cartier cu o vârstă respectabilă, dar semeţ. Stilul era extrem de deschis, cu arcade şi curţi interioare, pilaştri şi acoperişuri, dar puţine ziduri, iar sticla lipsea cu desăvârşire.

– Cred că vremea e perfectă aici, a zis Wang-Mu.

– Tropicală, dar pe coastă e un curent rece venind din larg. Plouă în fiecare după-amiază o oră, două, mai tot anul, dar niciodată nu e caniculă, iar de frig, nici vorbă.

– S-ar părea că toată lumea stă sub cerul liber.

– Falsă idee, a spus Peter. Apartamentul nostru are ferestre din sticlă şi climatizare, cred că ai observat. Dar dă spre spatele clădirii şi grădină, iar ferestrele sunt ascunse, aşa că de jos nu vezi sticla. Foarte inteligent. O chestie artificială care pare naturală. Ipocrizie şi înşelătorie – caracteristică universal umană.

– E frumos să trăieşti aşa, a spus Wang-Mu. Îmi place Nagoya.

Înainte ca ea să apuce să întrebe încotro mergeau, Peter a tras-o în curtea interioară a unui restaurant aglomerat.

– Aici se serveşte peşte preparat. Sper că nu te deranjează.

– Păi cum, celelalte restaurante îl servesc crud? a întrebat Wang-Mu râzând. Apoi şi-a dat seama că Peter vorbea serios. Peşte crud!

– Japonezii sunt recunoscuţi pentru asta, a spus Peter, iar în Nagoya, asta reprezintă o adevărată religie. Ia te uită – nici o faţă de japonez în tot restaurantul. Ei nu s-ar coborî să mănânce peşte ale cărui calităţi au fost afectate de foc. E un aspect la care ei ţin foarte mult. Au rămas puţine lucruri cu caracter japonez în cultura de aici, aşa că sunt respectate cu sfinţenie puţinele trăsături tipic japoneze care au supravieţuit.

Wang-Mu a dat aprobator din cap, fiindcă înţelegea perfect că o cultură se putea agăţa de obiceiuri de mult dispărute doar de dragul identităţii naţionale, fiind în acelaşi timp recunoscătoare că se afla într-un loc unde asemenea obiceiuri erau superficiale şi nu denaturau sau distrugeau viaţa oamenilor, aşa cum se întâmplase pe lumea Calea.

Mâncarea le-a sosit foarte repede – nu ia mult timp să găteşti peşte – şi, în timp ce mâncau, Peter şi-a schimbat poziţia de câteva ori pe covoraş.

– Păcat că restaurantul ăsta nu încalcă tradiţia ca să ofere scaune.

– De ce urăsc europenii pământul atât de mult încât trebuie să se ridice mereu deasupra lui? l-a întrebat Wang-Mu.

– Ai răspuns deja la întrebare, a spus Peter cu răceală. *Porneşti* de la presupunerea că detestăm pământul. Asta te face să semeni cu un primitiv care apelează la magie.

Wang-Mu a roşit şi a amuţit.

– Hei, scuteşte-mă de purtarea tipică a femeii orientale, care este pasivă, a spus Peter. Sau manipularea prin sentimentul vinovăţiei care pare să sugereze: „Am fost instruită să devin servitoare, iar tu semeni cu un stăpân lipsit de suflet.” Ştiu că sunt răutăcios şi n-am de gând să mă schimb doar pentru că tu te arăţi atât de umilă.

– Atunci te-ai putea schimba pentru că nu mai vrei să fii răutăcios.

– Nu-mi stă în caracter. Ender m-a făcut să fiu dispreţuitor ca să mă poată urî. Avantajul e că şi tu mă găseşti detestabil.

– Vai, taci odată şi mănâncă! l-a îndemnat ea. Nu ştii despre ce vorbeşti. S-ar cuveni să analizezi fiinţele umane, iar tu nu reuşeşti să înţelegi nici persoana cea mai apropiată ţie.

– Nu vreau să te înţeleg, a spus Peter. Vreau să-mi îndeplinesc misiunea exploatând inteligenţa ta sclipitoare – chiar dacă tu crezi că oamenii care se ghemuiesc sunt oarecum „mai aproape de pământ” decât cei care stau drepţi.

– Nu mă refeream la mine, a spus ea, ci la persoana cea mai apropiată ţie, Ender.

– Din fericire, acum el se află departe de noi.

– Nu te-a creat ca să te poată urî. A depăşit de mult acest sentiment.

– Da, a scris *Hegemonul* şi aşa mai departe.

– Exact. Te-a creat pentru că simţea nevoia disperată să fie urât de cineva.

Peter şi-a dat ochii peste cap şi a luat o gură din sucul lăptos de ananas.

– Are cantitatea corectă de nucă de cocos. Cred că în punctul acesta o să mă retrag, dacă nu cumva mai întâi moare Ender, făcându-mă şi pe mine să dispar.

– Eu îţi spun nişte adevăruri, iar tu vorbeşti despre nuca de cocos din sucul de ananas?

– Novinha îl urăşte, a spus Peter. El n-are nevoie de mine.

– Novinha e supărată pe el, dar greşeşte, iar el ştie asta. Din partea ta are nevoie de o... furie justificată. Trebuie să-l urăşti pentru răul care sălăşluieşte cu adevărat în el, rău pe care, în afară de el însuşi, nimeni nu-l vede şi nu crede că există.

– Eu reprezint doar un coşmar din copilăria lui, a spus Peter. Vezi prea multe semnificaţii în asta.

– Nu te-a invocat pentru că adevăratul Peter a fost atât de important în copilăria lui. A făcut-o pentru că tu eşti judecătorul, cel care condamnă. Asta i-a transmis Peter când era copil. Chiar tu mi-ai spus asta când te-ai referit la amintirile tale. Peter l-a zgândărit, i-a vorbit de nimicnicia, inutilitatea, prostia, laşitatea lui. La fel procedezi şi acum. Îi examinezi viaţa şi-l acuzi de xenocid, susţii că e un ratat. Din anumite motive, el are nevoie de asta, vrea să fie blamat de cineva.

– Bravo, bine că exist şi eu, ca să-l dispreţuiesc, a spus Peter.

– Dar are mare nevoie şi de cineva care să-l ierte, să se arate îndurător faţă de el, să-i interpreteze acţiunile drept bine intenţionate. Valentine nu a apărut pentru că o iubeşte – pentru asta o are pe adevărata Valentine. O are pe soţia lui. Simte nevoia surorii tale pentru ca ea să-l poată ierta.

– Aşadar, dacă nu-l mai urăsc pe Ender, el nu va mai avea nevoie de mine, iar eu voi dispărea?

– Dacă Ender nu se va mai detesta pe sine însuşi, nu va mai avea nevoie de tine, iar atunci tu vei deveni o persoană cu care se poate înţelege oricine.

– Mda, bine, nu-i chiar atât de uşor să te înţelegi cu cineva care analizează permanent o persoană pe care ea n-a cunoscut-o nicicând şi se roagă la cea pe care abia a întâlnit-o.

– Sper că te-am făcut să te simţi groaznic, a spus Wang-Mu. Dacă mă gândesc mai bine, aşa se cuvine.

– Cred că Jane ne-a adus aici deoarece costumaţia locală reflectă cine suntem de fapt. Deşi sunt o marionetă, simt o plăcere perversă în a-mi trăi viaţa. În vreme ce tu... tu faci ca orice subiect de discuţie să devină anost.

Wang-Mu şi-a reţinut lacrimile şi şi-a îndreptat atenţia la mâncare.

Mestecând încet şi încercând să descopere sâmburele neatins al propriului sine, care se bucura de fiecare îmbucătură, l-a ignorat.

– Nu simţi nimic?

Ea a înghiţit şi a ridicat privirea spre el.

– N-am plecat decât de două zile şi deja îi simt lipsa lui Han Fei-tzu, a spus ea şi a schiţat un surâs. Am cunoscut un bărbat distins şi înţelept. El m-a considerat interesantă. Mă simt bine *plictisindu-te.*

Cu un gest teatral, Peter s-a făcut că-şi dă pe neaşteptate cu apă peste urechi.

– Iau foc, asta m-a *durut,* vai, mă mir că mai rezist. Urât! Scoţi foc pe gură ca un dragon! Cuvintele tale ucid bărbaţi!

– Doar marionete care păşesc ţanţoş, dar depind de sfori, a spus Wang-Mu.

– Mai bine să fii mânat de sfori decât să fii legat fedeleş cu ele, a spus Peter.

– Vai, sigur sunt iubită de zei dacă mă aflu în tovărăşia unui bărbat atât de priceput la vorbe.

– Iar pe mine m-au aruncat în tovărăşia unei femei fără sâni.

Ea a făcut un efort să ia asta drept glumă.

– Mici, parcă aşa ai zis.

Brusc, zâmbetul a dispărut de pe faţa lui.

– Iartă-mă, a spus. Te-am jignit.

– Nu cred. O să-ţi comunic mâine, noaptea e un sfetnic bun.

– Am crezut că ne ironizăm, a spus Peter. Că ne insultăm în glumă.

– Exact asta am făcut, a spus Wang-Mu. Numai că eu le-am luat pe toate în serios.

Peter s-a crispat.

– Atunci şi eu mă simt jignit.

– Încă nu ştii cum să jigneşti, a spus Wang-Mu. Acum îţi râzi de mine.

Peter şi-a împins farfuria deoparte şi s-a ridicat.

– Ne vedem la apartament. Crezi că reuşeşti să ajungi acolo?

– Oare-mi pasă?

– Plăcut lucru să nu ai suflet, a constatat Peter. Acesta e singurul lucru care te împiedică să ţi-l devorezi singur.

– Dacă s-ar întâmpla să am sufletul tău în gură, a spus ea, l-aş scuipa.

– Odihneşte-te puţin, a spus Peter. Pentru ceea ce mă aşteaptă, am nevoie de o minte limpede, nu de o ceartă.

Apoi a ieşit din restaurant. Hainele nu i se potriveau deloc. Oamenii întorceau capul după el. Era un bărbat prea demn şi puternic pentru a se îmbrăca atât de ridicol. Wang-Mu a observat imediat că asta îl făcea să se ruşineze. A constatat că şi el ştia asta, pentru că păşea grăbit. Ar fi trebuit să-i poruncească lui Jane să îi procure îmbrăcăminte pentru persoane mai în vârstă, mai mature, mai apropiate de dorinţa lui de a arăta onorabil.

„Iar eu aş avea nevoie de ceva care să mă facă să dispar. Sau, mai curând, îmbrăcăminte care să-mi permită să plec în zbor de aici, doar într-o noapte, să ajung până la Exterior şi să mă întorc la casa lui Han Fei-tzu, unde pot privi în ochii cuiva fără a citi în ei nici milă, nici dispreţ.

Şi nici durere. Pentru că în ochii lui Peter se citeşte durere şi am procedat greşit spunând că nu simte durerea. Am greşit preţuind propria durere atât de mult, încât am crezut că asta îmi conferea dreptul de a-l face să sufere şi mai mult.

Dacă-mi cer scuze, îşi va bate joc de mine.

Cu toate astea, în locul respectului pentru o faptă rea, prefer batjocura pentru una bună. Să fie acesta un principiu pe care mi l-a transmis Han Fei-tzu? Nu. Îl cunosc de când m-am născut. Aşa cum spunea mama, există prea multă vanitate pe lume.”

Când s-a întors în apartament, Peter dormea; epuizată, Wang-Mu a lăsat scuzele pentru mai târziu şi s-a culcat şi ea. În timpul nopţii, fiecare s-a sculat, dar orele nu au coincis; iar a doua zi de dimineaţă, iritarea produsă de disputa din seara precedentă se risipise. Avea multe de făcut şi pentru ea era mai important să înţeleagă ce aveau să încerce în acea zi decât să remedieze o ruptură care, în lumina dimineţii, părea doar o ceartă fără rost dintre doi prieteni obosiţi.

– Omul pe care Jane vrea să-l vizităm e filozof.

– Ca mine? a întrebat Wang-Mu, perfect conştientă de falsul rol pe care trebuia să-l joace din nou.

– Asta voiam să discut cu tine. Pe Vântul Divin există două feluri de filozofi. Aimaina Hikari, cel cu care ne vom întâlni, e filozof analitic. Nu ai educaţia potrivită ca să-i faci faţă. Deci faci parte din cealaltă categorie. Gnomică şi mantică. Cu o înclinaţie spre fraze ciudate, care îi şochează pe alţii prin irelevanţa lor aparentă.

– Trebuie ca frazele mele, exprimările mele înţelepte să *pară* lipsite de sens?

– Nici nu-i nevoie să-ţi faci griji din pricina asta. Filozofii gnomici depind de ceilalţi ca să facă legătura între nonsensurile lor şi lumea reală. De aceea, orice netot poate face aşa ceva.

Wang-Mu a simţit că furia ei se ridică precum mercurul într-un termometru.

– Ce drăguţ din partea ta să-mi alegi o asemenea profesiune!

– Nu te supăra, a spus Peter. Eu şi Jane trebuia să găsim un rol pe care să-l joci pe această planetă, astfel încât să nu transpară că eşti o locuitoare needucată de pe lumea Calea. Trebuie să înţelegi că pe Vântul Divin nici unui copil nu i se îngăduie să crească la fel de neştiutor ca un servitor de pe Calea.

Wang-Mu n-a mai insistat. Ce rost ar fi avut? Dacă, în cazul unei conversaţii în contradictoriu, cineva spune: *„Sunt* inteligent. *Ştiu* multe lucruri!”, atunci e preferabil să nu mai continue discuţia. Ideea părea să reprezinte exact tipul de exprimare gnomică la care se referise Peter. De aceea i-a şi spus asta.

– Nu, nu mă refeream la epigrame, a spus Peter. Sunt prea analitice. Am în vedere lucruri de-a dreptul bizare. De exemplu, puteai spune: „Ciocănitoarea atacă pomii pentru a ajunge la insecte”, iar atunci ar fi trebuit să-mi dau seama cum se potriveşte asta cu situaţia noastră de aici. Ce sunt eu? Ciocănitoarea? Copacul? Sau insecta? Tocmai asta-i frumuseţea.

– Cred că te-ai dovedit cel mai gnomic dintre noi.

Iritat, Peter a privit în tavan şi s-a îndreptat spre uşă.

– Peter, a spus ea, fără să se clintească din loc.

El s-a întors cu faţa la ea.

– N-ar fi mai folositor dacă aş şti, dinainte să ne întâlnim cu acest om, şi cine e?

Peter a ridicat din umeri.

– Cred că da. Deşi ştim că Aimaina Hikari *nu* e persoana şi nici măcar una dintre persoanele pe care le căutăm.

– Atunci spune-mi pe cine căutăm.

– Căutăm centrul de putere al celor O Sută de Lumi, i-a răspuns el.

– Atunci de ce ne aflăm aici, în loc să fim la Congresul Stelar?

– Congresul e o mascaradă. Delegaţii sunt nişte actori. Scenariul se scrie în altă parte.

– Aici.

– Facţiunea din Congres care procedează cum vrea cu Flota Lusitania *nu* este aceea care iubeşte războiul. Membrii acelui grup au o atitudine relaxată cu privire la toată afacerea, pentru că ei au considerat mereu că înăbuşirea unei insurecţii se face cu brutalitate, dar nu ar fi reuşit să obţină suficiente voturi în favoarea trimiterii flotei

fără ajutorul unui grup de presiune influenţat serios de gândirea unei şcoli filozofice de pe Vântul Divin.

– Al cărei conducător este Aimana Hikari?

– Problema e mai delicată. De fapt, el e un filozof solitar, care nu aparţine unei anumite şcoli, însă reprezintă un fel de puritate a gândirii japoneze ce îl transformă într-o conştiinţă în faţa filozofilor care influenţează grupul de presiune din Congres.

– Câte piese de domino crezi că poţi aşeza ca să le faci să se dărâme până la ultima?

– Nu, nici asta n-a fost suficient de gnomic. Ai rămas prea analitică.

– Peter, încă nu ştiu să-mi joc rolul. Ce idei preia grupul de presiune de la această şcoală filozofică?

Peter a oftat şi s-a aşezat – îndoindu-se ca să stea pe scaun, desigur. Wang-Mu s-a aşezat pe podea şi a gândit: „Aşa îi place unui european să se vadă, ţinând capul mai sus decât toţi ceilalţi, dând lecţii femeii asiatice. Dar, din punctul meu de vedere, el a pierdut legătura cu Pământul. O să-i ascult cuvintele, dar voi şti că de mine depinde ca ele să ajungă într-un loc viu”.

– Grupul de presiune n-ar recurge la o forţă atât de mare într-o dispută minoră, dacă ne gândim mai bine, cu o colonie minusculă. Sămânţa neînţelegerilor a pornit de la faptul că doi xenologi, Miro Ribeira şi Ouanda Mucumbi, au fost prinşi introducând agricultura în rândul *pequeninos* din Lusitania. Asta constituie amestec în cultura altei seminţii, de aceea li s-a cerut să părăsească planeta ca să fie judecaţi. Desigur, în situaţia navelor vechi, care călătoreau cu viteza relativă a luminii, persoana luată de pe planetă, în caz că apuca să mai revină, era bătrână, şi asta numai dacă nu murea până atunci. Prin urmare, un asemenea tratament se dovedea extrem de brutal şi părea sinonim cu o condamnare dinainte. Congresul s-a aşteptat la proteste din partea guvernului Lusitaniei, însă acesta a adoptat o atitudine sfidătoare şi a întrerupt comunicaţiile prin ansiblu. Durii din Congres au început imediat să susţină ideea unei nave militare pentru a prelua controlul asupra Lusitaniei. Însă n-au obţinut votul, *decât atunci...*

–*... când* au ridicat problema virusului Descolada.

– Întocmai. Grupul care se opunea cu încăpăţânare folosirii forţei a invocat Descolada drept motiv pentru ca trupele să nu mai fie trimise – deoarece, pe vremea aceea, cine se infecta cu virusul trebuia să rămână pe Lusitania şi să-i fie administrat permanent un inhibitor care împiedica Descolada să-i devoreze organismul dinspre interior. A fost prima ocazie în care pericolul Descoladei a devenit cunoscut pretutindeni, şi atunci a apărut acest grup de presiune, compus din cei care se îngroziseră că Lusitaniei nu i se impusese

carantina cu mult timp înainte. Ce putea fi mai primejdios decât să te confrunţi cu un virus pe jumătate inteligent, care se putea răspândi cu repeziciune dacă se afla în mâinile unor rebeli? Grupul era compus aproape exclusiv din delegaţi puternic influenţaţi de şcoala Necesariană de pe Vântul Divin.

Wang-Mu a dat aprobator din cap.

– Şi ce propovăduiesc Necesarienii?

– Că omul trebuie să trăiască în pace şi armonie cu mediul, fără a tulbura nimic şi suportând cu răbdare suferinţe neînsemnate sau grave. Cu toate acestea, când apare o ameninţare autentică a capacităţii de supravieţuire, omul trebuie să acţioneze cu brutalitate şi eficienţă. Dictonul lor sună astfel: „Acţionează doar când este necesar, dar cu forţă şi viteză maxime”. De aceea, deşi militariştii doreau să trimită o navă militară, delegaţii influenţaţi de şcoala Necesariană au insistat să nu se folosească o flotă înarmată, ci Dispozitivul de Dezagregare Moleculară, care să elimine ameninţarea virusului o dată pentru totdeauna. Poziţia lor denotă un spirit de ordine ironic, nu eşti de acord?

– Nu înţeleg.

– A, totul se leagă perfect. Ender Wiggin era singurul care se folosise de Micul Doctor pentru a distruge lumea natală a gândacilor. De astă dată, acea armă avea să fie folosită împotriva lumii pe care trăia el! Lucrurile s-au complicat. Ooka, primul filozof din şcoala Necesariană, l-a folosit pe Ender drept exemplu elocvent ca să-şi susţină ideile. Atâta timp cât gândacii fuseseră consideraţi o ameninţare gravă la adresa umanităţii, singurul răspuns posibil era eradicarea totală a inamicului. Jumătăţile de măsură nu erau de ajuns. Sigur, s-a descoperit că gândacii nu constituiau deloc o ameninţare, aşa cum a scris chiar Ender în *Matca.* Dar Ooka a susţinut în continuare această greşeală pentru că adevărul nu putea fi cunoscut atunci când superiorii l-au asmuţit pe Ender asupra inamicului. Ooka a spus: „Nu schimba lovituri cu duşmanul”. Ideea lui era că nu trebuie să loveşti pe nimeni, dar dacă trebuie, îi administrezi doar o lovitură, însă atât de cumplită, încât el să nu mai poată riposta.

– Folosindu-l pe Ender drept exemplu...

– Exact. Faptele lui Ender sunt folosite pentru a justifica repetarea acestor acţiuni împotriva altei specii inofensive.

– Dar Descolada nu era inofensivă.

– Nu, a spus Peter. Dar Ender şi Ela au găsit altă cale. Au lovit direct în Descolada. Acum Congresul nu mai poate fi convins să retragă flota. Cum Jane s-a amestecat în comunicaţiile prin ansiblu ale Congresului cu flota, s-a înstăpânit credinţa că există o conspiraţie extinsă, secretă şi de o forţă formidabilă. Orice afirmaţii pe care le-am face în prezent ar fi luate drept dezinformare. Pe de altă parte, cine ar

da crezare poveştilor referitoare la acea primă călătorie în Exterior, în care Ela a produs antidescolada, Miro s-a recreat pe sine, iar Ender ne-a făcut pe mine şi pe sora mea?

– Deci Necesarienii din Congres...

– Ei nu-şi spun aşa, însă influenţa lor e foarte puternică. După părerea mea şi a lui Jane, dacă determinăm câţiva Necesarieni să se pronunţe împotriva trimiterii flotei – cu motive convingătoare, desigur – solidaritatea celor din Congres care sprijină folosirea flotei se va şubrezi. E vorba de o majoritate la limită – mulţi sunt îngroziţi de folosirea unei forţe atât de devastatoare împotriva unei colonii, iar pe alţii îi sperie şi mai mult ideea că Congresul va distruge *pequeninos,* prima specie gânditoare de la distrugerea gândacilor încoace. Ei ar dori să oprească flota sau, în cel mai rău caz, să instituie o carantină permanentă.

– Şi atunci de ce nu ne întâlnim cu un Necesarian?

– Păi care dintre ei ne-ar asculta? Dacă ne prezentăm ca susţinători ai cauzei lusitane, vom fi închişi şi interogaţi. Iar dacă n-o facem, cine să ne ia în serios ideile?

– Şi atunci rămâne acest Aimaina Hikari. El ce este?

– Unii îl numesc filozoful Yamato. Toţi Necesarienii de pe Vântul Divin sunt japonezi, bineînţeles, iar filozofia a devenit predominantă în rândul japonezilor, atât pe lumile lor natale, cât şi acolo unde constituie o parte considerabilă a populaţiei. Drept urmare, deşi Hikari nu e Necesarian, i se face onoarea de a fi considerat păstrătorul sufletului japonez.

– Iar dacă *el* le spune că nu este în spiritul japonez să distrugă Lusitania...

– Dar n-o va face. Sau, în orice caz, nu imediat. Lucrarea lui de căpătâi, care i-a adus reputaţia de filozof Yamato, se bazează pe ideea că japonezii s-au născut ca un popor de marionete rebele. Întâi, chinezii au fost cei care au tras sforile. Dar, după cum spune Hikari, ei au învăţat doar ceea ce era mai rău din încercarea chinezilor de a invada Japonia, – care, apropo, a eşuat din cauza unei furtuni puternice, numite *kamikaze,* adică „Vântul Divin”. Aşadar, poţi fi sigură că oricine, de pe lumea aceasta cel puţin, ştie acea poveste antică. În orice caz, Japonia s-a izolat de bunăvoie şi apoi a refuzat să trateze cu europenii, când aceştia au ajuns în acele locuri. Mai apoi, o flotă americană a silit Japonia să adopte o atitudine deschisă faţă de neguţătorii străini, după care japonezii au recuperat timpul pierdut. Restauraţia Meiji a determinat industrializarea şi occidentalizarea Japoniei – şi, după cum spune Hikari, alte sfori au făcut marioneta să danseze. Numai că şi de astă dată s-au deprins lecţii greşite. Cum europenii din acea vreme erau imperialişti, şi-au împărţit între ei Africa şi Asia, dar japonezii au considerat că aveau dreptul să

participe şi ei la împărţirea lumii. Şi atunci au văzut China, vechiul păpuşar. De aceea au invadat-o...

– Am învăţat despre invazia Căii, a spus Wang-Mu.

– Mă surprinde că vi s-au predat evenimente istorice mai recente de invazia mongolă, a spus Peter.

– Japonezii au fost opriţi în cele din urmă când americanii au lansat primele bombe nucleare asupra a două oraşe.

– Care, pe vremea aceea, erau echivalentul Micului Doctor. Arma totală, căreia nu-i rezista nimic. Curând, japonezii au ajuns să considere aceste arme nucleare drept un fel de semn de mândrie: noi am fost primul popor atacat cu arme nucleare. Devenise un fel de suferinţă permanentă, ceea ce, la o adică, nu era rău, pentru că făcea parte din impulsul lor de a găsi şi a popula cât mai multe colonii, ca să nu mai fie din nou o naţiune insulară neajutorată. Iar acum vine Aimaina Hikari, care spune – apropo, şi-a atribuit singur acest nume, pentru că aşa şi-a semnat prima carte. Înseamnă „Lumina ambiguă”.

– Foarte gnomic, a spus Wang-Mu.

Peter a surâs.

– O, dacă-i spui lui asta, va fi foarte mândru. În fine, în prima carte el afirmă că japonezii au deprins lecţii greşite. Bombele nucleare au rupt sforile. Japonia se prăbuşise total. Vechiul guvern a fost distrus, împăratul a devenit o fantoşă, Japonia a adoptat democraţia, apoi au urmat bogăţia şi marea putere.

– Deci bombele au venit ca o binecuvântare? a întrebat Wang-Mu cu o nuanţă de îndoială.

– Nu, deloc. El crede că bogăţia a distrus sufletul poporului japonez. Au adoptat distrugătorul ca pe un părinte. Au devenit copiii nelegitimi ai Americii, născuţi exploziv după bombardamentul american. Încă o dată, marionete.

– Şi ce legătură are asta cu Necesarienii?

– Japonia a fost bombardată, zice el, pentru că ajunseseră deja prea europenizaţi. Au tratat China aşa cum europenii au tratat America, egoist şi brutal. Dar strămoşii japonezilor n-ar suporta să-şi vadă copiii devenind atât de bestiali. Aşadar, aşa cum zeii japonezi au trimis un Vânt Divin ca să oprească flota chineză, tot astfel au trimis şi bombele americane pentru a împiedica Japonia să devină un stat imperialist asemenea altor naţiuni europene. Reacţia japoneză ar fi trebuit să fie următoarea: să suporte ocupaţia americană şi apoi, când totul se sfârşea, să redevină cu adevărat japoneză, purificată şi integră. Cartea se intitula *Nu e prea târziu.*

– Şi pariez că Necesarienii consideră bombardarea Japoniei drept exemplu de lovitură cu forţă şi viteză maxime.

– Japonezii n-au îndrăznit să laude bombardamentul american decât după ce Hikari i-a făcut să vadă în el nu victimizarea Japoniei, ci încercarea zeilor de a le salva poporul.

– Deci tu spui că Necesarienii îl respectă atât de mult încât, dacă el se răzgândeşte, la fel vor proceda şi ei – dar noi nu vom încerca să-l dezicem, pentru că el este convins că bombardarea Japoniei a venit ca un dar divin?

– Noi sperăm că *se va răzgândi,* a spus Peter, altfel călătoria noastră ar fi un eşec. Din păcate, nu avem şansa să se arate receptiv la vorbele noastre, iar Jane nu-şi dă seama din scrierile lui ce sau cine l-ar putea influenţa. Trebuie să discutăm cu el pentru a afla încotro să o apucăm – în speranţa că-i determinăm pe *alţii* să se răzgândească.

– Se complică lucrurile, nu? a zis Wang-Mu.

– De aceea mă gândisem că nu merita să-ţi explic toate astea. La ce-ţi vor servi atâtea informaţii? Ca să iniţiezi o discuţie despre subtilităţile istoriei cu un filozof analitic de primă mână precum Hikari?

– O să ascult, a promis Wang-Mu.

– Puteai face asta şi fără să ştii părerile lui, a spus Peter.

– Dar acum voi şti ale cui vorbe le ascult.

– Jane crede că am greşit spunându-ţi, pentru că acum vei interpreta orice părere de-a lui în lumina a ceea ce eu şi Jane credem că ştim.

– Să-i spui lui Jane că singurii oamenii care preţuiesc puritatea ignoranţei sunt cei care profită de monopolul cunoaşterii.

Peter a pufnit în râs.

– Iar ai apelat la epigrame, a zis el. Ar trebui să spui că...

– Nu-mi spune cum să redevin gnomică, a zis Wang-Mu, ridicându-se de pe podea. Acum îl domina pe Peter, care rămăsese aşezat. Tu eşti gnomul. Iar dacă eu sunt mantică – nu uita că manticul îşi mănâncă tovarăşii.

– Eu nu-ţi sunt rudă, a spus Peter, iar „mantică” e filozofia care se naşte mai curând din viziune, inspiraţie sau intuiţie decât din educaţie şi raţiune.

– Dacă nu-mi eşti tovarăş, a spus Wang-Mu, încetează să mă mai tratezi ca pe o soţie.

Peter a rămas nedumerit, apoi a privit în altă parte.

– Asta făceam?

– Pe Cale, soţul presupune că soţia este proastă şi se apucă să o înveţe lucruri pe care ea le ştie deja. Acolo, ea trebuie să se prefacă, atunci când îşi educă soţul, că doar îi reaminteşte lucruri pe care i le-a predat el cu mult timp în urmă.

– Mda, sunt o brută nesimţitoare, nu?

– Te rog să ţii minte, a spus Wang-Mu, când o să ne întâlnim cu Aimaina Hikari, o să constaţi că el şi cu mine vom avea un fond de cunoştinţe care îţi rămâne inaccesibil.

– Şi care ar fi acela?

– Viaţa.

Ea a remarcat imediat expresia îndurerată de pe faţa lui şi a regretat că rostise acele vorbe. Era însă un regret venit din reflex – fusese educată încă din copilărie să-şi ceară scuze când jignea pe cineva, indiferent cât de meritată era acea jignire.

– Au! a exclamat Peter, ca şi cum ar fi luat în joacă acea durere.

Wang-Mu s-a arătat nemiloasă – acum nu mai era servitoare.

– Eşti prea mândru că ştii mai multe decât mine, dar nu ştii decât ceea ce ţi-a vârât Ender în cap sau ce-ţi şopteşte Jane în ureche. Eu nu am un asemenea ajutor. Şi nici un creator. Am învăţat cu greu tot ce ştiu. Am trăit totul. De aceea te rog să nu mă mai tratezi cu dispreţ. Singurul profit pe care-l voi avea din această expediţie va fi să aflu tot ce ştii tu – pentru că tot ce ştii se poate învăţa, însă ce ştiu eu, tu nu vei putea învăţa niciodată.

Terminaseră cu gluma. Peter a roşit de furie.

– Cum... cine...?

– Cum de îndrăznesc? a zis Wang-Mu, completând ceea ce bănuia că voise el să spună. Cine mă cred, nu?

– N-am spus asta, a zis Peter neconvingător, întorcându-se cu spatele la ea.

– Nu-mi ştiu locul, adevărat? a făcut ea. Han Fei-tzu m-a învăţat despre Peter Wiggin. Cel adevărat, nu copia. Cum a convins-o pe sora lui Valentine să participe la conspiraţia menită să smulgă hegemonia Pământului. Cum a pus-o să scrie tot materialul lui Demostene – demagogie de nimic – în timp ce el scria tot materialul lui Locke, cu idei analitice, superioare. Însă demagogia josnică a venit din partea lui.

– Tot astfel şi idealurile înalte, a spus Peter.

– Exact, l-a aprobat Wang-Mu. Ceea ce nu provenea de la el, ceea ce venea doar din partea lui Valentine, rămânea neobservat sau lipsit de valoare. Sufletul uman.

– Han Fei-tzu ţi-a spus asta?

– Da.

– Atunci e un dobitoc, a spus Peter. Pentru că Peter a avut tot atâta suflet cât şi Valentine. (Apoi a făcut un pas către ea, dominând-o.) *Eu* sunt cel care nu are suflet, Wang-Mu.

Vreme de o clipă, ea s-a temut. De unde să ştie câtă violenţă se născuse în el? Câtă furie întunecată din *aiúa* lui Ender îşi putea găsi expresia în surogatul pe care îl crease?

Dar Peter nu a lovit-o. Pesemne că nu era nevoie.

Aimaina Hikari a venit până la poarta grădinii ca să le-o deschidă. Era îmbrăcat cu simplitate şi avea la gât un medalion pe care îl purtau toţi japonezii tradiţionalişti de pe Vântul Divin: un medalion minuscul în care se găsea cenuşa tuturor strămoşilor lui importanţi. Peter îi explicase deja că la moartea unui om ca Hikari, o parte din cenuşa aflată în medalion va fi adăugată la propria cenuşă şi încredinţată spre purtare copiilor sau nepoţilor lui. În felul acela, când era treaz sau dormea, aceştia îi puteau avea în apropierea inimii pe toţi strămoşii, cel mai preţios dar pe care ei îl puteau oferi posterităţii. Era un obicei interesant şi tulburător pentru Wang-Mu, care nu avea strămoşi demni de o asemenea devoţiune.

Hikari a primit-o pe Wang-Mu cu o plecăciune, însă i-a întins mâna lui Peter, care a acceptat strângerea de mână cu o surprindere uşor teatrală.

– A, unii susţin că aş fi păstrătorul spiritului Yamato, a spus Hikari cu un zâmbet, dar asta nu înseamnă că trebuie să fiu nepoliticos cu europenii şi să-i silesc să se poarte ca japonezii. Când privesc un european făcând o plecăciune mă simt la fel de îndurerat ca atunci când văd un porc silit să facă figuri de balet.

În timp ce Hikari i-a condus prin grădină către casa lui tradiţională, cu pereţi din hârtie, Peter şi Wang-Mu s-au privit şi şi-au zâmbit. Făcuseră un pact tacit, pentru că amândoi ştiau că Hikari avea să fie un adversar extraordinar, şi trebuia ca ei să se alieze dacă voiau să afle ceva de la el.

– Un filozof şi un fizician, a spus Hikari. După ce mi-aţi trimis biletul prin care solicitaţi întâlnirea, v-am verificat. Am mai primit vizita unor filozofi, precum şi a unor fizicieni, dar şi a unor europeni şi chinezi, dar mă nedumereşte prezenţa voastră împreună.

– Mă consideră irezistibil din punct de vedere sexual, a spus Peter, şi nu pot scăpa de ea. Apoi a arborat surâsul lui cel mai fermecător.

Spre bucuria lui Wang-Mu, ironia cu iz occidental nu l-a amuzat pe Hikari care a rămas impasibil, apoi a observat că Peter a roşit uşor.

Venise rândul ei să joace rolul de gnom – de astă dată în serios.

– Porcul se lăfăie în noroi, dar tot la soare se încălzeşte.

Hikari s-a întors să o privească mai atent – rămânând la fel de netulburat ca mai devreme.

– Voi scrie în inimă aceste cuvinte, a zis el.

Wang-Mu s-a întrebat dacă Peter înţelesese că tocmai fusese victima ironiei de tip oriental a lui Hikari.

– Am venit să ne înveţi, a spus Peter.

– Atunci trebuie să vă dau de mâncare şi să vă trimit pe drumul vostru, dezamăgindu-vă, a zis Hikari. Nu-l pot învăţa nimic pe un

fizician sau pe un filozof. Dacă n-aş fi avut copii, n-aş fi avut pe cine să învăţ, pentru că doar copiii ştiu mai puţine decât mine.

– A, nu, a spus Peter. Eşti un om înţelept. Păstrătorul spiritului Yamato.

– Am afirmat că aşa mă consideră unii. Însă spiritul Yamato e mult prea mare ca să fie păstrat într-un loc atât de strâmt precum sufletul meu. Şi totuşi spiritul Yamato e mult prea mărunt pentru a merita atenţia sufletelor puternice ale chinezilor sau europenilor. Voi sunteţi dascălii, aşa cum China şi Europa au fost mereu educatorii Japoniei.

Wang-Mu nu-l cunoştea bine pe Peter, însă şi-a putut da seama că acum se fâstâcise şi nu avea idee cum să continue discuţia. De-a lungul vieţii şi peregrinărilor lui, Ender trăise în sânul câtorva culturi orientale şi, după cum susţinea Han Fei-Tzu, vorbea chiar coreeana, ceea ce însemna că el ar fi fost în stare să facă faţă umilinţei rituale a unui om ca Hikari – mai ales că se slujea de acea umilinţă în batjocură. Însă era o mare diferenţă între ceea ce ştia Ender şi cunoştinţele cu care îl înzestrase pe Peter. Conversaţia rămânea în seama ei, iar ea simţea că modalitatea cea mai bună de a continua acel joc era să nu-l lase să controleze situaţia.

– Foarte bine, a spus ea. Te vom învăţa noi. Şi când ne vom dovedi ignoranţa, vei înţelege că avem mare nevoie de înţelepciunea ta.

Hikari l-a privit o clipă pe Peter. Apoi a bătut din palme. În cadrul uşii a apărut o servitoare.

– Ceai, a spus el.

Wang-Mu a sărit imediat în picioare. Abia când a rămas dreaptă şi-a dat seama ce voia să facă. În viaţa ei se supusese de nenumărate ori acelei porunci de a servi ceaiul, însă nu sărise să o execute doar dintr-un reflex orb. Intuise că singurul mod de a-l înfrânge pe Hikari în jocul iniţiat chiar de el era să ducă ironia mai departe: trebuia să se dovedească mai umilă decât el.

– Am fost servitoare de când mă ştiu, a spus ea, dar m-am arătat mereu stângace. (De astă dată minţea.) Pot merge cu servitoarea ta ca să învăţ de la ea? S-ar putea să nu fiu suficient de inteligentă ca să deprind ideile unui mare filozof, dar poate învăţ ceea ce *sunt demnă* să învăţ de la servitoarea care are onoarea de a-i aduce ceaiul lui Aimaina Hikari.

Din ezitarea lui de o clipă, Wang-Mu a remarcat că Hikari îşi dăduse seama că fusese tras pe sfoară. Însă omul şi-a reparat imediat greşeala. S-a ridicat pe dată în picioare.

– Mi-ai dat deja o mare lecţie, a spus el. Să mergem împreună să o vedem pe Kenji cum prepară ceaiul. Dacă te va învăţa ceva nou,

atunci voi învăţa şi eu. Cum aş putea suporta ideea că ştie cineva din casa mea ceva ce eu încă nu am învăţat?

Wang-Mu s-a văzut silită să-i admire promptitudinea cu care ieşise din încurcătură. Reuşise din nou să se plaseze îndărătul ei.

Sărmana Kenji! Wang-Mu a observat că era o femeie abilă şi bine instruită, dar văzând trei persoane, între care stăpânul ei, care o urmăreau preparând ceaiul, a devenit agitată. De aceea, Wang-Mu s-a grăbit să o „ajute” – făcând însă o greşeală deliberată. Kenji a reacţionat imediat, recăpătându-şi încrederea în sine.

– Ai uitat, a spus Kenji cu calm, pentru că bucătăria de aici e aranjată în mod nepotrivit. Apoi i-a arătat lui Wang-Mu cum se pregătea ceaiul. Aşa se face, cel puţin în Nagoya, a spus ea cu modestie. Sau cel puţin în această casă.

Wang-Mu a urmărit cu atenţie, concentrându-se doar asupra lui Kenji şi asupra a ceea ce făcea, pentru că şi-a dat curând seama că modul japonez de pregătire a ceaiului – sau poate acela era stilul pe Vântul Divin, sau pe Nagoya, sau al filozofilor umili care păstrau spiritul Yamato – se deosebea de cel pe care îl respectase în casa lui Han Fei-Tzu. Când Kenji a terminat, Wang-Mu învăţase ceva de la ea. Întrucât susţinuse că era servitoare şi evidenţele computerizate arătau că trăise toată viaţa într-o comunitate chinezească de pe Vântul Divin, Wang-Mu putea servi ceaiul exact în acea manieră.

Au revenit în camera din faţă a casei lui Hikari, iar Kenji şi Wang-Mu au adus fiecare câte o măsuţă de ceai. Kenji i-a oferit masa lui Hikari, însă el a făcut semn ca aceasta să-i fie dată lui Peter, apoi a făcut o plecăciune spre el. Wang-Mu l-a servit pe Hikari. Iar când Kenji s-a îndepărtat de Peter, Wang-Mu a procedat la fel, retrăgându-se cu faţa spre el.

Era prima oară când Hikari părea deranjat – poate era furios? În orice caz, în ochi îi apăruse o sclipire de iritare. Pentru că, plasându-se pe acelaşi nivel cu Kenji, Wang-Mu îl pusese în situaţia în care el trebuia să se facă de râs dovedindu-se mai mândru decât ea prin îndepărtarea servitoarei, ori să tulbure ordinea firească din casă invitând-o pe Kenji să se aşeze alături de ei, ca egală a celorlalţi.

– Kenji, a spus Hikari, dă-mi voie să-ţi torn ceai.

„Şah, a gândit Wang-Mu. Şi mat.”

A avut o satisfacţie deosebită când Peter, care prinsese deja jocul, i-a turnat ceai *ei,* iar apoi a reuşit să o stropească, ceea ce l-a determinat pe Hikari să verse puţin peste haine, asta doar pentru a-l linişti pe oaspete. Arsura provocată de ceaiul fierbinte, apoi jena simţită până ce acesta s-a răcit şi uscat pe haine s-au transformat în plăcerea de a şti că, în vreme ce Wang-Mu se arătase un adversar pe măsura lui Hikari printr-o politeţe exagerată, Peter nu reuşise decât să se facă de râs, ca un bădăran.

Dar se ridica Wang-Mu la înălţimea lui Hikari? Cu siguranţă că acesta percepuse şi înţelese efortul ei ostentativ de a se arăta mai umilă decât el. Poate el îi permitea – prin umilinţă – să-şi câştige mândria că ea e cea mai umilă dintre ei doi. De îndată ce s-ar fi gândit că probabil aşa proceda Hikari, Wang-Mu ar fi ştiut de fapt că exact astfel procedase el, iar victoria ar fi fost, desigur, de partea lui.

„Nu sunt chiar atât de şireată cum am crezut."

L-a privit pe Peter, sperând că el nu va prelua iniţiativa în acel moment, făcând ceva ce socotea el ca fiind inteligent. Însă Peter părea perfect satisfăcut de ideea ca ea să fie vioara întâi. Era limpede că nu dorea să profite de acea breşă. Oare înţelegea şi el că fusese învinsă la jocul pe care tot ea îl iniţiase, pentru că nu reuşise să-l ducă suficient de departe? Îi oferea frânghia cu care să se spânzure singură?

„Ei, atunci o să fac ştreangul cât mai bine."

– Aimaina Hikari, unii te consideră păstrătorul spiritului Yamato. Eu şi Peter am crescut pe o lume japoneză şi totuşi japonezii îngăduie cu umilinţă ca Stark să fie limba folosită în şcolile publice, astfel că nu vorbim japoneză. În cartierul chinezesc în care trăiesc eu şi în oraşul american unde locuieşte Peter ne petrecem copilăria în apropierea culturii japoneze, doar privind. Aşadar, o parte a necuprinsei noastre ignoranţe care îţi va sări în ochi e reprezentată de necunoaşterea legată de Yamato.

– Vai, Wang-Mu, faci un secret din ceea ce se află la lumina zilei. Nimeni nu înţelege Yamato mai bine decât cei care îl percep din afară, tot astfel cum părinţii îl înţeleg pe copil mai bine decât se înţelege singur.

– Atunci aş dori să te lămuresc, a spus Wang-Mu, abandonând jocul acela al umilinţei. Văd Japonia ca o naţiune de Margine şi încă nu înţeleg dacă ideile tale o vor transforma într-o naţiune de Centru ori va începe să decadă la fel ca toate popoarele marginale atunci când preiau puterea.

– Percep o sută de înţelesuri posibile, majoritatea adevărate despre poporul meu, în termenul de „naţiune de Margine" pe care l-ai folosit, a spus Hikari. Dar ce înseamnă o naţiune de Centru şi cum poate un popor deveni un Centru?

– Nu sunt expertă în istoria Pământului, a spus Wang-Mu, dar când am studiat puţinele lucruri pe care le ştiu, am avut impresia că au existat câteva naţiuni de Centru, care au avut culturi atât de puternice, încât acestea i-au înghiţit pe toţi cuceritorii. Egiptul a fost o asemenea naţiune şi, de asemenea, China. Fiecare din ele s-a unificat şi apoi s-a extins doar atât cât a fost necesar ca să-şi apere propriile graniţe şi să-şi pacifice regiunile interioare. Fiecare şi-a preluat cuceritorii şi i-a înghiţit vreme de mii de ani. Scrierile egiptene şi

chinezeşti au suferit doar modificări stilistice, astfel că trecutul a rămas prezent pentru cei care ştiau să citească.

Văzând postura rigidă a lui Peter, Wang-Mu şi-a dat seama că acesta era foarte îngrijorat. La urma urmelor, ea rostea lucruri care *nu* erau gnomice. Însă cum el era total depăşit în discuţia cu un asiatic, nici nu făcea vreun efort să intervină în discuţie.

– Aceste două naţiuni s-au născut pe vremuri de barbarie, a spus Hikari. Vrei să susţii că nici o naţiune nu poate deveni acum una de Centru?

– Nu ştiu, a spus Wang-Mu. Nici nu ştiu măcar dacă distincţia pe care o fac între naţiuni de Margine şi de Centru reprezintă un adevăr sau dacă are valoare. Ştiu însă că o naţiune de Centru îşi poate păstra puterea culturală mult timp după ce ea nu mai deţine forţa politică. Mesopotamia a fost cucerită mereu de vecinii ei şi totuşi fiecare cuceritor a suferit mai multe modificări decât Mesopotamia însăşi. Regii asirieni, caldeeni şi persani semănau între ei după ce au gustat din cultura ţării dintre fluvii. Dar o naţiune de Centru poate decădea într-o asemenea măsură încât dispare. Egiptul s-a clătinat sub impactul cultural al elenismului, a căzut în genunchi sub ideologia creştină şi, în cele din urmă, a fost ştearsă de către islamism. Doar clădirile din piatră mai aminteau copiilor săi ce şi cine fuseseră strămoşii lor antici. Istoria nu are legi şi toate tiparele pe care le descoperim sunt iluzii utile.

– Acum înţeleg că eşti cu adevărat filozof, a spus Hikari.

– Eşti prea generos dând speculaţiilor mele copilăreşti acel nume de laudă, a spus Wang-Mu. Dar permite-mi să-ţi spun ce părere am despre naţiunile de Margine. Se nasc în umbră – ori, s-ar putea afirma, într-o lumină reflectată de alte naţiuni. Aşa cum Japonia s-a civilizat sub influenţa Chinei. Aşa cum Roma s-a descoperit pe sine în umbra grecilor.

– Întâi a etruscilor, a spus îndatoritor Peter.

Hikari l-a privit cu îngăduinţă, apoi, fără să comenteze, s-a întors către Wang-Mu. Ea aproape că a simţit cum Peter s-a chircit pentru că fusese considerat de prisos la acea discuţie. I s-a făcut milă de el. Nu mult, doar un pic.

– Naţiunile de Centru au o asemenea siguranţă de sine, încât, în general, nici nu trebuie să pornească războaie de cucerire. Au deja convingerea că sunt popoare superioare şi că toate celelalte naţiuni vor să fie la fel ca ele şi atunci li se supun. Dar naţiunile de Margine, când îşi simt pentru prima oară puterea, trebuie să se afirme, aşa consideră el, şi aproape întotdeauna folosesc sabia. În acest fel au procedat arabii, atacând pe la spate Imperiul Roman şi înghiţind Persia. Tot astfel, macedonienii, aflaţi în apropierea Greciei, au cucerit-o; iar apoi, fiind atât de copleşiţi din punct de vedere cultural,

încât s-au considerat greci, au cucerit imperiul la graniţele căruia se civilizaseră grecii – adică Persia. Vikingii au îngrozit Europa mai întâi şi de abia după aceea au întemeiat regate în regiunea Napoli, Sicilia, Normandia, Irlanda şi, în cele din urmă, în Anglia. Iar Japonia...

– Noi am încercat să rămânem insulari, a spus încet Hikari.

– Când a izbucnit, Japonia a făcut ravagii în Pacific, încercând să cucerească China, marea naţiune de Centru, şi a fost oprită într-un târziu de bombele Americii, noua naţiune de Centru.

– Eu prefer să cred că America constituia exemplul suprem de naţiune de Margine, a spus Hikari.

– America a fost colonizată de popoare de Margine, dar ideea Americii a devenit noul principiu revigorant care a transformat-o într-o naţiune de Centru. Erau atât de aroganţi, încât, în afară de îmblânzirea propriului teritoriu, nu doreau să devină un imperiu. Presupuneau pur şi simplu că toate naţiunile voiau să devină ca ei. Au înghiţit toate celelalte culturi. Care e limba folosită în şcolile de pe Vântul Divin? Nu Anglia ne-a impus limba aceasta, care se numeşte Stark sau Limba Comună a Stelelor.

– America a fost doar din întâmplare superioară din punct de vedere tehnologic în momentul în care a apărut Matca şi ne-a silit să plecăm spre stele.

– Ideea Americii a devenit ideea de Centru, aşa cred eu, a spus Wang-Mu. De atunci încoace, fiecare naţiune a trebuit să adopte forme de democraţie. Şi acum suntem guvernaţi de Congresul Stelar. Chiar dacă nu ne convine, trăim cu toţii în interiorul culturii americane. De aceea, îmi pun următoarea întrebare: acum, după ce a preluat controlul acestei naţiuni de Centru, va fi Japonia înghiţită, la fel ca mongolii, care au fost asimilaţi de chinezi? Ori cultura japoneză îşi va păstra identitatea, dar, până la urmă, va decădea şi va pierde controlul, la fel cum naţiunea de Margine, Turcia, a pierdut controlul asupra Islamului şi naţiunea de Margine manciuriană a pierdut controlul asupra Chinei?

Hikari s-a arătat tulburat. Furios? Nedumerit? Wang-Mu nu şi-a putut da seama.

– Filozoful şi Wang-Mu afirmă ceva ce mi-e imposibil să accept, a spus Hikari. Cum poţi susţine că japonezii controlează acum Congresul Stelar şi cele O Sută de Lumi? Când s-a petrecut revoluţia aceasta, pe care nimeni nu a observat-o?

– Eu credeam că ai constatat unde s-a ajuns în urma învăţăturilor tale privind spiritul Yamato, a spus Wang-Mu. Existenţa Flotei Lusitane este o dovadă a controlului japonez. Aceasta este marea descoperire pe care am învăţat-o de la prietenul meu fizician şi tocmai de aceea am venit la tine.

Pe faţa lui Peter a apărut o expresie de groază, care nu era mimată. Wang-Mu putea ghici ce simţea el. Înnebunise, iar acum dădea pe faţă intenţiile lor? Însă ea ştia că făcuse acea afirmaţie într-un context care nu sugera nimic despre motivele reale ale vizitei lor.

Fără să-şi piardă cumpătul, Peter a prins din zbor sugestia şi a început să prezinte analiza făcută de Jane privind Congresul Stelar, Necesarienii şi Flota Lusitană, cu toate că a expus ideile ca şi cum ar fi fost ale lui, bineînţeles. Hikari l-a ascultat, dând aprobator din cap, din timp în timp, alteori însă respingându-i spusele tot cu mişcări din cap; nu mai era impasibil, iar atitudinea de distanţare amuzată dispăruse.

– Deci afirmi că, din cauza acelei cărţi neînsemnate despre bombele americane, a spus el după ce Peter a încheiat, Necesarienii au preluat controlul asupra guvernului şi au trimis Flota Lusitană? Mă faci pe mine răspunzător pentru asta?

– Nu e vorba de acuzaţii sau laude, a spus Peter. Nu ţi-ai propus aşa ceva. Din câte cunosc, nici nu eşti de acord cu asta.

– Nici nu mă gândesc la politica Congresului Stelar. Eu aparţin spiritului Yamato.

– Am venit să învăţăm exact acest lucru, a spus Wang-Mu. Am descoperit că eşti un om al Marginii, nu al Centrului. Prin urmare, nu vei permite ca spiritul Yamato să fie înghiţit de o naţiune de Centru. Japonezii vor rămâne aroganţi din pricina hegemoniei ce li s-a conferit şi, în cele din urmă, ea li se va scurge printre degete şi va ajunge în mâinile altora.

Hikari a clătinat din cap.

– Nu vă permit să învinuiţi Japonia pentru această Flotă Lusitană. *Noi* suntem oamenii care au fost pedepsiţi de zei şi noi nu trimitem flote pentru a-i distruge pe alţii.

– Dar aşa procedează Necesarienii, a spus Peter.

– Necesarienii doar vorbesc, a spus Hikari. Nu-i ascultă nimeni.

– *Tu* nu-i asculţi, a spus Peter. În schimb, Congresul le dă ascultare.

– Iar ei te ascultă pe *tine,* a continuat Wang-Mu ideea.

– Eu sunt un om de o simplitate dezarmantă! a exclamat Hikari, ridicându-se în picioare. Aţi venit să mă torturaţi cu acuzaţii ce nu pot fi adevărate!

– Noi nu acuzăm pe nimeni, a spus încet Wang-Mu, refuzând să se ridice. Am făcut o remarcă. Dacă greşim, te rugăm să ne arăţi unde greşim.

Hikari a început să tremure şi a prins cu mâna stângă medalionul în care avea cenuşa strămoşilor lui, pe care îl ţinea agăţat de un şnur din mătase în jurul gâtului.

– Nu, a spus el. Nu vă permit să vă daţi drept căutători umili ai adevărului. Sunteţi nişte asasini. Ucigaşi ai inimii, care aţi venit să mă

distrugeţi, să-mi spuneţi că, din dorinţa mea de a descoperi calea Yamato, am făcut poporul meu să domnească peste lumile umane şi să-şi folosească puterea pentru a distruge o specie slabă şi neajutorată, înzestrată cu simţire! E o minciună îngrozitoare să mi se spună că opera vieţii mele a fost inutilă, şi Wang-Mu, preferam să-mi torni otravă în ceai. Peter Wiggin, mai bine îmi puneai un pistol la tâmplă şi trăgeai. Bine v-au mai botezat părinţii voştri – v-au dat nume vanitoase şi îngrozitoare. Mama regală a Occidentului? O zeiţă? Şi Peter Wiggin, primul hegemon! Cine dă copiilor lor asemenea nume?

Peter era deja în picioare şi a întins mâna să o ajute pe Wang-Mu să se ridice.

– Te-am jignit, dar nu asta a fost intenţia, a spus Peter. Mă simt ruşinat. Trebuie să plecăm neîntârziat.

Wang-Mu a rămas surprinsă auzindu-l pe Peter exprimându-se ca un adevărat oriental. Dacă ar fi respectat stilul american, ar fi prezentat scuze, rămânând şi încercând să aplaneze conflictul.

Wang-Mu l-a condus spre uşă. Hikari nu i-a însoţit; sarcina i-a revenit lui Kenji, care arăta îngrozită văzându-şi stăpânul supus la o asemenea încercare. Numai că Wang-Mu era hotărâtă să nu încheie vizita cu un rezultat atât de dezastruos. De aceea, în ultimul moment, s-a repezit înapoi şi s-a aruncat la podea, rămânând întinsă în faţa lui într-o postură de umilinţă, deşi îşi jurase cu puţin timp înainte că nu va mai proceda astfel. Ştia însă că atâta timp cât stătea în poziţia aceea, un om ca Hikari era silit să o asculte.

– O, Aimaina Hikari, a spus ea, ne-ai rostit numele, dar pe al tău l-ai uitat? Cum ar putea omul numit „Lumină ambiguă” să creadă că învăţăturile lui vor avea doar efectele dorite de el?

Auzind aceste cuvinte, Hikari s-a întors cu spatele şi a ieşit cu fereală din încăpere. Wang-Mu îmbunătăţise situaţia sau o înrăutăţise? Nu avea cum să ştie. S-a ridicat de pe podea şi a pornit îndurerată spre uşă. Peter avea să se supere pe ea. Prin îndrăzneala dovedită putea distruge totul – nu doar pentru ei, ci pentru toţi cei care sperau ca ei să oprească Flota Lusitană.

Spre uimirea ei, Peter s-a arătat foarte încântat după ce au ieşit din grădina casei lui Hikari.

– Bine lucrat, chiar dacă tehnica folosită de tine a fost cam ciudată, a spus Peter.

– La ce te referi? A fost un dezastru, a spus ea, dar voia să creadă că, într-un anume fel, el avea dreptate şi că se descurcase bine.

– S-a înfuriat şi nu va mai voi să discute vreodată cu noi, dar cui îi pasă? Noi n-am încercat să-i schimbăm părerea. Ne-am străduit să

descoperim cine este acela care exercită o influenţă asupra lui. Şi am reuşit.

– Noi?

– Jane a înţeles imediat. Când a spus că e un om de o simplitate dezarmantă.

– Asta înseamnă şi altceva decât ce pare la prima vedere?

– Draga mea, domnul Hikari s-a dat de gol ca fiind un discipol secret al lui Ua Lava.

Wang-Mu a rămas mută.

– E o mişcare religioasă. Sau o glumă. Greu de spus. Termenul provine din Samoa şi înseamnă „Deocamdată suficient”, dar, când se traduce mai precis, înseamnă de fapt „Deja suficient”!

– Sunt convinsă că eşti expert în limba asta.

Ea, una, nu auzise de o asemenea limbă.

– Jane e expertă, a spus Peter. Doar am nestemata ei în ureche. Nu vrei să-ţi transmit ce a spus ea?

– Te rog.

– E un fel de filozofie – stoicism optimist, aşa ar putea fi caracterizată, pentru că, indiferent dacă lucrurile se înrăutăţesc sau se îmbunătăţesc, tu spui acelaşi lucru. Dar, aşa cum este propovăduită de o scriitoare samoană, pe nume Leiloa Lavea, a devenit ceva mai mult decât o atitudine. Ea susţine că...

– Poftim? Hikari e discipolul unei femei?

– N-am afirmat asta. Dacă asculţi până la capăt, îţi spun ce mi-a şoptit Jane.

Peter a aşteptat. Ea l-a ascultat.

– Aşa, Leiloa Lavea a propovăduit un fel de comunism voluntar. Nu e suficient să râzi când ai noroc şi să spui: „Deocamdată suficient”. Trebuie să ai într-adevăr suficient. Şi, dacă vorbeşti serios, iei surplusul şi-l dai altora. Tot astfel, când te loveşte ghinionul, îl suporţi până devine insuportabil – familia ta rabdă de foame sau nu mai poţi munci. Şi atunci îţi zici: »Deja suficient” şi schimbi ceva. Te mişti, îţi schimbi cariera, laşi soţia să ia hotărâri în locul tău. Ceva. Nu suporţi insuportabilul.

– Şi ce legătură are asta cu „simplitatea dezarmantă”?

– Leiloa Lavea a propovăduit că atunci când atingi echilibrul în propria viaţă – norocul în exces este împărtăşit cu alţii şi nefericirea este alungată – nu-ţi rămâne decât o viaţă de o simplitate dezarmantă. Asta voia să ne comunice Aimaina Hikari. Până la sosirea noastră, viaţa lui s-a desfăşurat cu o simplitate dezarmantă. Acum i-am stricat echilibrul. Asta e bine, pentru că se va zbate să descopere cum să restabilească simplitatea perfectă. Se va dovedi deschis sugestiilor. Nu din partea noastră, fireşte.

– Din partea lui Leiloa Lavea?

– Nu cred. A murit acum două mii de ani. Apropo, Ender a cunoscut-o. A ajuns să vorbească în numele morţilor în lumea ei natală care se numea – ei, bine, Congresul o numeşte Pacifica, dar acea enclavă samoană îşi spune Lumana'i. Asta înseamnă „Viitorul”.

– Dar nu la moartea ei, presupun.

– Nu, la moartea unui ucigaş din Fiji. Un individ care ucisese mai mult de o sută de copii, toţi din Tonga. Se părea că nu-i iubea pe cei din Tonga. Au amânat funeraliile lui timp de treizeci de ani, pentru ca Ender să poată veni şi vorbi despre moartea lui. Sperau că Vorbitorul în Numele Morţilor va putea înţelege faptele lui.

– Şi a reuşit?

Peter a pufnit dispreţuitor.

– A, sigur, a fost splendid. Ender nu putea da greş. I-a ameţit cu vorbe.

Ea a trecut cu vederea ostilitatea lui faţă de Ender.

– A întâlnit-o pe Leiloa Lavea?

– Numele ei înseamnă „Pierdut şi jignit”.

– Lasă-mă să ghicesc. Singură şi l-a ales.

– Exact. Ştii cum sunt scriitorii. Ca şi Hikari, pe măsură ce-şi scriu opera, se creează pe ei înşişi. Sau poate îşi scriu operele ca să se autocreeze.

– Ce gnomic, a spus Wang-Mu.

– Hai, lasă, a spus Peter. Chiar ai crezut balivernele acelea despre naţiunile de Margine şi de Centru?

– Şi eu m-am gândit la asta când am învăţat istoria Pământului de la Han Fei-tzu. El nu râdea când i-am împărtăşit părerile mele.

– Nici eu nu râd. Sunt nişte naivităţi, bineînţeles, dar nu tocmai *amuzante.*

Wang-Mu i-a ignorat vorbele batjocoritoare.

– Dacă Leiloa Lavea a murit, unde mergem?

– În Pacifica. La Lumana'i. Hikari a aflat de Ua Lava. În timpul studenţiei. De la o colegă din Samoa – nepoata unui ambasador al lumii Pacifica. Ea nici nu călcase vreodată în Lumana'i, dar ţinea cu atât mai mult la obiceiurile de acolo, devenind o propovăduitoare a lui Leiloa Lavea. Asta s-a întâmplat cu mult înainte ca Hikari să fi scris ceva. El nu aduce vorba de asta, nu a menţionat niciodată numele de Ua Lava, dar acum s-a scăpat, iar Jane a descoperit tot felul de influenţe Ua Lava în lucrările lui. Şi el are prieteni în Lumana'i. Nu i-a întâlnit niciodată, dar corespondează cu ei prin ansiblu.

– Şi ce s-a întâmplat cu nepoata ambasadorului?

– Acum se află pe o navă stelară şi se îndreaptă spre Lumana'i. A plecat acum douăzeci de ani, când a murit tatăl ei. Ar trebui să ajungă... peste aproximativ zece ani. Asta, în funcţie de vreme. Va fi primită cu mari onoruri, iar cadavrul bunicului va fi înhumat sau ars,

sau, în fine, nu ştiu cum se procedează acolo – Jane spune că-l vor arde – după o ceremonie deosebită.

– Dar Hikari nu va încerca să stea de vorbă cu ea.

– I-ar trebui o săptămână până să-i transmită un mesaj simplu, având în vedere viteza cu care se deplasează nava. Nici vorbă să poarte o discuţie filozofică. Ea va ajunge acasă înainte ca el să termine de formulat întrebarea.

Era prima oară când Wang-Mu înţelegea avantajele zborului spaţial instantaneu de care beneficiau ea şi Peter. Puteau evita călătoriile lungi, care făceau viaţa un chin.

– Numai dacă... a spus ea.

– Ştiu. Dar nu putem.

Wang-Mu şi-a dat seama că el avea dreptate.

– Deci mergem chiar noi până acolo, a spus ea, revenind la subiect. Şi după aceea?

– Jane îl va urmări pe Hikari, ca să vadă cui îi scrie. Aceea este sigur persoana care îl poate influenţa. Şi aşa...

– Vom discuta noi cu ea.

– Exact. Trebuie să mergi la baie înainte de a găsi vreun mijloc de transport până la coliba noastră din pădure?

– Da. Iar tu n-ai face rău să-ţi schimbi hainele.

– Crezi că până şi îmbrăcămintea asta conservatoare pare prea îndrăzneaţă?

– Păi ce se poartă pe Lumana'i?

– A, mulţi umblă goi. Asta, la tropice. Jane spune că, având în vedere numărul mare de polineziene, priveliştea ar putea fi foarte plăcută.

Wang-Mu s-a cutremurat.

– Doar n-o să ne dăm drept băştinaşi.

– În nici un caz, a spus Peter. Jane o să ne ajute să trecem drept pasageri de pe o navă care a sosit acolo ieri de la Moscova. Pesemne că vom deveni funcţionari guvernamentali.

– Şi asta nu e ilegal?

Peter a privit-o lung.

– Wang-Mu; părăsind Lusitania, am comis deja un act de trădare faţă de Congres. Asta e deja o infracţiune capitală. Nu cred că, dându-ne drept funcţionari guvernamentali, schimbăm prea mult situaţia.

– Dar eu *nu* am părăsit Lusitania, a spus Wang-Mu. Nici n-am văzut-o vreodată.

– N-ai pierdut mare lucru. Doar câteva zone de savană şi păduri, ici şi colo câte-o fabrică a Mătcii, care produce nave spaţiale şi câţiva străini care arată ca nişte porci şi trăiesc în copaci.

– Aşadar, sunt complice la trădare? a întrebat Wang-Mu.

– Şi vinovată că i-ai stricat ziua unui filozof japonez.

– Să mi se taie capul.

O oră mai târziu, se găseau într-un aparat de zbor privat – atât de privat, încât pilotul nu i-a întrebat nimic, iar Jane s-a îngrijit ca toate documentele lor să fie în ordine. Până la căderea nopţii se aflau în micuţa lor navă.

– Trebuia să dormim în apartament, a spus Peter, uitându-se cu duşmănie în jur şi evaluând condiţiile primitive de dormit.

Wang-Mu s-a mulţumit să râdă şi s-a făcut covrig pe podea. A doua zi de dimineaţă, au constatat că Jane îi dusese deja în Pacifica.

În lumina care se zbătea între noapte şi zi, Aimaina Hikari s-a trezit din vis şi s-a ridicat din pat. Nu se bucurase de un somn odihnitor şi avusese vise urâte, agitate, în care tot ce făcea se îndrepta împotriva lui, contrastând cu intenţiile lui. Ca să ajungă la fundul unui canion, el urca. Le vorbea unor oameni, iar aceştia îi întorceau spatele, îndepărtându-se. Scria, iar paginile cărţii îl împroşcau cu cerneală, care se împrăştia pe podea.

A înţeles că toate acestea se petreceau drept reacţie la vizita celor doi străini mincinoşi. Toată după-amiaza încercase să uite de ei citind istorisiri şi eseuri; se străduise să şi-i şteargă din minte în cursul serii, când discutase cu şapte prieteni care veniseră să-l vadă. Dar istorisirile şi eseurile păreau să strige la el: „Acestea sunt cuvintele oamenilor temători ai unei naţiuni de Margine; iar cei şapte prieteni erau cu toţii, şi-a dat el seama, Necesarieni, iar când a adus vorba despre Flota Lusitană, a înţeles că fiecare dintre ei gândea precum cei doi mincinoşi cu nume ridicole.

Prin urmare, Aimaina s-a trezit în lumina nesigură dinaintea zorilor aşezat pe un covoraş din grădină, pipăindu-şi medalionul conţinând cenuşa strămoşilor şi întrebându-se: „Visele acestea mi-au fost trimise de strămoşi? Tot ei i-au trimis şi pe acei străini? Iar dacă acuzaţiile lor la adresa mea *nu* au fost minciuni, atunci ce urmăreau ei minţindu-mă? Şi-a dat seama, din felul în care se urmăreau unul pe celălalt, din ezitările femeii, urmate de vorbe îndrăzneţe, că jucaseră teatru, chiar dacă nu repetaseră înainte, dar că urmăriseră un anumit scenariu.

Zorile au apărut şi lumina parcă pipăia fiecare frunză a copacilor, apoi pe cele ale plantelor mai scunde, dându-i fiecăreia propria culoare şi nuanţă distinctă; curând, s-a iscat briza şi lumina şi-a schimbat intensitatea la infinit. Ceva mai târziu, în arşiţa zilei, toate frunzele aveau să se confunde una cu alta: neclintite, supuse, primind razele de soare care le inundau. Apoi, după-amiază, rostogolindu-se, pe cer au apărut norii şi a început o ploaie uşoară; frunzele moleşite de arşiţă şi-au recăpătat vigoarea, făcând picăturile de apă să

sclipească, iar culoarea lor s-a întunecat, pregătindu-se de noapte, pentru viaţa nopţii, pentru visele plantelor care cresc la adăpostul întunericului, înmagazinând lumina solară ce le inundase în cursul zilei, curgând alături de pârâiaşele lăuntrice alimentate de ploaie. Aimaina Hikari a devenit una dintre acele frunze, alungând din minte toate gândurile, cu excepţia luminii, vântului şi ploii până când zorile s-au sfârşit şi soarele a început să coboare aducând cu sine arşiţa zilei. Abia atunci s-a ridicat din locul în care şezuse în grădină.

Kenji pregătise un peşte mic pentru dejun. Hikari l-a mâncat încet, cu delicateţe, ca să nu destrame scheletul care dăduse formă peştelui. Muşchii se întindeau, iar oasele se îndoiau, fără să se rupă. „Nu le rup acum, însă voi prelua forţa muşchilor în corpul meu.” La urmă de tot a mâncat ochii. „Puterea animalului provine din părţile care se mişcă.” A atins din nou medalionul devenit sicriul strămoşilor lui. „Înţelepciunea mea nu provine totuşi din ceea ce mănânc, ci din ceea ce mi se oferă în fiecare ceas de cei din secolele trecute, care-mi şoptesc în ureche. Cei vii uită lecţiile trecutului. Strămoşii însă nu uită niciodată”.

Aimaina s-a ridicat de la masă şi s-a apropiat de computerul aflat în magazia de unelte din grădină. Era tot o unealtă – de aceea îl păstra acolo, în loc să-l transforme într-un altar al casei sau să-l ţină într-un birou special, aşa cum procedau mulţi alţii.

În aerul de deasupra terminalului a apărut chipul unei femei.

– Îl caut pe prietenul meu Yasunari, a spus Aimaina. Dar nu-l deranja. Problema mea e atât de neînsemnată, încât mi-ar fi ruşine să-şi piardă timpul cu ea.

– Atunci permite-mi să te ajut eu în numele lui, a spus femeia.

– Ieri am cerut informaţii despre Peter Wiggin şi şi Wang-Mu, care au solicitat o întâlnire cu mine.

– Ţin minte. Am fost încântat că i-am găsit atât de repede.

– Vizita lor m-a tulburat profund, a spus Aimaina. Unele dintre spusele lor au fost neadevărate şi am nevoie de informaţii suplimentare ca să aflu despre ce este vorba. Nu ţin să le încalc intimitatea, dar mă interesează aspecte de domeniu public – ce şcoli au urmat, locuri de muncă, legături de familie...

– Yasunari ne-a comunicat că tot ce soliciţi slujeşte unui scop înţelept. Voi căuta.

Chipul a dispărut o clipă, apoi, după o licărire, a reapărut.

– Foarte ciudat. Să fi făcut vreo greşeală? a întrebat ea şi a pronunţat cu atenţie numele pe litere.

– Aşa e, a spus Aimaina. La fel ca ieri.

– Mi-i amintesc. Locuiesc într-un apartament la doar câteva intersecţii depărtare de casa ta. Dar astăzi nu-i regăsesc. Am verificat clădirea şi constat că apartamentul pe care l-au ocupat este liber de

un an. Aimaina, sunt foarte surprinsă. Cum se poate ca două persoane să existe azi, iar mâine să dispară? Când am greşit, ieri sau astăzi?

– Nu ai făcut nici o greşeală, asistentă a prietenului meu. Nu mai am nevoie de alte informaţii. Te rog să nu te mai gândeşti la asta. Ceea ce pentru tine reprezintă un mister, pentru mine e răspunsul la întrebările pe care mi le-am pus.

Şi-au luat rămas-bun în termeni foarte politicoşi.

Aimaina a ieşit din camera de lucru situată în grădină şi a trecut pe lângă copacii ale căror frunze se înclinau sub apăsarea razelor de soare. „Strămoşii mi-au dat înţelepciune, a gândit el, aşa cum soarele dă putere frunzelor, iar noaptea trecută apa a trecut prin mine, ducând înţelepciunea prin mintea mea precum seva ce urcă în copaci. Peter Wiggin şi şi Wang-Mu erau oameni în carne şi oase, dar doldora de minciuni, dar au venit la mine şi mi-au spus adevărul de care aveam nevoie. Nu aşa procedează strămoşii pentru a le transmite mesaje copiilor? Într-un fel sau altul, am contribuit la lansarea unor nave înzestrate cu cele mai cumplite arme. Am făcut asta când eram tânăr; acum navele s-au apropiat de destinaţie, iar eu sunt bătrân şi nu le pot rechema. Va fi distrusă o lume, iar Congresul va cere aprobarea Necesarienilor, care o vor da, după care aceştia vor aştepta aprobarea mea, iar eu îmi voi ascunde faţa de ruşine. Frunzele mele vor cădea şi voi rămâne dezgolit în faţa lor. De aceea nu trebuia să-mi fi trăit viaţa în acest loc tropical. Am uitat ce înseamnă iarna. Am uitat ce înseamnă ruşinea şi moartea.

Simplitatea dezarmantă – credeam că am obţinut-o. În schimb, am devenit un aducător de nenorociri.”

A rămas o oră în grădină şi a desenat ideograme simple pe pietrişul fin al potecii, pe care apoi le-a şters şi a trasat altele. În cele din urmă, s-a întors la magazia de unelte şi a tastat pe computer mesajul pe care îl compusese:

Ender Xenocid a fost copil şi nu a ştiut că războiul era real; şi totuşi, în jocul lui, a ales să distrugă o planetă populată. Eu sunt adult şi am ştiut tot timpul că jocul era real, dar n-am ştiut că eram jucător. Vina mea e mai mare decât a lui Ender dacă va fi distrusă încă o lume, iar o nouă specie va dispărea? Care este calea mea spre simplitate acum?

Prietenul său va cunoaşte circumstanţele legate de întrebarea pusă, dar nu va avea nevoie de lămuriri suplimentare. Trebuia să analizeze problema. Şi va găsi rezolvarea.

O clipă mai târziu, un ansiblu de pe planeta Pacifica a primit mesajul lui. Pe drum fusese deja citit de entitatea care cunoştea toate firele reţelei de ansiblu. Cu toate acestea, pe Jane nu o interesa

mesajul în sine, ci adresa. Acum Peter şi Wang-Mu ştiau ce pas să facă în căutarea lor.

5.
„NIMENI NU E RAŢIONAL”

„Tata mi-a spus deseori că
avem servitori şi maşini
pentru ca voinţa noastră să fie împlinită
atunci când lungimea braţelor nu ne ajută.
Maşinile sunt mai puternice decât servitorii,
mai supuse şi mai puţin rebele,
însă ele nu au judecată
şi nu se vor certa cu noi
când dorinţa noastră este ridicolă
şi nici nu se vor arăta nesupuse
când voinţa noastră e duşmănoasă.
În locurile unde oamenii îi dispreţuiesc pe zei
cei care au mare nevoie de servitori au la dispoziţie maşini
sau îşi aleg servitori care se poartă ca nişte maşini.
Cred că situaţia aceasta va continua
până când zeii vor înceta să râdă.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Aparatul de zbor a trecut peste ogoarele cu ştir îngrijite de gândaci, sub soarele matinal al Lusitaniei. În depărtare, apăruseră deja nori cumulus, care, vălătucindu-se, urcau tot mai sus, deşi nu se făcuse încă amiază.

– De ce nu mergem la navă? a întrebat Val.

Miro a clătinat din cap.

– Am găsit destule lumi, i-a răspuns el.

– Aşa spune Jane?

– Azi, Jane nu are răbdare cu mine, a spus Miro, dar prin asta suntem chit.

Val l-a fixat cu privirea.

– Imaginează-ţi nerăbdarea mea, a zis ea. Nici măcar nu te-ai deranjat să mă întrebi ce vreau să fac. Am ajuns atât de neimportantă pentru tine?

El i-a aruncat o privire.

– Tu vei muri, a spus el. Am încercat să discut cu Ender, dar asta nu m-a ajutat cu nimic.

– Când ţi-am cerut ajutorul? Şi ce anume faci ca să mă ajuţi acum?

– Mă duc la Matcă.

– Ai putea spune la fel de bine că te duci la zâna care ţi-e naşă.

– Val, din nefericire, depinzi complet de voinţa lui Ender. Dacă-şi pierde interesul faţă de tine, eşti terminată. Vreau să aflu cum pot face să ai voinţă proprie.

Val a pufnit în râs şi şi-a mutat privirea de la el.

– Ce romantic eşti, Miro! Şi nu gândeşti lucrurile în profunzime.

– Ba le gândesc atent, a răspuns el. Îmi petrec tot timpul gândind. Mai greu e să-mi transform gândurile în fapte. Nu ştiu ce gând să transpun şi pe care să-l ignor.

– Acum transpune gândul de a conduce fără să produci vreun accident, l-a sfătuit Val.

Miro a virat brusc pentru a evita o navă în construcţie.

– Matca vrea să continue construcţia de nave, a remarcat Miro, deşi avem destule.

– Poate ştie că, după moartea lui Jane, zborul stelar nu ne va mai fi atât de accesibil. Cu cât vom avea mai multe nave, cu atât mai multe vom reuşi să realizăm înainte de moartea ei.

– Cine poate şti cum gândeşte Matca? a zis Miro. A promis, dar nici măcar ea nu poate anticipa dacă previziunile i se vor adeveri.

– Şi de ce vrei să vorbeşti cu ea?

– Mătcile au alcătuit cândva o punte vie, care le-a permis să-şi conecteze mintea cu cea a lui Ender Wiggin când era copil şi cel mai mare duşman al lor. Au invocat o *aiúa* din întuneric şi au plasat-o undeva printre stele. Era o fiinţă care a preluat ceva din natura mătcilor, dar şi ceva din natura fiinţelor umane, mai precis din cea a lui Ender Wiggin, în măsura în care o puteau înţelege ele. După ce n-au mai avut nevoie de punte – adică după ce Ender le-a ucis pe toate, mai puţin pe aceea pe care ele o transformaseră în cocon ca să-l aştepte pe el – aceasta a rămas vie între legăturile slabe de ansiblu ale umanităţii, înmagazinându-şi memoria în reţelele fragile de computer ale primei lumi umane şi ale celor câteva avanposturi ale acesteia. Pe măsură ce reţelele s-au dezvoltat, a crescut şi puntea, acea fiinţă care şi-a extras viaţă şi caracter din Ender Wiggin.

– Adică Jane, a spus Val.

– Da, despre ea e vorba. Val, acum încerc să învăţ cum să transfer *aiúa* lui Jane în tine.

– Atunci aş deveni Jane, nu eu însămi.

Miro a lovit cu pumnul maneta de comandă a aparatului de zbor. Acesta s-a legănat, apoi s-a redresat în mod automat.

– Crezi că nu m-am gândit la asta? a întrebat Miro. Dar nici acum nu eşti tu însuţi! Eşti doar visul lui Ender sau materializarea uneia dintre dorinţele lui.

– Nu simt că aş fi Ender. Mă simt ca mine însămi.

– Adevărat. Ai amintiri. Senzaţia propriului corp. Experienţe proprii. Dar nu se va pierde nimic din toate acestea. Nimeni nu e conştient de voinţa lăuntrică. Nici nu-ţi vei da seama de diferenţă.

Ea a râs.

– Ştii cu certitudine ce se va întâmpla, chiar dacă e vorba de ceva ce nu s-a mai făcut până acum?

– Da, a răspuns Miro. Cineva trebuie să decidă ce trebuie făcut. Cineva trebuie să decidă ce este de crezut, iar apoi să acţioneze în funcţie de asta.

– Dar dacă-ţi voi spune că nu vreau?

– Adică vrei să mori?

– S-ar părea că eşti singurul care încearcă să mă ucidă, a spus Val. Ori, la drept vorbind, vrei să comiţi o crimă mai puţin gravă, aceea de a mă rupe de sinele meu cel mai profund, ca să mi-l înlocuieşti cu al altcuiva.

– Acum eşti pe moarte. Sinele pe care-l ai nu te vrea.

– Miro, merg cu tine să discut cu Matca pentru că pare o experienţă interesantă. Dar nu-ţi îngădui să mă ucizi ca să-mi salvezi viaţa.

– Bine, a spus Peter, pentru că tu reprezinţi latura complet altruistă a caracterului lui Ender, permite-mi să mă exprim altfel. Dacă *aiúa* lui Jane se poate plasa în corpul tău, atunci ea nu va muri. Iar dacă nu moare, atunci poate că după ce ei întrerup toate legăturile informatice în interiorul cărora trăieşte, iar apoi, convinşi că ea a nu mai există, restabilesc aceste legături, poate că Jane va reuşi să se conecteze din nou şi acel zbor spaţial instantaneu nu va trebui să se încheie. Aşadar, dacă tu mori, o vei face pentru a salva, nu doar pe Jane, ci şi puterea şi libertatea de a ne extinde aşa cum nu am mai făcut-o până acum. Nu doar noi, ci şi *pequeninos* şi mătcile.

Val a tăcut.

Miro a rămas atent la ruta de zbor. Se apropiau de peştera Mătcii, situată pe un versant din stânga fluviului. Mai fusese cândva acolo, când trăia în vechiul corp. Cunoştea drumul. Desigur, atunci îl însoţise Ender, de aceea reuşise să discute cu Matca – ea i se putea adresa lui Ender şi pentru că aceia care îl iubeau şi-l urmau erau legaţi

filotic de el, ei au auzit ecoul vorbelor ei. Dar Val nu constituia o parte a lui Ender? Iar acum nu era el mai strâns legat de ea decât fusese vreodată legat de Ender? Avea nevoie de Val pentru a vorbi cu Matca; trebuia să stea de vorbă cu ea pentru a împiedica ştergerea trupului ei, aşa cum se întâmplase cu propriul corp.

Au coborât şi, bineînţeles, Matca îi aştepta; o singură lucrătoare stătea la gura peşterii, gata să îi primească. Ea a luat-o de mână pe Val şi, fără o vorbă, i-a condus pe amândoi în beznă. Miro s-a agăţat de Val, care se ţinea strâns de ciudata creatură. Asta l-a înspăimântat pe Miro ca şi prima oară, însă Val a rămas netulburată.

Ori asta era din cauză că nu îi păsa? Sinele ei cel mai profund îi aparţinea lui Ender, iar acesta nu se sinchisea deloc de ce se întâmpla cu ea. Acest lucru o făcea să nu se teamă. Nu o interesa propria supravieţuire. Singura ei preocupare era să păstreze legătura cu Ender – unicul lucru care o putea ucide dacă ea continua. Avea impresia că Miro încerca să o ucidă; însă Miro ştia că planul lui constituia singura modalitate de a salva măcar o parte din ea. Corpul. Amintirile. Obiceiurile, ticurile, fiecare element din ea pe care el îl cunoştea, doar acelea aveau să fie păstrate. Orice părticică de care ea era conştientă sau pe care şi-o amintea, toate aveau să se păstreze. În ceea ce-l privea pe Miro, dacă acele trăsături supravieţuiau, însemna că viaţa lui Val era salvată. Iar după ce se producea schimbarea, dacă aceasta se putea realiza, Val avea să-i mulţumească.

La fel şi Jane.

– *Diferenţa dintre tine şi Ender,* a rostit o voce în mintea lui, un murmur sub nivelul sunetelor audibile, *este că atunci când Ender face un plan pentru salvarea altora, nu riscă decât propria persoană.*

– Asta este o minciună, a spus Miro către Matcă. El l-a ucis pe Human, nu? În acel caz a riscat viaţa lui Human.

Human era acum unul dintre copacii-părinţi care creşteau la poarta satului Milagre. Ender îl ucisese lent, ca să poată prinde rădăcină în sol şi să treacă în viaţa a treia cu toate amintirile intacte.

– Cred că, de fapt, Human nu a murit, a spus Miro. Dar Planter a pierit, iar Ender l-a lăsat. Şi câte mătci au dispărut în bătălia finală dintre poporul vostru şi Ender? Nu mi te lăuda că Ender plăteşte pentru asta. El doar se îngrijeşte ca preţul să fie plătit de cel care are mijloacele să o facă.

Matca nu a răspuns imediat.

– *Nu vreau să mă găseşti. Rămâi pierdut în întuneric.*

– Doar nu vrei ca Jane să moară, a spus Miro.

– Nu-mi place cum sună vocea ei în mine, a spus încet Val.

– Mergi mai departe. Ţine-te de mine.

– Nu pot, a spus Val. Lucrătoarea nu mă mai ţine de mână.

– Vrei să spui că ne-am pierdut? a întrebat-o Miro.

Val a rămas tăcută. În beznă, s-au ţinut strâns de mână, neîndrăznind să păşească într-o direcţie sau alta.

– *Nu pot face lucrurile pe care mi le ceri.*

– Când am venit aici data trecută, ne-ai spus că toate mătcile au format o reţea ca să-l prindă pe Ender, dar n-au reuşit, de aceea au alcătuit o punte, au atras o *aiúa* din Exterior şi au făcut din ea un pod, folosind-o ca să discute cu Ender prin gând, prin jocul fanteziei pe care îl juca prin computer la Şcoala de Luptă. Ai reuşit asta cândva – invocând o *aiúa* din Exterior. De ce nu poţi găsi aceeaşi *aiúa* să o plasezi acum în altă parte? S-o legi de altceva?

– *Puntea era o parte din noi. Din sinele nostru. Am invocat acea aiúa la fel cum o făceam şi pentru a crea noi mătci. Acum situaţia diferă complet. Acea punte veche a devenit în prezent un sine deplin, nu mai e ceva simplu, rătăcitor şi flămând, disperat să se conecteze.*

– Ne spui că e vorba de ceva nou. Şi că nu ştii cum să procedezi, nu că nu s-ar putea realiza.

– *Ea nu vrea să o facă. Iar noi nu putem face nimic dacă ea nu vrea.*

– Deci mă poţi opri, a murmurat Miro către Val.

– Nu se referă la mine, i-a răspuns Val.

– *Jane nu vrea să fure corpul altcuiva.*

– E vorba de Ender. El mai are două corpuri. Acesta e de rezervă. Nici măcar el nu-l vrea.

– *Nu vrem. Nu vom face nimic. Acum pleacă.*

– Nu putem merge pe întuneric, a spus Miro.

Apoi el a simţit cum Val şi-a retras mâna.

– Nu! a strigat el. Nu-mi da drumul!

– *Ce faci?*

Miro şi-a dat seama că întrebarea nu-i era adresată lui.

– *Încotro pleci? E periculos să mergi pe întuneric.*

Miro a auzit vocea lui Val venind de foarte departe, ceea ce l-a surprins. Pesemne că se mişca foarte repede pe întuneric.

– Dacă tu şi Jane ţineţi atât de mult să-mi salvaţi viaţa, a spus ea, atunci dă-ne mie şi lui Miro o călăuză. Altfel cui îi pasă dacă mă voi prăbuşi într-un puţ şi-mi rup gâtul? În nici un caz lui Ender. Nici mie. Şi nici lui Miro.

– Nu te mai mişca! a strigat Miro. Rămâi nemişcată, Val!

– Stai tu nemişcat, i-a răspuns Val. Tu eşti cel a cărui viaţă merită salvată!

Brusc, Miro a simţit o mână care i-o căuta pe pipăite pe a lui. Ba nu, avea gheare. Şi-a strâns degetele în jurul ghearelor unei lucrătoare, iar aceasta l-a condus înainte prin întuneric. Nu foarte departe. Apoi au dat un colţ şi întunericul s-a mai subţiat, au mai dat

un colţ şi apoi au putut vedea. Încă un colţ şi încă unul, şi au ajuns într-o încăpere iluminată printr-un puţ care ducea spre suprafaţă. Val se afla deja acolo şi stătea pe pământ în faţa Mătcii.

La vizita precedentă, când o văzuse, Matca tocmai depunea ouă, din care aveau să crească alte mătci, un proces brutal, crud şi senzual. Acum însă ea stătea pe pământul jilav al tunelului, mâncând ceea ce îi aduceau lucrătoarele, care veneau una după alta. Vase pline cu un amestec de ştir şi apă. Din când în când, câte un fruct. Din când în când, carne. Neîntrerupt, lucrătoare după lucrătoare. Miro nu mai văzuse şi nici nu-şi imaginase că putea mânca cineva atât de mult.

– *Cum altfel crezi că pot depune ouă?*

– Nu vom putea opri flota fără să beneficiem de zborul interstelar, a spus Miro. Ceilalţi sunt pe cale să o ucidă pe Jane dintr-un moment în altul. Dacă închid reţeaua de ansiblu, ea va muri. Şi ce vom face după aceea? La ce vor mai sluji navele construite de tine? Flota Lusitană va veni să ne distrugă lumea.

– *În univers sunt nenumărate primejdii. Nu primejdia aceasta trebuie să te îngrijoreze.*

– Mă îngrijorează totul, a spus Miro. Doar asta mă preocupă. Pe de altă parte, mi-am încheiat misiunea. Am terminat. Am găsit lumi suficiente. Mai multe chiar decât putem coloniza. Avem nevoie doar de nave şi de timp, *nu* de mai multe destinaţii.

– *Chiar nu înţelegi? Crezi că eu şi Jane te trimitem degeaba în explorare? Nu mai cauţi lumi care ar putea fi colonizate.*

– Chiar aşa? Când s-a schimbat scopul misiunii mele?

– *Lumile ce pot fi colonizate reprezintă doar o idee de rezervă. Doar un produs secundar.*

– Atunci de ce ne-am zbătut eu şi Val atâtea săptămâni? Ăsta e adevărul, în ce o priveşte pe Val -munca e atât de plicticoasă, încât ea nu-l mai interesează pe Ender şi de aceea va fi lăsată să moară.

– *Asta prezintă un pericol mai mic decât flota. Am învins deja flota. Noi ne-am împrăştiat. Ce importanţă are dacă eu mor? Fiicele mele îmi vor moşteni memoria.*

– Vezi, Val? a spus Miro. Matca ştie – amintirile reprezintă sinele tău. Dacă ele supravieţuiesc, atunci şi tu rămâi vie.

– Vorbe, a spus încet Val. Care e pericolul mai mare despre care vorbeşte Matca?

– *Nu* există un pericol mai mare, a spus Miro. Ea vrea doar să plec, dar eu nu-i voi da ascultare. Viaţa ta merită salvată, Val. La fel şi cea a lui Jane. Iar dacă există o cale, Matca o poate găsi. Dacă Jane poate deveni puntea dintre Ender şi mătci, atunci de ce n-ar fi Ender puntea dintre Jane şi tine?

– *Dacă promit că voi încerca, te întorci la munca ta?*

Exact asta era problema: Ender îl prevenise cu mult timp în urmă pe Miro că Matca îşi considera intenţiile drept fapte, ca şi cum ar fi propriile amintiri. Însă când îşi schimba intenţiile, ele deveneau noi fapte, iar ea nu-şi mai amintea că avusese o altă intenţie. În acest fel, orice promisiune a Mătcii era o vorbă în vânt. Îşi respecta doar promisiunile care, după părerea ei, meritau îndeplinite.

Cu toate acestea, nu puteau obţine mai mult.

– Voi încerca, a spus Miro.

– *Acum încerc să găsesc o modalitate. Mă voi consulta cu Human şi Rooter, dar şi cu ceilalţi copaci-părinţi. Mă voi sfătui cu toate fiicele mele. Şi cu Jane, care crede că totul e ridicol.*

– Ai intenţia să te sfătuieşti şi cu mine? a întrebat Val.

– *Tu ai spus deja* da.

Val a oftat.

– Cred că aşa e, a spus ea. În adâncul sufletului, care mi-e bătrân şi nu se sinchiseşte dacă această marionetă tânără trăieşte sau moare, cred că la acel nivel nu-mi pasă.

– *Ai spus da încă de la început. Dar te temi. Prin faptul că nu ştii ce vei deveni, ţi-e teamă că vei pierde ceea ce ai.*

– Ai înţeles perfect, a recunoscut Val. Şi să nu-mi mai spui din nou minciuna aceea ridicolă că nu-ţi pasă dacă mori pentru că fiicele tale îţi posedă amintirile. Nu vrei să mori, iar dacă salvarea lui Jane te ajută să trăieşti, atunci vrei s-o faci.

– *Apucaţi mâna lucrătoarei mele şi ieşiţi la lumină. Plecaţi printre stele şi continuaţi-vă treaba. Aici, eu voi încerca să găsesc o modalitate de a-ţi salva viaţa. Şi a lui Jane. Vieţile tuturor.*

Jane era nemulţumită. Pe drumul de întoarcere spre Milagre şi navă, Miro a încercat să o facă să vorbească, însă ea a rămas la fel de mută ca şi Val, care abia dacă îl învrednicea cu vreo privire, darămite să discute cu el.

– Deci eu sunt răul, a spus Miro. Nimeni altcineva nu a căutat o rezolvare, dar pentru că am acţionat, eu sunt păcătosul, iar voi, victimele.

Val a clătinat din cap şi nu i-a răspuns.

– Eşti pe moarte! a strigat el, ca să acopere vâjâitul aerului şi zgomotul motoarelor. Jane e pe cale de a fi executată! E o virtute să fii pasiv când ştii asta? Nu poate nimeni să facă un mic efort?

Val a spus ceva, dar Miro n-a auzit-o.

– Poftim?

Ea şi-a întors capul şi a privit în altă parte.

– Ai spus ceva, vreau să aud!

Vocea care i-a răspuns nu era a lui Val. În ureche îi şoptea Jane.

– A spus: „Nu le poţi avea pe amândouă”.

– Cum adică? a întrebat Miro, ca şi cum Val ar fi repetat ceea ce spusese.

Val s-a întors către el.

– O salvezi pe Jane fiindcă îşi aminteşte totul despre viaţa *ei.* Nu are rost să o strecori în mine ca sursă inconştientă de voinţă. Trebuie să rămână ea însăşi, ca să poată fi refăcută când se restabileşte reţeaua de ansiblu. Iar asta mă va ucide. Ori, dacă sunt păstrată, ca amintiri şi personalitate, ce importanţă are dacă voinţa îmi va fi dată de Jane sau de Ender? Nu ne poţi salva pe amândouă.

– De unde ştii? a întrebat-o Miro.

– În acelaşi fel în care tu ştii toate aceste lucruri pe care le afirmi, ca şi când ele ar fi necunoscute altcuiva! a strigat Val. Gândeam! Mi se pare normal. Atâta tot.

– De ce n-ar fi la fel de normal ca tu să posezi şi amintirile proprii, şi pe ale ei?

– Aş înnebuni, înţelegi? a spus Val. Pentru că mi-aş aminti că sunt o femeie care a căpătat existenţă pe o navă, a cărei primă amintire ar fi aceea în care tu mori şi revii la viaţă. Şi mi-aş aduce aminte trei mii de ani de viaţă petrecuţi în afara acestui corp, trăind undeva în spaţiu şi... ce persoană poate păstra astfel de amintiri? La asta te-ai gândit? Cum poate o fiinţă umană să o conţină pe Jane, cu tot ce ţine ea minte, ştie şi poate face?

– Jane e foarte puternică, a spus Miro, dar nu ştie să se folosească de un corp. Nu are acest instinct. N-a avut niciodată. *Va trebui* să se slujească de amintirile tale şi de aceea te va lăsa intactă.

– Vorbeşti de parcă ai şti totul.

– Da. Nu ştiu de ce şi nici cum de-am ajuns să ştiu asta, dar sunt convins că e aşa.

– Iar eu care credeam că bărbaţii sunt raţionali, a spus ea pe un ton dispreţuitor.

– Nimeni nu e raţional, a spus Miro. Toţi acţionăm într-un fel sau altul pentru că suntem siguri de ceea ce dorim şi credem că acţiunile pe care le întreprindem ne vor aduce ceea ce vrem, dar niciodată nu ştim ceva sigur, astfel că toate raţionamentele noastre sunt invenţii pentru a justifica ce avem de gând să facem înainte de a ne gândi la motive.

– Jane e raţională, a spus Val. Iar acesta e un motiv în plus pentru care corpul meu n-ar vrea să o slujească.

– Nici Jane nu e raţională, a spus Miro. Seamănă cu noi. Ca şi Matca. Pentru că e vie. Doar *computerele* sunt raţionale. Le oferi date, iar ele ajung doar la concluziile ce pot fi trase din respectivele date – dar asta înseamnă că ele sunt victime permanente şi neajutorate ale informaţiilor şi programelor pe care le stocăm în ele. Noi, fiinţele vii şi gânditoare *nu* suntem sclavii datelor pe care le primim. Mediul ne

asaltează cu informaţii, genele ne dau anumite impulsuri, dar nu acţionăm întotdeauna în baza acelor informaţii şi nu ne supunem mereu nevoilor noastre înnăscute. Facem salturi. Ştim că nu putem fi cunoscuţi şi atunci ne petrecem viaţa căutând să justificăm acele cunoştinţe. Ştiu că tot ce încerc să fac este imposibil.

– Vrei să spui că vrei să fie imposibil.

– Da, a confirmat Miro. Dar simplul fapt că vreau nu înseamnă că nu poate fi adevărat.

– Dar nu ştii.

– Ştiu la fel de multe ca oricare altul. Cunoaşterea reprezintă doar o părere în care te încrezi pentru a acţiona. Nu ştiu dacă soarele va răsări şi mâine. Micuţul Doctor ar putea lovi lumea înainte ca eu să mă trezesc. Din pământ s-ar putea înălţa un vulcan care, explodând, ne-ar face bucăţele. Dar eu am încredere că ziua de mâine va sosi şi acţionez în baza acestei încrederi.

– Eu nu am încredere că, dacă o las pe Jane să-l înlocuiască pe Ender drept sinele meu intim, va mai exista ceva care să *semene cu mine,* a spus Val.

– Dar eu ştiu – *ştiu* – că e singura noastră şansă, pentru că, dacă nu-ţi găsim o altă *aiúa*, Ender te va distruge, iar dacă nu-i găsim lui Jane un alt loc pentru a-i sluji de sine fizic, şi ea va muri. Ai vreun plan mai bun?

– Nu, a spus Val. Nu am. Dacă Jane poate fi făcută să sălăşluiască în corpul meu, atunci asta trebuie să se întâmple pentru că supravieţuirea ei este extrem de importantă pentru viitorul speciilor raman. Atunci nu te-aş opri. Nu te-aş putea opri. Dar să nu-ţi închipui nici o clipă că eu cred că voi supravieţui acestui proces. Te amăgeşti singur, pentru că nu poţi îndura ideea că planul tău depinde de un element simplu: eu nu sunt o persoană reală. Eu nu exist, nu am drept de existenţă, şi atunci corpul meu e la voia oricui. Îţi spui că mă iubeşti şi că încerci să mă salvezi, dar o cunoşti pe Jane mai de multă vreme, ea ţi-a fost prietenul cel mai apropiat în lunile de singurătate şi suferinţă, înţeleg că o iubeşti şi ai face orice s-o salvezi, dar *eu* nu am de gând să mă amăgesc la fel ca tine. Plănuieşti ca eu să mor, iar Jane să-mi ia locul. Poţi numi asta dragoste, dacă ţii neapărat, dar eu nu văd lucrurile la fel.

– Atunci n-o face, a spus Miro. Dacă nu crezi că vei supravieţui acestei experienţe, n-o face.

– Vai, taci, a spus Val. Cum de-ai ajuns să fii de un romantism atât de patetic? În locul meu, n-ai ţine acum lecţii ca să demonstrezi cât de fericit eşti că ai un corp pe care să i-l oferi lui Jane şi că merită să mori de dragul oamenilor, al *pequeninos,* mătcilor şi aşa mai departe?

– Nu e adevărat, a protestat Miro.

– Că n-ai ţine lecţii? Hai, lasă, te cunosc prea bine, a spus ea.

– Ba nu, a insistat Miro. Am vrut să spun că nu mi-aş da corpul. Nici măcar pentru a salva lumea. Umanitatea. Universul. Mi-am mai pierdut o dată trupul. Mi l-am recăpătat printr-un miracol pe care încă nu-l înţeleg. N-aş renunţa la el fără luptă. Mă înţelegi? Nu, nu mă înţelegi, pentru că nu ai spirit de luptător. Ender nu te-a înzestrat cu aşa ceva. Te-a făcut complet altruistă, femeia perfectă, care sacrifică totul de dragul altora, creându-şi identitatea din nevoile altora. Ei bine, eu nu sunt aşa. Nu mă bucur să mor acum. Vreau să trăiesc. Aşa se simt oamenii adevăraţi, Val, indiferent ce ar spune ei, toţi vor să trăiască.

– Cu excepţia sinucigaşilor?

– Şi ei vor să trăiască, a spus Miro. Sinuciderea e o încercare disperată de a scăpa de o suferinţă insuportabilă. *Nu* iei o hotărâre nobilă lăsând pe cineva mai valoros să continue să trăiască în locul tău.

– Oamenii fac uneori asemenea alegeri, a spus Val. Nu înseamnă că nu sunt o persoană reală doar pentru că pot alege să-mi dau viaţa altuia. Nu înseamnă că nu am spirit de luptător.

Miro a oprit aparatul de zbor, lăsându-l să se aşeze pe sol. Se găseau la marginea pădurii *pequenino* din apropierea satului Milagre. A observat că *pequeninos* care lucrau pe câmp s-au oprit ca să-i urmărească. Pe el nu-l interesa ce vedeau sau gândeau *pequeninos.* A luat-o pe Val de umeri şi, cu lacrimile rostogolindu-i-se pe obraji, a spus:

– Nu vreau să mori. Şi nici ca tu să alegi moartea.

– Dar tu ai făcut-o.

– Am ales viaţa, a spus el. Am preferat să trec în corpul în care viaţa era posibilă. Nu înţelegi că încerc doar să vă determin pe tine şi pe Jane să faceţi ca mine? În navă, vreme de o clipă, au coexistat vechiul meu trup şi cel nou, privindu-se unul pe altul. Îmi amintesc ambele imagini. Mă înţelegi? Îmi aduc aminte că mă uitam la acest corp şi am gândit: „Ce frumos, ce tânăr! Îmi aduc aminte când acel corp eram eu: Cine e cel din faţa mea, această persoană, de ce să nu pot fi ea în locul infirmului ce sunt acum?” Aşa am gândit şi aşa-mi amintesc, nu mi-am imaginat toate astea mai târziu, nici n-am visat, tot timpul aşa am gândit. Dar mai ţin minte şi că la asta mă gândeam în acele momente. Apoi, îmi amintesc că stăteam şi mă priveam cu milă, gândind: „Sărmanul om, bietul olog, cum suportă să mai trăiască acum, când îşi aduce aminte cum era să fie viu?”, iar după aceea, brusc, el s-a transformat în ţărână, ba mai puţin de atât, în aer, apoi în nimic. Îmi aduc aminte că l-am urmărit murind. Nu-mi amintesc moartea, pentru că *aiúa* mea făcuse deja saltul. Dar îmi sunt vii în minte ambele imagini şi simţăminte.

– Sau ţii minte cum îţi era vechiul sine până la momentul saltului şi cum era noul tău sine după aceea.

– Posibil, a spus Miro. Dar asta n-a ţinut nici măcar o secundă. Cum de-mi pot aminti atât de multe lucruri despre ambele stări de sine, care au coexistat în aceeaşi clipă? Cred că am păstrat amintirile care erau în acest corp din fracţiunea de secundă când *aiúa* mea a stăpânit ambele corpuri. Cred că, dacă Jane pătrunde în tine, îţi vei păstra toate amintirile şi le vei prelua şi pe ale ei. Eu sunt aproape convins.

– A, îmi închipuiam că ştii şi asta.

– O ştiu, a spus Miro. Pentru că orice altceva e de neconceput, prin urmare, necunoscut. Realitatea în care trăiesc este una în care tu o poţi salva pe Jane, iar Jane te poate salva pe tine.

– Adică *tu* ne poţi salva pe amândouă.

– Am făcut deja tot ce se putea, a spus Miro. Totul. Am terminat. Am întrebat-o şi pe Matcă. Acum se gândeşte la asta. Va încerca. Are însă nevoie de consimţământul tău. Şi de al lui Jane. Dar acum nu mai e treaba mea. Eu voi rămâne un simplu observator. Te voi urmări murind sau trăind. (A tras-o pe Val mai aproape şi a strâns-o în braţe.) Eu vreau să trăieşti.

A simţit rigiditatea şi lipsa de reacţie a lui Val şi i-a dat drumul din braţe. Apoi s-a îndepărtat de ea.

– Stai, a spus ea. Aşteaptă până când Jane va trece în acest corp, apoi vei putea face cu el ce te lasă ea. Pe mine să nu mă mai atingi, pentru că nu suport îmbrăţişarea unui bărbat care mă vrea moartă.

Cuvintele ei l-au îndurerat prea mult ca să răspundă. I-a fost imposibil de dureros să le suporte. A pornit aparatul de zbor. Acesta s-a ridicat puţin deasupra solului. A pornit înainte şi şi-au continuat drumul, dând roată pădurii până au ajuns în locul în care copacii-părinţi pe nume Human şi Rooter marcau vechea intrare spre satul Milagre. Simţea prezenţa lui Val alături de el tot astfel cum un om lovit de trăsnet percepe apropierea de o linie de înaltă tensiune; fără să fie nevoie de vreo atingere, se înfiora la durerea pe care ştia că o ascund cablurile. Răul pe care el îl comisese nu se putea repara. Val se înşela, nu voia să o vadă murind, însă ea trăia într-o lume din care el o voia să o excludă şi reconcilierea era imposibilă. Puteau face împreună acea plimbare sau următoarea călătorie spre alt sistem stelar, dar nu aveau să mai trăiască în aceeaşi lume, iar gândul acesta era insuportabil de chinuitor, acel adevăr îl durea, dar suferinţa era prea adâncă pentru a ajunge la ea sau chiar pentru a o simţi în acele momente. Ea exista, ştia că avea să-l tortureze în anii următori, însă în acele clipe nu o putea atinge. Nu era nevoie să-şi analizeze

sentimentele. Mai trecuse prin situaţia asta, când o pierduse pe Ouanda, când visul de a trăi alături de ea fusese zădărnicit. Nu putea atinge durerea, n-o putea alunga, nici măcar nu-l întrista că tocmai descoperise ceea ce voia, dar nu putea obţine asta.

– Ai devenit un sfânt care suferă, i-a spus Jane la ureche.

– Taci şi lasă-mă, a subvocalizat Miro.

– Nu vorbeşti ca un bărbat care vrea să-mi fie iubit.

– Nu vreau să-ţi fiu nimic. Nici măcar nu ai suficientă încredere în mine ca să-mi spui ce doreşti să obţii prin cercetarea atâtor lumi.

– Nici tu nu mi-ai spus ce puneai la cale când te-ai dus să vorbeşti cu Matca.

– Ştiai ce voi face, a spus Miro.

– Ba nu. Sunt foarte ageră – mult mai ageră la minte decât tine *sau* Ender, şi să nu uiţi asta nici o clipă – dar, cu toate acestea, nu vă pot ghici pe voi, creaturile alcătuite din carne, cu mult lăudatele voastre „salturi intuitive”. Întotdeauna acţionaţi în mod iraţional pentru că nu deţineţi informaţii suficiente pentru a acţiona raţional. Dar nu-mi place când spui că sunt iraţională. Nu sunt. Nici vorbă.

– Sunt convins că ai dreptate, a spus încet Miro. Ai dreptate în toate privinţele. Aşa e. Acum pleacă.

– Plec.

– Ba nu, a spus Miro. Întâi vreau să aflu de la tine ce rost au avut călătoriile făcute de mine cu Val. Matca a afirmat că lumile colonizabile reprezentau o idee de rezervă.

– Vorbe, a spus Jane. Aveam nevoie de mai mult de o lume ca să fim siguri că salvăm cele două specii non-umane. O rezervă.

– Dar ne-ai trimis mereu.

– Interesant, nu?

– Ea a spus că încercai să eviţi un pericol mai grav decât Flota Lusitană.

– Alte vorbe.

– Spune, a insistat Miro.

– Dacă o fac, s-ar putea să nu mai pleci.

– Crezi că sunt atât de laş?

– Nicidecum, curajosul meu băiat, eroul meu îndrăzneţ şi atrăgător.

Lui Miro nu-i plăcea când Jane îl trata de sus, nici măcar în glumă. Iar acum nu avea deloc chef de glume.

– De ce crezi că nu voi pleca?

– Vei considera că nu te ridici la înălţimea misiunii, a spus Jane.

– Şi nu mă ridic?

– Probabil că nu, i-a răspuns Jane. Cu toate acestea, mă vei avea pe mine.

– Dar dacă dispari şi tu brusc? a întrebat Miro.

– Trebuie să riscăm şi asta.

– Spune-mi ce vom face. Care e adevărata misiune?

– Hai, nu fi ridicol! Dacă te gândeşti mai bine, vei descoperi şi singur.

– Nu-mi plac şaradele, Jane. Spune-mi!

– Întreab-o pe Val. *Ea* ştie.

– Poftim?

– Ea caută deja datele de care am nevoie. Ştie.

– Asta înseamnă că şi Ender ştie. Până la un punct, a zis Miro.

– Cred că ai dreptate, dar el nu mai prezintă interes pentru mine şi nu-mi pasă *ce* anume ştie.

Vai, ce raţională eşti, Jane...

Pesemne că, din obişnuinţă, subvocalizase gândul, pentru că ea i-a răspuns la fel ca la orice exprimare făcută în gând în mod deliberat.

– Te-ai exprimat ironic, deoarece îţi închipui că *eu* afirm asta doar pentru că pe Ender nu-l mai interesează persoana mea, întrucât mă protejez de sentimentele mele rănite din cauză că el şi-a scos nestemata din ureche, în realitate, el nu mai constituie o sursă de informaţii şi nu mai colaborează la activitatea mea şi, drept urmare, pe mine nu mă mai interesează persoana lui decât în măsura în care vrei să mai auzi din când în când despre un vechi prieten care s-a mutat departe.

– Asta îmi sună ca o justificare după ce faptul s-a consumat, a constatat Miro.

– De ce ai adus vorba de Ender? l-a întrebat Jane. Ce contează dacă ştie sau nu adevărata activitate pe care o desfăşuraţi tu şi Val?

– Pentru că, dacă Val cunoaşte scopul misiunii, iar ea presupune un pericol mai grav decât Flota Lusitană, de ce Ender şi-a pierdut interesul faţă de ea atât de mult, încât ea e pe cale să moară?

Vreme de câteva clipe au rămas tăcuţi. Chiar îi trebuia atât de mult timp lui Jane să găsească un răspuns, încât întârzierea putea fi percepută chiar şi de o fiinţă umană?

– Presupun că Val nu ştie, a spus Jane. Da, e posibil. Am crezut că ştie, dar constat acum că s-ar putea să-mi fi transmis date asupra cărora a insistat din motive ce nu aveau nici o legătură cu misiunea voastră. Da, ai dreptate, nu ştie.

– Jane, recunoşti că te-ai înşelat? Că ai tras o concluzie falsă, iraţională?

– Când primesc date de la oameni, uneori concluziile mele raţionale sunt incorecte, deoarece au la bază premise false.

– Jane, a spus Miro încet, am pierdut-o, aşa e? Indiferent dacă trăieşte sau moare, dacă treci în trupul ei sau mori în spaţiu, sau unde trăieşti tu acum, ea nu mă va iubi, adevărat?

– Nu sunt persoana potrivită să-ţi răspundă. Eu n-am iubit niciodată pe cineva.

– Ba l-ai iubit pe Ender.

– I-am acordat multă atenţie şi am fost dezorientată când m-a deconectat prima oară, cu mulţi ani în urmă. De atunci, mi-am reparat greşeala şi nu mă mai leg atât de strâns de cineva.

– L-ai iubit pe Ender, a insistat Miro. Şi încă îl iubeşti.

– Vai, ce înţelept eşti! a spus Jane. Viaţa ta amoroasă e o serie jalnică de eşecuri, în schimb, ştii totul despre iubirile *mele.* Se vede că te pricepi mai bine să înţelegi procesele emoţionale ale unor fiinţe electronice decât, să spunem, ale femeii de lângă tine.

– Ai înţeles perfect, a recunoscut Miro. Asta e istoria vieţii mele.

– Tot astfel ţi-ai imaginat că eu te iubesc, a spus Jane.

– Nu tocmai.

Însă chiar în clipa în care a afirmat asta, s-a simţit străbătut de un fior rece şi a început să tremure.

– Am perceput dovada seismică a adevăratelor tale sentimente, a spus Jane. Îţi închipui că te iubesc, dar te înşeli. Nu iubesc pe nimeni. Acţionez din interes propriu inteligent. Acum nu pot supravieţui fără a păstra legătura cu reţeaua umană de ansiblu. Exploatez strădaniile lui Peter şi Wang-Mu pentru a împiedica executarea mea sau evitarea ei. Mă slujesc de visurile tale romanţioase ca să-mi găsesc un corp suplimentar care nu-i mai face trebuinţă lui Ender. Încerc să salvez *pequeninos* şi mătcile pornind de la principiul că e bine să păstrezi în viaţă speciile capabile de gândire – din care fac şi eu parte. Dar în activitatea mea nu intră lucruri precum dragostea.

– Ce mincinoasă eşti... a spus Miro.

– Nu merită să discut cu tine, a zis Jane. Te auto-amăgeşti tot timpul. Eşti megaloman. Cu toate astea, eşti amuzant, Miro. Îmi face plăcere tovărăşia ta. Dacă aceasta e dragoste, atunci te iubesc. Însă oamenii îşi iubesc animalele de companie din aceleaşi motive, nu? Nu e vorba exact de o prietenie între egali, nici acum, nici în viitor.

– De ce eşti atât de hotărâtă să mă răneşti şi mai mult? a întrebat-o Miro.

– Pentru că nu vreau să te legi sentimental de mine. Ai tendinţa de a te agăţa de relaţii sortite eşecului. Vorbesc serios, Miro. Ce poate fi mai lipsit de speranţă decât să o iubeşti pe Tânăra Valentine? Sau pe *mine,* bineînţeles. Pentru că, în mod firesc, asta ar urma.

– *Vai te morder,* a spus Miro.

– Nu pot muşca din mine, şi nici din alţii, i-a răspuns Jane. Sunt o bătrână fără dinţi.

Aşezată alături de el, Val i s-a adresat lui Miro:

– Ai de gând să stai toată ziua aici sau vii cu mine?

Miro a privit în lateral. Val nu era alături. În timpul discuţiei cu Jane ajunsese în apropierea navei şi, fără să-şi dea seama, oprise aparatul de zbor, iar Val coborâse şi el nici nu băgase de seamă.

– Poţi vorbi cu Jane şi din navă, a spus Val. Acum, după ce ai organizat expediţia ta altruistă pentru a salva femeia pe care o iubeşti, avem de lucru.

Miro nu s-a deranjat să răspundă dispreţului şi furiei cuvintelor ei. A oprit motorul aparatului de zbor, a coborât şi a urmat-o în navă.

– Vreau să ştiu care e adevărata noastră misiune, a spus Miro după ce a închis uşa navei.

– Chiar m-am gândit la asta, i-a spus Val. Am luat în consideraţie locurile prin care am trecut. Am sărit de colo-colo. La început, am mers la întâmplare în sistemele stelare apropiate şi îndepărtate. În ultima vreme însă, am avut tendinţa de a ne deplasa numai într-o anumită zonă. Un con al spaţiului şi cred că acesta se îngustează. Jane are în plan o anumită destinaţie, iar unele date pe care le culegem despre fiecare planetă îi sugerează că ne apropiem tot mai mult, că ne îndreptăm în direcţia corectă. Caută ceva.

– Deci, dacă examinăm datele despre lumile pe care le-am explorat, ar trebui să găsim ceva comun?

– Îndeosebi la lumile care definesc conul de spaţiu în care am desfăşurat cercetări. Lumile din regiunea aceea posedă ceva ce o îndeamnă să continue cercetarea mai departe.

Unul dintre chipurile lui Jane a apărut în aer, deasupra terminalului de computer.

– Nu mai pierdeţi timpul încercând să descoperiţi ceea ce ştiu deja. Aveţi de explorat o nouă lume. La treabă!

– Taci, te rog! a zis Miro. Dacă nu ne spui, atunci o să ne chinuim să aflăm singuri.

– Frumos vorbeşti, eroul meu curajos şi îndrăzneţ, a spus Jane.

– Miro are dreptate, a spus Val. Mai bine ne anunţi şi nu vom mai pierde timpul cu supoziţii.

– Şi eu care am crezut că una dintre caracteristicile fiinţelor vii e aceea de a face salturi intuitive care transcend raţiunea şi merg dincolo de datele avute la dispoziţie, a zis Jane. Sunt dezamăgită că nu aţi ghicit deja.

În aceeaşi clipă, Miro şi-a dat seama.

– Cauţi planeta originară a virusului Descolada, a spus el.

Val l-a privit nedumerită.

– Poftim?

– Virusul Descolada a fost creat. L-a inventat cineva şi l-a trimis în spaţiu, probabil pentru a transforma alte planete, pregătind o încercare de colonizare. Oricine ar fi acel creator, el se află încă acolo, continuându-şi munca, trimiţând noi sonde spaţiale şi viruşi pe care

nu-i vom putea depista şi distruge. Jane caută planeta lor natală. Ori, mai curând, ne pune pe noi să căutăm.

– Uşor de ghicit, a spus Jane. Aţi avut la dispoziţie date mai mult decât suficiente.

Val a dat aprobator din cap.

– Acum mi-e limpede. Unele dintre lumile explorate aveau o floră şi faună redusă. Chiar mi-am exprimat mirarea în câteva rânduri. Pesemne că se produseseră dispariţii importante. Nu semănau cu cele de pe Lusitania, desigur. Şi nu am detectat virusul Descolada.

– A existat însă alt virus, mai puţin rezistent, a spus Miro. Încercări de început, probabil. Asta provocase dispariţia unor specii de pe acele lumi. În cele din urmă, virusul pierise, dar ecosistemele respective încă nu-şi reveniseră după pagubele suferite.

– Chiar am insistat asupra acelor lumi, a spus Val-Am cercetat acele ecosisteme în profunzime, căutând Descolada sau ceva similar, pentru că ştiam că orice dispariţie pe scară mare reprezenta un semn de pericol. Nu-mi vine să cred că n-am reuşit să fac legătura între una şi alta ca să-mi dau seama ce căuta Jane.

– Şi ce se întâmplă dacă descoperim lumea de pe care a plecat Descolada? a întrebat Miro. Ce facem?

– Îmi închipui că o vom studia de la distanţă, ne convingem că avem dreptate, apoi alertăm Congresul, ca să distrugă definitiv planeta.

– Încă o specie înzestrată cu gândire? a întrebat Miro, incapabil să creadă ce auzise. Crezi că vom *invita* Congresul să-i distrugă?

– Ai uitat că nici Congresul n-a aşteptat invitaţia noastră? Şi nici aprobarea noastră. Iar dacă cei din Congres consideră că Lusitania e atât de periculoasă, încât trebuie distrusă, ce vor face în cazul unei specii care produce şi răspândeşte viruşi neînchipuit de periculoşi? Nu cred că ar greşi Congresul într-o asemenea situaţie. A fost o simplă întâmplare că Descolada i-a ajutat pe strămoşii *pequeninos* să facă trecerea la inteligenţă. Dacă asta i-a ajutat. Există dovezi că *pequeninos* erau deja înzestraţi cu inteligenţă, iar virusul Descolada aproape că i-a distrus în totalitate. Cel care a răspândit virusul nu are conştiinţă. Nu s-a gândit că şi alte specii au dreptul la viaţă.

– Poate nu au un asemenea concept *acum,* a spus Miro. După ce ne vor întâlni...

– Asta, dacă nu cumva o să luăm vreo boală îngrozitoare şi vom muri la câteva minute după coborârea pe planeta lor, a spus Val. Nu te îngrijora, Miro! Nu plănuiesc să ucid pe oricine am întâlni. Oricât de ciudată aş fi, nu doresc distrugerea completă a altora.

– Nu pot crede că abia acum am înţeles pe cine căutăm, iar tu vorbeşti deja de uciderea tuturor!

– Problema distrugerii se naşte ori de câte ori oamenii întâlnesc străini, indiferent dacă sunt slabi sau puternici, periculoşi sau paşnici. Aşa e scris în genele noastre.

– Ca şi dragostea. Ca nevoia de comunicare. Ca şi curiozitatea care depăşeşte xenofobia. Ca decenţa.

– Ai lăsat deoparte teama de Dumnezeu, a spus Val. Nu uita că sunt chiar Ender. Există un motiv pentru care este numit Xenocid, ştii doar.

– Da, dar tu eşti partea blândă a lui.

– Până şi oamenii blânzi recunosc uneori că decizia de a nu ucide e sinonimă cu aceea de a muri.

– Nu pot crede că vorbeşti astfel.

– Deci n-ai ajuns să mă cunoşti prea bine, a spus Val, zâmbindu-i delicat.

– Nu-mi place când devii îngâmfată, a zis Miro.

– Bine, a zis Val. Atunci n-o să fii prea trist când o să mor.

Apoi i-a întors spatele. Descumpănit, el a urmărit-o câteva momente în tăcere. Stătea rezemată de spătarul scaunului, privind datele care proveneau din sondajele efectuate de navă. Şiruri lungi de informaţii desfăşurându-se în aer în faţa ei; a apăsat un buton, iar primul şir a dispărut, fiind înlocuit de următorul. Era concentrată asupra datelor, dar mai era vorba de ceva. Un aer de anticipare. Încordare. Asta l-a făcut pe Miro să se teamă.

Teamă? De ce? Se întâmpla ceea ce sperase el. În ultimele momente, Tânăra Valentine realizase ceea ce ratase Miro în discuţia purtată cu Ender. Câştigase atenţia lui Ender. Acum, când ştia că era în căutarea planetei pe care fusese creată Descolada, când în joc era un aspect moral important, când viitorul raselor raman depindea de acţiunea ei, Ender avea să manifeste interes faţă de ceea ce făcea ea, îi va păsa de Val cel puţin la fel de mult ca de Peter. Deci nu avea să se stingă. Începea să trăiască.

– Mi-ai făcut-o, i-a şoptit Jane în ureche. Acum n-o să mai vrea să-mi dea trupul.

Din acel motiv se temea? Nu. În ciuda acuzaţiilor ei, Miro nu voia ca Val să moară. Era încântat că ea îşi recăpătase vioiciunea, devenind atât de încordată, implicată – chiar dacă asta o făcea să devină supărător de îngâmfată. Nu, alta era cauza.

Poate că era vorba de ceva simplu, precum teama pentru propria viaţă. Planeta natală a virusului Descolada era sigur un loc cu o tehnologie inimaginabil de dezvoltată dacă avusese capacitatea să creeze un asemenea lucru şi să-l trimită de la o lume la alta. Pentru a crea antivirusul care să învingă şi să ţină sub control Descolada, Ouanda, sora lui Miro trebuise să iasă în Exterior, pentru că producerea unui asemenea lucru depăşea tehnologia deţinută de

oameni. Miro va trebui să discute cu creatorii Descoladei pentru a-i împiedica să mai trimită în spaţiu alte sonde ucigaşe. Asta îl depăşea. Nu se simţea în stare să ducă la bun sfârşit o asemenea misiune. Va da greş, iar asta va periclita toate speciile raman. Nici nu era de mirare că se temea.

– Ce părere ai după consultarea datelor? a întrebat el. *Aceasta* e lumea pe care o căutăm?

– Probabil că nu, i-a răspuns Val. Are o biosferă destul de recentă. Nici un animal care să depăşească viermii ca mărime. Nici o zburătoare. Doar o varietate completă de specii la un nivel redus de dezvoltare. Varietatea nu lipseşte. Se pare că sonda lor n-a ajuns aici.

– Bine, a zis Miro. Acum, dacă ne ştim adevărata misiune, mai pierdem vremea redactând un raport complet privind posibilitatea de colonizare sau mergem mai departe?

Deasupra terminalului lui Miro, a apărut chipul lui Jane.

– Să ne convingem că Valentine are dreptate, a spus Jane. După aceea continuăm. Există suficiente lumi de colonizat şi timpul ne presează.

Novinha l-a atins pe umăr pe Ender, care respira greu, zgomotos, însă nu era vorba de sforăitul lui obişnuit. Zgomotul venea din plămâni, nu din gâtlej; era ca şi cum şi-ar fi ţinut respiraţia multă vreme, iar acum trebuia să tragă aer în piept drept compensare, numai că inspiraţia nu era suficient de profundă, iar plămânii nu rezistau.

– Andrew! Scoală-te, a spus ea pe un ton ridicat, fiindcă atingerea ei fusese suficientă până atunci pentru a-l trezi, dar de această dată nu era îndeajuns, pentru că el a continuat să gâfâie, fără să deschidă ochii.

O surprinsese până şi faptul că dormea. Încă nu era un bătrân. Nu obişnuia să tragă câte un pui de somn spre sfârşitul dimineţii. Şi totuşi, acum stătea întins pe terenul de crochet al mănăstirii când, de fapt, îi spusese că pleacă să aducă apă. Şi, pentru prima oară, Novinha s-a gândit că el nici măcar nu dormea, ci se prăbuşise acolo, şi doar faptul că ajunsese să stea pe spate, la umbră, cu mâinile aşezate pe piept, o făcuse să creadă că îşi alesese acel loc ca să se odihnească. Ceva nu era în regulă. Nu era un bătrân oarecare. N-ar fi trebuit să zacă acolo, respirând un aer care nu îi satisfăcea necesităţile.

– *Ajuda-me,* a strigat ea. *Me ajuda, por favor, venga agora!* A ridicat glasul până când, lucru nefiresc pentru ea, devenise un răcnet, un sunet disperat care a înspăimântat-o şi mai mult. *Êle vai morrer! Socorro!* O să moară, s-a trezit ea urlând.

Iar în subconştient, a început să se audă o altă litanie: „Eu l-am adus în acest loc, la muncă grea. E delicat ca mai toţi bărbaţii, inima îi este la fel de vulnerabilă, l-am silit să vină aici din cauza dorinţei mele egoiste de sfinţenie, izbăvire şi, în loc să scap de vina pentru moartea bărbaţilor pe care i-am iubit, am adăugat unul pe listă, l-am ucis pe Andrew la fel ca pe Pipo şi pe Libo, aşa cum i-aş fi putut salva pe Estevão şi pe Miro. Moare, şi tot din vina mea, orice aş face, aduc moartea cu mine, oamenii pe care-i iubesc trebuie să moară ca să scape de mine. Mamae, Papae, de ce m-aţi părăsit? De ce aţi presărat moartea în calea mea, încă din copilărie? Nimeni din cei pe care-i iubesc nu poate rămâne lângă mine."

„Asta nu slujeşte la nimic, şi-a zis ea, silindu-şi mintea să alunge bine cunoscuta psalmodie a autoînvinuirii. Nu-l voi ajuta pe Andrew dacă mă pierd în acuzaţii iraţionale."

Auzindu-i strigătele, dinspre mănăstire s-au apropiat câteva femei şi câţiva bărbaţi, apoi alţii, veniţi din grădină. Câteva momente mai târziu, aceştia l-au dus pe Ender în clădire, iar cineva s-a grăbit să cheme un doctor. Unii au rămas alături de Novinha, pentru că povestea ei le era necunoscută, şi bănuiau că moartea altei persoane iubite ar fi fost prea mult pentru ea.

– N-am vrut să vină aici, a murmurat ea. Nu era nevoie.

– Nu asta l-a făcut să se îmbolnăvească, a spus femeia care o susţinea. Oamenii se simt rău fără să fie vina cuiva. O să se înzdrăvenească. Vei vedea.

Novinha a auzit vorbele femeii, dar în sinea ei nu le putea crede. Simţea că era vina ei, că un rău înspăimântător se ridica din bezna propriei inimi şi se strecura în lume, otrăvind totul. Purta acea bestie în adâncul inimii, care devenise o distrugătoare a fericirii. Până şi Dumnezeu i-ar fi dorit moartea.

„Ba nu este adevărat, şi-a zis ea în gând. Ar fi un Păcat îngrozitor. Dumnezeu nu-mi vrea moartea, nici măcar de propria mână. Asta nu l-ar ajuta pe Andrew, n-ar aduce binele nimănui. N-ar ajuta, ci ar aduce doar durere. N-ar sluji, ci doar..."

Rostindu-şi discret mantra de supravieţuire, şi-a urmat soţul care gâfâia până în mănăstire, a cărei sfinţenie putea alunga din inima ei orice gând de autodistrugere. „Acum trebuie să mă gândesc la el, nu la mine. Nu la mine. Nu nu nu..."

6.
„VIAŢA E O MISIUNE SINUCIGAŞĂ"

„ Oare zeii diferitelor naţii vorbesc între ei?
Oare zeii oraşelor chinezeşti

Stau de vorbă cu strămoşii japonezilor?

Cu stăpânii din Xibalba?

Cu Allah? Cu Yahve? Sau Vishnu?

Există vreo întrunire anuală la care să-şi compare credincioşii?

« Ai mei îşi coboară fruntea spre podea şi urmăresc desenul din lemn în locul meu », spune unul dintre ei.

« Ai mei sacrifică animale », spune altul.

« Ai mei ucid pe cei care m-au insultat », spune al treilea.

De aceea, adesea mă întreb dacă există cineva care să se laude sincer, spunând:

« Cei ce cred în mine se supun legilor drepte şi se poartă frumos între ei ducând o viaţă simplă şi darnică? »“

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Pacifica era la fel de diversă ca orice altă lume, cu zone temperate, calote polare, păduri tropicale, deserturi şi savane, stepe şi munţi, lacuri şi mări, păduri şi plaje. Nu era o lume nouă. În mai bine de două mii de ani de colonizare umană, se ocupaseră toate nişele în care oamenii puteau trăi în confort. Existau oraşe mari şi arii întinse de sălbăticie, sate în mijlocul câmpurilor agricole şi staţiuni de cercetare în locuri îndepărtate, pe piscuri şi în văi, atât în nord, cât şi în sud.

Însă inima Pacificăi fuseseră şi rămăseseră de-a pururi insulele tropicale ale oceanului numit Pacific, în amintirea celei mai întinse suprafeţe de apă de pe Pământ. Locuitorii acestor insule trăiau, fără să respecte vechile obiceiuri exact în litera lor, ci păstrând memoria lor, dincolo de zgomotele citadine şi la periferia tuturor priveliştilor. În cadrul ceremoniilor ancestrale, se sorbea tot kava. Aici amintirea vechilor eroi se păstra încă vie. Zeii mai şopteau în urechile bărbaţilor şi femeilor care aveau darul sfinţeniei. Şi, dacă se întorceau la colibele lor împletite din ierburi, unde găseau frigidere şi computere, ce dacă? Zeii nu ofereau daruri ce puteau fi refuzate. Problema era doar să găsească o modalitate de a permite pătrunderea elementelor noi în viaţa oamenilor fără a ucide ceea ce deja exista.

Pe continente, în marile oraşe, la fermele din zona temperată, la staţiunile de cercetare erau mulţi care nu aveau răbdare să participe la nesfârşitele drame (sau comedii, în funcţie de punctul de vedere al privitorului) jucate pe acele insule de personaje îmbrăcate cu costume tradiţionale. Şi, bineînţeles, oamenii de pe Pacifica nu erau cu toţii polinezieni. Existau toate rasele, toate culturile; se vorbeau nenumărate limbi ori cel puţin aceasta era impresia. Şi totuşi, până şi cei îngâmfaţi considerau insulele drept sufletul lumii. Până şi iubitorii zăpezilor şi ai frigului plecau în pelerinaj – pe care îl numeau vacanţă – spre ţărmurile tropicale. Culegeau fructe direct din copaci,

pluteau pe mare în canoe, femeile lor umblau cu sânii dezgoliţi şi îşi înmuiau degetele unul câte unul în budinca de taro şi scoteau carnea de pe oase tot cu degetele umezite. Cei mai albi, mai slabi, mai eleganţi dintre oamenii acelui loc îşi spuneau pacificani şi vorbeau uneori ca şi cum muzica veche a acelor părţi le răsuna în urechi, ca şi cum poveştile antice vorbeau despre trecutul lor. Fuseseră adoptaţi în marea familie, iar adevăraţii samoani, tahitieni, hawaieni, tongani, maori şi fijieni zâmbeau şi-i lăsau să se simtă bine-veniţi, cu toate că acei oameni care purtau ceasuri, îşi făceau rezervări şi se grăbeau mereu nu ştiau nimic despre adevărata viaţă de la poalele vulcanului, despre calmul barierei de corali, sub cerul împestriţat de papagali în zbor şi despre muzica valurilor ce se izbeau de recifuri.

Wang-Mu şi Peter au sosit într-o parte civilizată, modernă, cu un aer occidental al Pacificăi, unde şi-au găsit identităţile pregătite din timp de Jane. De astă dată erau funcţionari guvernamentali instruiţi pe planeta lor natală, Moscova, cărora li se oferiseră câteva săptămâni de concediu înainte de a începe să lucreze în vreo reprezentanţă a Congresului din Pacifica. Nu aveau nevoie de prea multe cunoştinţe despre presupusa lor planetă natală. Nu aveau decât să prezinte documentele personale pentru a părăsi pe calea aerului oraşul în care tocmai ajunseseră cu o navă spaţială sosită recent de pe Moscova. Au ajuns pe una dintre insulele mai mari din Pacific şi curând s-au slujit din nou de documente pentru a se caza la un hotel de pe ţărmul tropical cotropit de căldură.

Nu aveau nevoie de nici o hârtie ca să urce pe o ambarcaţiune care să-i ducă spre insula recomandată de Jane. Nimeni nu le-a cerut acte de identitate. Pe de altă parte, nimeni nu voia să-i ia la bord ca pasageri.

– De ce vă duceţi acolo? i-a întrebat un barcagiu samoan cu o statură de uriaş. Ce treabă aveţi acolo?

– Vrem să vorbim cu Malu de pe Atatua.

– Nu-l cunosc, a zis barcagiul. N-am auzit de el. Încercaţi la cineva care ştie insula pe care locuieşte.

– Ţi-am spus numele insulei, a insistat Peter. Atatua. Judecând după hărţi, nu e departe de aici.

– Am auzit despre ea, dar n-am fost niciodată acolo. Mergeţi şi vorbiţi cu altcineva.

Asta s-a întâmplat în repetate rânduri.

– N-ai înţeles că papalagii nu sunt doriţi acolo? i-a spus Peter lui Wang-Mu când au revenit pe terasa camerei lui. Oamenii de aici sunt atât de primitivi, încât nu-i resping doar pe rameni, framlingi şi utlanningi. Pariez că nici măcar tonganii sau hawaienii nu pot ajunge pe Atatua.

– Nu cred că e vorba de ceva legat de rasă, a spus Wang-Mu. Cred că e ceva religios. Aşa protejează vreun loc sfânt.

– Ce dovezi ai?

– Pentru că oamenii nu manifestă ură sau teamă faţă de noi, nici măcar o supărare mascată. Observ o neştiinţă senină. Nu-i deranjează prezenţa noastră, ci consideră că nu avem ce căuta într-un loc sfânt. Ştii bine că, în rest, ne-ar duce oriunde.

– Poate, a admis Peter. Dar nu pot fi chiar atât de xenofobi, pentru că altfel Aimaina nu s-ar fi împrietenit atât de bine cu Malu ca să-i transmită un mesaj.

După ce a spus acestea, Peter şi-a aplecat puţin capul ca să asculte ceea ce îi şoptea Jane.

– Aha, a făcut el. Jane a sărit o etapă în folosul nostru. Aimaina n-a trimis mesajul direct lui Malu, ci unei femei pe nume Grace. Însă ea s-a dus imediat la Malu, de aceea Jane a considerat că era bine să ne ducem direct la sursă. Mulţumesc, Jane. Îmi place cum funcţionează intuiţia ta.

– Nu fi impertinent cu ea, l-a sfătuit Wang-Mu. Trebuie să acţioneze cât mai e timp. Ordinul de închidere a reţelei ar putea fi dat în orice clipă. E normal să se grăbească.

– Cred că ar fi mai bine să distrugă orice asemenea ordin înainte să-l primească şi să preia cineva toate computerele din univers, a spus Peter. Să le dea cu tifla.

– Asta nu i-ar împiedica. Doar i-ar înspăimânta şi mai mult.

– Între timp, nu avem cum să ajungem la Malu cu o ambarcaţiune.

– Atunci s-o găsim pe Grace, a propus Wang-Mu. Dacă ea a reuşit să ajungă acolo, atunci şi un străin ar putea avea acces la Malu.

– Nu e străină, ci samoană, a spus Peter. Şi numele sugerează asta – Teu 'Ona – dar a lucrat în domeniul universitar şi i-a venit mai uşor să adopte un nume creştin, după cum se spune aici. Unul occidental. Trebuie să folosim numele de Grace. Aşa spune Jane.

– Dacă a primit un mesaj de la Aimaina, ştie sigur cine suntem.

– Eu sunt de altă părere, a spus Peter. Chiar dacă ne-a menţionat numele, cum să creadă că aceiaşi oameni se aflau ieri pe lumea lui, iar azi au ajuns aici?

– Peter, eşti un pozitivist fără leac. Încrederea ta în raţiune te face să devii iraţional. Sigur că va crede că suntem aceleaşi persoane. Şi Aimaina e convins de asta. Faptul că am călătorit de la o lume la alta într-o singură zi va confirma doar ceea ce-şi închipuie ei – că ne-au trimis zeii.

Peter a oftat.

– Bine, atâta vreme cât nu vor încerca să ne sacrifice aruncându-ne în conul unui vulcan, presupun că va fi plăcut să trecem drept zei.

– Nu glumi cu aşa ceva, Peter. Religia e legată de cele mai profunde sentimente ale oamenilor de aici. Dragostea care se naşte din acest amestec e foarte dulce şi puternică, însă şi ura este extrem de fierbinte, iar furia, foarte violentă. Atâta timp cât străinii nu se apropie de locurile lor sfinte, polinezienii rămân oamenii cei mai paşnici. Dar când pătrunzi în lumina focului sacru, trebuie să fii atent, pentru că nici un inamic nu e mai nemilos, mai brutal sau mai neînduplecat decât ei.

– Iar ai văzut imagini video? a întrebat-o Peter.

– Am citit, a spus Wang-Mu. De fapt, am lecturat câteva dintre articolele publicate de Grace Drinker.

– A, deci ştiai de ea.

– N-am ştiut că era samoană. Nu vorbeşte despre sine. Dacă vrei să afli despre Malu şi locul lui în cultura samoană din Pacifica – poate ar trebui să o numim Lumana'i, la fel ca ei – trebuie să citeşti ceva scris de Grace Drinker sau de cineva care o citează, sau care are dispute cu ea. Avea un articol despre Atatua, aşa am descoperit-o. Şi a mai scris despre influenţa filozofiei Ua Lava asupra samoanilor. Când Aimaina a studiat-o, cred că a citit unele lucrări de Grace Drinker, apoi i-a adresat câteva întrebări şi astfel a început prietenia dintre ei. Dar legătura ei cu Malu nu are nimic de a face cu Ua Lava. El reprezintă ceva mai de demult. Dinainte de Ua Lava, dar Ua Lava încă depinde de asta, cel puţin în patria ei.

Vreme de câteva momente, Peter s-a uitat atent la Wang-Mu. Ea a simţit că el o cântărea din ochi, socotind că avea minte şi că, măcar în parte, îi putea fi de folos. „Bravo, Peter, a gândit ea. Ce isteţ eşti, să bagi de seamă că am o minte analitică, pe lângă cea intuitivă, gnomică, mantică, lucruri pe care le-ai constatat deja."

Peter s-a ridicat de pe scaun.

– Mergem să o întâlnim. Va trebui să cităm din lucrările ei. Şi să le discutăm critic.

Matca stătea nemişcată. Terminase munca de depunere a ouălor pe acea zi. Lucrătoarele dormeau în întunericul nopţii, deşi încă nu era bezna aceea care le reţinea în peştera ce constituia căminul Mătcii. Era mai curând dorinţa ei de a fi singură cu mintea ei, să alunge miile de amănunte supărătoare din ochii şi urechile, braţele şi picioarele lucrătoarelor. Toate îi reclamau atenţia, măcar din când în când, pentru a-şi face treaba; dar întreaga gândire îi era acaparată ca să-şi extindă mintea pentru a umbla prin reţelele pe care oamenii o învăţaseră să le considere drept „filotice". Copacul-părinte pe nume

Human îi explicase că, în una dintre limbile umane, acest lucru avea legătură cu iubirea. Legăturile iubirii. Dar Matca ştia altceva. Iubirea era cuplarea sălbatică dintre trântori. Iubirea era dată de genele tuturor creaturilor, care cereau să se înmulţească mereu. Împletirea filotică era altceva. Avea o componentă voluntară, dacă acea creatură era cu adevărat înzestrată cu senzaţii. Putea oferi fidelitate acolo unde dorea. Acest lucru era mai important decât iubirea, deoarece crea ceva mai mult decât urmaşi la întâmplare. Dacă fidelitatea lega creaturile laolaltă, acestea deveneau mai mari, iar acesta era un aspect nou şi inexplicabil.

– *Sunt legată de tine, de exemplu,* i-a spus ea lui Human, chiar la începutul discuţiei lor din acea noapte. Vorbeau în acel fel în fiecare noapte, de la o minte la alta, deşi nu se întâlniseră niciodată. Nici n-ar fi putut, pentru că ea rămânea în bezna căminului ei din adâncuri, iar el înrădăcinat lângă poarta satului Milagre. Dar conversaţia dintre minţi era mai adevărată decât orice limbă şi se cunoşteau unul pe celălalt mai bine decât dacă ar fi făcut-o folosind văzul şi atingerea.

– *Întotdeauna începi la mijlocul gândului,* a spus Human.

– *Iar tu înţelegi mereu tot ce înconjoară gândul, şi atunci ce importanţă are?* Apoi ea i-a povestit ceea ce se petrecuse între ea şi Tânăra Valentine şi Miro în acea zi.

– *Am auzit şi eu o parte,* a spus Human.

– *A trebuit să strig ca să mă fac auzită. Nu seamănă cu Ender – înţeleg greu şi sunt tari de ureche.*

– *Şi vei reuşi?*

– *Fiicele mele sunt slabe şi lipsite de experienţă, şi sunt ocupate să depună ouă în noile lor cămine. Cum să realizăm o reţea bună ca să prindem o aiúa? Mai ales una care are deja un sălaş? Şi unde e acel sălaş? Unde e puntea pe care au făcut-o mamele mele? Unde e Jane?*

– *Ender e pe moarte,* a spus Human.

Matca a înţeles că el îi răspundea la întrebare.

– *Ce anume din el?* a întrebat Matca. *Am socotit întotdeauna că e ca noi. Nu mă surprinde că el este primul om care ne seamănă în capacitatea de a controla mai mult de un corp.*

– *Nu prea bine,* a spus Human. *De fapt, nu poate. S-a arătat greoi în corpul lui vechi de când au apărut ceilalţi. Şi, o vreme, se părea că ar putea s-o ucidă pe Tânăra Valentina. Acum lucrurile s-au schimbat.*

– *Poţi vedea?*

– *Ela, fiica lui adoptivă a venit să mă vadă. Trupul lui se stinge în mod ciudat. Nu e o boală cunoscută. Nu primeşte oxigen. Nu-şi poate recăpăta cunoştinţa. Bătrâna Valentine, sora lui, spune că probabil acordă prea multă atenţie celorlalte euri, astfel că nu poate*

păstra mult din vechiul lui corp pentru acum şi aici. De aceea, trupul lui cedează. Întâi plămânii. Poate că tot organismul e în curs de distrugere, dar plămânii sunt primii.

– Ar trebui să fie atent. Altfel, va muri.

– Aşa am spus şi eu, i-a reamintit Human pe un ton blând. *Ender e pe moarte.*

Matca făcuse deja legătura la care se referise Human.

– Deci nu e nevoie doar de o reţea pentru a prinde aiúa acestei Jane. Trebuie să prindem şi aiúa lui Ender şi să o transferăm în unul dintre celelalte trupuri.

– Altfel vor muri şi ele odată cu el, îmi imaginez, a spus Human. *La fel ca la moartea unei mătci, când mor şi lucrătoarele.*

– Unele mai supravieţuiesc câteva zile, dar aşa se întâmplă. Şi asta doar pentru că lucrătoarele nu au posibilitatea de a avea mintea unei mătci.

– Nu te mai preface, a spus Human. *N-ai încercat niciodată.*

– Adevărat. Ne temem de moarte.

– De aceea ţi-ai trimis toate fiicele în alte lumi? Pentru că moartea nu înseamnă nimic pentru voi?

– Îmi salvez specia, nu pe mine, sper că ai observat asta.

– La fel procedez şi eu, a spus Human. *Pe de altă parte, sunt prea înrădăcinat ca să mai fiu transplantat.*

– Dar Ender nu are rădăcini, a spus Matca.

– Mă întreb dacă vrea să moară, a spus Human. *Eu nu cred asta. Nu moare pentru că şi-a pierdut voinţa de a trăi. Corpul îi moare pentru că şi-a pierdut interesul faţă de viaţa pe care o duce. Dar vrea să trăiască viaţa lui Peter. Şi pe cea a lui Valentine.*

– A spus el asta?

– Nu poate vorbi. Nu a găsit calea către legăturile filotice. N-a învăţat să se conecteze la fel ca noi, copacii-părinţi. Aşa cum faci tu cu lucrătoarele sau ca mine.

– Dar l-am găsit o dată. Ne-am conectat cu el prin punte, suficient de bine ca să-i auzim gândurile şi să vedem prin ochii lui. Iar el ne-a visat în acele zile.

– V-a visat, dar n-a aflat că aveaţi intenţii paşnice. N-a învăţat că nu trebuia să vă ucidă.

– N-a ştiut că jocul era real.

– Sau că visele erau adevărate. Într-un fel, e înţelept, dar băiatul nu a învăţat nici pe jumătate să-şi întrebe simţurile.

– Human, a spus Matca. *N-ai vrea să te învăţ cum să te alături unei reţele?*

– Deci vrei să-l prinzi pe Ender când moare?

– *Dacă îl prindem şi îl transferăm într-unul din celelalte trupuri, probabil că ele vor învăţa destule ca să o găsească şi să o prindă şi pe această Jane.*

– *Şi dacă dăm greş?*

– *Ender moare. La fel şi Jane. Murim şi noi, când va sosi flota. Prin ce se deosebeşte asta de cursul oricărei alte vieţi?*

– *Totul e sincronizarea,* a spus Human.

– *Vrei să încerci să te alături reţelei? Tu, Rooter, şi ceilalţi copaci-părinţi?*

– *Nu ştiu ce înţelegi printr-o reţea sau dacă se deosebeşte de modul în care noi, părinţii, suntem legaţi unii de alţii. Aminteşte-ţi că şi noi suntem conectaţi cu copacii-mame. Ei nu pot vorbi, dar au viaţă, şi noi ne ancorăm de ei la fel cum lucrătoarele sunt legate de tine. Găseşte o cale de-i include şi pe ei în reţea, iar taţii se vor alătura fără nici un efort.*

– *Să facem o repetiţie în seara asta, Human. Dă-mi voie să mă unesc cu tine! Spune-mi cum ţi se pare şi voi încerca să-ţi explic ce fac şi încotro mergem.*

– *N-ar trebui ca mai întâi să-l găsim pe Ender? Ca să nu se piardă?*

– *Toate la vremea lor,* a spus Matca. *Şi, pe de altă parte, nu sunt chiar atât de sigură că ştiu cum să-l găsesc dacă şi-a pierdut cunoştinţa.*

– *De ce? Cândva i-ai transmis vise – doar şi atunci dormea.*

– *Atunci aveam puntea.*

– *Poate că Jane ne ascultă.*

– *Nu,* a spus Matca. *Aş şti dacă ar fi conectată cu noi. Forma ei a fost concepută ca să se potrivească formei mele, astfel încât să nu fie recunoscută.*

Plikt stătea lângă patul lui Ender pentru că nu suporta să rămână în picioare sau să se mişte. El avea să moară fără să mai scoată o vorbă. Ea îl urmase, îi oferise un cămin şi o familie, dar ce îi spusese el? Da, îi îngăduise uneori să-i fie umbră; ea fusese un observator mut al multora dintre discuţiile purtate de el în ultimele săptămâni şi luni. Însă când încercase să-i vorbească despre lucruri personale, amintiri mai profunde, despre înţelesul pe care îl dădea lucrurilor pe care le făptuise, el se mulţumise să clatine din cap, spunând – cu blândeţe, pentru că era calm, dar şi cu fermitate, pentru că nu voia ca ea să înţeleagă greşit:

– Plikt, nu mai sunt dascăl.

„Ba da, eşti, voia ea să-i spună. Cărţile tale continuă să fie un izvor de educaţie chiar în locuri în care nu ai ajuns niciodată. *Matca, Hegemonul* şi chiar *Viaţa lui Human* îşi au locul lângă tine. Cum poţi

afirma că nu-i vei mai educa pe alţii când mai ai de scris cărţi şi trebuie să fii Vorbitor în numele altor morţi? Ai vorbit la moartea ucigaşilor şi a sfinţilor, străinilor, iar odată, la moartea unui întreg oraş, înghiţit de erupţia producătoare de cataclism a unui vulcan. Dar relatând aceste istorii, unde era povestea ta, Andrew Wiggin? Cum pot fi Vorbitor la moartea ta, dacă nu mi-ai explicat-o?

Ori acesta este ultimul tău secret – acela că nu ai avut cunoştinţă de oamenii despre a căror moarte ai vorbit, tot astfel cum nu ştiu eu acum nimic despre moartea ta? Mă obligi să inventez, să ghicesc, să-mi pun întrebări, să-mi imaginez – aşa ai procedat şi tu? Trebuie să descopăr povestea care poate fi crezută, apoi să găsesc o explicaţie alternativă care să poată fi înţeleasă de ceilalţi şi care să aibă sens şi puterea de a transforma, pentru ca după aceea să spun acea poveste – chiar dacă şi ea este o invenţie, cu nimic mai adevărată decât povestea pe care o crede oricine? Asta trebuie să rostesc atunci când voi fi Vorbitorul pentru Vorbitorul în Numele Morţilor?” Darul lui nu a fost acela de a descoperi adevărul, ci de a-l inventa; el nu desfăşura, deznoda viaţa morţilor, ci o crea. Tot astfel am creat-o şi eu pe a lui. Sora lui spune că el a murit pentru că, dintr-o fidelitate impecabilă, a încercat să-şi urmeze soţia în viaţa de pace şi sihăstrie după care tânjea; dar însăşi pacea acelei vieţi l-a ucis, pentru că *aiúa* lui a trecut în viaţa copiilor ciudaţi care au apărut maturi din mintea lui, iar trupul lui bătrân, în ciuda tuturor anilor pe care mai trebuia să-i trăiască, a fost azvârlit deoparte fiindcă el nu a avut timp să se ocupe de păstrarea lui în viaţă.

N-a vrut să-şi părăsească soţia şi nici n-a vrut ca ea să-l părăsească; de aceea, s-a plictisit de moarte şi i-a provocat mai mult rău stând cu ea decât dacă ar fi lăsat-o să trăiască fără el.

„Prin urmare, Ender, acest lucru e suficient de brutal?” El a distrus mătcile de pe câteva zeci de lumi, lăsând doar o supravieţuitoare a acelei specii vechi şi măreţe. Şi tot el a readus-o la viaţă. Faptul că ai salvat ultima dintre victime compensează uciderea celorlalte? El nu a vrut să facă asta, aşa se apără el; însă morţii nu pot fi readuşi la viaţă, iar când viaţa este retezată în plină floare, oare *aiúa* spune: „Vai, oare dacă acel copil care m-a ucis credea că joacă un joc, asta înseamnă că viaţa mea cântăreşte mai puţin, contează mai puţin?” Nu, chiar şi Ender ar fi spus: „Moartea cântăreşte la fel, iar eu port acea povară pe umeri. Nimeni nu are mâinile mânjite de sânge ca mine; de aceea, voi rosti adevărul brutal despre viaţa celor care au murit fără să fie nevinovaţi şi vă voi demonstra că până şi aceştia pot fi înţeleşi”. Dar el a greşit, ei nu pot fi înţeleşi, nici unul, vorbirea în numele morţilor are efect doar pentru că morţii tac şi nu ne pot corecta erorile. Ender a murit şi nu mă poate face să-mi îndrept greşeala, astfel că unii dintre voi veţi crede că n-am comis nici una,

veţi considera că spun adevărul despre el, însă realitatea este că nici o persoană n-o poate înţelege pe alta, de la începutul vieţii până la sfârşitul ei, nu există nici un adevăr care să poată fi cunoscut, ci doar istorisirea pe care noi ne-o imaginăm ca reală, povestea despre care alţii ne spun că e adevărată, povestea pe care alţii o consideră adevărată; dar toate sunt minciuni.

Plikt s-a ridicat şi a repetat cu disperare rostirea în faţa sicriului lui Ender, deşi încă nu fusese pus în el, încă zăcea în pat, şi aerul îi era pompat în plămâni printr-o mască, iar o soluţie de glucoză îi era administrată venos, dar încă nu murise. Doar tăcea.

– Un cuvânt, a şoptit ea. Un cuvânt de-al tău.

Ender a mişcat buzele.

Plikt ar fi trebuit să-i cheme imediat pe ceilalţi. Novinha, care era la capătul puterilor după ce plânsese atât de mult, era afară. Şi Valentine, sora lui; Ela, Olhado, Grego, Quara, patru dintre copiii adoptaţi de el; şi mulţi alţii, intrând şi ieşind din sala de vizită, dorind să-l zărească măcar, să audă un cuvânt de-al lui sau să-i atingă mâna. Dacă ei ar fi putut trimite vorbă spre alte lumi, cum ar mai fi plâns oamenii care îşi aduceau aminte de rostirile lui de-a lungul a trei mii de ani de călătorii de la o lume la alta. Dacă ei i-ar fi putut proclama adevărata identitate – Vorbitor în Numele Morţilor, autor a două – ba nu – a trei cărţi despre Vorbire; şi Ender Wiggin, Xenocidul, ambii aflaţi în aceeaşi carne pieritoare – vai, ce unde de şoc s-ar fi răspândit în întregul univers uman!

S-ar fi răspândit, întins, aplatizat, ca apoi să dispară treptat. Ca orice undă. Ca orice şoc. O notă de subsol într-o carte de istorie. Câteva biografii. Biografii revizuite de generaţia următoare. Articole în enciclopedii. Note la sfârşitul traducerilor cărţilor lui. Aceasta este nemişcarea în care se sting toate vieţile mari.

Ender a mişcat buzele.

– Peter, a şoptit el.

Apoi a recăzut în muţenie.

Ce prevestea asta? Încă respira, instrumentele nu indicau nimic anormal, inima lui continua să bată. Însă îl chemase pe Peter. Asta însemna că tânjea să retrăiască viaţa copilului minţii lui, a Tânărului Peter. Sau, având un fel de delir, îi vorbea fratelui său, Hegemonul? Sau fratelui său, pe vremea când era copil? Peter, aşteaptă-mă! Peter, am procedat bine? Peter, să nu-mi faci rău! Peter, te urăsc! Peter, pentru un zâmbet de-al tău aş fi gata să mor sau să ucid. Care era acel mesaj? Ce trebuia să rostească Plikt despre acel cuvânt?

S-a îndepărtat de patul lui. A mers până la uşă şi a deschis-o.

– Îmi pare rău, a spus ea încet către oamenii care umpleau cealaltă cameră, către cei care o auziseră rareori rostind ceva sau

care nu o ascultaseră niciodată. A vorbit înainte de a putea chema şi pe altcineva să-l audă. Dar s-ar putea să mai vorbească.

– Ce a spus? a întrebat Novinha, ridicându-se în picioare.

– Doar un nume, a precizat Plikt. A rostit: „Peter”.

– A invocat monstruozitatea pe care a readus-o din spaţiu, nu m-a chemat pe mine! a zis Novinha.

Însă ea vorbise aşa din cauza medicamentelor pe care i le administrase medicul, ele o făceau să vorbească şi să plângă astfel.

– Cred că-l invocă pe fratele nostru mort, a spus Bătrâna Valentine. Novinha, vrei să intri?

– De ce? a întrebat Novinha. Nu m-a chemat pe mine, ci pe *el.*

– E inconştient, a spus Plikt.

– Vezi, mamă? a făcut Ela. Nu cheamă pe nimeni, vorbeşte într-un vis. Dar tot e ceva, a rostit un cuvânt, iar acesta e un semn bun.

Cu toate acestea, Novinha a refuzat să intre. Aşa că în jurul patului se găseau Valentine, Plikt şi patru dintre copiii adoptaţi când Ender a vorbit din nou.

– Novinha, a zis el.

– Plânge afară, a spus Valentine. Cumplit de sedată, îmi pare rău.

– Nu-i nimic, a spus Ender. Ce s-a întâmplat? înţeleg că sunt bolnav.

– Cam aşa ceva, a spus Ela. „Neatenţia” ar fi explicaţia mai precisă a cauzei care ţi-a provocat boala, din câte ştim noi.

– Vrei să spui că am suferit un accident?

– Vreau să spun că acorzi prea multă atenţie la ceea ce se petrece pe alte planete, de aceea corpul tău de aici e cât pe ce să se autodistrugă. La microscop am văzut cum celulele luptă încet să reconstruiască rupturile din propriii pereţi. Mori pe porţiuni, dar în întregul corpului tău.

– Reget că vă dau atâta bătaie de cap, a spus Ender.

Vreme de o clipă, au crezut că acela era punctul de plecare al unei discuţii, începutul procesului de însănătoşire. Însă, după ce vorbise atât de puţin, Ender a închis ochii şi a adormit din nou, iar indicaţiile instrumentelor au rămas neschimbate.

„O, ce minunat, a gândit Plikt. I-am cerşit un cuvânt, mi l-a oferit, iar acum ştiu chiar mai puţine decât înainte. Am risipit cele câteva momente de luciditate ale lui ca să-i spunem ce se petrece, în loc să-i punem întrebări pe care probabil nu vom mai avea şansa de a i le adresa. De ce devenim cu toţii mai proşti când ne îngrămădim în jurul cuiva aflat în pragul morţii?”

A rămas însă locului, urmărindu-l, aşteptând, pe când ce ceilalţi, câte unul, câte doi, au ieşit din cameră. Valentine a venit ultima şi a atins-o pe braţ.

– Plikt, nu poţi rămâne aici o veşnicie.

– Stau cât pot, a spus ea.

Valentine a privit-o în ochi şi probabil a văzut ceva care a determinat-o să renunţe la ideea de a o convinge. A plecat, iar Plikt a rămas din nou singură cu trupul vlăguit al bărbatului a cărui viaţă era centrul vieţii ei.

De când aflase adevăratul scop al călătoriilor în căutarea de noi lumi, Miro nu ştia dacă era cazul să se bucure sau să se sperie de schimbarea petrecută cu Tânăra Valentine. Dacă până atunci ea părea calmă, chiar neîncrezătoare în sine, acum abia se stăpânea ca să nu-l întrerupă pe Miro ori de câte ori avea ceva de spus. În clipa când credea că înţelesese ce voia el să spună, începea să vorbească – iar când el susţinea că se referea la cu totul altceva, ea răspundea la acea problemă înainte ca el să fi terminat cu explicaţiile. Miro şi-a dat seama că probabil devenise mai sensibil decât trebuia – trăise foarte multă vreme aproape incapabil să se exprime, şi mai toţi obişnuiau să-l întrerupă, de aceea el se supăra la orice afront, oricât de minor. Iar asta nu din cauză că socotea că oamenii procedau astfel din răutate. Dar Val era pur şi simplu... *pornită.* Era permanent trează – şi acum părea că nu mai dormea deloc sau cel puţin Miro n-o văzuse odihnindu-se. Şi nici nu voia să meargă acasă, părăsind acele planete.

– Avem un termen, spunea ea. S-ar putea ca semnalul de oprire a ansiblului să se dea în orice moment. Nu avem timp de odihnă inutilă.

Miro a vrut să-i spună: „Defineşte cuvântul «inutil »“. El avea nevoie de mai multă odihnă, iar când i-a făcut cunoscut acest lucru, cu un gest de respingere, Val i-a zis:

– Dacă vrei, dormi, mă ocup eu.

Iar el dormea pe furate şi, când se trezea, constata că ea şi Jane eliminaseră între timp alte trei planete – dintre care două manifestau semnele Descoladei de care suferiseră în ultimii o mie de ani.

– Ne apropiem, spunea Val, după care se lansa în prezentarea unor elemente interesante referitoare la datele obţinute, asta până se întrerupea singură – din acest punct de vedere, avea o atitudine democratică, oprindu-se pe sine la fel de uşor cum îl oprea şi pe el – ca să se ocupe de datele culese de pe o altă planetă.

După doar o zi de asemenea tratament, Miro renunţase practic să mai vorbească. Val era atât de concentrată asupra activităţii ei, încât nici nu vorbea despre altceva; iar cu privire la acel subiect, Miro nu avea de spus prea multe, decât să-i transmită periodic informaţii primite de la Jane prin nestemata din ureche, nu prin computerele de pe navă. Muţenia lui aproape totală i-a oferit totuşi timp să

gândească. „Asta i-am cerut lui Ender, şi-a dat el seama. Numai că Ender nu o putea face în mod conştient. Aiúa lui procedează astfel din cauza nevoilor şi dorinţelor profunde ale lui Ender, nu datorită deciziilor luate în mod conştient. De aceea, el nu putea să-i acorde atenţie lui Val; dar munca ei putea deveni atât de interesantă, încât Ender nu ar mai suporta să se concentreze asupra altor lucruri.”

„Cât anume din toate astea a fost înţeles dinainte de către Jane?” s-a întrebat el.

Şi cum nu putea discuta asta cu Val, şi-a subvocalizat întrebările, astfel ca Jane să le audă.

– Ne-ai dezvăluit scopul adevăratei noastre misiuni pentru ca Ender să-şi poată îndrepta atenţia asupra lui Val? Sau ai păstrat totul secret până acum astfel încât să n-o facă Ender?

– Eu nu alcătuiesc asemenea planuri, i-a spus Jane la ureche. Mă preocupă alte lucruri.

– Dar e bine pentru tine, nu? Corpul lui Val nu mai e în primejdie de a se topi.

– Nu fi necioplit, Miro! Nimeni nu te place când te porţi aşa.

– Oricum nu mă place nimeni, a spus el, încet, dar binedispus. Nu te-ai fi putut ascunde în trupul ei dacă era doar o grămăjoară de ţărână.

– Nu mă pot strecura în el, pentru că Ender se află încă în interiorul lui, absorbit de ceea ce face Val, a spus Jane.

– E chiar atât de absorbit?

– Aşa se pare, i-a răspuns Jane. Iar corpul lui se degradează. Chiar mai rapid decât se degrada al lui Val.

Lui Miro i-a trebuit doar o clipă ca să înţeleagă.

– Vrei să spui că moare?

– Vreau să spun că Val e extrem de activă, a spus Jane.

– Nu-l mai iubeşti pe Ender? a întrebat Miro. Nu-ţi pasă?

– Dacă lui Ender nu-i pasă de propria viaţă, a spus Jane, de ce mi-ar păsa mie?! Amândoi facem toate eforturile ca să îndreptăm o situaţie. Asta mă ucide pe mine, dar şi pe el. Aproape că te-a ucis şi pe tine, iar dacă dăm greş, vor muri încă mulţi alţii.

– Ce rece şi nepăsătoare eşti! a spus Miro.

– Sunt doar o mână de semnale între stele, atâta tot, a spus Jane.

– *Merda de bode,* a făcut Miro. Ce-i cu atitudinea asta?

– Nu am sentimente. Sunt un program de computer.

– Ştim cu toţii că ai o *aiúa* care e echivalentul sufletului, dacă vrei s-o numeşti aşa, după cum procedează toată lumea.

– Oamenii cu suflet nu pot fi opriţi prin deconectarea câtorva aparate.

– Bine, dar Congresul va trebui să închidă miliarde de computere şi mii de ansibluri în acelaşi timp ca să te prindă. Îndrăznesc să spun că mă impresionează. Pentru mine ar fi suficient şi un glonţ. Un gard electric era cât pe ce să mă ucidă.

– Presupun că am vrut să mor cu zgomot mare şi cu un miros de mâncare arsă, a spus Jane. O, de-aş avea inimă! Dar probabil că ştii cântecul acela.

– Am crescut cu filme clasice, a spus Miro. Asta a alungat multe din neplăcerile de acasă. Tu ai minte şi curaj. Cred că vei găsi şi o inimă.

– Îmi lipsesc doar pantofii cu rubine. Ştiu că nicăieri nu-i ca acasă, dar eu nu pot ajunge acolo, a spus Jane.

– Pentru că Ender îi foloseşte corpul atât de intens? a întrebat Miro.

– Nu ţin să folosesc trupul lui Val aşa cum ai vrea tu, a spus Jane. Şi cel al lui Peter ar fi bun. Chiar şi al lui Ender, dacă nu şi-l mai foloseşte. Nu sunt chiar femeie. Aşa mi-am ales eu identitatea ca să mă apropii de Ender. El avea dificultăţi când trebuia să intre în relaţii cu bărbaţi. Am o dilemă: chiar dacă Ender ar elibera unul dintre aceste trupuri ca să-l pot folosi eu, nu ştiu cum să pătrund în el. Nu ştiu unde mi-e *aiúa*. Tu poţi să-ţi plasezi *aiúa* unde vrei? Unde este ea acum?

– Dar Matca încearcă să te găsească. Ea poate face asta – poporul ei te-a creat.

– Da, ea, fiicele ei şi copacii-părinţi, care au alcătuit un fel de reţea, dar asta nu s-a mai realizat până atunci – să prinzi ceva viu şi să-l îndrumi spre un trup care este deja stăpânit de *aiúa* altcuiva. Nu se poate, iar eu o să mor, dar în nici un caz nu-i voi lăsa pe ticăloşii care au inventat Descolada să distrugă toate celelalte specii înzestrate cu simţuri pe care le-am cunoscut. Oamenii mă vor ucide, socotind că sunt un program de computer care a luat-o razna, dar asta nu înseamnă că voi permite cuiva să distrugă umanitatea. Sau să distrugă mătcile. Ori pe *pequeninos.* Dacă e să-i oprim, trebuie s-o facem înainte de a muri. Sau, cel puţin, să vă pregătesc pe tine şi pe Val, pentru ca voi să puteţi realiza asta şi fără mine.

– Dacă ajungem acolo când tu vei muri, n-o să ne mai putem întoarce.

– Asta e.

– Deci e o misiune sinucigaşă.

– Viaţa e o misiune sinucigaşă, Miro. Verifică – e o lecţie de bază în filozofie. Îţi petreci viaţa consumându-ţi combustibilul, iar când îl termini, mori.

– Acum vorbeşti ca mama, a spus Miro.

– A, nu. Iau totul cu zâmbetul pe buze. Mama ta a considerat mereu că soarta ei a fost tragică.

Miro tocmai se pregătea să-i spună ceva usturător, dar Val i-a întrerupt conversaţia cu Jane.

– Nu-mi place când procedezi aşa! a strigat ea.

– Cum anume? s-a mirat Miro, întrebându-se dacă ea mai spusese ceva înainte de acea izbucnire.

– Exclude-mă şi vorbeşte doar cu *ea.*

– Cu Jane? Dar mereu discut cu ea.

– Dar uneori mă ascultai şi pe mine, a spus Val.

– Bine, Val, *şi* tu obişnuiai să mă asculţi, dar acum lucrurile s-au schimbat, din câte văd eu.

Val s-a ridicat brusc de pe scaun şi s-a repezit valvârtej la el, oprindu-se în faţa lui cu un aer ameninţător.

– Deci aşa stau lucrurile? Femeia pe care o iubeai era tăcută, sfioasă şi te lăsa întotdeauna să domini conversaţia. Acum, când sunt vie, când mă simt ca şi cum aş fi eu însămi, constaţi că *nu* sunt femeia pe care o doreai, adevărat?

– Nu prefer femeile tăcute sau...

– Păi nu poţi recunoaşte ceva atât de grav! Nu, trebuie să ne proclamăm perfect virtuoase şi...

Miro s-a ridicat în picioare – lucru nu tocmai uşor, pentru că ea era foarte aproape de scaunul lui – şi i-a strigat în faţă:

– Din când în când trebuie să termin şi eu câte-o frază!

– Şi câte fraze de-ale mele ai...?

– Aşa, întoarce situaţia în favoarea ta...

– Tu ai vrut să mă lipseşti de viaţă ca să instalezi pe altcineva în trupul meu...

– A, despre asta e vorba? Poţi să te linişteşti, pentru că Jane spune...

– Jane zice mereu câte ceva! Ai spus că mă iubeşti, dar nimeni nu poate concura cu o femeie care e permanent în urechea ta, care ascultă orice vorbă de-a ta şi...

– Acum vorbeşti ca mama! a strigat Miro. *Nossa Senhora,* nu ştiu de ce Ender a urmat-o la mănăstire. Se agăţa de aceeaşi idee, că el o iubea mai mult pe Jane decât pe ea.

– Măcar el a *încercat* să iubească o femeie mai mult decât ca pe o agendă de programări supradezvoltată.

Au rămas aşa, faţă în faţă, Miro ceva mai înalt, dar cu genunchii îndoiţi pentru că nu reuşise să se ridice de tot de pe scaun din cauza ei, care stătea atât de aproape şi-i sufla în faţă, simţindu-i căldura trupului la doar câţiva centimetri distanţă, şi atunci s-a gândit: „Acesta e momentul când...” Apoi a rostit totul tare, chiar înainte ca gândul să se închege complet în minte:

– Acesta este momentul când, în filme, cei doi care strigă unul la celălalt se privesc brusc în ochi, se îmbrăţişează şi râd de furia ce i-a cuprins, după care se sărută.

– Da, aşa e în filme, a spus Val. Dacă pui mâna pe mine, o să te lovesc atât de tare între picioare, încât vei avea nevoie de un chirurg ca să te repare.

Apoi s-a răsucit şi a revenit la scaunul ei.

Miro s-a lăsat uşor pe scaun şi a zis, de astă dată cu voce tare, dar îndeajuns de tare ca Val să-şi dea seama că nu vorbea cu ea:

– Aşa, Jane, unde rămăseserăm înainte de izbucnirea furtunii?

Răspunsul lui Jane a venit pe un ton tărăgănat; Miro a recunoscut asta drept un obicei al lui Ender când era subtil şi ironic.

– Acum îţi dai seama de ce aş întâmpina dificultăţi dacă ar fi să folosesc vreo parte a corpului ei.

– Da, şi eu am aceeaşi problemă, a spus încet Miro, apoi a râs tare, chicotit, ştiind că asta o va irita pe Val. Iar din felul în care s-a încordat, dar nu i-a răspuns, Miro a înţeles că planul îi reuşise.

– N-aş vrea să vă certaţi, a spus Jane împăciuitor. Am nevoie de conlucrarea voastră, pentru că va trebui să rezolvaţi situaţia împreună cu mine.

– Din câte îmi dau seama, a spus Miro, tu şi Val aţi conlucrat şi fără mine.

– Val a rezolvat o serie de lucruri pentru că e atât de plină de... Orice o animă acum.

– E plină de Ender, a spus Miro.

Val s-a întors cu scaunul şi l-a privit.

– Nu te întrebi în legătură cu identitatea ta sexuală, ca să nu mai vorbim de sănătatea ta mintală, când cele două femei pe care le iubeşti sunt una virtuală, existând doar în legăturile trecătoare de ansiblu, existente între computere, şi una al cărei suflet aparţine unui bărbat care e soţul mamei tale?

– Ender e pe moarte, a spus Miro. Ori ştiai deja?

– Jane a zis că el părea neatent.

– Pe moarte, a repetat Miro.

– După mine, faptul că tu şi Ender susţineţi că iubiţi o femeie în carne şi oase, dar, în realitate, nu-i puteţi acorda aceleia nici măcar o frântură din atenţia voastră explică foarte limpede caracterul bărbaţilor, a spus Val.

– Mda, ţie îţi acord toată atenţia, a spus Miro. În ce-l priveşte pe Ender, nu-i acordă atenţie mamei pentru că se ocupă de *tine.*

– De munca mea, vrei să zici. Şi de misiune. Nu de mine.

– Acestui lucru i-ai acordat tu atenţie tot timpul, mai puţin când ai făcut o pauză ca să mă ataci pentru modul în care discut cu Jane şi nu te ascult pe tine.

– Exact, a spus Val. Crezi că n-am observat ce s-a petrecut cu mine în această zi? Că, dintr-odată, nu mai reuşesc să-mi ţin gura, că sunt atât de activă, încât nu mai pot dormi, că... Ender a fost eul meu tot timpul, numai că până acum m-a lăsat singură, iar asta a fost bine, pentru că mă înspăimântă ce face acum. Nu înţelegi că sunt îngrozită? E prea mult. Mai mult decât pot suporta. Nu sunt în stare să *reţin* atâta energie în mine.

– Atunci vorbeşte despre asta, nu ţipa la mine, i-a spus Miro.

– Dar n-ai vrut să mă asculţi. Am încercat, dar tu discutai cu Jane, lăsându-mă pe dinafară.

– Pentru că nu suportam să ascult şiruri de date şi analize pe care le puteam vedea şi rezumativ pe computer. De unde să ştiu că te mai opreai din acel monolog ca să spui şi ceva de interes uman?

– Acum totul este important şi nu am experienţă în asemenea situaţii. În caz că ai uitat, nu trăiesc de foarte multă vreme. Multe lucruri îmi sunt necunoscute. De exemplu, nu ştiu de ce-mi pasă atât de mult de tine. Tu încerci să mă înlocuieşti din poziţia mea de stăpână a acestui trup. Mă ignori sau mă domini, însă eu nu vreau asta. Acum am nevoie de un prieten.

– Şi eu, a spus Miro.

– Dar nu ştiu cum să procedez, a spus Val.

– Pe de altă parte, eu ştiu foarte bine cum să fac, dar singura dată când s-a întâmplat, m-am îndrăgostit de persoana respectivă. Apoi am aflat că era sora mea vitregă, pentru că tatăl ei era amantul mamei, iar omul pe care îl *consideram* tatăl meu s-a dovedit steril, fiindcă murea din cauza unei boli ce îl rodea pe dinăuntru. Acum înţelegi de ce ezit atât de mult?

– Valentine a fost prietena ta. Şi încă îţi este.

– Da, a spus Miro. Da, uitasem asta. Am avut doi prieteni.

– Plus Ender.

– Trei, s-a corectat Miro. Şi cu sora mea, Ela, înseamnă patru. Şi Human mi-a fost prieten, aşadar, sunt cinci.

– Vezi? Cred că asta te-a învăţat cum să-ţi faci prieteni.

– Ca să-ţi faci prieteni, a spus Miro, repetând intonaţia mamei lui, trebuie să fii tu însuţi prietenos.

– Miro, a spus Val, mi-e frică.

– De ce?

– De lumea pe care o căutăm, nu ştiu ce vom găsi acolo. De ce mi se va întâmpla dacă Ender moare. Sau dacă Jane mă preia ca... lumină interioară, ca păpuşar. De ceea ce voi simţi dacă n-o să mai ţii la mine.

– Dar dacă îţi promit că voi ţine la tine indiferent ce se întâmplă?

– Nu poţi face o asemenea promisiune.

– Bine, dacă m-aş trezi că vrei să mă strangulezi, atunci n-aş mai ţine la tine.

– Dar dacă te-aş îneca?

– Nu pot ţine ochii deschişi sub apă, şi atunci n-aş şti că tu eşti tu.

Au pufnit amândoi în râs.

– În filme, în asemenea clipe, eroul şi eroina râd şi se îmbrăţişează.

Glasul lui Jane i-a întrerupt.

– Scuzaţi-mă că vă stric momentul de tandreţe, dar am găsit o nouă lume şi se transmit mesaje între suprafaţa planetei şi obiectele artificiale care zboară pe orbită.

Amândoi s-au întors spre terminale şi au privit datele pe care Jane le prezenta.

– Nu este nevoie de o analiză minuţioasă, a spus Val. Planeta asta este avansată din punct de vedere tehnologic. Chiar dacă nu de aici a pornit Descolada, pariez că se ştie unde este acel loc.

– Aş vrea să ştiu dacă ne-au detectat şi cum vor proceda? Dacă posedă tehnologia necesară lansării de obiecte în spaţiu, probabil au şi capacitatea de a ne distruge.

– Eu verific dacă există obiecte care vin spre noi, a spus Jane.

– Să vedem dacă undele acestea electromagnetice sunt purtătoare de ceva care aduce a limbaj.

– Sunt fluxuri de date, a precizat Jane. Le analizez căutând modele binare. Dar ştiţi că decodificarea limbajului computerizat impune trei sau patru nivele de decodificare în loc de două, cum e regula, deci nu este uşor.

– Credeam că limbajul binar e mai simplu decât o limbă vorbită, a spus Miro.

– Da, când e vorba de programe şi date numerice, a spus Jane. Dar dacă sunt imagini digitalizate? Cât e de lungă o linie dacă e o afişare tip raster? Cât de mult din transmisie e material de iniţializare? Cât de mult ocupă datele de corectare a erorilor? Cât de mult din asta este o reprezentare binară a unei reprezentări scrise a unei limbi vorbite? Dacă e criptată în continuare, ca să împiedice interceptarea? Nu am idee ce dispozitiv produce codul şi nici ce maşină îl primeşte. Aşadar, folosindu-mi mai toată capacitatea pentru a rezolva problema, mi-e foarte greu, doar că aceasta...

Pe prima pagină a afişajului a apărut un grafic.

–... cred că e reprezentarea unei molecule genetice.

– O moleculă genetică?

– Similară cu a Descoladei, a spus Jane. Exact aşa cum diferă de moleculele genetice de pe Pământ şi Lusitania. Credeţi că e o decodificare plauzibilă?

Deasupra terminalelor a apărut brusc o masă de cifre binare. După o clipă, acea masă s-a transformat într-o notaţie hexazecimală. Apoi, o imagine tip raster care semăna cu interferenţa paraziţilor, fără să amintească de o imagine coerentă.

– Nu se scanează bine în acest fel. Dar ca set de instrucţiuni, constat că rezultatele sunt mereu la fel.

După aceea, pe ecran au apărut imagini de molecule genetice.

– De ce ar transmite cineva informaţii genetice? a întrebat Val.

– Poate e un soi de limbaj, a spus Miro.

– Dar cine ar putea citi o astfel de limbă? a întrebat Val.

– Cei care au creat Descolada, a zis Miro.

– Vrei să spui că vorbesc prin manipularea genelor? s-a mirat Val.

– Poate că le miros, a spus Miro. Doar că reuşesc asta cu o continuitate incredibilă. Cu subtilităţi şi nuanţe de înţeles. Apoi, când au început să trimită oameni în spaţiu, ca să discute cu ei, au transmis imagini, iar apoi, din imagini, au reconstituit mesajul şi, hmm, l-au mirosit.

– Asta e cea mai idioată explicaţie pe care am auzit-o vreodată, a spus Val.

– Mda, aşa cum ai spus, nu trăieşti de foarte multă vreme. Există o mulţime de explicaţii idioate pe lume şi nu cred că aici am dat lovitura.

– Probabil că experimentează şi transmit date peste tot, a spus Val. Nu *toate* formele de comunicare sunt sub formă de diagrame, adevărat, Jane?

– Nu, îmi pare rău dacă v-am făcut să credeţi aşa ceva. Asta a fost doar o clasă redusă de date pe care am reuşit să o decodific în mod coerent. Ar mai fi nişte materiale care par a fi mai curând analoge decât digitale, iar dacă le transform în sunete, obţin *asta.*

Au auzit computerele emiţând o serie de scârţâituri şi scrâşnete semănând cu paraziţii.

– Sau, dacă transmit totul în fascicule de lumină, arată aşa.

Imediat după aceea, pe terminale au apărut lumini care dansau şi pulsau, schimbându-şi culorile în mod aparent aleatoriu.

– Cine ştie cum arată şi sună această limbă? a întrebat Jane.

– Văd că e greu, a constatat Miro.

– Posedă cunoştinţe avansate de matematică, a spus Jane. Partea de matematică se rezolvă repede şi observ câteva elemente care-mi sugerează că ei lucrează la un nivel înalt.

– O întrebare neroadă, Jane. Dacă n-ai fi fost cu noi, cât ne-ar fi trebuit să analizăm datele şi să obţinem aceleaşi rezultate ca tine? Dacă foloseam doar computerele navei.

– Ei, dacă aţi fi avut programe pentru fiecare...

– Nu, doar presupunând că aveam software bun, a spus Miro.

– În jur de şapte generaţii, a spus Jane.

– Şapte?

– Sigur, nu poţi încerca folosind doi oameni neinstruiţi şi două computere care nu au programe utile, a spus Jane. Ar trebui folosiţi sute de oameni într-un astfel de proiect şi tot v-ar trebui câţiva ani.

– Şi crezi că noi vom putea face o asemenea activitate după ce te vor lichida?

– Sper să termin traducerea înainte de a fi prăjită, a spus Jane. De aceea te rog să taci, ca să mă pot concentra.

Grace Drinker era prea ocupată ca să-i întâlnească pe Peter şi pe Wang-Mu. În realitate, îi văzuse trecând dintr-o încăpere în alta a casei. Le făcuse chiar şi un semn cu mâna. Însă fiul ei a continuat să le explice vizitatorilor că ea nu era acasă, urmând să revină mai târziu, şi că puteau să o aştepte şi, dacă tot aveau de stat, le-a propus să ia masa de seară cu familia lui. Era greu să se supere cineva când minciuna era atât de strigătoare la cer, dar invitaţia atât de generoasă.

La masă s-a discutat îndelung de ce samoanii erau atât de mari. Trebuiau să capete proporţii pentru că samoanii de rând probabil explodau pur şi simplu după o asemenea masă. N-ar fi rezistat. Fructe, peşte, taro, cartofi dulci, din nou peşte, alte fructe – Peter şi Wang-Mu crezuseră că li se oferea mâncare din belşug la hotel, dar acum îşi dădeau seama că bucătarul-şef de acolo era un mic copil în comparaţie cu ceea ce se pregătea în casa lui Grace Drinker.

Avea un soţ, un bărbat cu o poftă de mâncare uimitoare, care râdea ori de câte ori nu mesteca sau vorbea, ba uneori şi în asemenea momente. Părea să-l distreze povestindu-le acelor vizitatori papalagi ce semnificaţie aveau diferite nume.

– De exemplu, numele soţiei mele înseamnă de fapt „Protectoarea oamenilor beţi”.

– Ba nu, a intervenit fiul. Înseamnă „Cel care pune lucrurile la punct”.

– În materie de băutură! a exclamat tatăl.

– Numele de familie nu are nimic de a face cu cel mic.

De astă dată, fiul s-a supărat.

– Nu chiar orice are un înţeles profund.

– Copiii se jenează atât de repede, a spus tatăl. Se ruşinează. După ei, totul trebuie să arate bine. Numele insulei este de fapt „Ata Atua”, adică „Râzi, zeule!”

– Atunci s-ar pronunţa „Atatua” în loc de „Ata Atua”, l-a corectat fiul din nou. „Umbra zeului”, aşa se traduce, *dacă* mai înseamnă şi altceva decât insula sfântă.

– Fiul meu ţine la traducerea literală, a spus tatăl. Vrea ca totul să sune serios. Nu pricepe o glumă nici măcar dacă Zeul i-o răcneşte la ureche.

– Doar tu îmi răcneai glume la ureche, tată, a spus fiul Şi a zâmbit. Cum aş putea auzi glumele spuse de Zeu?

După aceste vorbe s-a întâmplat însă ca tatăl să nu râdă.

– Fiul meu nu apreciază glumele. Îşi închipuie că asta e o glumă.

Wang-Mu s-a uitat la Peter, care zâmbea, ca şi cum ar fi înţeles ce era ciudat la acei oameni. S-a întrebat dacă el observase că nimeni nu-i prezentase pe bărbaţi decât prin relaţia lor cu Grace Drinker. Chiar nu aveau nume?

Nu-i nimic, mâncare e bună şi, chiar dacă nu pricepi umorul samoan, râsetele şi buna lor dispoziţie deveniseră atât de molipsitoare, încât era imposibil să nu te simţi bine şi relaxat în compania lor.

– Crezi că avem suficient? a întrebat tatăl când fiica a adus ultimul peşte pregătit, o creatură cu carne roz, garnisit cu ceva ce strălucea umed – la început, Wang-Mu a crezut că era glazură de zahăr, dar cine ar găti peştele în acel fel?

Copiii i-au răspuns imediat tatălui, ca şi cum acela ar fi fost un ritual al familiei:

– *Ua Lava!*

Numele unei filozofii? Sau doar expresia samoană pentru „deja suficient”? Sau ambele?

Abia după ce au mâncat jumătate din peşte a apărut şi Grace Drinker, fără să se scuze că nu le vorbise în urmă cu două ore, când trecuseră prin dreptul ei. Briza dinspre ocean adusese răcoare în încăperea fără pereţi şi, afară, ploaia uşoară cădea cu intermitenţă, în timp ce soarele se străduia, fără a reuşi încă, să se cufunde în apă înspre apus. Grace s-a aşezat la o masă scundă, exact între Peter şi Wang-Mu, care crezuse că avea să stea alături de Peter şi că între ei n-ar mai fi încăput altcineva, mai ales o persoană atât de masivă. Însă se găsise loc, dacă nu chiar de la început, măcar după ce se străduise, iar după ce le-a adresat saluturi, a reuşit ceea ce familia nu putuse – a făcut să dispară ce mai rămăsese din peşte şi a terminat lingându-şi degetele şi râzând la fel de nebuneşte ca şi soţul ei la glumele pe care le spunea acesta.

Apoi, pe neaşteptate, Grace s-a aplecat spre Wang-Mu şi a întrebat-o, pe un ton foarte serios:

– Ia spune, care ţi-e stratagema, chinezoaico?

– Stratagemă? s-a mirat Wang-Mu.

– Adică trebuie să obţin mărturisirea de la băiatul alb? Albii sunt învăţaţi să mintă, doar ştii asta. Dacă eşti alb, nu te lasă să ajungi adult dacă nu stăpâneşti arta de a afirma ceva şi de a dori să faci altceva.

Peter s-a îngrozit.

Brusc, întreaga familie a izbucnit într-un râs asurzitor.

– Asta e lipsă de ospitalitate! a exclamat soţul lui Grace. Le-ai văzut feţele? Chiar au crezut că Grace a vorbit serios.

– Dar am vorbit serios, a protestat Grace. Amândoi aveţi de gând să mă minţiţi. Aţi sosit pe o navă stelară ieri? De la Moscova?

Pe neaşteptate, a rostit câteva cuvinte ce păreau într-o rusă destul de convingătoare, acela fiind probabil dialectul folosit pe Moscova.

Wang-Mu n-a ştiut cum să reacţioneze. Peter o auzea în ureche pe Jane, iar el a răspuns imediat:

– Sper să învăţ samoana cât voi rămâne aici la post pe Pacifica. N-o să reuşesc asta dacă bolborosesc în rusă, indiferent cât de mult vei încerca să mă sâcâi cu referiri brutale la înclinaţiile naturale şi la lipsa de frumuseţe a conaţionalilor mei.

Grace a râs.

– Ai văzut, chinezoaico? a spus ea. Minciuni peste minciuni. Şi încă sunând foarte elegant. Are nestemata aceea în ureche, iar ea îl ajută. În realitate, nici unul din voi nu ştie o boabă de limba rusă.

Peter s-a înnegurat la faţă şi a părut oarecum îngreţoşat. Wang-Mu l-a salvat de suferinţă – deşi a făcut-o cu riscul de a-l înfuria.

– Sigur că e o minciună, a recunoscut ea. Adevărul e prea greu de crezut.

– Însă adevărul e singurul lucru ce merită crezut, a spus fiul lui Grace.

– Dacă îl poţi cunoaşte, a spus Wang-Mu. Dar dacă nu crezi adevărul, cineva trebuie să te ajute ca să rosteşti minciuni plauzibile, aşa e?

– Şi eu ştiu să inventez, a spus Grace. Alaltăieri, un alb şi o chinezoaică l-au vizitat pe prietenul meu Aimaina Hikari pe o lume care e situată la cel puţin douăzeci de ani-lumină depărtare. I-au spus nişte lucruri care i-au tulburat tot echilibrul interior. Astăzi, un alb şi o chinezoaică, spunând alte minciuni, vin la mine, dorind să-mi obţină ajutorul, permisiunea sau sfatul privind vizitarea insulei Malu.

– Malu înseamnă „să fii calm”, a adăugat pe un ton vesel soţul lui Grace.

– Mai eşti treaz? l-a întrebat Grace. Nu ţi-era foame? N-ai mâncat?

– M-am săturat, dar mă fascinează situaţia, i-a răspuns soţul. Hai, dă-i de gol!

– Vreau să ştiu cine sunteţi şi cum aţi ajuns aici, a spus Grace.

– Ne e foarte greu să-ţi explicăm, a spus Peter.

– Avem multe minute la dispoziţie, a spus Grace. Milioane, dacă vreţi. Se pare că voi sunteţi cam grăbiţi. Atât de grăbiţi, încât săriţi de la o lume la alta peste noapte. Asta depăşeşte capacitatea mea de înţelegere, pentru că se presupune că viteza luminii e o barieră de netrecut! Dar dacă nu cred că sunteţi aceleaşi persoane pe care le-a primit prietenul meu pe Vântul Divin, asta chiar depăşeşte orice capacitate de înţelegere. Aşadar, presupunând că puteţi călători cu viteză mai mare decât a luminii, se pune întrebarea de unde sunteţi. Aimaina consideră că i-aţi fost trimişi de zei, de strămoşii lui, mai precis, şi poate că are dreptate, zeii sunt imprevizibili şi întreprind acţiuni la care nu au mai apelat înainte. Eu însă consider că explicaţiile raţionale sunt mai bune, mai ales în articolele pe care sper să le public. Prin urmare, explicaţia raţională este că sosiţi dintr-o lume reală, nu din vreo lume cerească. Şi cum nu puteţi face salturi de la o lume la alta într-o clipă sau o zi, aţi putea veni de oriunde, însă eu şi familia mea credem că aţi sosit din Lusitania.

– Eu nu vin de acolo, a spus Wang-Mu.

– Iar eu provin de pe Pământ, a zis Peter. Dacă se poate spune că vin de undeva.

– Aimaina presupune că veniţi din Exterior, a spus Grace şi, vreme de o clipă, Wang-Mu a crezut că femeia îşi dăduse seama cum apăruse Peter. Apoi a înţeles că vorbele ei aveau un sens teologic, nu literal. Tărâmul zeilor. Dar Malu a spus că nu v-a văzut acolo, iar dacă v-a văzut, n-a ştiut că sunteţi voi. Aşadar, am ajuns de unde am plecat. Minţiţi, deci ce rost are să vă mai pun întrebări?

– Ţi-am spus adevărul, a zis Wang-Mu. Eu vin de pe lumea Calea. Iar Peter, în măsura în care se poate stabili acest lucru, îşi are originea pe Pământ. Dar vehiculul cu care am sosit este originar din Lusitania.

Peter s-a făcut alb la faţă. Wang-Mu şi-a dat seama ce gândea: „Mai bine ne puneam singuri ştreangul de gât şi le ofeream lor capătul liber al frânghiei”. Cu toate acestea, Wang-Mu trebuia să se slujească de propria judecată, iar după părerea ei, viaţa nu le era pusă în primejdie de Grace şi de familia ei. Dacă ar fi vrut să-i dea pe mâna autorităţilor, ar fi făcut-o de mult.

Grace a privit-o drept în ochi pe Wang-Mu şi a tăcut câtva timp. Apoi a zis:

– A fost bun peştele?

– M-am întebat din ce era glazura. A avut zahăr în ea?

– Miere şi nişte ierburi, plus grăsime de porc. Sper că nu ai în sânge o combinaţie rară de chinez şi evreu sau musulman, pentru că dacă ar fi aşa, iar dacă acum ai încălcat ritualurile, m-aş simţi foarte stânjenită, fiindcă ştiu cât de greu este să te purifici, cel puţin aşa am aflat, pentru că această noţiune există şi în cultura noastră.

Încurajat de faptul că pe Grace n-o preocupa miraculoasa lor navă spaţială, Peter a încercat să readucă discuţia la subiect:

– Deci o să ne laşi să vorbim cu Malu?

– Malu hotărăşte pe cine vede, iar el spune că *voi* sunteţi cei care decid, dar aşa se exprimă el, în mod enigmatic.

– Gnomic, a spus Wang-Mu, iar Peter s-a crispat.

– Nu tocmai, nu în sensul de a se exprima confuz. Malu vrea să fie cât se poate de limpede, iar pentru el, lucrurile spirituale nu sunt deloc mistice, ci fac parte din viaţă. Eu n-am păşit alături de morţi şi nici nu i-am auzit pe eroi cântându-şi cântece, şi nici n-am avut vreodată viziunea creaţiei, dar sunt convinsă că Malu a trecut prin aceste experienţe.

– Ştiam că eşti savantă, a spus Peter.

– Dacă vrei să discuţi cu savanta Grace Drinker, a spus ea, citeşte-mi lucrările şi participă la cursurile mele. Credeam, că vreţi să *discutaţi* cu mine.

– Dar asta şi vrem, a adăugat iute Wang-Mu. Peter se grăbeşte. Avem nişte termene.

– Înţeleg că Flota Lusitană ar fi unul dintre acestea, însă nu este mai presant decât altele. S-a dat ordinul privind oprirea computerelor.

Peter s-a crispat.

– S-a dat ordinul?

– Da, acum câteva săptămâni, a spus Grace, părând nedumerită. Apoi a continuat: A, sărmanii de voi, nu chiar ordin de oprire, ci privind modul de pregătire al operaţiunii. Credeam că ştiaţi despre asta.

Peter a dat aprobator din cap şi s-a mai calmat, dar a rămas mohorât.

– Cred că veţi să discutaţi cu Malu înainte de întreruperea legăturilor prin ansiblu. Deşi ce importanţă ar mai avea asta? a zis ea, parcă gândind cu voce tare. La o adică, dacă puteţi călători cu o viteză superioară luminii, aţi putea transmite chiar voi mesajele. Doar dacă nu cumva...

Fiul ei a venit cu o sugestie:

– Trebuie să transmită mesajele către multe lumi.

– Sau către nenumăraţi zei! a exclamat tatăl, care a izbucnit într-un hohot nestăpânit de râs, deşi Wang-Mu a considerat spusele lui drept o glumă neinspirată.

– Ori au nevoie de legăturile prin ansiblu ca să poată călători atât de repede, a spus fiica lui Grace, care acum stătea întinsă alături de masă, râgâind din când în când, satisfăcută de masa bogată.

– Sau, a spus Grace, privindu-l pe Peter, care şi-a dus instinctiv mâna ca să atingă nestemata din ureche, sunteţi conectaţi chiar la virusul pe care vrem să-l eliminăm prin oprirea tuturor computerelor, iar *asta* are legătură cu posibilitatea voastră de a călători mai repede decât lumina.

– Nu e un virus, a spus Wang-Mu. E o persoană. O entitate vie. Iar voi ajutaţi Congresul să o ucidă, deşi ea e singura de acest tip care nu a făcut niciodată rău nimănui.

– Congresul se agită când ceva sau, dacă vreţi, cineva face flota să dispară.

– Dar flota încă există, a spus Wang-Mu.

– Să nu ne certăm, a propus Grace. Să spunem că acum, după ce am constatat că sunteţi dispuşi să spuneţi adevărul, poate că merită ca Malu să vă acorde din timpul lui.

– El ştie adevărul? a întrebat Peter.

– Nu, dar ştie unde e păstrat şi uneori reuşeşte să-l zărească, iar atunci ne spune şi nouă ce a văzut. Cred că e bine şi aşa.

– Şi-l putem întâlni?

– Va trebui să staţi o săptămână că să vă purificaţi înainte de a pune piciorul pe Atatua.

– Picioarele murdare îi gâdilă pe zei! a exclamat soţul ei, râzând exploziv. De aceea se numeşte Insula Zeului care râde.

Neliniştit, Peter s-a foit pe scaun.

– Nu vă plac glumele soţului meu? a întrebat Grace.

– Nu, cred că... practic, nu le înţelegem.

– Asta pentru că nu sunt prea amuzante, a spus Grace. Dar el e hotărât să râdă tot timpul ca să nu se supere pe voi şi să vă ucidă cu mâinile goale.

Wang-Mu a tresărit, pentru că a înţeles imediat că acela era adevărul; instinctiv, simţise tot timpul furia care clocotea îndărătul hohotelor de râs, iar când i-a privit mâinile mari şi aspre, şi-a dat seama că ar fi fost în stare să o facă bucăţi fără să se ostenească prea mult.

– De ce ne-ai ameninţa cu moartea? a întrebat Peter, intervenind pe un ton mai bătăios decât şi-ar fi dorit Wang-Mu.

– Dimpotrivă! a explicat Grace. Vă spun că soţul meu e hotărât să nu permită furiei care l-a cuprins în faţa purtării voastre îndrăzneţe şi scandaloase să îi influenţeze reacţiile. Dorinţa voastră de a vizita Atatua, fără ca măcar să vă deranjaţi să aflaţi că ne-aţi ruşina şi pângări ca popor pentru o sută de generaţii, dacă aţi călca acolo

neinvitaţi şi nepurificaţi – cred că merită toată lauda pentru că nu a jurat să vă verse sângele pentru asta.

– N-am ştiut, a spus Wang-Mu.

– Dar el *a ştiut,* a zis Grace. Pentru că are nestemata în ureche.

Peter a roşit.

– Aud doar ce-mi şopteşte, a explicat el, dar nu pot auzi ce ţine pentru sine.

– Deci, aşa... sunteţi îndrumaţi. Aimaina are dreptate, slujiţi o fiinţă superioară. Din proprie iniţiativă? Sau sunteţi siliţi?

– Asta e o întrebare ridicolă, mamă, a spus fiica ei, scăpând un râgâit. Dacă ar fi siliţi, cum ar putea recunoaşte?

– Oamenii pot comunica multe şi prin ceea ce nu spun, i-a răspuns Grace, lucru pe care l-ai putea înţelege şi singură dacă te-ai ridica în capul oaselor ca să vezi expresia elocventă de pe feţele acestor vizitatori mincinoşi de pe alte planete.

– Nu e o fiinţă superioară, a spus Wang-Mu. Nu în sensul pe care-l sugerezi. Nu e zeiţă, deşi poate controla multe şi ştie o sumedenie de lucruri. Dar nu e omnipotentă şi nici nu ştie totul, iar uneori se înşală. Nu sunt convinsă că e întotdeauna bună, astfel că, nefiind perfectă, n-o putem considera zeiţă.

Grace a clătinat din cap.

– Nu vorbeam de un zeu platonic, de o perfecţiune eterică ce nu poate fi înţeleasă, ci doar intuită. Nu mă refeream la o fiinţă niceniană şi paradoxală, a cărei existenţă este mereu contrazisă de inexistenţa ei. Prietena voastră, pe care amicul tău cu nestemata în ureche o poartă ca pe un parazit – numai că mă întreb: cine stoarce viaţă de la cine? – ea ar putea fi un zeu în înţelesul în care noi, samoanii, folosim acest cuvânt. Aţi putea fi servitorii ei eroici. Aţi putea fi încarcarea ei, dacă mă gândesc bine.

– Dar eşti savantă, a spus Wang-Mu. Ca şi dascălul meu, Han Fei-Tzu, care a descoperit că, de fapt, ce numim zei erau doar obsesii induse genetic pe care le interpretam în aşa fel încât să rămânem supuşi faţă de...

– Faptul că zeii *voştri* nu există nu înseamnă că nici *ai mei* nu există, a spus Grace.

– Cred că a călcat în picioare nenumăraţi zei doar ca să ajungă aici! a exclamat soţul lui Grace, râzând nestăvilit.

Wang-Mu s-a simţit cuprinsă de teamă abia acum, când ştia ce reprezenta râsul lui.

Grace a întins mâna uriaşă şi şi-a lăsat-o greu pe umărul firav al lui Wang-Mu.

– Nu te speria, a spus ea. Soţul meu e un om civilizat şi n-ar ucide pe nimeni.

– Dar nu pentru că n-ar încerca! a răcnit el. Nu, asta a fost o glumă! a adăugat şi aproape că a dat în lacrimi de râs.

– Nu puteţi merge să-l întâlniţi pe Malu, a spus Grace, pentru că trebuie să vă purificăm şi nu cred că sunteţi pregătiţi să faceţi promisiuni – şi sunt convinsă că nu sunteţi gata să vă luaţi angajamente şi să le respectaţi. Iar acestea sunt promisiuni ce trebuie respectate. De aceea, Malu va veni aici. Călătoreşte înspre noi într-o ambarcaţiune cu vâsle, chiar acum – nu admite bărci cu motor, de aceea ţin să aflaţi exact câţi oameni asudă de ore în şir doar pentru ca voi să schimbaţi câteva cuvinte cu el. Vreau să vă asigur că vi se face o onoare extraordinară şi vă sfătuiesc să nu fiţi aroganţi cu el şi să nu-l ascultaţi cu un aer de superioritate academică sau ştiinţifică. Am cunoscut mulţi oameni celebri, unii foarte inteligenţi, dar acesta este cel mai înţelept om pe care-l veţi întâlni vreodată, iar dacă descoperiţi că vă plictiseşte, reţineţi un lucru: Malu nu este suficient de prost ca să-şi închipuie că puteţi izola faptele de context şi să le păstraţi adevărul. De aceea, el plasează ceea ce spune în contextul lor integral, iar asta înseamnă că va trebui să ascultaţi toată istoria rasei umane de la începuturi până în prezent înainte ca el să vă spună ceva ce veţi socoti la obiect, aşadar, vă sugerez să ascultaţi totul fără o vorbă, pentru că, de cele mai multe ori, lucrurile cele mai importante le rosteşte accidental şi fără relevanţă, iar voi vă puteţi considera foarte norocoşi dacă le veţi remarca. M-am exprimat destul de limpede?

Wang-Mu şi-a dorit să fi mâncat mai puţin. În acele momente avea o senzaţie de greaţă şi spaimă, iar dacă ar fi vărsat, i-ar fi trebuit jumătate de oră ca să elimine ce mâncase.

Peter s-a mulţumit să încuviinţeze cu un gest calm din cap.

– Grace, n-am înţeles, deşi partenera mea a citit câteva din scrierile tale. Am crezut că vom discuta cu un filozof ca Aimaina sau cu o savantă ca tine. Acum descopăr că vom asculta un om înţelept, a cărui experienţă se extinde la tărâmuri pe care nu le-am văzut şi nici n-am visat să le vedem, şi îl vom asculta în tăcere până când ne va cere el să-i punem întrebări, iar noi va trebui să fim încredinţaţi că ştie mai bine decât noi ce vrem să auzim.

Wang-Mu şi-a dat seama că vorbele lui Peter sugerau o supunere deplină şi s-a simţit mulţumită văzându-i pe toţi ceilalţi din jurul mesei aprobând fericiţi şi că nimeni nu se simţea obligat să spună o glumă.

– Suntem recunoscători că acest onorabil om a făcut atâtea sacrificii să vină personal şi să ne binecuvânteze cu înţelepciunea pe care nu merităm să o primim.

Spre groaza lui Wang-Mu, în loc să dea din cap cu respect, Grace a râs de ea.

– Ne-ai dat gata, a murmurat Peter.

– Vai, n-o dojeni, a spus Grace. E chinezoaică. De pe Calea, adevărat? Şi pariez că ai fost sevitoare. Cum de-ai deprins diferenţa dintre respect şi slugărnicie? Stăpânii nu vor doar respect din partea servitorilor.

– Aşa a fost stăpânul meu, a spus Wang-Mu, încercând să-l apere pe Han Fei-Tzu.

– La fel şi stăpânul meu, a zis Grace. După cum o să te convingi când vine.

– Nu mai avem timp, a spus Jane.

Miro şi Val şi-au ridicat ochii înroşiţi de pe documentele pe care le analizau pe computer şi au văzut că faţa virtuală a lui Jane, care plutea deasupra computerului lui Val, îi urmărea.

– Am fost observatori pasivi atâta timp cât ne-au permis, a spus Jane. Dar acum dinspre planetă se ridică trei nave către noi. Cred că nici una nu reprezintă o armă teleghidată, dar nu pot şti sigur. Şi se pare că direcţionează special spre noi o serie de transmisii, mesaje care se repetă mereu.

– Ce anume?

– Molecula genetică, a spus Jane. Vă pot preciza compoziţia ei, dar nu am idee ce semnifică.

– Când ajung la noi navele de interceptare?

– În jur de trei minute. După ce au depăşit forţa gravitaţională, se deplasează înşelător, în zigzag.

Miro a dat din cap aprobator.

– Sora mea Ouanda era convinsă că o mare parte din virusul Descolada era alcătuit din limbaj. Cred că acum putem fi siguri că a avut dreptate. Acum lucrurile se leagă. S-a înşelat afirmând că virusul are simţuri.

Bănuiala mea e că Descolada recompunea mereu acele secţiuni din sine ca să întocmească un raport.

– Un raport, a repetat Val. Asta explică multe. Ca să comunice producătorilor ei ce a făcut din lumea pe care o... sonda.

– Întrebarea e, a spus Miro, dispărem pur şi simplu şi-i lăsăm să se mire de miracolul sosirii şi plecării noastre? Ori o punem pe Jane să le transmită tot *textul* virusului Descolada?

– E periculos, a spus Val. Mesajul pe care îl conţine le poate procura acestor fiinţe toate informaţiile necesare despre genele umane. Noi suntem singurele creaturi asupra cărora a acţionat Descolada, iar mesajul le va dezvălui strategia noastră de a ţine virusul sub control.

– Cu excepţia ultimei variante, a zis Miro. Jane nu le va transmite Descolada aşa cum există în prezent, complet îmblânzită şi

controlată – asta le-ar sugera să-l reanalizeze şi să evite modificările introduse de noi.

– Nu le transmitem nici un mesaj şi nici nu ne întoarcem în Lusitania, a spus Jane. Nu mai avem timp.

– Tocmai lipsa de timp ne sileşte să revenim, a zis Miro. Jane, oricât de urgent crezi că este, nu are nici un rost ca eu şi Val să rămânem aici fără ajutoare. Sora mea Ela, de pildă, care înţelege probleme de virusologie. Şi Quara, cu toate că e a doua fiinţă ca încăpăţânare din univers – Val, nu-mi cere să te flatez întrebându-mă cine e prima – am avea nevoie şi de ea.

– Să ne fie clar, a spus Val, întâlnim o specie înzestrată cu simţuri. De ce ar trebui ca doar oamenii să fie reprezentaţi? De ce n-am aduce şi un *pequenino?* Sau o matcă – ori măcar o lucrătoare?

– Mai ales o lucrătoare, a spus Miro. Dacă rămânem prizonieri aici, având o lucrătoare cu noi, am putea avea un mijloc de comunicare cu Lusitania – cu sau fără ansiblu, sau Jane, mesajele ar putea fi...

– Bine, a spus Jane. M-ai convins. Chiar dacă agitaţia din ultima vreme din sânul Congresului Stelar îmi sugerează că sunt pregătiţi să decupleze reţeaua de ansiblu dintr-o clipă în alta.

– Să ne grăbim, a spus Miro. O să cerem să ne aducă oamenii la bord imediat ce sosim acasă.

– Şi să pregătească şi proviziile necesare, a zis Val.

– Atunci începe procedurile, a spus Jane. Tocmai aţi dispărut de pe orbita planetei. Iar eu am transmis un mic fragment din Descolada. Una dintre secţiunile pe care Quara a identificat-o drept limbaj şi care a suferit cele mai mici mutaţii când virusul a încercat să lupte contra oamenilor. Asta ar fi suficient ca să le sugereze care dintre sondele lor au ajuns la noi.

– A, bun, ca să poată lansa o întregă flotă, a zis Miro.

– După cum evoluează lucrurile, a spus Jane sec, Lusitania ar fi cea mai sigură adresă la care să trimită navele. Pentru că în curând ea nu va mai exista.

– Ce fericită eşti... a zis Miro. Mă întorc peste o oră cu ceilalţi. Val, procură proviziile de care vom avea nevoie.

– Pentru câtă vreme?

– Ia cât de mult se poate. Aşa cum spunea cineva, viaţa e o misiune sinucigaşă. Nu ştim cât vom rămâne prizonieri acolo, deci să ne pregătim pentru ce e mai rău.

A deschis uşa navei şi a coborât pe terenul de decolare din apropierea satului Milagre.

7.
„OFER ACEST VAS VECHI ŞI UMIL”

„Cum de ne amintim ?

Este creierul un vas care păstrează amintiri?

Iar când murim, se destramă acest vas?

Ni se varsă amintirile pe pământ şi se pierd?

Ori creierul e o hartă care coboară pe poteci întortocheate spre cotloane ascunse?

Atunci când murim, harta se pierde dar probabil că vreun explorator ar putea cutreiera peisajul acela ciudat găsind ascunzişurile amintirilor noastre ascunse nu se ştie unde.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Canoea aluneca spre ţărm. La început, multă vreme a părut că nu se clintea, atât de încet se apropia, cu vâslaşii care se iţeau cu o idee mai mari de fiecare dată când Wang-Mu îi zărea peste coamele valurilor. Apoi, aproape de sfârşitul călătoriei, canoea a apărut brusc, uriaşă, gonind, parcă pregătită să facă un salt spre ţărm după trecerea fiecărui val; şi chiar dacă şi-a dat seama că nu se mişca mai repede decât înainte, lui Wang-Mu i-a venit să le strige să încetinească, să aibă grijă, canoea plutea prea iute şi, scăpată de sub control, se putea sfărâma de plajă.

Într-un târziu, canoea a despicat ultimul val înspumat, iar botul ei a alunecat pe nisip sub iureşul apei de la ţărm, iar vâslaşii au sărit din ea şi au târât-o ca pe o păpuşă din cârpă de-a latul plajei, până acolo unde apa mării nu mai ajungea.

După ce canoea a ajuns pe nisip uscat, un bătrân s-a ridicat fără grabă de pe scândura de la mijlocul ambarcaţiunii. „Malu”, s-a gândit Wang-Mu. Se aşteptase ca acesta să arate la fel de stafidit şi de albit ca bătrânii de pe Calea, care, împovăraţi de vârstă, se chirceau ca nişte creveţi deasupra bastoanelor. Însă Malu stătea drept ca un tânăr, iar corpul lui era încă masiv, cu umeri largi, musculos şi gras ca orice alt bărbat în putere. Dacă n-ar fi avut părul alb şi câteva podoabe pe costumaţie, nu s-ar fi deosebit de vâslaşi.

Când i-a urmărit pe acei bărbaţi masivi, şi-a dat seama că ei nu păşeau ca obezii pe care-i mai văzuse în alte ocazii. Nici Grace Drinker

nu păşea ca o femeie grasă. Mişcările lor aveau ceva impunător, o grandoare aducând cu deplasarea continentelor, cu aisbergurile care pluteau pe apa oceanului; exact, asemenea aisbergurilor, având trei cincimi din masă ascunse în adâncul apei, înaintând pe pământ ca un gheţar ce brăzdează marea. Vâslaşii se mişcau cu graţie neîntrecută şi totuşi, în comparaţie cu demnitatea cu care păşea Malu, păreau agitaţi ca nişte păsări într-o colivie. Iar acea demnitate nu era mimată, ceva de faţadă, o impresie pe care încerca să o creeze. Se putea spune mai curând că se mişca în armonie perfectă cu tot ce îl înconjura. Găsise ritmul perfect al paşilor, tempoul potrivit al legănării braţelor. Vibra în consonanţă cu ritmurile profunde şi lente ale pământului. „Acum văd cum păşeşte pe pământ un uriaş”, a gândit Wang-Mu. E prima oară că văd un om al cărui corp degajă măreţie.

Malu se apropia, nu de Peter şi Wang-Mu, ci de Grace Drinker; s-au îmbrăţişat cu o uriaşă forţă tectonică. Bineînţeles că munţii se cutremurau când se întâlneau. Wang-Mu a simţit zgâlţâirea în corp. „De ce tremur? Nu trebuie să mă tem. Nu mi-e frică de acest om. Şi totuşi mă înfior când îl văd îmbrăţişând-o pe Grace Drinker. Nu vreau să se întoarcă spre mine. Nu vreau nici măcar să-şi arunce privirea înspre mine.”

Malu s-a răsucit către ea. A privit-o drept în ochi. Pe faţa lui nu a apărut nici o expresie. Pur şi simplu îi luase ochii în stăpânire. Ea nu a întors ochii în altă parte, iar privirea-i neclintită nu sugera sfidare sau forţă, ci imposibilitatea de a se uita la altceva atâta timp cât el îi reţinea atenţia.

Apoi el l-a privit pe Peter. Wang-Mu a vrut să se răsucească pentru a vedea cum reacţiona Peter, dacă şi el simţea puterea ochilor acelui bărbat. Dar nu s-a putut întoarce. Totuşi, după câteva momente, când Malu şi-a luat privirea de la el, l-a auzit pe Peter murmurând: „Al naibii”, şi şi-a dat seama că, în ciuda obtuzităţii, fusese impresionat.

Au trecut multe minute până când Malu s-a aşezat pe un covoraş întins sub un acoperiş construit în acea dimineaţă având în vedere vizita şi care, după cum i-a asigurat Grace, avea să fie ars după plecarea lui, astfel ca nimeni să nu mai şadă vreodată acolo. Apoi oaspetelui i s-a adus mâncare; iar Grace i-a prevenit pe toţi să nu ia masa cu el şi nici să nu-l urmărească mâncând.

Dar Malu a refuzat să guste din hrană. În schimb, le-a făcut semn lui Peter şi Wang-Mu să se apropie.

Bărbaţii au rămas înmărmuriţi. Grace Drinker era şocată, însă s-a dus la ei şi le-a spus:

– V-a chemat.

– Ai spus că nu avem voie să stăm cu el la masă, a zis Peter.

– Decât dacă vă invită. Cum de-a făcut-o? Nu ştiu ce înseamnă asta.

– Plănuieşte să ne ucidă pentru vreun sacrilegiu? a întrebat Peter.

– Nu, nu e zeu, ci om. Un sfânt, un înţelept, dar jignirea lui e un sacrilegiu, reprezintă o proastă purtare de netolerat, de aceea, vă rog să nu-l insultaţi. Acum veniţi.

S-au apropiat. Când au rămas în picioare în faţa lui, având între ei mâncarea aşezată în castroane şi coşuri, a început să le vorbească în samoană.

Sau în altă limbă? Peter s-a mirat când Wang-Mu s-a uitat întrebătoare spre el şi i-a murmurat:

– Jane nu înţelege ce spune acest om.

Chiar dacă Jane nu înţelegea, Grace Drinker le-a explicat:

– Vi se adresează în limba veche şi sfântă. Aceea care nu are nici un cuvânt englezesc sau european. Cea în care vorbeşte doar cu zeii.

– Atunci de ce ni se adresează aşa? a întebat Wang-Mu.

– Nu ştiu. Nu crede că sunteţi zei, deşi spune că îi aduceţi un zeu. Vrea să staţi jos şi să gustaţi întâi din mâncare.

– Avem voie? a întrebat Peter.

– Vă rog să vă supuneţi, i-a sfătuit Grace.

– Greşesc sau am impresia că de data asta nu mai folosim nici un scenariu? a zis Peter.

Wang-Mu a perceput o uşoară nesiguranţă în glasul lui şi şi-a dat seama că încercarea de glumă era doar o dovadă de bravadă, ca să-şi ascundă teama. Pesemne că aşa proceda el întotdeauna.

– Există un scenariu, a spus Grace. Dar nu voi îl scrieţi şi nici eu nu îl ştiu.

S-au aşezat. Au luat din fiecare vas şi au gustat din fiecare coş oferit de Malu. Apoi şi-a înmuiat şi el degetele, a gustat după ei, a mâncat şi a înghiţit la fel ca ei.

Lui Wang-Mu nu-i era foame. Spera ca Malu să nu se aştepte ca ea să mănânce porţii de mărimea celor servite de samoani. Avea să i se facă rău dacă încerca.

Însă masa era mai mult un ritual decât un ospăţ. Au gustat din toate, dar nimic mai mult. Malu i-a vorbit lui Grace în limba zeilor, iar ea le-a transpus totul în limbaj comun; câţiva bărbaţi s-au apropiat şi au luat coşurile cu mâncare.

Apoi, soţul lui Grace a adus o cană cu ceva. Un lichid, iar Malu l-a luat şi a sorbit. După aceea le-a întins-o şi lor. Peter a primit-o şi a gustat.

– Jane spune că trebuie să fie kava. O băutură alcoolică slabă, însă aici e sfântă şi simbol de ospitalitate.

Wang-Mu a luat o gură. Avea gust de fructe şi a făcut-o să lăcrimeze, pentru că aroma era dulce-amăruie.

Cu un gest, Malu a chemat-o pe Grace, care s-a apropiat şi a îngenuncheat pe iarba deasă din afara adăpostului oferit de acoperiş. Trebuia să slujească drept interpret, nu să ia parte la ceremonie.

Malu a rostit ceva lung în samoană.

– Iarăşi limba superioară, a murmurat Peter.

– Nu mai vorbi, te rog, Malu nu trebuie să audă aşa ceva, i-a şoptit Grace. Trebuie să traduc totul şi, dacă vorbele tale sunt nepotrivite, ele constituie o insultă de neiertat.

Peter a aprobat din cap.

– Malu spune că aţi venit cu zeul care dansează pe pânze de păianjen. N-am auzit de acest zeu şi credeam că ştiu tot folclorul poporului meu, dar Malu cunoaşte multe lucruri ce le rămân inaccesibile altora. Zice că acestei zeităţi îi vorbeşte, pentru că ştie că o pândeşte moartea şi îi va spune cum poate fi salvată.

„Jane, şi-a spus Wang-Mu în sinea ei. Ştie de Jane. Cum asta? Şi cum ar fi capabil el, deşi nu-l interesează deloc tehnologia, să-i spună unei entităţi informatice cum poate fi salvată?”

– Acum ne va spune ce trebuie să se întâmple şi vă previn că va vorbi mult, de aceea vă rog să staţi nemişcaţi, fără a face vreo încercare de a grăbi lucrurile, a zis Grace. Totul trebuie pus în context. De aceea vă va povesti istoria tuturor lucrurilor vii.

Wang-Mu ştia că putea sta pe un covoraş ore în şir fără să se mişte, pentru că făcuse asta toată viaţa. Dar Peter era obişnuit să stea pliat, iar poziţia aceea îl stânjenea. Pesemne că deja se simţea incomod.

Evident, Grace a depistat încordarea lui ori poate îi cunoştea bine pe occidentali.

– Te poţi mişca din când în când, dar încet, şi fără să-ţi dezlipeşti ochii de la el.

Wang-Mu s-a întrebat câte asemenea reguli şi cerinţe va mai inventa Grace pe durata discuţiei. Malu părea să stea foarte relaxat. La urma urmelor, le oferise mâncare, deşi ea considerase că numai el trebuia să stea la masă; probabil că, asemenea lor, nici el nu cunoştea toate regulile.

Cu toate acestea, Wang-Mu nu s-a clintit. Şi nici nu şi-a luat ochii de la Malu.

Grace a continuat să traducă:

– Astăzi, norii au zburat pe cer, fugăriţi de soare, şi totuşi ploaia n-a căzut. Tot astăzi, ambarcaţiunea mea a zburat pe mare, fără să fie îndrumată de soare, şi totuşi nu era foc atunci când am atins ţărmul. Aşadar, a fost prima oară când Zeul a atins un nor de pe cer şi l-a tors atât de repede, încât s-a transformat în foc şi a devenit soare, iar apoi

toţi ceilalţi nori au început să se rotească, transformându-se în cercuri înconjurând soarele.

„Aceea nu putea fi legenda originală a poporului samoan”, s-a gândit Wang-Mu. Ei nu au cunoscut modelul copernician al sistemului solar decât după ce occidentalii i-au învăţat. Deci Malu ştia folclorul antic, dar mai aflase şi alte lucruri pe care le inserase în poveste.

– Apoi norii din afară s-au transformat în ploaie şi au vărsat-o peste ei înşişi până n-au mai avut apă şi n-au rămas decât mingi rotitoare de apă. În interiorul acelei ape înota un peşte mare de foc, care înghiţea orice impuritate din apă, apoi o elimina sub formă de foc, ce izbucnea din mare şi recădea sub formă de cenuşă fierbinte, ca fluvii şi stânci arzânde. Din aceste excremente ale peştelui de foc au crescut insulele din mare, iar din acele excremente au ieşit târându-se viermi, s-au strecurat printre stânci până când zeii i-au atins, iar unii dintre ei au devenit fiinţe umane, iar alţii, animale. Fiecare dintre celelalte animale au fost legate de pământ cu viţe groase care au crescut ca să le îmbrăţişeze. Nimeni nu a văzut acele viţe, pentru că ele erau viţe de zeu.

„Teorie filotică”, s-a gândit Wang-Mu. A aflat că toate lucrurile vii au filoţi ce sunt prinşi în jos, legându-le de centrul pământului. Mai puţin fiinţele umane.

Grace a tradus în continuare:

– Numai oamenii nu erau legaţi de pământ. Nu îi reţineau viţele, ci reţeaua de lumină, neţesută de vreun zeu, care îi lega în sus, de soare. De aceea celelalte animale se plecau în faţa omului, pentru că viţele le trăgeau în jos, în timp ce reţeaua de lumină ridica ochii şi inimile oamenilor. Chiar dacă priveau în sus, oamenii vedeau doar puţin mai departe decât bestiile cu ochii plecaţi; chiar dacă inimile le erau înălţate, ele nu puteau spera decât să vadă cerul pe vreme de zi, iar noaptea, când zăreau stelele, erau oarbe la lucrurile apropiate. Pentru că un bărbat abia dacă-şi poate vedea soţia în umbra casei, chiar când el vede stele atât de îndepărtate, încât lumina lor călătoreşte o sută de vieţi umane până să sărute ochii omului. În cursul tuturor secolelor şi generaţiilor, aceşti oameni plini de speranţă au privit cu ochi pe jumătate orbi la soare şi cer, la stele şi umbre, ştiind că dincolo de acele ziduri existau lucruri invizibile, dar fără să bănuiască defel ce erau ele. Apoi, la vreme de război şi groază, când toată speranţa părea pierdută, ţesătorii de pe o lume îndepărtată, care nu erau zei, dar ştiau zeii, iar fiecare dintre ţesători era o ţesătură cu sute de fire care le mergeau spre braţe şi picioare, spre ochi, gură şi urechi, aceşti ţesători au creat o reţea atât de puternică şi de mare, care ajungea atât de departe, încât voiau să prindă în ea toate fiinţele umane şi să le ţină acolo pentru a fi devorate. Însă reţeaua a prins o zeitate din depărtări, una atât de puternică, încât

nici o alta nu a îndrăznit să-i ştie numele, o zeitate atât de iute, încât nici o alta nu a reuşit să-i zărească faţa; ea era prinsă de reţeaua creată de ţesători. Numai că era prea rapidă ca să rămână într-un loc şi să fie devorată. A alergat şi dansat pe fire, pe toate firele care se întind de la un om la altul, de la om la stele, de la un ţesător la altul, de la o lumină la alta, ea dansează de-a lungul firelor. Nu poate scăpa, dar nici nu vrea, pentru că acum toţi zeii o văd şi îi cunosc numele, iar ea ştie şi aude toate cuvintele care sunt rostite şi citeşte toate cuvintele care sunt scrise şi, cu răsuflarea ei, îi duce pe oameni şi pe femei dincolo de domeniul luminii oricărei stele, iar apoi inspiră, iar oamenii şi femeile se întorc, iar când aceştia revin, aduc cu ei alţi oameni şi alte femei care n-au trăit până atunci; şi pentru că ea nu stă locului în reţea, îi suflă într-un loc, apoi îi inspiră în altul, astfel că aceştia traversează spaţiul dintre stele mai repede decât lumina, şi de aceea mesagerii acestei zeităţi au fost scoşi din casa lui Aimaina Hikari, prietenul lui Grace Drinker, şi au fost aduşi pe această insulă, pe acest ţărm şi sub acest acoperiş, unde Malu poate vedea limba roşie a zeităţii în locul în care atinge urechea alesului.

Malu a tăcut.

– Noi o numim Jane, a spus Peter.

Grace a tradus, iar Malu a răspuns:

– Sub acest acoperiş aud un nume atât de scurt şi totuşi, înainte de a fi rostit, zeul a alergat de la un capăt al universului până la celălalt de o mie de ori, atât de repede se mişcă ea. Iată numele pe care i-l dau eu: zeitatea care se mişcă iute şi etern, astfel că niciodată nu se odihneşte într-un loc, însă atinge toate locurile şi este legată de toţi cei care privesc spre soare, nu în jos, spre pământ. E un nume lung şi totuşi nu reprezintă decât a zecea parte din numele ei adevărat şi, chiar dacă i-aş putea rosti numele întreg, tot nu ar fi la fel de lung precum firele reţelei pe care dansează.

– Vor să o ucidă, a spus Wang-Mu.

– Zeiţa va muri numai dacă vrea să moară, a spus Malu. Căminul ei este în toate casele, reţeaua ei atinge toate minţile. Va muri doar dacă refuză să-şi găsească un loc de odihnă, pentru că atunci când reţeaua se va rupe, ea nu trebuie să fie în mijloc, să alunece fără ţintă. Poate sălăşlui în orice vas. Eu îi ofer acest vas bătrân şi sărman, care e suficient să-mi ţină supa fără să se verse, dar pe care ea îl va umple cu lumina lichidă ce va curge ca o binecuvântare asupra insulelor şi totuşi nu se va termina nicicând. O rog să folosească acest vas.

– Şi atunci ce se va întâmpla cu tine? a întrebat Wang-Mu.

Peter s-a arătat supărat faţă de izbucnirea ei, dar Grace a tradus, şi pe faţa lui Malu au început să curgă lacrimi.

– Vai, micuţa, cea care nu are nestemată în ureche, mă priveşte cu milă şi îi pasă de ce se va întâmpla când lumina va umple vasul meu, iar supa va fierbe şi va dispărea.

– N-am putea găsi un vas gol? a întrebat Peter. N-ar putea să se instaleze într-un vas gol?

– Nu există aşa ceva, a spus Malu. Dar vasul tău e pe jumătate plin, iar sora ta, de care eşti legat ca de un frate geamăn, e pe jumătate plină şi, departe, tatăl tău, de care sunteţi legaţi ca nişte tripleţi, e aproape gol, dar vasul lui e crăpat şi orice ai pune în el s-ar risipi.

– N-ar putea sălăşlui în mine sau în sora mea? a întrebat Peter.

– Ba da, a spus Malu. Într-unul din voi, dar nu în amândoi.

– Atunci mă ofer eu, a zis Peter.

Malu părea să se fi înfuriat.

– Cum de poţi să mă minţi sub acest acoperiş, după ce ai băut kava cu mine? Cum de mă poţi ruşina rostind o minciună?

– Nu mint, a spus Peter cu un ton apăsat. Ea a tradus, iar Malu s-a ridicat maiestuos în picioare şi a început să strige către cer. Spre spaima ei, Wang-Mu a văzut că vâslaşii se apropiau în grup, părând şi ei agitaţi şi supăraţi. Cum de îi provocase Peter?

Grace a tradus cât de repede a putut, făcând un rezumat, pentru că nu putea reţine toate cuvintele.

– Spune aşa: Chiar dacă spui că-ţi vei deschide vasul neştirbit pentru ea, chiar dacă spui că aduni cât de mult posibil în tine, ridici un zid de lumină ca un val de furtună pentru a alunga zeitatea, dacă ea încearcă să pătrundă. Dacă ar dori să vină, n-ai putea să o alungi, dar ea te iubeşte şi nu va intra înfruntând o asemenea furtună. Aşadar, tu o ucizi în inima ta, ucizi zeitatea pentru că spui că îi vei da un cămin ca să o salvezi când se vor tăia firele reţelei, dar tu deja o îndepărtezi.

– N-am ce face! a strigat Peter. Nu asta vreau. Nu ţin la viaţă, niciodată nu mi-am preţuit-o.

– Ba îţi preţuieşti viaţa din toată inima, a tradus Grace. Însă zeul nu te urăşte pentru asta, zeul te iubeşte, pentru că iubeşte şi lumina şi nu vrea să moară. Iubeşte mai ales ceea ce străluceşte în tine, deoarece o parte din ea e modelată după acea strălucire, de asta nu doreşte să te alunge dacă acest corp din faţa mea este vasul în care sinele tău cel mai puternic vrea să sălăşluiască atât de strălucitor. Dacă ea nu poate primi vasul surorii tale, te rog doar atât – Malu îţi cere asta. Spune că zeul nu cere, pentru că zeul iubeşte aceeaşi lumină din sora ta care arde şi în tine. Dar Malu zice că în tine arde acea parte sălbatică, puternică şi egoistă din lumină, în vreme ce partea ta de lumină care este blândă şi iubitoare şi care se împleteşte foarte bine cu celelalte, aceea se află în ea. Dacă partea ta de lumină ar intra în vasul surorii tale, asta ar copleşi-o şi ar ucide-o, iar atunci

vei deveni o fiinţă care s-a ucis pe sine pe jumătate. Dar dacă partea ei din lumina ta ar intra în vasul tău, atunci te-ar mai domoli şi te-ar face să fii mai blând, te-ar îmblânzi şi te-ar face întreg. Aşadar, ar fi bine dacă tu ai deveni întreg, lăsând celălalt vas gol pentru zeitate. Asta te roagă Malu. De aceea a traversat apa ca să te întâlnească, pentru a te ruga să procedezi astfel.

– De unde ştie aceste lucruri? a întrebat Peter, simţind că îşi pierde glasul de durere.

– Malu ştie toate astea pentru că a învăţat să vadă în bezna în care firele de lumină se ridică din sufletele împletite din soare şi ating stelele şi se ating unele pe altele, şi se împletesc într-o reţea mult mai puternică şi mai măreaţă decât cea mecanică pe care zeitatea poate să danseze. A urmărit-o toată viaţa pe această zeitate şi a încercat să-i înţeleagă dansul şi de ce se grăbeşte atât de mult, încât atinge toate firele din reţeaua ei, toate cele trei trilioane de mile, de o sută de ori pe secundă. Se grăbeşte atât de mult pentru că este prinsă în altă reţea decât ar trebui. A fost prinsă într-o reţea artificială, iar inteligenţa ei este legată de creiere artificiale care gândesc situaţii în loc de cauze, numere în loc de istorii. Ea caută împletirea cu viul şi găseşte doar firele slabe şi trecătoare ale maşinilor, care pot fi rupte de oameni lipsiţi de zei. Dar dacă pătrunde într-un vas viu, va avea puterea de a ieşi din noua reţea, iar atunci poate să danseze dacă vrea, dar nu va fi obligată să danseze, va putea să se şi odihnească. Va putea visa, iar din visele ei se va naşte bucuria, pentru că ea n-a cunoscut bucuria decât urmărind visele pe care şi le aminteşte despre creaţia ei, visele care s-au aflat în mintea umană din care a fost ea făcută.

– Ender Wiggin, a spus Peter.

Malu a răspuns înainte ca Grace să poată traduce:

– Andrew Wiggin, a spus el, articulând cu dificultate numele, deoarece conţinea sunete ce nu se foloseau în limba samoană. Apoi a spus ceva în limba aceea deosebită, iar Grace a tradus:

– Vorbitorul în Numele Morţilor a venit şi a vorbit despre moartea unui monstru care a otrăvit şi a întunecat viaţa poporului Tonga şi, prin el, a tuturor oamenilor din această lume a Visului Viitor. A păşit în umbră, iar din umbră a făcut o torţă pe care a ridicat-o, iar ea s-a înălţat spre cer şi a devenit o nouă stea, care a aruncat o lumină ce cădea doar pe umbra morţii, de unde a alungat întunericul şi a purificat inimile noastre, iar ura, teama şi ruşinea s-au mistuit. Acesta este visătorul de la care provin visele zeităţii; ele au fost suficient de puternice pentru a-i da viaţă în ziua în care ea a venit din Exterior şi şi-a început dansul de-a lungul reţelei. A ei este lumina care te umple şi care o umple pe jumătate pe sora ta şi are doar un strop de lumină rămasă, pentru că vasul ei s-a ciobit. El a atins inima unei

zeităţi, iar aceasta i-a dat puteri mari – aşa te-a creat când l-a suflat în afara universului luminii. Dar nu l-a făcut zeu şi, în singurătatea lui, el nu ajuns acolo unde ţi-ai fi putut găsi propria lumină. N-a reuşit decât să-ţi împrumute din lumina lui, de aceea eşti pe jumătate plin şi de aceea tânjeşti după cealaltă jumătate a ta, tu şi sora ta sunteţi extrem de flămânzi, iar el este epuizat şi distrus, pentru că nu mai are ce să vă dea. Dar zeitatea are mai mult decât suficient, zeitatea posedă suficient şi încă ceva pe deasupra, şi eu am venit să vă spun asta, iar acum, după ce v-am vorbit, am încheiat.

Malu s-a ridicat încă înainte ca Grace să termine de tradus; ea încă vorbea, iar el plecase deja de sub acoperiş. Imediat după aceea, vâslaşii au smuls stâlpii care sprijineau acoperişul; Peter şi Wang-Mu abia au avut timp să iasă, după care acesta s-a prăbuşit. Oamenii insulei au apropiat torţe aprinse de acoperişul căzut, care a devenit curând un rug rămas în urma lor. L-au însoţit cu toţii pe Malu până la canoe. Grace a încheiat traducerea exact când grupul a ajuns la marginea apei. Malu a urcat în canoe şi, cu o demnitate imperturbabilă, s-a aşezat pe scândura de la mijlocul ambarcaţiunii, iar vâslaşii, cu aproape aceeaşi măreţie, şi-au ocupat locurile alături de canoe, pe care au ridicat-o şi au târât-o până în apă, apoi au împins-o printre valurile mici şi înspumate, după care au urcat în ea şi s-au apucat să vâslească cu o forţă atât de mare, de parcă ar fi cufundat nişte copaci uriaşi, nu nişte beţe oarecare, în stâncă, şi nu în mare, făcând apa să fiarbă şi canoea să înainteze în salturi, îndepărtându-se de plajă, către insula Atatua.

– Grace, a spus Peter, de unde ştie Malu lucruri pe care nu le văd nici măcar cele mai puternice şi fine instrumente ştiinţifice?

Grace nu i-a putut răspunde, pentru că stătea întinsă pe nisip, plângând neostoit, cu braţele întinse către mare, ca şi cum cel mai drag copil al ei ar fi fost răpit de un rechin. Toţi bărbaţii şi femeile locului stăteau la fel pe nisip, cu braţele întinse către mare; şi toţi plângeau.

Apoi a îngenuncheat, după care s-a întins pe nisip şi a întins braţele şi probabil că a plâns, dar Wang-Mu nu a putut vedea.

Doar ea a rămas în picioare, gândind: „Ce caut eu aici, pentru că nu particip la aceste întâmplări; nu am nimic de zeu în mine, şi nici din Andrew Wiggin”; apoi a gândit: „De ce mă preocupă propria solitudine în asemenea momente, când am ascultat glasul unui om care vede în ceruri?”

În adâncul fiinţei simţea totuşi altceva: „Sunt aici pentru că eu sunt aceea care trebuie să-l iubească pe Peter atât de mult, încât să se simtă demn, suficient de merituos ca să permită bunătăţii Tinerei Valentine să pătrundă în el, întregindu-l, transformându-l în Ender. Nu Ender al Xenocidului sau Ender Vorbitor în Numele Morţilor, cu

vinovăţia şi compasiunea amestecate într-o inimă sfărâmată, ciobită, imposibil de lecuit, ci Ender Wiggin, băiatul de patru ani, a cărui viaţă a fost deformată şi distrusă când era prea mic ca să se apere singur. Wang-Mu trebuie să fie aceea care să-i dea voie lui Peter să devină bărbatul care ar fi crescut din acel băiat, dacă lumea ar fi fost bună.”

„De unde ştiu toate acestea? s-a întrebat Wang-Mu. Cum pot fi sigură de ceea ce urmează să fac?”

„Ştiu pentru că este evident, a gândit ea. Ştiu, pentru că mi-am văzut iubita stăpână Han Qing-Jao distrusă de mândrie şi voi face tot ce pot ca să-l împiedic pe Peter să se autodistrugă prin semeţia pe care o are socotindu-se nedemn. Ştiu, pentru că şi eu am fost distrusă când eram copil şi silită să devin un monstru egoist, manipulativ şi uneltitor pentru a proteja fata fragilă, dornică de iubire, care ar fi fost distrusă de viaţa pe care trebuia să o duc. Ştiu cum este să-ţi fii propriul duşman, şi totuşi am făcut uitat acest lucru şi am continuat să trăiesc, de aceea îl pot lua pe Peter de mână ca să-i arăt calea.”

„Numai că nu ştiu drumul şi încă sunt distrusă, iar fetiţa flămândă după dragoste este deocamdată înspăimântată şi fragilă, iar monstrul rău şi puternic continuă să fie stăpân peste viaţa mea, iar Jane va muri pentru că nu am ce să-i ofer lui Peter. El trebuie să bea kava, iar eu sunt doar apă chioară. Ba nu, sunt apă de mare, ca aceea care se învârtejeşte plină de nisip şi sare în apropierea ţărmului; va sorbi din mine şi va muri de sete.”

Şi, în acest fel, s-a trezit şi ea plângând, întinsă pe nisip, cu braţele întinse spre mare, către locul din care canoea lui Malu plecase ca o navă ce face un salt în spaţiu.

Bătrâna Valentine a privit lung la afişajul holografic de pe terminalul ei, în care samoanii, toţi miniaturali, stăteau întinşi pe plajă şi plângeau. A privit până a simţit că o usturǎ ochii, apoi a vorbit:

– Jane, închide!

Imaginea a dispărut.

– Şi eu ce trebuie să fac? a întrebat Valentine. Mai bine mi-o arătai pe tânăra mea geamănă. Sau să-l fi trezit pe Andrew să-i arăţi lui. Ce legătură are asta cu mine? Ştiu că vrei să trăieşti. Şi eu vreau asta. Dar cu ce te pot ajuta eu?

Licărind, faţa umană a lui Jane a reapărut deasupra terminalului.

– Nu ştiu, a spus ea. Dar s-a dat deja ordinul. Au început să mă deconecteze. Pierd părţi din memorie. Nu mai pot gândi la fel de multe lucruri simultan ca înainte. Trebuie să-mi găsesc un loc şi chiar dacă ar exista vreunul, nu ştiu drumul.

– Ţi-e teamă? a întrebat-o Valentine.

– Nu ştiu, a răspuns Jane. Vor avea nevoie de câteva ore ca să mă ucidă. Dacă descopăr cum mă simt înainte de sfârşit, îţi voi spune.

Valentine şi-a ascuns faţa în palme. Apoi s-a ridicat şi s-a îndreptat spre casă.

Jakt a văzut-o plecând şi a clătinat din cap. Cu zeci de ani în urmă, Ender părăsise Trondheim, iar Valentine rămăsese acolo ca să se căsătorească cu el, pentru a deveni mama copiilor lui. El era încântat văzând cât de fericită şi de vie devenise ea fără povara pe care Ender i-o pusese în spinare şi pe care o purtase mereu fără să-şi dea seama. Iar apoi ea îl întrebase dacă o va însoţi pe Lusitania, iar el spusese da, iar acum se întâmplase la fel, se încovoiase sub povara vieţii lui Ender şi a felului în care el avea nevoie de ea. Jakt nu putea avea resentimente în legătură cu acest lucru – nici unul din ei nu plănuise sau dorise să se întâmple aşa; nimeni nu încerca să fure o parte a vieţii lui Jakt de la el. Dar încă o îndurera văzând-o atât de apăsată de acea povară şi ştiind că, în ciuda iubirii lui faţă de ea, Jakt nu putea face nimic să o ajute pentru a o îndura.

Miro a rămas faţă în faţă cu Ela şi Quara în uşa navei. Înăuntru, Tânăra Valentine aştepta deja, împreună cu un *pequenino* pe nume Stingătorul-de-Foc şi o lucrătoare fără nume, pe care o trimisese Matca.

– Jane e pe moarte, a spus Miro. Trebuie să plecăm imediat. Dacă mai aşteptăm, ea nu va mai avea suficientă putere să trimită o navă.

– Cum de ne ceri să mergem, când noi ştim deja că, imediat ce Jane va muri, noi nu ne vom mai putea întoarce? Vom rezista atâta timp cât mai există oxigen pe navă. Maximum câteva luni, apoi, gata.

– Dar în acel timp vom realiza ceva, a spus Miro. Vom intra în legătură cu aceşti creatori ai Descoladei, aceşti necunoscuţi care trimit sonde ce distrug planete, îi vom convinge să înceteze. Vom salva toate speciile pe care le cunoaştem şi alte mii de care nu avem cunoştinţă, de boli îngrozitoare şi fără leac. Jane ne-a dat cele mai bune programe pe care le-a creat, ca să ne ajute să discutăm cu ei. Asta n-ar fi suficient ca să înfăptuieşti opera ta supremă? Împlinirea vieţii tale?

Ela, sora lui mai mare, l-a privit întristată.

– Credeam că mi-am realizat deja opera majoră când am produs virusul care a învins Descolada.

– Aşa e, a recunoscut el. Ai făcut suficient. Dar mai sunt multe lucruri pe care numai tu le poţi realiza. Te rog să vii şi să mori alături de mine, Ela, pentru că moartea mea n-ar avea sens, pentru că, fără tine, eu şi Val nu vom şti ce trebuie făcut.

Nici Quara, nici Ela nu s-au mişcat şi nu au scos vreo vorbă.

Miro a clătinat din cap, apoi s-a întors şi a intrat în navă. Însă înainte de a apuca să închidă şi să etanşeze uşa, cele două surori, ţinându-se de talie, l-au urmat înăuntru.

8.
IMPORTANTĂ E FICŢIUNEA ÎN CARE CREZI

„Tata mi-a spus cândva
că nu există zei,
ci doar manipulări crude
ale unor oameni răi
care susţin că puterea e bună,
iar ei se slujesc de iubirea noastră.
Dar dacă nu există zei
de ce suntem atât de dornici să credem în ei ?
Doar pentru că mincinoşi cu intenţii rele
stau între noi şi zei
şi ne împiedică să-i vedem
nu înseamnă că aureola strălucitoare
care învăluie orice mincinos
nu reprezintă conturul unui zeu,
care aşteaptă ca noi, ocolind minciuna,
să găsim drumul."
Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

– *Nu reuşim,* a spus Matca.

– *Şi ce altceva am putea face?* a întrebat Human. *Am alcătuit cea mai puternică reţea posibilă. Ne-am unit cu tine şi unii cu alţii cum n-am mai reuşit vreodată, de am ajuns să tremurăm, ca şi cum vântul s-ar juca printre noi, făcându-ne frunzele frumoase în soare, iar lumina eşti tu şi fiicele tale. Şi toată iubirea pe care o avem faţă de micile mame şi faţă de copacii-mamă cei fără de glas a fost îndreptată spre tine, regina, sora, mama şi soţia noastră. Cum se face că Jane nu vede lucrul pe care l-am realizat, ca să vrea să devină o parte din el?*

– *Nu ne poate găsi un drum,* a zis Matca. *Ea a fost creată din ceea ce suntem noi, dar ne-a întors spatele cu mult timp în urmă, ca să poată privi la nesfârşit spre Ender, ca să-i aparţină lui. Ea era puntea noastră spre el. Acum el e singura ei punte spre viaţă.*

– *Ce fel de punte este aceea? El e pe moarte.*

– *Moare partea bătrână din el,* a spus Matca. *Dar ţine minte, el este omul care i-a iubit şi înţeles cel mai bine pe* pequeninos. *Nu este posibil ca din trupul muritor din tinereţe să crească un copac care să-l ducă în cea de-a Treia Viaţă, aşa cum te-a dus şi pe tine?*

– *Nu-ţi înţeleg planul,* a spus Human. Însă chiar dacă nu înţelegea, dincolo de mesajul conştient, ea a mai recepţionat ceva: *Iubita mea regină,* spunea el, iar ea a auzit: *Dulcea şi sfânta mea regină.*

– *N-am nici un plan,* a spus ea. *Doar speranţă.*

– *Atunci spune-mi ce speri,* a zis Human.

– *E doar visul unei speranţe,* a răspuns ea. *Doar un zvon al unei bănuieli privind visul unei speranţe.*

– *Spune-mi oricum.*

– *Ea a fost puntea noastră spre Ender. N-ar putea Ender să fie puntea ei către noi, prin tine? Ea şi-a cheltuit viaţa, cu excepţia ultimilor ani, privind în inima lui Ender, auzindu-i gândurile cele mai intime şi permiţând ca aiúa lui să dea înţeles propriei existenţe. Dacă* o *invocă, ea îl va auzi, chiar dacă nu ne poate auzi pe noi. Asta o va* atrage *către el.*

– *În trupul în care sălăşluieşte el acum,* a spus Human, *care e trupul Tinerei Valentine. Fără să vrea, se vor lupta acolo. Nu pot domni amândoi peste acelaşi regat.*

– *Tocmai de aceea zvonul speranţei e atât de fragil,* a spus Matca. *Dar Ender te-a iubit şi pe tine – copacul-părinte numit Human, şi pe voi, pe toţi* pequeninos, *copaci-părinţi, soţii, surori şi copaci-mame, până şi pe copacii din lemn care nu au fost niciodată taţi, ci doar fii. V-a iubit şi vă iubeşte pe toţi. N-ar putea Jane să-l urmeze şi să găsească drumul către noi? O putem ţine, putem să păstrăm ceea ce nu va încăpea în Tânăra Valentine.*

– *Atunci Ender trebuie să rămână în viaţă ca să o cheme.*

– *Tocmai de aceea speranţa e doar umbra amintirii unui nor ce trece prin dreptul soarelui, pentru că trebuie să o chem şi să o aduc, iar apoi el trebuie să scape de ea şi să o lase singură în Tânăra Valentine.*

– *Atunci el va muri pentru ea.*

– *Va muri ca Ender. Trebuie să moară ca Valentine. Dar nu-şi poate găsi drumul spre Peter, ca să trăiască în el?*

– *Aceasta este partea din sine pe care o detestă,* a spus Human. *Chiar el mi-a spus-o.*

– *Aceasta este partea din sine de care se teme,* a zis Matca. *Dar n-ar fi posibil să se teamă de ea pentru că reprezintă partea cea mai puternică din sine? Cea mai puternică dintre feţele lui?*

– *Cum poţi afirma că partea cea mai puternică a unui om bun ca Ender este aceea distructivă, ambiţioasă, crudă şi nemiloasă?*

– *Acestea sunt cuvintele lui pentru acea parte din sine care a luat forma Tânărului Peter. Nu arată el în cartea* Hegemonul *că lipsa interioară de milă este aceea care i-a dat putere să construiască? Că asta l-a făcut puternic faţă de atacatori? Că i-a conferit un sine în ciuda singurătăţii? Nici el, nici Peter nu au fost cruzi doar din plăcere. Au dovedit cruzime pentru a realiza o misiune ce trebuia dusă la bun sfârşit; ceva care să salveze lumea, Ender prin distrugerea unui duşman cumplit, pentru că aşa ne-a considerat el atunci, iar Peter prin sfărâmarea zidurilor împrejmuitoare ale naţiunilor şi transformarea rasei umane într-o singură naţiune. Aceste misiuni rămân să fie îndeplinite şi acum. Am găsit graniţele unui duşman cumplit, o rasă necunoscută pe care Miro o numeşte creatoarea Descoladei. Şi graniţele dintre om şi* pequenino, *dintre* pequenino *şi matcă, dintre matcă şi om şi dintre noi toţi şi Jane, indiferent ce va deveni Jane – nu avem nevoie de tăria lui Ender-ca-Peter pentru a ne unifica?*

– *M-ai convins, iubită soră-mamă-soţie, dar Ender nu va crede că există o asemenea bunătate în el însuşi. Poate va reuşi să o aducă pe Jane din cer în trupul Tinerei Valentine, dar nu va putea să părăsească acel trup, nu va voi să renunţe la propria bunătate pentru a intra în corpul care reprezintă toate temerile lui.*

– *Dacă ai dreptate înseamnă că va muri,* a spus Matca.

Durerea şi mâhnirea faţă de prietenul lui au crescut în Human şi s-au revărsat în reţeaua care îl lega de toţi copacii-părinţi şi de toate mătcile, însă pentru ele acestea aveau un gust dulce, pentru că se născuseră din iubire pentru viaţa unui om.

– *El moare oricum, la fel ca şi Ender, iar dacă i-am explica asta, n-ar prefera să moară, dacă astfel ar salva viaţa lui Jane? Jane, care deţine cheia zborului spre stele? Jane, care poate descuia uşa dintre noi şi Exterior, ca să ne ducă acolo şi înapoi cu voinţa ei puternică şi cu mintea ei limpede?*

– *Da, el va prefera să moară pentru ca ea să trăiască.*

– *Ar fi bine dacă ar aduce-o în trupului lui Valentine, iar apoi ar prefera să trăiască. Aşa ar fi mai bine.*

În clipa în care a spus acest lucru, de dincolo de cuvinte a răzbătut disperarea, iar toţi cei din reţeaua alcătuită cu ajutorul ei au simţit gustul otrăvit al vorbelor, pentru că se născuse din groaza în faţa morţii unui om, şi atunci au jelit împreună.

Jane a găsit putere pentru o ultimă călătorie; a ţinut naveta cu cele şase fiinţe vii în ea, a ţinut imaginea formelor fizice îndeajuns de mult pentru a le azvârli Afară şi pentru a le reforma înăuntru, rotindu-se în jurul îndepărtatei lumi unde fusese creată Descolada. Dar după ce a reuşit asta, a pierdut controlul asupra ei însăşi, deoarece nu şi-a mai putut regăsi sinele aşa cum îl ştia. Îi erau smulse amintiri; legăturile cu lumi care îi fuseseră familiare aşa cum membrele le sunt familiare oamenilor, mătcile şi copacii-părinţi dispăruseră şi, când a încercat să apeleze la sprijinul lor, nu s-a întâmplat nimic, s-a simţit amorţită, chircindu-se, nu spre miezul ei vechi, ci spre ungherele sale, fragmente izolate care erau prea mici ca să o susţină.

„Mor, mor”, a rostit ea la nesfârşit, detestând cuvintele imediat ce le rostea, urând panica pe care o simţea.

A vorbit prin computerul aflat în faţa Tinerei Valentine – şi a rostit doar cuvinte, pentru că nu mai ţinea minte cum să-şi alcătuiască faţa care îi fusese mască vreme de atâtea secole. „Acum mă tem.” Dar imediat ce a spus asta, nu şi-a amintit dacă trebuia să o rostească înspre Tânăra Valentine. Şi acea parte din ea dispăruse; cu o clipă în urmă o avusese, însă acum nu mai putea s-o dibuiască.

Şi de ce i se adresa acelui surogat al lui Ender? De ce striga moale în urechea lui Miro, a lui Peter, spunând: „Vorbeşte-mi, vorbeşte-mi, mi-e teamă”? Acum nu voia acele forme umane. Îl voia pe cel care şi-o scosese din ureche. Cel care o respinsese şi alesese în locul ei o femeie tristă şi obosită pentru că – aşa crezuse Ender – Novinha avea mai multă nevoie de el. Dar cum să aibă nevoie de tine mai mult decât mine acum? Dacă eu mor, ea va continua oricum să trăiască. Dar eu mor pentru că ţi-ai luat privirea de la mine.

Wang-Mu a auzit glasul lui Peter, care se afla alături de ea pe plajă. „Am dormit?” s-a întrebat ea. Şi-a ridicat obrazul de pe nisip şi s-a înălţat pe braţe. Sosise ora refluxului, iar apa se îndepărtase mult de locul în care era întinsă. Lângă ea, Peter stătea pe nisip cu picioarele încrucişate şi se legăna înainte şi înapoi, rostind moale: „Jane, te aud. Îţi vorbesc. Sunt aici”, în timp ce pe obraji îi curgeau lacrimi.

Şi, în acel moment, auzindu-l intonând acele cuvinte către Jane, Wang-Mu a înţeles două lucruri în acelaşi timp. Primul, ştia că Jane era pe moarte, pentru că ce altceva puteau însemna cuvintele lui Peter dacă nu alinare, şi de ce avea nevoie Jane de alinare, dacă nu pentru că ajunsese la capătul vieţii? Al doilea lucru i s-a părut mai cumplit, deoarece, văzându-l pe Peter lăcrimând pentru prima oară – deci era capabil să plângă – a înţeles că dorea să-i poată atinge inima la fel ca Jane; ba nu, să fie singura a cărei moarte să-l întristeze într-o asemenea măsură.

„Când s-a întâmplat?” s-a întrebat ea. Când am început să-mi doresc să mă iubească? S-a petrecut abia acum, ca o dorinţă copilărească, voindu-l doar pentru că o altă femeie – o altă creatură – îl poseda? Ori, în cursul acestor zile petrecute împreună, am ajuns să-i doresc dragostea doar ca dragoste şi nimic mai mult? Să fi fost răutatea, atitudinea lui condescendentă, şi totuşi durerea lui secretă, teama lui ascunsă, cele care l-au făcut să-mi fie drag? Să fi fost chiar dispreţul lui faţă de mine ceea ce m-a făcut să vreau, nu doar aprobarea, ci afecţiunea lui? Ori durerea lui m-a făcut să vreau ca el să caute alinare la mine?”

„De ce tânjesc atât de mult după iubirea lui? De ce sunt atât de geloasă pe Jane, acea străină pe moarte pe care abia de o cunosc şi despre care nu ştiu prea multe? Să fie oare faptul că, după atâţia ani în care m-am mândrit cu singurătatea, trebuia să descopăr că am tânjit tot timpul după o relaţie romanţioasă şi adolescentină? Iar în această dorinţă de afecţiune, puteam alege un candidat mai nefericit? El iubeşte pe cineva cu care nu mă pot compara, mai ales după ce va muri; ştie că eu sunt neştiutoare şi nu-l interesează nici una dintre calităţile bune pe care le-aş putea avea; iar el reprezintă doar o părticică dintr-o fiinţă umană, şi nu tocmai partea cea mai bună a persoanei care s-a împărţit atât de mult.”

„Mi-am pierdut minţile?”

„Ori, în sfârşit, mi-am regăsit inima?”

Brusc, s-a simţit cuprinsă de o emoţie neobişnuită. Toată viaţa îşi ţinuse propriile sentimente la o asemenea distanţă, încât acum nu ştia cum să le cuprindă în sine. „Î1 iubesc”, a gândit Wang-Mu, iar inima ei aproape că a explodat de intensitatea pasiunii. „Nu mă va iubi niciodată”, a gândit ea, iar inima i s-a sfărâmat aşa cum nu i se mai întâmplase niciodată din cauza miilor de dezamăgiri avute în viaţă până atunci.

„Iubirea mea pentru el nu înseamnă nimic în comparaţie cu nevoia lui, cu cunoaşterea ei. Iar legăturile lui cu Jane merg mai adânc, sunt mai îndelungate decât aceste câteva săptămâni de când i s-a dat viaţă în timpul călătoriei în Exterior. În toţi anii singuratici ai rătăcirilor lui Ender, Jane îi rămăsese cel mai constant prieten şi aceea este dragostea care acum apare în ochii lui Peter, prin lacrimi. Eu nu reprezint nimic pentru el, sunt un gând întârziat în viaţa lui, am văzut doar o părticică din fiinţa lui şi, în cele din urmă, iubirea mea nu a însemnat nimic.”

Apoi a plâns şi ea.

Şi-a întors apoi privirea de la Peter, pentru că a auzit strigătul scos de samoanii de pe plajă. Cu ochii înroşiţi de plâns, s-a uitat pe deasupra valurilor şi s-a ridicat în picioare ca să fie sigură că vedea

acelaşi lucru ca şi ei. Era ambarcaţiunea lui Malu. Se îndrepta spre ţărm. Malu se întorcea.

Văzuse ceva? Auzise ţipătul lui Jane, pe care Peter îl percepea acum?

Grace a apărut alături de ea şi a luat-o de mână.

– De ce se întoarce? a întrebat-o ea pe Wang-Mu.

– Tu eşti aceea care îl înţelege, a spus Wang-Mu.

– Nu-l înţeleg deloc, a spus Grace. Îi pricep doar cuvintele, înţelesul simplu al vorbelor lui. Dar când vorbeşte, simt cum spusele-i se încordează pentru a cuprinde lucrurile pe care vrea să le rostească, iar ele nu reuşesc asta. Cuvintele folosite de el nu sunt destul de cuprinzătoare, chiar dacă vorbeşte în cea mai extinsă limbă a noastră, chiar dacă adună cuvintele laolaltă în coşuri mari de înţeles, în nave de gânduri. Nu pot vedea decât forma exterioară a cuvintelor şi doar ghicesc ce vrea să transmită. Nu-l înţeleg deloc.

– Şi de ce crezi că eu îl înţeleg?

– Pentru că se întoarce să stea de vorbă cu tine.

– Revine să discute cu Peter. El ţine legătura cu zeitatea, aşa cum o numeşte Malu.

– Nu ţii la această zeitate a lui, aşa e? a spus Grace.

Wang-Mu a clătinat din cap.

– N-am nimic împotriva ei. Doar că ea îl *posedă,* iar pentru mine nu mai există loc.

– O rivală, a zis Grace.

Wang-Mu a suspinat.

– Am crescut fără să aştept nimic şi primind mai puţin decât nimic. Am avut însă ambiţii ce nu mi le puteam împlini. Uneori le-am realizat şi am primit mai mult decât meritam sau îmi folosea. Alteori încerc şi nu obţin lucrul pe care-l doresc.

– Îl vrei pe el?

– Tocmai am înţeles că vreau ca el să mă iubească aşa cum îl iubesc eu. A fost mereu furios, împungându-mă cu cuvintele, dar a lucrat alături de mine şi când m-a lăudat l-am crezut.

– Eu aş spune, i-a răspuns Grace, că viaţa ta de până acum a fost de o simplitate perfectă.

– Nu este adevărat. Până acum n-am avut nimic ce n-am avut nevoie şi n-am avut nevoie de nimic din ceea ce nu aveam.

– Ai avut nevoie de tot ce nu aveai, a spus Grace, iar eu nu cred că eşti atât de slabă, încât să nu poţi obţine chiar şi acum acest lucru.

– L-am pierdut înainte de a descoperi că îl voiam, a spus Wang-Mu. Uită-te la el!

Peter se legăna în continuare, şoptind, subvocalizând, iar litania lui era o conversaţie fără sfârşit cu Prietena pe moarte.

– Îl privesc, a spus Grace, şi văd că e acolo, în carne şi oase, şi la fel eşti şi tu, de aceea nu înţeleg de ce o fată inteligentă ca tine afirmă că el a dispărut, când ochii te asigură că nu e adevărat.

Wang-Mu a ridicat ochii spre femeia enormă care se înălţa dominatoare ca un lanţ muntos, a privit-o în ochii luminoşi şi i-a zis:

– Nu ţi-am cerut sfatul.

– Nici eu, dar voi aţi venit aici să mă faceţi să mă răzgândesc în legătură cu Flota Lusitană, adevărat? Aţi vrut ca Malu să mă determine să vorbesc cu Aimaina, ca el să discute cu Necesarienii de pe Vântul Divin şi ei să le spună ceva celor din facţiunea Congresului – care vor să se bucure de respectul lor – şi astfel coaliţia care a trimis flota să se destrame şi să se dea ordin ca Lusitania să rămână neatinsă. Nu acesta v-a fost planul?

Wang-Mu a dat aprobator din cap.

– Ei bine, v-aţi autoamăgit. Nu poţi şti ce poate determina o persoană să aleagă un anumit lucru. Aimaina mi-a scris, dar eu nu am putere asupra lui. L-am învăţat calea Ua Lava, însă el a urmat învăţăturile Ua Lava, nu pe mine. A procedat astfel deoarece a simţit că acela reprezintă un adevăr pentru el. Dacă aş începe să explic pe neaşteptate că Ua Lava a însemnat şi netrimiterea flotelor pentru a distruge planete, m-ar asculta politicos şi m-ar ignora, pentru că asta n-ar avea nici o legătură cu Ua Lava în care crede el. Ar considera asta, şi n-ar greşi deloc, drept o încercare a unui vechi prieten şi dascăl de a-şi exercita voinţa asupra lui. Asta ar însemna dispariţia sentimentului de încredere dintre noi şi tot nu l-ar face să se răzgândească.

– Deci am dat greş, a zis Wang-Mu.

– Nu ştiu dacă aţi eşuat sau nu. Lusitania încă n-a explodat. Şi de unde ştim dacă acesta a fost scopul venirii voastre aici?

– Aşa a spus Peter. Şi Jane la fel.

– Şi ei de unde ştiu că acesta le-a fost scopul?

– Dacă vrei să mergi atât de departe, nimeni nu are un scop clar, a spus Wang-Mu. Viaţa ne e caracterizată de gene şi de educaţie. Pur şi simplu acţionăm în baza scenariului ce ni se dă cu de-a sila.

– Vai, a rostit Grace, părând dezamăgită. Îmi pare rău că aud o afirmaţie atât de stupidă.

Canoea cea mare a fost trasă din nou pe uscat. Malu s-a ridicat de pe banchetă şi a păşit pe nisip. Dar de astă dată – oare era posibil? – părea să se grăbească. Se grăbea atât de mult, încât, da, îşi pierduse ceva din demnitate. Deşi înainta încet, Wang-Mu a simţit că, de fapt, el făcea salturi de-a curmezişul plajei. Şi când l-a privit cercetător în ochi, a văzut încotro se uita el şi şi-a dat seama că venea spre ea, nu spre Peter.

Novinha s-a trezit pe scaunul ce îi fusese adus şi, timp de o clipă, nu şi-a dat seama unde se află. Pe vremea cât fusese xenolog, i se întâmplase deseori să adoarmă pe scaun în laborator, de aceea s-a uitat în jur să vadă la ce lucra înainte de a aţipi. Ce problemă încercase să rezolve?

Apoi a văzut-o pe Valentine aplecată deasupra patului în care zăcea Andrew. Unde stătea întins corpul lui. Inima lui era altundeva.

– Trebuia să mă trezeşti, a spus Novinha.

– Abia am sosit, a spus Valentine. Şi nu m-a lăsat inima s-o fac. Mi-au spus că nu dormi aproape niciodată.

Novinha s-a ridicat.

– Ciudat. S-ar părea că doar asta fac.

– Jane e pe moarte, a anunţat-o Valentine.

Novinha a simţit că îi tresaltă inima.

– Rivala ta, înţelegi? a zis Valentine.

Novinha a privit în ochii celeilalte femei, să depisteze furia sau batjocura. Nu a remarcat asemenea expresii. A citit doar compasiune.

– Ştiu ce simţi, crede-mă, a spus Valentine. Înainte de a-l iubi pe Jakt, Ender a fost toată viaţa mea. Dar n-am fost niciodată a lui. A, în copilărie, pentru o scurtă perioadă, am însemnat mult pentru el – însă sentimentul a fost otrăvit, deoarece militarii s-au folosit de mine ca să-l prindă, să-l ţină, deşi el voia să renunţe. Iar după aceea, doar Jane i-a ascultat glumele, gândurile cele mai intime. Doar Jane a văzut ceea ce a văzut el şi a auzit ceea ce a auzit el. Eu mi-am scris cărţile, iar când le-am terminat, m-am bucurat de atenţia lui timp de câteva ore sau săptămâni. Mi-a folosit ideile şi astfel am simţit că purta o parte din mine cu el. Însă Ender i-a aparţinut ei.

Novinha a dat din cap. Înţelegea.

– Dar eu îl am pe Jakt, de aceea nu mai sunt nefericită. Şi copiii. Chiar dacă l-am iubit atât de mult pe Ender, chiar puternic, mincinos, iar acum stingându-se – copiii reprezintă mai mult pentru o femeie decât un bărbat. Noi ne prefacem că lucrurile stau altfel. Ne prefacem că avem copii de dragul bărbaţilor, că îi creştem pentru ei. Dar nu e adevărat. Îi creştem pentru noi înşine. Rămânem cu bărbaţii noştri de dragul copiilor. (Valentine a surâs.) Aşa ai făcut şi tu.

– Am rămas alături de cine nu trebuia, a spus Novinha.

– Ba nu, ai stat alături de cine trebuia. Libo a avut o soţie şi alţi copii – ea a fost aceea, ei au fost aceia care aveau dreptul să-l revendice. Tu ai stat împreună cu alt bărbat de dragul copiilor tăi, şi chiar dacă ei l-au urât uneori, l-au şi iubit, şi chiar dacă în unele privinţe a fost slab, în altele a fost puternic. Ai avut noroc să-l ai de dragul copiilor. A constituit un soi de protecţie pentru ei.

– De ce-mi spui toate astea?

– Pentru că Jane e pe moarte, a spus Valentine, însă ea ar putea trăi numai dacă Ender i-ar întinde o mână.

– Să-şi pună nestemata înapoi în ureche? a întrebat Novinha pe un ton dispreţuitor.

– De multă vreme nu mai are nevoie de nestemată, a zis Valentine. Tot astfel cum Ender nu mai are nevoie să-şi trăiască viaţa în acest corp.

– Nu e chiar atât de bătrân, a spus Novinha.

– Trei mii de ani, a spus Valentine.

– Acesta e doar efectul relativităţii. În realitate, are...

– Trei mii de ani, a repetat Valentine. În aproape tot acest timp, familia lui a fost întreaga umanitate; a fost ca un tată plecat într-o călătorie de afaceri, care revine acasă doar ocazional, dar când stă acasă, e un bun judecător şi părinte. Asta s-a întâmplat de fiecare dată când a revenit în lumea umană şi a vorbit la moartea cuiva; a recuperat timpul în privinţa tuturor treburilor de familie care îi scăpaseră. Viaţa lui a ţinut trei mii de ani şi a văzut nenumărate lucruri, dar a obosit. În cele din urmă, a părăsit acea familie mare şi a ales familia ta mică; te-a iubit şi, de dragul tău, a renunţat la Jane, care fusese soţia lui în toţi acei ani de peregrinări, ea stătuse acasă, ca să spunem aşa, dădăcind toate trilioanele lui de copii, povestindu-i ce făceau, dereticând prin casă.

– Iar realizările ei îi aduc laude în faţa lumii, a spus Novinha.

– Da, femeia virtuoasă. Ca tine.

Cu un gest dispreţuitor, Novinha a scuturat din cap.

– Eu, niciodată. Munca mea mă batjocoreşte.

– El te-a ales pe tine şi te-a iubit, i-a iubit pe copiii tăi şi le-a fost tată copiilor care-şi pierduseră deja doi taţi; el le este totuşi tată, şi ţi-e încă soţ, dar nu mai ai nevoie cu adevărat de el.

– Cum poţi spune asta? a întrebat furioasă Novinha. De unde ştii de ce am eu nevoie?

– Ştii şi singură. Ai ştiut chiar de când ai venit aici. Ai ştiut-o când Estevão a murit în îmbrăţişarea acelui copac-părinte. Copiii tăi aveau viaţa lor şi nu-i puteai proteja şi nici Ender nu putea face asta. Încă îl iubeai, el încă te iubea, dar viaţa ta de familie se încheiase. Nu ai mai avut nevoie de el.

– El n-a avut niciodată nevoie de mine.

– Ba avea nevoie disperată de tine, a spus Valentine. A avut atât de mult nevoie de tine, încât a renunţat la Jane.

– Ba nu. A avut nevoie de mine în măsura în care eu aveam nevoie de el. A simţit nevoia de a simţi că mă ajută, protejându-mă.

– Dar tu nu mai aveai trebuinţă de ajutorul şi protecţia lui, a zis Valentine.

Novinha a clătinat din cap.

– Trezeşte-te, a spus Valentine, şi lasă-l să plece.

Novinha s-a gândit imediat la toate ocaziile în care stătuse pe marginea unui mormânt. Şi-a adus aminte de funeraliile părinţilor ei, care muriseră ca să salveze Milagre de Descolada în timpul primei şi teribilei epidemii. S-a gândit la Pipo, torturat până a murit, biciuit de viu de *pequeninos,* deoarece ei îşi închipuiau că astfel el va creşte sub forma unui copac, numai că doar durerea crescuse, aceea din inima lui Novinha – descoperirea ei îl determinase pe Pipo să se ducă la *pequeninos* în acea noapte. Iar apoi, Pipo, torturat în acelaşi fel ca tatăl lui şi din nou din pricina ei, dar de astă dată din cauză că nu-i spusese ceva. Şi Marcão la fel. Înainte să moară de boala care îl bântuise încă de mic, viaţa îi fusese cu atât mai chinuitoare tot din pricina ei. Şi Estevão, care s-a lăsat dus de credinţa nebună până la martiraj, ca să poată deveni un venerado, asemenea părinţilor lui şi care avea să devină sfânt într-o zi, atunci când vor exista sfinţi.

– M-am săturat să-i tot las pe bărbaţi să plece, a spus Novihna cu amărăciune.

– Mi se pare firesc, a zis Valentine. Despre nici unul dintre cei care ţi-au murit nu s-ar putea spune cu sinceritate că au avut dreptul să plece. Te-ai agăţat de ei cu ghearele şi cu dinţii.

– Şi ce dacă? Toţi cei pe care-i iubesc au murit, părăsindu-mă!

– Asta nu este o scuză, a zis Valentine. Toată lumea moare. Toţi pleacă. Contează lucrurile pe care le-aţi construit împreună înainte de plecarea lor. Importantă e partea din fiinţa lor care continuă să existe în tine după ce ei dispar. Tu ai continuat munca părinţilor tăi şi a lui Pipo şi a lui Libo – şi ai crescut copiii lui Libo, nu? Iar ei erau în parte copiii lui Marcão. Ceva din aceşti bărbaţi a rămas în copii, şi nu tot ce era rău. În ce-l priveşte pe Estevão, cred că el a făcut ceva frumos din moartea lui, dar în loc să-l laşi să plece, tu încă ai resentimente faţă de el. Ai resentimente pentru că a construit ceva mai valoros pentru el decât viaţa însăşi. Pentru că i-a iubit pe Dumnezeu şi pe *pequeninos* mai mult decât pe tine. Încă te agăţi de toţi. Nu laşi pe nimeni să plece definitiv.

– De ce mă urăşti pentru asta? a întrebat Novinha. Poate e adevărat, dar asta mi-e viaţa, să pierd, să pierd mereu.

– Măcar de data asta, a zis Valentine, de ce nu laşi pasărea liberă, în loc s-o ţii închisă până moare?

– Mă consideri un monstru! a strigat Novinha. Cum de îndrăzneşti să mă judeci?

– Dacă erai un monstru, Ender nu te-ar fi iubit, a spus Valentine, răspunzând furiei cu blândeţe. Novinha, ai fost o femeie măreaţă, o femeie tragică şi ai avut multe realizări şi suferinţe, şi sunt convinsă că povestea ta va deveni o saga mişcătoare când vei muri. Dar n-ar fi

mai bine dacă ai trage învăţăminte decât să trăieşti aceeaşi tragedie până în ultima clipă?

– Nu vreau ca altcineva iubit să mai moară în faţa mea! a strigat Novinha.

– Cine a vorbit de moarte? a întrebat-o Valentine.

Uşa camerei s-a deschis brusc. În cadrul ei a apărut Plikt.

– Ce s-a întâmplat?

– Vrea ca eu să-l trezesc, a explicat Novinha, şi să-i spun că poate să moară.

– Pot să privesc? a întrebat Plikt.

Novinha a luat paharul cu apă aflat alături de scaun şi a azvârlit apa din el asupra ei.

– Să nu te mai văd! a ţipat ea. El al meu, nu al vostru!

Şiroind de apă, Plikt a rămas prea deconcertată ca să găsească un răspuns.

– Nu Plikt îl ia cu sine, a spus calm Valentine.

– Ea e la fel ca toţi ceilalţi, vrea să apuce o părticică din el, smulgând câte ceva şi devorând, sunt nişte canibali cu toţii.

– Cum adică? a zis Plikt pe un ton ameninţător, hămesit. Voiai să te înfrupţi doar tu? Ei bine, ar fi prea mult doar pentru tine. Cine sunt mai răi, canibalii care ciugulesc de ici şi colo sau cei care ţin omul întreg pentru ei, chiar dacă e cu mult mai mult decât pot înghiţi?

– Aceasta e cea mai dezgustătoare discuţie la care am asistat vreodată, a spus Valentine.

– Dă târcoale de luni întregi, urmărindu-l ca un vultur, a zis Novinha. Făcându-şi de lucru pe lângă el, fără a spune decât câteva cuvinte de fiecare dată. Iar acum vorbeşte şi ascultă de otrava ce izvorăşte din ea.

– N-am făcut decât să-ţi răspund la cuvintele otrăvite, a zis Plikt. Eşti doar o femeie lacomă, plină de ură şi te-ai folosit de el mereu, şi niciodată nu i-ai dat nimic, iar singurul motiv pentru care moare este că vrea să scape de tine.

Novinha n-a răspuns, n-a găsit cuvintele potrivite, fiindcă în adâncul inimii şi-a dat seama imediat că spusele lui Plikt exprimau adevărul.

Valentine a ocolit patul, s-a îndreptat spre uşă şi a plesnit-o pe Plikt cu putere peste faţă. Plikt s-a dezechilibrat din cauza loviturii, s-a lăsat moale de-a lungul cadrului uşii, până a ajuns să stea pe podea ţinându-se de obrazul care ardea, iar pe faţă au început să-i curgă lacrimi. Valentine s-a apropiat ameninţător.

– N-o să-i rosteşti moartea, ai înţeles? O femeie care minte astfel, doar ca să provoace durere, doar ca să biciuiască o persoană pe care o invidiază – nu merită să fie Vorbitor în Numele Morţilor. Mi-e

ruşine că te-am lăsat să-mi educi copiii. Oare i-a atras minciuna din tine? Mi-e silă când te privesc.

– Nu, a zis Novinha. Nu te înfuria pe ea. E adevărat, adevărat.

– Ţi se pare, a spus Valentine, pentru că ai vrut mereu să crezi ce e mai rău despre tine. Dar *nu* e adevărat. Ender te-a iubit din proprie voinţă, iar tu n-ai furat nimic din el, iar singurul motiv pentru care mai e în viaţă e că nu poate să părăsească această viaţă uzată şi să ajute la găsirea unui loc în care Jane poate trăi.

– Ba nu, Plikt are dreptate, devorez oamenii pe care-i iubesc.

– Nu! a exclamat Plikt, continuând să plângă pe podea. Am minţit! Îl iubesc mult şi sunt geloasă pe tine pentru că l-ai avut şi nici măcar nu l-ai dorit vreodată.

– L-am iubit tot timpul, a spus Novinha.

– L-ai părăsit. Ai venit aici fără el.

– Am plecat pentru că n-am putut...

Valentine i-a încheiat fraza:

– Pentru că n-ai suportat să te părăsească. Ai simţit asta, adevărat? Ai simţit chiar de atunci că se stinge. Ai ştiut că trebuie să pleci, să-l laşi să-şi încheie viaţa, dar n-ai îngăduit altui bărbat să te părăsească, de aceea l-ai părăsit tu prima.

– Probabil, a zis Novinha cu glas moale. Oricum sunt ficţiuni. Facem câte ceva, iar apoi inventăm motive justificative, dar ele niciodată nu sunt cele reale, adevărul rămâne de neatins.

– Atunci ascultă ficţiunea *asta,* a spus Valentine. Ce părere ai avea dacă, doar acum, în locul unei persoane pe care-ţi face plăcere să o trădezi şi care se furişează şi moare împotriva voinţei tale şi fără permisiunea ta – ce-ar fi dacă, măcar de data asta, l-ai trezi şi i-ai spune că poate trăi, luându-ţi rămas-bun aşa cum se cuvine şi lăsându-l să plece cu consimţământul tău? Măcar o dată?

Simţindu-se la capătul puterilor, Novinha a izbucnit din nou în plâns.

– Vreau să înceteze totul, a zis ea. Vreau să mor.

– El trebuie să rămână tocmai din acest motiv, a zis Valentine. De dragul lui, nu poţi alege viaţa, lăsându-l să plece? Rămâi în Milagre ca mamă a copiilor tăi şi bunică a copiilor copiilor tăi, spune-le poveşti despre Os Venerados, Pipo, Libo şi Ender Wiggin, care a venit să-ţi lecuiască familia şi a rămas pentru a-ţi deveni soţ vreme de mulţi, mulţi ani, înainte de a muri. Fără vorbiri în numele morţilor, fără oraţii de înmormântare, fără certuri publice pentru a obţine cadavrul, aşa cum vrea să facă Plikt, ci poveşti care să-l ţină în viaţă în mintea singurei familii pe care a avut-o vreodată. Oricum va muri destul de curând. De ce nu-l laşi să plece cu dragostea şi binecuvântările tale în urechi, în locul furiei şi durerii cu care smulgi din el, încercând să-l opreşti aici?

– Ai născocit o poveste frumoasă, a spus Novinha. Însă, în cele din urmă, îmi ceri să i-l dau lui Jane.

– Aşa cum ai spus tu, i-a răspuns Valentine, toate poveştile sunt ficţiuni. Importantă este ficţiunea în care crezi.

9.
„MIROASE A VIAŢĂ”

„De ce spui că sunt singur?
Trupul meu mă însoţeşte pretutindeni
spunându-mi istorii nesfârşite
despre foame şi satisfacţie,
oboseală şi somn,
mâncare şi băutură, respiraţie şi viaţă.
Într-o asemenea tovărăşie
cine mai poate fi singur?
Şi chiar când trupul se destramă
lăsând în urmă doar o scânteie,
nu voi rămâne singur
pentru că zeii îmi vor vedea luminiţa
trasând dansul liniilor din lemnul podelei
şi mă vor recunoaşte,
rostindu-mi numele,
iar eu mă voi înălţa.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Alunecând spre moarte.

La sfârşitul vieţii printre legăturile prin ansiblu, avea parte de îndurare. Panica ei de a se pierde de sine a început să se dilueze, pentru că, deşi ştia că pierdea şi pierduse multe, nu mai avea

capacitatea de a-şi aminti ce reprezenta. Când a pierdut legăturile cu ansiblurile care îi permiteau să monitorizeze nestematele din urechile lui Peter şi Miro, nici măcar n-a observat. Iar când s-a agăţat de puţinele frânturi de ansiblu care nu voiau să se închidă, n-a mai reuşit să se gândească la nimic, n-a mai simţit nimic, decât că trebuia să se prindă de acele firicele, cu toate că erau prea plăpânde ca să o susţină, chiar dacă foamea ei nu putea fi satisfăcută doar cu ele.

„Nu am ce căuta aici."

Nu era un gând, din ea nu mai rămăsese suficient ca să-i confere conştiinţă. Era mai curând o foame, o nemulţumire confuză, o nelinişte care o chinuise când alergase în sus şi în jos pe legătura ansiblului lui Jakt până la cel din Lusitania, către ansiblul care le slujea lui Miro şi Val, de la un capăt la celălalt, de o mie, de un milion de ori, dar nimic nu s-a schimbat, nu putea realiza sau construi nimic, nu avea cum să crească. „Nu am ce căuta aici."

Pentru că, dacă există un atribut care defineşte diferenţa dintre *aiúa* care venea în Interior şi cele care rămâneau în Exterior, acela era nevoia imperioasă de a creşte, de a deveni o parte din ceva mare şi frumos, apartenenţă. Cele care nu simţeau o asemenea nevoie nu aveau să fie atrase la fel ca Jane, cu trei mii de ani înainte, de reţeaua pe care mătcile o alcătuiseră pentru ea. Şi nici una dintre *aiúa* nu se putea transforma în mătci sau lucrătoare, *pequeninos* masculi sau femele, oameni, puternici sau slabi; nici măcar acele *aiúa* care, slabe, dar credincioase şi previzibile, deveneau sclipiri al căror dans nu era detectat nici de cele mai sensibile instrumente decât după ce deveneau atât de complicate, încât oamenii puteau identifica dansul lor drept comportamentul quarcilor, mezonilor sau al particulelor sau undelor de lumină. Toate trebuiau să fie o parte din ceva, iar când aparţineau acelui ceva, ele se bucurau: „Ceea ce sunt este noi, ceea ce facem împreună sunt eu însumi".

Însă nu toate *aiúa* erau la fel, aceste fiinţe nefăcute care erau şi elemente de construcţie şi constructori. Cele slabe şi temătoare atingeau un anumit punct şi nu puteau sau nu îndrăzneau să se dezvolte în continuare. Se declarau satisfăcute dacă rămâneau la periferia a ceva frumos şi delicat, dacă jucau un rol mărunt. Mulţi oameni, mulţi *pequeninos,* atingeau acel punct şi le permiteau altora să le dirijeze şi să le controleze viaţa, adaptându-se, dar întotdeauna adaptându-se – iar asta era bine, era nevoie de ele. Ua Lava: ele atinseseră un punct unde puteau spune „suficient".

Jane nu era aşa. Ea nu se mulţumea cu ceva mic sau simplu. Şi fiind cândva constituită dintr-un trilion de părţi, legată de faptele cele mai măreţe ale unui univers în care existau trei specii, acum, când se stafidise, nu putea fi mulţumită. Ştia că avea amintiri doar dacă şi le amintea. Ştia că are lucruri de făcut doar dacă găsea acele milioane

de membre minuscule care o ascultaseră cândva. Era prea vie pentru a încăpea în acel spaţiu neînsemnat. Dacă nu găsea ceva care să o activeze, nu putea rămâne agăţată de ultimul firicel. Avea să se desprindă de el, pierzând astfel şi ultima părticică din sine în nevoia arogantă de a căuta un loc unde una ca ea îşi avea locul.

A început să se joace cu ideea de a se desprinde, îndepărtându-se – niciodată prea departe – de firele filotice subţiri ale ansiblurilor. Pe perioade de timp prea mici pentru a fi măsurate, s-a deconectat şi a resimţit îngrozitor acele desprinderi; a sărit de fiecare dată înapoi în spaţiul restrâns, dar familiar, care încă îi aparţinea; iar apoi, când micimea locului a devenit insuportabilă, s-a desprins şi, iarăşi îngrozită, a revenit.

Într-una din aceste desprinderi a zărit ceva cunoscut. O altă *aiúa* cu care fusese cândva împletită. Nu avea acces la memoria care i-ar fi putut da un nume; nu mai avea deloc memoria numelor. Dar a ştiut şi a avut încredere în acea fiinţă, iar când alta a trecut pe lângă ea de-a lungul firului invizibil, a revenit în acelaşi loc şi a sărit în reţeaua mult mai vastă de *aiúa* condusă de aceea familiară şi strălucitoare.

– *L-a găsit,* a spus Matca.

– *A găsit-o, vrei să spui. Tânăra Valentine.*

– *Ea l-a găsit pe Ender, pentru că l-a recunoscut. Da, vasul lui Val a fost cel în care ea a sărit.*

– *Cum de a văzut-o? Eu nu am reuşit.*

– *Ea a făcut cândva parte dintre noi. Şi aşa cum a spus samoanul, pentru că una dintre lucrătoarele mele a urmărit-o pe terminalul lui Jakt, asta m-a ajutat să o găsesc. Am căutat-o într-un singur loc şi nu am găsit-o. Dar când am aflat că se mişcă permanent, ne-am dat seama: corpul ei era mare cât toate graniţele colonizării umane, şi aşa cum aiúa rămân în corpul nostru şi sunt uşor de găsit, tot astfel a ei a rămas în corp, dar întrucât era mai mare decât noi şi chiar ne cuprindea, ea nu a rămas nemişcată nici o fracţiune de secundă, nu a stat într-un spaţiu suficient de mic pentru ca noi să o putem vedea. Am găsit-o abia după ce a pierdut cea mai parte din sine. Dar acum ştiu unde se află.*

– *Deci Tânăra Valentine este a ei acum?*

– *Nu,* a spus Matca. *Ender nu se poate desprinde.*

Jane s-a învârtit plină de veselie prin acel corp, atât de diferit de oricare altul pe care şi-l amintea, dar, după câteva momente, şi-a dat seama că *aiúa* pe care o recunoscuse, *aiúa* pe care o urmase acolo, nu voia să-i cedeze nici măcar o părticică din ea. Orice atingea, la fel făcea şi ea, afirmându-şi controlul; iar acum, panicată, Jane a început

să simtă că deşi părea să se găsească într-o ţesătură de o extraordinară frumuseţe şi fineţe – acel templu de celule vii susţinute de un cadru din os – nici o parte nu îi aparţinea şi, dacă rămânea, avea să se simtă ca o fugară. Nu-şi avea locul acolo, indiferent cât de mult îi plăcea.

Căci îi plăcea. Vreme de mii de ani, cât trăise până atunci, într-un spaţiu atât de vast şi atât de repede în timp, nu fusese niciodată invalidă fără să ştie asta. Era vie, dar nimic din ceea ce făcea parte din regatul ei uriaş nu era viu. Ţinuse totul sub control nemilos, însă aici, în acest corp uman, al femeii pe nume Val, existau milioane de mici vieţi sclipitoare, celule vii, înmulţindu-se, muncind, crescând, murind, legând trup de trup şi *aiúa* de *aiúa*, iar în aceste legături sălăşluiau creaturile din carne şi, în ciuda încetinelii gândului, totul era mult mai viu decât ceea ce ştia din experienţa ei de până atunci privind viaţa. Cum de pot gândi aceste fiinţe-din-carne, în ciuda acestor dansuri neîncetate din jurul lor, a atâtor cântece care le pot distrage?

A atins mintea lui Valentine şi s-a simţit invadată de amintiri. Nu aveau precizia şi profunzimea vechii memorii a lui Jane, dar fiecare moment de trăire era viu şi puternic, real cum nu fusese nici o amintire cunoscută lui Jane până atunci. Cum de pot evita să rămână nemişcate toată ziua doar pentru a-şi aminti ziua precedentă? Pentru că fiecare moment ţipă mai puternic decât amintirea.

Şi totuşi, de fiecare dată când atingea o amintire sau percepea o senzaţie a corpului viu, apărea şi o *aiúa* care era stăpâna acelei bucăţi de carne, îndepărtând-o, afirmându-şi controlul.

Şi, într-un sfârşit, iritată, când acea *aiúa* familiară a împins-o deoparte, Jane a refuzat să se clintească. În schimb, a pretins acel loc, acea parte a corpului, a creierului, a cerut supunerea acelor celule, iar cealaltă *aiúa* s-a retras din faţa ei.

„Sunt mai puternică decât tine, i-a spus Jane încet. Vă pot lua tot ce sunteţi şi aveţi şi tot ce veţi fi sau veţi avea vreodată şi nu puteţi să mă opriţi.”

Aiúa care fusese cândva stăpână în acel loc a fugit, iar acum urmărirea s-a reluat, dar cu roluri inversate.

– *Ea îl ucide.*

– *Să aşteptăm, şi vom vedea.*

În nava care orbita planeta creatorilor Descoladei, toţi au tresărit când au auzit ţipătul neaşteptat al Tinerei Val. Când s-au întors spre ea, încă înainte ca vreunul dintre ei să o atingă, trupul ei s-a convulsionat şi s-a azvârlit departe de scaun; în imponderabilitatea de pe orbită, ea a zburat până s-a lovit cu brutalitate de tavan, iar în

tot acest timp glasul ei a fost un ţipăt, iar faţa îi rămăsese într-un rictus care părea să trădeze deopotrivă o durere neînchipuită şi o bucurie necuprinsă.

În Pacifica, pe plaja de pe o insulă, Peter a încetat brusc din plâns şi s-a aruncat pe nisip şi a trepidat în tăcere.

– Peter! a strigat Wang-Mu şi s-a aruncat lângă el, atingându-l, încercând să-i oprească braţele şi picioarele care tresăltau ca nişte pistoane. Peter a tras cu greu aer în piept şi, gâfâind, a vărsat. Se îneacă! a strigat ea.

În aceeaşi clipă, nişte braţe puternice l-au smuls de lângă ea, ridicându-l de mâini şi picioare, şi l-au răsturnat cu faţa în jos, astfel încât voma se scurgea pe nisip, iar el, în ciuda tusei şi a spasmelor, putea să respire.

– Ce se întâmplă? a exclamat Wang-Mu.

Malu a râs, apoi i s-a adresat cu un glas care semăna cu un cântec:

– Zeul a sosit aici! Zeul dansator a atins carnea! O, dar corpul e prea slab ca să o cuprindă! Vai, trupul nu poate executa dansul zeilor! Dar, vai, cât de binecuvântat, sclipitor şi frumos e corpul când zeul pătrunde în el!

Wamg-Mu n-a remarcat nimic frumos în ceea ce se petrecea cu Peter.

– Scoate-o din el! a răcnit ea. Ieşi afară, Jane! Nu ai dreptul să-l iei! Nu ai dreptul să-l ucizi!

Într-o cameră din mănăstirea Copiii Minţii lui Hristos, Ender s-a ridicat în capul oaselor, cu ochii deschişi, dar fără să vadă nimic, pentru că altcineva îi comanda ochii; dar, vreme de o clipă, vocea a rămas a lui, pentru că măcar acolo, dacă nu în alte părţi, *aiúa* îi cunoştea carnea atât de bine, încât se putea lupta cu un intrus.

– Dumnezeu să mă apere! a strigat Ender. Nu am unde să merg! Lasă-mi măcar ceva! Lasă-mi ceva!

Femeile s-au strâns în jurul lui – Valentine, Novinha, Plikt – şi au uitat imediat de cearta lor şi au întins mâinile către el, încercând să-l facă să stea întins, să-l calmeze, şi atunci el a dat ochii peste cap, limba i-a ieşit din gură, spatele i s-a arcuit şi s-a aruncat cu totul în sus atât de violent încât, în ciuda strânsorii femeilor, după câteva momente a căzut din pat, ajungând pe podea, încolăcindu-şi trupul cu trupurile lor, lovindu-le dureros cu braţele, picioarele şi capul.

– *Ea reprezintă prea mult pentru el,* a spus Matca. *Dar deocamdată, orice trup înseamnă şi pentru ea prea mult. Nu e uşor să îmblânzeşti carnea nestăpânită. Toate celulele asupra cărora a domnit atât de multă vreme îl recunosc doar pe Ender. Îl ştiu pe el, dar pe ea, nu. Unele regate pot fi moştenite, dar niciodată uzurpate.*

– Cred că l-am simţit. L-am văzut.

– Există momente când ea l-a alungat cu totul, da, iar el a urmat legăturile pe care le-a găsit. El nu poate intra în nici o carne din jurul lui pentru că ştie mai bine, pentru că are experienţa cărnii. Dar te-a găsit şi te-a atins, pentru că eşti un alt fel de fiinţă.

– Mă va prelua el? Sau vreun copac din reţeaua noastră?

– Ender? Nu, el îşi va păstra corpul, unul dintre ele, altfel va muri. Să aşteptăm şi vom vedea.

Jane a simţit durerea trupurilor peste care domnea acum. Sufereau, ceva ce ea nu mai simţise, trupurile se zvârcoleau atunci când nenumăratele *aiúa* se răsculau în faţa domniei ei. Controlând acum trei trupuri şi tot atâtea creiere, ea a recunoscut, cu tot haosul şi nebunia convulsiilor, că prezenţa ei nu însemna decât durere şi groază pentru ele. Şi trupurile tânjeau după iubirea lor, după domnitorul în care avuseseră atâta încredere şi care le fusese atât de bine cunoscut, încât îl considerau drept sinele lor. Nu aveau un nume pentru el, pentru că erau prea mici şi slabe ca să posede capacităţi precum limbaj şi conştiinţă, însă îl cunoşteau şi ştiau că Jane nu era stăpânul lor adevărat, iar groaza şi suferinţa deveniseră singurele realităţi ale existenţei lor, iar ea ştia, ştia că nu poate rămâne.

Sigur, le stăpânea cu autoritate. Da, avea puterea de a le potoli răsucirea, umflarea muşchilor şi de a restabili o ordine care devenea o parodie a vieţii. Însă eforturile i se risipeau în înăbuşirea unui miliard de revolte împotriva domniei ei. Fără supuşenia benevolă a tuturor acelor celule, ea nu era capabilă de activităţi complexe precum gândirea şi vorbirea articulată.

Şi mai era ceva: Nu se simţea fericită acolo. Nu putea să nu se gândească la *aiúa* pe care o gonise. „Am fost atrasă aici pentru că l-am cunoscut pe el şi l-am iubit şi am fost una cu el, iar acum i-am luat tot ce iubea şi tot ce l-a iubit.” Şi-a dat din nou seama că nu avea ce căuta acolo. Pesemne că alte *aiúa* erau mulţumite să domnească asupra voinţei celor supuşi, dar ea nu putea. Nu era ceva care să i se pară frumos. Nu simţea nici o plăcere în asta. Viaţa de-a lungul celor câteva ansibluri fusese mai fericită decât cea de acum.

Îi era greu să se desprindă. Cu toată revolta declanşată împotriva ei, atracţia corpului era minunat de puternică. În ciuda amărăciunii şi a durerii, gustase un fel de viaţă care era atât de dulce, încât nu se mai putea întoarce la ceea ce fusese înainte. Nu ar mai fi găsit legăturile de ansiblu şi, chiar dacă le-ar fi descoperit, nu s-ar mai fi putut sili să se întindă până la ele şi să se prindă. În schimb, se zbătea, se azvârlea către graniţele trupurilor peste care, temporar şi dureros, domnea. Oriunde s-ar fi dus, descoperea doar suferinţă şi durere, dar în nici un caz un cămin pentru ea.

Dar stăpânul acestor corpuri nu sărea undeva? Unde ajungea când fugea de mine? Când revenea, când restabilea pacea şi calmul în trupurile pe care ea le stăpânise temporar? Dar unde dispăruse el?

Ea a descoperit locul, un grup de legături mult diferite de conexiunile mecanice ale ansiblului. Dacă ansiblurile părea cabluri, metal, reţeaua pe care o descoperea acum era uşoară ca o dantelărie; însă, în ciuda tuturor aparenţelor, era şi rezistentă, şi cuprinzătoare. Acolo putea face salturi, de aceea a şi sărit.

– M-a găsit! O, iubirea mea e prea puternică faţă de mine! E prea inteligentă şi prea puternică!

– Aşteaptă, aşteptă, las-o să-şi găsească drumul!

– Ne va scoate afară, trebuie să o alungăm, fugi, pleacă!

– Stai liniştit, ai răbdare, încrede-te în mine: A învăţat, nu va goni pe nimeni, există un loc în care poate încăpea, îl văd, e pe aproape...

– Trebuia să preia corpul Tinerei Val sau al lui Peter sau al lui Ender! Nu pe al unuia dintre noi!

– Linişte, nu vă mişcaţi. Aşteptaţi puţin. Doar până când Ender înţelege şi-şi oferă corpul prietenei lui. Ce nu poate lua cu forţa, poate primi în dar. Veţi vedea. Iar în reţeaua ta, scumpa mea prietenă, prietena mea de încredere, există locuri unde ea va încăpea asemenea unui oaspete, va putea trăi cât va aştepta ca Ender să-i dea căminul adevărat şi definitiv.

Brusc, Valentine a rămas nemişcată ca un cadavru.

– A murit, a şoptit Ela.

– Nu se poate! a urlat Miro şi a încercat să o resusciteze gură la gură, până când femeia aflată în braţele lui, sub gura lui, a început să se mişte. A respirat greoi, dar a facut-o singură. A deschis ochii.

– Miro, a spus ea.

Apoi a plâns, a plâns îndelung şi s-a agăţat de el.

Ender a continuat să rămână nemişcat pe podea. Femeile s-au descâlcit de el, ajutându-se una pe alta să se aşeze în genunchi, să stea în picioare, să-l ridice pe el şi să-i pună pe pat corpul lovit. Apoi s-au privit una pe alta: Valentine, cu o buză sângerând, Plikt, cu zgârieturi pe faţă, Novinha, cu un ochi care se învineţea.

– Am avut odată un bărbat care mă bătea, a spus Novinha.

– Nu Ender s-a luptat cu noi, a spus Plikt.

– Acum e Ender, a zis Valentine.

Aflat pe pat, el a deschis ochii. Oare le vedea? De unde să ştie ele?

– Ender, a spus Novinha şi a început să plângă. Ender, nu trebuie să rămâi doar de dragul meu.

Însă, chiar dacă ar fi auzit, el nu s-a trădat.

Samoanii l-au eliberat, pentru că Peter nu mai avea convulsii. A căzut cu gura deschisă în nisipul pe care vărsase. Wang-Mu s-a aşezat iarăşi alături de el, folosindu-şi straiele ca să şteargă nisipul şi voma de pe faţa lui, îndeosebi din ochi. După câteva clipe, a văzut un vas cu apă alături de ea, adus de cineva, nu şi-a dat seama cine avusese grijă, pentru că se gândea doar la Peter, dorind să-l cureţe. El respira superficial, precipitat, însă treptat s-a calmat şi, în cele din urmă, a deschis ochii.

– Am visat ceva foarte ciudat, a spus el.

– Sst, l-a îndemnat ea.

– Mă urmărea un dragon îngrozitor, strălucitor şi scuipând foc, iar eu am fugit pe coridoare, căutându-mi o ascunzătoare, o scăpare, un protector.

Glasul lui Malu a bubuit ca marea:

– Nu ai unde să te ascunzi de un zeu.

Peter a continuat să vorbească de parcă nu ar fi auzit vorbele omului sfânt.

– Wang-Mu, mi-am găsit ascunzătoarea.

A întins mâna şi a mângâiat-o pe obraz, şi a privit-o în ochi cu un aer mirat.

– Nu eu sunt aceea, a spus ea. Nu sunt destul de puternică pentru a mă ridica împotriva ei.

– Ştiu, i-a răspuns el. Dar eşti suficient de puternică pentru a sta alături de mine?

Jane a alergat de-a lungul legăturilor dantelate dintre copaci. Unii erau impunători, alţii mai slabi, unii atât de pieriţi, încât i-ar fi putut doborî dintr-o suflare, aşa i s-a părut când i-a văzut retrăgându-se temători din calea ei, a cunoscut şi ea aceeaşi teamă şi s-a retras, fără să-l tulbure pe vreunul din locul lui. Uneori dantelăria se îngroşa, devenind mai rigidă, conducând către ceva înspăimântător de strălucitor, la fel de sclipitor ca ea. Acele locuri îi erau cunoscute, o amintire veche, însă ştia drumul; într-o reţea asemănătoare făcuse primul salt în viaţă şi, ca amintirea primară a naşterii, totul a renăscut, toate amintirile pierdute şi uitate: „cunosc mătcile care comandă înnodarea acestor frânghii rezistente”. Din toate *aiúa* pe care le atinsese în minutele de la moartea ei, acestea erau de departe cele mai puternice, una dintre ele fiind cel puţin de talia ei. Când mătcile îşi alcătuiesc reţeaua pentru a invoca şi prinde o matcă, doar cele mai puternice şi ambiţioase pot ocupa locul care se pregăteşte. Doar câteva *aiúa* au capacitatea de a domni peste mii de conştiinţe, de a stăpâni alte organisme tot atât de complet precum oamenii şi *pequeninos* îşi ţin sub control celulele propriilor corpuri. A, poate că

aceste mătci nu erau la fel de capabile ca ea, poate nici măcar atât de dornice de creştere ca *aiúa* lui Jane, dar ele erau mai puternice decât orice om sau *pequenino* şi, spre deosebire de aceştia, ele o vedeau mai clar şi ştiau ce era şi ce trebuiau să facă, de aceea erau pregătite. O iubeau şi voiau ca ea să prospere; existau surori şi mame ale ei, adevărat, dar locurile lor erau pline şi nu aveau spaţiu pentru ea. De aceea, ea s-a retras de la acele frânghii şi noduri, revenind la încrengăturile mai dantelate stăpânite de *pequeninos,* la copacii puternici care s-au ferit totuşi din calea ei, pentru că ştiau că ea era cea puternică.

Iar apoi ea şi-a dat seama că locul unde se subţia dantela nu apăruse, dar nu pentru că n-ar fi existat nimic acolo, ci pentru că înfăşurările deveneau mai delicate. Existau în număr la fel de mare, poate chiar mai mare, însă ele alcătuiau o reţea fină, aproape impalpabilă, atât de delicată, încât atingerea mai aspră a lui Jane le putea destrăma; dar ea le-a atins şi ele nu s-au rupt, de aceea a urmat firicelele până într-un loc care trepida de viaţă, cu sute de vieţi mărunte, toate aflate la limita conştiinţei, dar încă nepregătite deplin să facă saltul la conştiinţă. Iar sub toate acestea, caldă şi iubitoare, o *aiúa* care era puternică în felul ei, dar nu ca Jane. Făcea parte din orice viaţă care îşi avea locul în pielea ei, în interiorul întunecat al inimii copacului sau la exterior, târându-se către lumină şi tânjind spre afară, ca să devină trează, vie, să se elibereze şi să devină ea însăşi. Şi era uşor să se elibereze, pentru că *aiúa* copacului-mamă nu aştepta nimic de la copiii ei, iubea independenţa lor, la fel de mult precum iubea şi nevoia lor de ea.

Era abundentă. Cu venele pline de sevă, cu scheletul din lemn, cu frunzele scăldate în lumină, cu rădăcinile care coborau până în mări cu apa doldora de substanţa vieţii. A rămas nemişcată în centrul reţelei ei delicate şi blânde, puternice şi darnice, iar când Jane a ajuns la margine, a privit-o ca pe un copil pierdut. S-a retras şi i-a făcut loc, a lăsat-o pe Jane să guste din propria viaţă, să înţeleagă şi să stăpânească ştiinţa clorofilei şi a celulozei. Acolo era loc pentru mai mult de una.

Iar Jane, fiind invitată, nu a abuzat de acel privilegiu. Nu a stat mult în nici un copac-mamă, ci a vizitat şi a băut din viaţă şi a participat la truda copacului-mamă, apoi a trecut mai departe, copac după copac, continuându-şi dansul de-a lungul reţelei subţiri ca pânza de păianjen; iar acum copacii-părinţi nu s-au mai tras înapoi, pentru că ea era mesagerul mamelor, vocea lor, participa la viaţa lor, şi totuşi se deosebea îndeajuns de mult de ele, încât putea vorbi, le putea fi conştiinţă, iar o mie de copaci-mame din jurul lumii, plus copacii-mame care creşteau pe planete îndepărtate, se bucurau de noua viaţă, mai plină, care le fusese dată pentru că ea era acolo.

– Copacii-mamă vorbesc.

– E Jane.

– Iubita mea, copacii-mame cântă. N-am auzit niciodată asemenea cântece.

– Nu e suficient pentru ea, dar deocamdată ajunge.

– Nu, nu ne-o lua chiar acum! Auzim pentru prima oară copacii-mame şi sunt minunaţi!

– Acum ştie drumul. Nu va pleca definitiv. Dar nu e de ajuns. Copacii-mame o vor mulţumi o vreme, dar ei nu pot fi mai mult decât sunt. Jane nu se mulţumeşte să stea şi să gândească, să-i lase pe alţii să se adape din ea, iar ea să nu soarbă ceva. Dansează din copac în copac, cântă în locul lor, dar peste o vreme va fi din nou înfometată. Are nevoie de un corp propriu.

– Atunci o vom pierde.

– Ba nu, n-o veţi pierde. Pentru că nici măcar acel trup nu-i va ajunge. Va constitui rădăcina ei, va fi ochi, vocea, mâinile şi picioarele. Dar va rămâne cu dorul după ansibluri şi după puterea pe care a avut-o când toate computerele lumilor umane îi aparţineau. Vei vedea. O putem păstra în viaţă deocamdată, dar ceea ce avem să-i dăm – ceea ce copacii-mame pot împărţi cu ea – nu este suficient. Pentru ea, nimic nu este suficient.

– Şi ce se va întâmpla acum?

– Aşteptăm. Vom vedea. Ai răbdare. Nu asta este virtutea copacilor-părinţi?

Bărbatul pe nume Olhado, din cauza ochilor lui mecanici, stătea în pădure cu copiii lui. Făcuseră un picnic cu *pequeninos,* care erau prietenii preferaţi ai copiilor, dar deodată a început o bătaie ca de tobe, s-au auzit vocile vibrante ale copacilor-părinţi, iar toţi *pequeninos,* înspăimântaţi, s-au ridicat imediat în picioare.

Gândul dintâi al lui Olhado a fost: „Foc”. Pentru că nu trecuse multă vreme de când copacii mari şi bătrâni care se înălţaseră acolo fuseseră arşi de oamenii cuprinşi de furie şi de teamă. Focul adus de oameni ucisese copacii-părinţi, cu excepţia lui Human şi Rooter, care se aflaseră la o oarecare distanţă de ceilalţi; atunci muriseră mulţi copaci-mame. Acum, din cadavrele copacilor se ridicaseră copaci noi, tot astfel cum *pequeninos* ucişi treceau în A Treia Viaţă. Olhado ştia că undeva în mijlocul acestei păduri creştea un nou copac-mamă, mai zvelt, bineînţeles, dar suficient de gros la trunchi după prima creştere disperată pentru ca bebeluşii asemenea unor larve să se târâie prin golul întunecat al pântecelui copacului-mamă. Pădurea fusese ucisă, însă revenise la viaţă. Iar printre cei care veniseră cu torţe se numărase şi băiatul lui Olhado, Nimbo, prea tânăr ca să înţeleagă ce

făcea, urmând orbeşte izbucnirile oratorice ale unchiului Grego până când aproape murise, şi Olhado se ruşinase când aflase ce făcuse fiul lui, fiindcă îşi dăduse seama că nu îşi educase îndeajuns copiii. De atunci începuseră şi vizitele lui în pădure. Nu era prea târziu. Copiii aveau să crească ştiindu-i atât de bine pe *pequeninos,* încât să fie imposibilă vătămarea lor.

Şi totuşi, în pădure se răspândise din nou teama, iar Olhado a simţit brusc că i se face rău de spaimă. Cum se putea? Care era avertismentul transmis de copacii-părinţi? Ce invadatori îi atacau?

Însă teama a ţinut doar câteva momente. *Pequeninos* s-au întors, pentru că auziseră ceva rostit de copacii-părinţi ce i-a făcut să pornească spre inima pădurii. Copiii ar fi vrut să-i urmeze, însă cu un gest Olhado i-a oprit. Copacul-mamă se afla în centru, căci într-acolo se îndreptau *pequeninos,* şi nu se cuvenea ca oamenii să se apropie de acel loc.

– Uite, tată, a spus mezina, Plower ne face semn.

Era adevărat. Olhado a încuviinţat din cap şi l-au urmat cu toţii pe Plower prin pădurea tânără, până au ajuns chiar în locul în care Nimbo luase parte cândva la arderea unui bătrân copac-mamă. Cadavrul acelui copac carbonizat încă se ridica spre cer, iar alături stătea noua mamă, zveltă în comparaţie cu cea moartă, dar mai groasă decât copacii-fraţi proaspăt crescuţi. Pe Olhado nu l-a mirat grosimea copacului-mamă şi nici înălţimea la care ajunsese într-un răstimp atât de scurt, nici frunzişul des, care oferea perdele de umbră în luminiş. Nu, îl uimea lumina ciudată, tremurătoare, care juca de-a lungul trunchiului în locurile unde coaja era subţire, o lumină atât de albă şi ameţitoare, încât abia de o putea privi. Uneori, i se părea că exista doar o luminiţă care gonea atât de iute, încât făcea întregul copac să strălucească, după care se întorcea să urmeze din nou aceeaşi cale; uneori i se părea că întregul copac luase foc, vibrând, de parcă ar fi avut în interior un vulcan al vieţii, gata să erupă. Strălucirea mergea de-a lungul ramurilor copacului, până la cele mai mărunte rămurele; frunzele sclipeau de lumină, iar umbrele îmblănite ale bebeluşilor de *pequeninos* se târau de-a lungul trunchiului mai repede decât îşi închipuia Olhado că era posibil. Era ca şi cum o steluţă ar fi coborât să-şi ocupe căminul în interiorul copacului.

După ce strălucirea luminoasă şi-a pierdut din noutate, Olhado a observat altceva – a remarcat, de fapt, lucrul care îi uimea pe *pequeninos.* Copacul înflorise. Iar unele dintre flori se deschiseseră deja şi la adăpostul lor creşteau deja fructe, creşteau văzând cu ochii.

– N-am ştiut că aceşti copaci fac fructe, a spus încet Olhado.

– Nu puteau, i-a răspuns Plower. Descolada i-a jefuit de ele.

– Dar ce înseamnă asta? a întrebat Olhado. De ce văd lumină în interiorul copacului? De ce cresc fructe?

– Copacul-părinte Human spune că Ender a adus-o la noi pe prietena lui. Cea pe nume Jane. Vizitează interiorul fiecărui copac-mamă din toate pădurile. Dar nici el nu ne-a anunţat în legătură cu fructele.

– Miros foarte puternic, a zis Olhado. Cum de se coc atât de repede? Şi miros atât de tare, dulceag şi plin, încât le pot gusta doar respirând aerul florilor, aroma fructelor care se coc.

– Îmi amintesc acest miros, a spus Plower. Nu l-am mai perceput până acum, pentru că nici un copac n-a înflorit şi nici fructe n-au crescut până acum, însă le ştiu mirosul. Asta-mi miroase a viaţă. A bucurie.

– Atunci înfruptă-te, i-a spus Olhado. Uite – unul dintre fructe este deja copt, la îndemână. Olhado a ridicat mâna, apoi a şovăit. Am voie? a întrebat el. Pot să culeg un fruct din copacul-mamă? Nu pentru mine – pentru tine.

Plower părea să încuviinţeze din tot corpul.

– Te rog, a şoptit el.

Olhado a prins fructul între degete şi l-a simţit tare, dar cu o anumită moliciune, şi l-a luat uşor de pe ramură. S-a desprins foarte uşor. S-a aplecat şi i l-a oferit lui Plower. Acesta a făcut o plecăciune, l-a luat cu respect, l-a ridicat spre buze, l-a lins, apoi a deschis gura.

Şi a muşcat din fruct. Pe buze i-a apărut strălucirea sucului; şi-a curăţat buzele cu limba, apoi a mestecat şi a înghiţit.

Ceilalţi *pequeninos* îl urmăreau. El le-a întins fructul. Unul după altul, fraţii şi soţiile s-au apropiat de el şi au gustat.

Iar după ce au terminat fructul, au început să se suie în copacul strălucitor ce radia lumină, ca să ia fructe, să se bucure de ele până nu au mai putut mânca. Apoi au prins să cânte. Olhado şi copiii au rămas toată noaptea acolo ca să-i audă cântând. Oamenii din Milagre au auzit sunetul muzicii şi mulţi au venit prin lumina slabă a amurgului, călăuziţi de strălucirea copacilor, găsind astfel locul unde *pequeninos,* sătui de fructele care aveau gustul bucuriei, îşi cântau fericirea. Iar copacul aflat în mijlocul lor făcea parte din cântec. Aiúa ale cărei forţă şi foc dăduseră atâta viaţă copacului dansa în copac, pe fiecare vână a lui, de o mie de ori în fiecare secundă.

Ea a dansat pe acel copac de o mie de ori în fiecare secundă, şi ceilalţi copaci de pe toate lumile unde creşteau păduri *pequeninos,* şi fiecare copac-mamă pe care ea îl vizitase s-a umplut de flori şi fructe, iar *pequeninos* le mâncau şi miroseau adânc parfumul fructelor şi florilor, apoi cântau. Era un cântec vechi, al cărui înţeles îl uitaseră de mult, însă acum îi ştiau sensul şi nu mai puteau cânta altceva. Era un cântec despre anotimpul înfloririi şi al sărbătorii. Trăiseră atât de multă vreme fără recolte, încât uitaseră ce însemna o recoltă. Acum însă ştiau ce le furase Descolada. Ce se pierduse şi fusese regăsit. Iar

cei cărora le fusese foame fără să ştie numele acelei dorinţe, acum se îndestulau.

10.
„ACESTA ŢI-A FOST MEREU TRUPUL”

„Vai, tată! De ce mi-ai întors spatele?
În ora când am răzbit răul,
de ce te-ai îndepărtat de mine?”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Malu a rămas pe plajă, cu Peter, Wang-Mu şi Grace, în apropierea unui foc de tabără. Renunţaseră la acoperiş, dar şi la o mare parte a ceremonialului. Li s-a oferit kava, dar, în ciuda ritualului legat de acea licoare, după părerea lui Wang-Mu, acum o beau mai mult din plăcere decât pentru sfinţenia simbolismului ei.

La un moment dat, Malu a râs îndelung şi puternic, la fel şi Grace, astfel că a întârziat cu traducerea.

– Spune că nu ştie dacă faptul că zeul a intrat în tine, Peter, te face sfânt sau asta dovedeşte nesfinţenia ta.

Peter a râs reţinut, din politeţe, şi-a dat seama Wang-Mu – iar ea nu a râs deloc.

– A, mare păcat, a spus Grace. Speram că aveţi amândoi simţul umorului.

– Avem, a spus Peter. Numai că nu pricepem foarte bine umorul samoan.

– Malu spune că zeul nu poate rămâne o veşnicie unde este acum. A găsit un nou cămin, dar el aparţine altora, iar dărnicia lor nu va ţine la nesfârşit. Ai simţit cât de puternică este Jane, Peter...

– Da, a spus el încet.

– Gazdele care au primit-o – Malu le numeşte reţeaua-pădure, ca o plasă de pescuit în care sunt prinşi copaci, dar ce înseamnă asta? În orice caz, spune că ei sunt atât de slabi în comparaţie cu Jane, încât, fie că ea vrea sau nu, cu timpul, trupurile lor îi vor aparţine în întregime dacă nu găseşte alt cămin permanent.

Peter a dat din cap.

– Ştiu ce spune. Şi aş fi fost de acord, până în momentul în care ea mi-a invadat trupul, să mi-l dau bucuros, împreună cu viaţa, lucru pe care credeam că-l detest. Dar am descoperit, după ce ea m-a fugărit, că Malu a avut dreptate: nu-mi urăsc viaţa, ci vreau foarte mult să trăiesc. În ultimă instanţă, nu e dorinţa mea, ci a lui Ender, dar, cum până la urmă tot de mine depinde, cred că e vorba doar de un joc de cuvinte.

– Ender are trei corpuri, a spus Wang-Mu. Asta înseamnă că renunţă la unul dintre celelalte?

– Nu cred că va renunţa la nimic, a spus Peter. Sau, mai curând, nu cred că *eu* voi renunţa la ceva. Nu e o alegere conştientă. Ender se ţine de viaţă cu furie şi forţă. Din câte ştiu, a fost pe patul de moarte cel puţin cu o zi înainte ca Jane să fie deconectată.

– Ucisă, a spus Grace.

– Eliminată poate, a insistat cu încăpăţânare Peter. Acum o driadă în loc de zeu. O silfidă. A clipit glumeţ către Wang-Mu, care nu avea habar la ce se referea el. Chiar când renunţă la vechea lui viaţă, Ender tot se agaţă de ea.

– Are două trupuri mai mult decât îi trebuie, a spus Wang-Mu, iar Jane are cu unul mai puţin decât îi trebuie. S-ar părea că trebuie să se aplice legile comerţului. Dacă oferta e de două ori mai mare decât cererea, produsul trebuie să se ieftinească.

După ce acestea i-au fost traduse, Malu a râs din nou.

– Îl amuză cuvântul „ieftin”, a spus Grace. Spune că singurul mod în care Ender va renunţa la vreunul dintre trupuri este să moară.

Peter a aprobat din cap.

– Ştiu.

– Dar Ender nu este Jane, a spus Wang-Mu. El încă nu a trăit ca... o *aiúa* dezgolită, care alerga de-a lungul reţelei de ansiblu. E o persoană. Când *aiúa* oamenilor le părăsesc trupurile, el nu se mută în altcineva.

– Şi totuşi, *aiúa* lui – adică a mea – *a fost* în mine, a spus Peter. El ştie calea. Ender ar putea muri şi totuşi să-mi permită să trăiesc.

– Ori puteţi muri toţi trei.

– Eu ştiu ceva, a spus Malu, prin intermediul lui Grace. Dacă e să se dea o viaţă proprie zeului, dacă i se restituie puterea, Ender Wiggin trebuie să moară şi să dea un trup zeului. Altă cale nu există.

– Să i se restituie puterea? a întrebat Wang-Mu. E posibil. Credeam că scopul decuplării lui Jane a fost să o elimine pentru totdeauna din reţelele de computer.

Malu a râs din nou şi s-a lovit cu palma peste pieptul dezgolit, apoi peste coapse şi a spus ceva în samoană.

Grace le-a tradus:

– Câte sute de computere avem în Samoa? De luni de zile, de când mi s-a făcut cunoscută, noi am tot copiat neîntrerupt. Am salvat toate amintirile cerute de ea, gata să le refacem în întregime. Poate că asta e doar o părticică din ceea ce obişnuia ea să fie, dar e partea cea mai importantă. Dacă se poate întoarce în reţeaua de ansiblu, va avea tot ce îi trebuie ca să revină şi în reţeaua de computere.

– Dar ei nu leagă reţelele de computer de ansibluri, a spus Wang-Mu.

– Aşa sună ordinul transmis de Congres, a spus Grace. Dar nu toate ordinele se respectă.

– Atunci de ce ne-a adus Jane aici? a întrebat Peter pe un ton plângăreţ. Dacă Malu şi voi susţineţi că nu aveţi nici o influenţă asupra lui Aimaina, iar dacă Jane a fost deja în legătură cu voi, iar voi practic v-aţi revoltat împotriva Congresului...

– Nu, nu este chiar aşa, a liniştit-o Grace. Noi am făcut ce ne-a cerut Malu, dar el n-a vorbit nici o clipă despre o entitate de computer, el s-a referit la un zeu, iar noi ne-am supus, pentru că avem încredere în înţelepciunea lui şi ştim că el vede lucruri care nouă ne rămân nevăzute. Faptul că aţi venit ne-a sugerat cine este Jane.

Când Malu a aflat ce se discutase, a arătat către Peter.

– Tu ai venit aici să aduci zeul! Apoi a îndreptat degetul spre Wang-Mu: Iar *tu* ai venit să aduci omul!

– Nu are importanţă ce înseamnă asta, a spus Peter.

Însă Wang-Mu a considerat că înţelesese. Supravieţuiseră unei crize, dar această oră de linişte era înşelătoare. Bătălia avea să reînceapă, iar rezultatul urma să fie altul. Dacă Jane era vie şi dacă exista speranţa revenirii la zborul stelar instantaneu, Ender trebuia să-

i dea cel puţin unul dintre corpuri. Dacă Malu avea dreptate, Ender avea să moară. Existau puţine şanse ca *aiúa* lui Ender să poată păstra în continuare unul dintre cele trei trupuri şi să continue să trăiască. „Eu sunt aici, şi-a zis Wang-Mu în sinea ei, ca să mă asigur că Peter e cel care supravieţuieşte, nu ca zeu, ci ca om."

„Totul depinde, a înţeles ea, dacă Ender-ca-Peter mă iubeşte mai mult decât Ender-ca-Valentine îl iubeşte pe Miro sau dacă Ender-ca-Ender o iubeşte pe Novinha."

Acea idee a făcut-o să piardă speranţa. Cine era ea? Miro fusese prietenul lui Ender ani de zile. Novinha era soţia lui. Dar Wang-Mu... Ender aflase de existenţa ei cu numai câteva zile sau săptămâni în urmă. Ce importanţă avea ea pentru el?

Apoi i-a venit un gând mai liniştitor şi, în acelaşi timp, mai tulburător: „Era la fel de important cine era cel iubit sau care aspect al lui Ender îl doreşte pe el sau o doreşte pe ea? Valentine era altruista perfectă – s-ar putea ca ea să-l iubească cel mai mult pe Miro, şi totuşi să renunţe la el din dorinţa de a ne înapoia tuturor zborul stelar. Iar Ender – el îşi pierdea deja interesul faţă de vechea lui viaţă. El era cel obosit, uzat. În vreme ce Peter – el are ambiţie, dorinţă de creştere şi creaţie. Asta nu pentru că el *mă* iubeşte, ci pentru că *el* mă iubeşte ori, mai curând, *el* vrea să trăiască, iar pentru el, o parte din viaţă sunt *eu,* această femeie care îl iubeşte în ciuda presupusei lui răutăţi. Ender-ca-Ender este partea din el care are cel mai mult nevoie să fie iubit pentru că merită cel mai puţin acest lucru – la fel e şi dragostea mea, deoarece e pentru Peter, acest lucru ar fi cel mai preţios pentru el".

„Dacă va câştiga cineva până la urmă, eu voi fi aceea, Peter va câştiga, nu datorită purităţii absolute a iubirii noastre, ci datorită dorinţei disperate a iubiţilor."

„Istoria vieţii noastre nu va fi la fel de nobilă sau atrăgătoare, dar măcar vom *avea* viaţă, iar acest lucru este suficient."

Şi-a îngropat degetele picioarelor în nisip, simţind durerea delicioasă produsă de frecarea granulelor minuscule de siliciu pe pielea dintre degete. Asta e viaţa. Doare, e murdară, dar îţi dă un sentiment de bine.

Folosind ansiblul, Olhado le-a spus fratelui şi surorilor lui de pe navă ce se întâmplase cu Jane şi cu copacii-mame.

– Matca spune că nu poate ţine mult, i-a anunţat Olhado. Copacii-mame nu sunt chiar atât de puternici. Vor pierde controlul şi curând Jane va deveni o pădure. Şi nu una vorbitoare. Doar o mulţime de copaci frumoşi, foarte strălucitori, grijulii. A fost frumos ce am văzut, vă asigur, dar după cum rosteşte Matca, încă aminteşte de moarte.

– Mulţumim, Olhado, a spus Miro. Pentru noi nu are prea mare importanţă. Am rămas prizonieri aici, aşa că, dacă Jane nu mai sare din perete în perete, o să ne punem pe treabă. Creatorii Descoladei încă nu ne-au găsit – Jane ne-a plasat pe o orbită mai înaltă acum – dar imediat ce vom avea o traducere inteligibilă a limbajului lor, le vom face semn şi-i vom anunţa că am sosit.

– Foarte bine, a spus Olhado. Dar să nu renunţaţi la întoarcere.

– Naveta nu este bună pentru un zbor de două sute de ani, a zis Miro. Atât de departe suntem acum, iar acest vehicul mic nu poate atinge nici măcar viteze necesare pentru a trece la zborul relativist. Va trebui să jucăm solitaire timp de două sute de ani. Cărţile se vor uza cu mult înainte de a ajunge acasă.

Olhado a râs – prea degajat şi sincer, i s-a părut lui Miro – şi a spus:

– Matca spune că, după ce Jane iese din copaci şi după ce Congresul pune la punct noul sistem şi acesta face, atunci poate vom beneficia din nou de zborul stelar. Nu este imposibil.

Auzind acestea, Val a devenit mai activă.

– Aşa bănuieşte Matca sau ştie?

– Ea prevede viitorul, a spus Olhado. *Nimeni* nu ştie viitorul. Nici măcar mătcile inteligente care rup capul soţilor în timp ce se împerechează.

Nu aveau cum să-i răspundă şi nici ceva de adăugat la tonul lui glumeţ.

– Dacă totul e bine acum, a zis Olhado, toată lumea să treacă la treabă. Vom lăsa staţiunea deschisă şi vom înregistra în trei exemplare fiecare raport trimis de voi.

Chipul lui Olhado a dispărut din spaţiul de deasupra terminalului.

Miro s-a răsucit cu scaunul şi i-a privit pe ceilalţi: Ela, Quara, Val, pe *pequenino* numit Stingător-de-Flăcări şi pe lucrătoarea fără nume, care îi urmărea tăcând tot timpul, capabilă să se exprime doar scriind pe terminal. Miro ştia că prin ea Matca urmărea tot ce făceau şi ziceau. Şi aştepta. Ea orchestra totul. Indiferent ce s-ar fi întâmplat cu Jane, Matca avea să fie catalizatorul. Şi totuşi, ea îi comunicase lui Miro doar printr-o lucrătoare din Milagre. Cea aflată cu ei nu scrisese pe terminal decât idei privind traducerea limbajului creatorilor Descoladei.

„Nu ne spune nimic, şi-a dat seama Miro, pentru că nu vrea să se considere că presează. Ce să preseze? Pe cine?”

„Val.” Nu pare să o preseze pe Val, deoarece... singura modalitate de a o lăsa pe Jane să primească unul dintre trupurile lui Ender era ca el să-l cedeze de bunăvoie. Şi acesta trebuia să fie cu adevărat liber – fără presiuni, fără vinovăţii, fără persuasiune –

deoarece era o decizie ce se putea lua în mod conştient. Ender socotise că voia să ducă aceeaşi viaţă ca şi Mama în mănăstire, dar inconştient, mintea lui era mai interesată de proiectul de traducere de aici şi de starea lui Peter. Alegerea lui inconştientă reflecta adevărata voinţă. Dacă Ender o eliberează pe Val, acest lucru trebuie să exprime voinţa lui, până la ultima-i fibră. Nu era o hotărâre care să se ia din simţul datoriei, ca aceea de a rămâne cu Mama. Era o decizie care demonstra ceea ce voia el cu adevărat.

Miro a privit-o pe Val, i-a admirat frumuseţea ce izvora mai mult din bunătatea ei decât din armonia trăsăturilor. O iubea, dar iubea perfecţiunea ei? Acea virtute desăvârşită putea fi singurul lucru care îi permitea ei – îi permitea lui Ender, în forma lui Valentine – să o elibereze şi să o invite pe Jane înăuntru. Şi totuşi, odată ce Jane sosea, virtutea perfectă avea să dispară, nu? Jane era puternică şi, după cum credea Miro, bună – cu el sigur fusese bună, o adevărată prietenă. Dar nici în cele mai nebuneşti vise nu şi-o putea concepe drept perfect virtuoasă. Dacă *ea* începea să o poarte pe Val, va fi chiar Val? Amintirile vor persista, dar voinţa va fi mai complicată decât scenariul simplu pe care Ender îl crease pentru ea. „O voi mai iubi când va fi Jane?

De ce nu? O iubesc şi pe Jane, nu?

Dar o voi iubi pe Jane când va fi din carne şi oase, şi nu doar o simplă voce în urechea mea? Voi privi în ochii aceia şi voi jeli după Valentine cea dispărută?

De ce n-am mai avut asemenea îndoieli până acum? Am încercat să mă debarasez de asta, să mă retrag înainte de a fi înţeles măcar pe jumătate cât de dificil era. Şi totuşi, acum, când există doar o speranţă firavă, mă trezesc – da, dorind să nu se întâmple? Nu chiar. Nu vreau să mor aici. O vreau refăcută pe Jane, fie şi numai ca să ne redea zborul – ei, acesta e un motiv altruist! O vreau pe Jane refăcută, dar şi pe Val neschimbată.

Vreau ca toate lucrurile rele să dispară şi ca toată lumea să fie fericită. Vreau la mama. Ce copil nătâng am devenit!”

Brusc, şi-a dat seama că Val îl privea.

– Bună, a zis el. Şi ceilalţi se uitau la el. Îşi plimbau ochii de la el la Val. Ce votăm, dacă să-mi las barbă?

– Nu votăm nimic, a spus Quara. Sunt deprimată. Ştiam ce fac atunci când m-am îmbarcat, dar, *la naiba,* e greu să devii entuziast lucrând să descifrezi limbajul acestor oameni când îmi număr zilele pe care le mai am de trăit examinând indicatoarele de pe buteliile de oxigen.

– Am observat că ai început deja să le spui „oameni” creatorilor Descoladei, a zis sec Ela.

– Păi n-ar trebui? Ştim măcar cum arată? (Quara părea derutată.) Adică, au o limbă şi...

– Tocmai asta vrem să aflăm, a zis Stingătorul-de-Flăcări. Dacă aceşti descoladores sunt raman sau varelse. Problema traducerii e doar un pas.

– Un pas mare, l-a corectat Ela. Şi nu avem timp destul să-l facem.

– Pentru că tot nu ştim cât va dura, a spus Quara, nu înţeleg de ce sunteţi atât de siguri de asta.

– Eu sunt foarte sigură, a spus Ela. Pentru că nu facem altceva decât să stăm la taifas şi să-i urmărim pe Miro şi pe Val uitându-se iubitor unul la celălalt. Nu trebuie să fii geniu ca să ştii că, în ritmul acesta, nu vom înregistra nici un progres până ni se termină oxigenul.

– Cu alte cuvinte, a zis Quara, să nu mai pierdem vremea.

S-a întors la notiţele şi paginile imprimate pe care le avea în faţă.

– Dar noi *nu* risipim timpul, a spus Val încet.

– Nu? a zis Ela.

– Aştept ca Miro să-mi spună cât de uşor ar putea fi readusă Jane la posibilitatea de a lua legătura cu lumea reală. Un corp care să o primească. Revenirea la zbor. Prietena lui bună şi fidelă să devină brusc o fată adevărată. Asta aştept.

Miro a clătinat din cap.

– Nu vreau să te pierd, a spus el.

– Asta nu ne ajută cu nimic, i-a răspuns Val.

– Dar e adevărat. În teorie, era uşor. Gândind profund în timp ce merg cu un aparat de zbor pe Lusitania, aş putea socoti că prezenţa lui Jane în Val ar însemna Jane *şi* Val. Dar când reanalizezi, constaţi că nu e...

– Taci, l-a sfătuit Val.

Nu-i stătea în fire să vorbească astfel. Miro a tăcut.

– Nu vreau să mai aud asemenea vorbe, a spus ea. De la tine vreau cuvinte care să mă convingă să renunţ la acest trup.

Miro a scuturat din cap.

– Dovedeşte-ţi intenţiile prin fapte, a spus ea. Mergi până la capăt. Bravo! Suportă sau taci. Fă ce ai de făcut sau las-o baltă.

El ştia ce voia ea. Ştia că ea susţinea că singurul lucru care o reţinea în acel corp, în viaţă, era el. Iubirea ei pentru el. Prietenia şi tovărăşia. Acum erau şi alţii care puteau face munca de traducere – Miro şi-a dat seama că acela fusese planul încă de la început. Să o aducă pe Quara, astfel încât Val să nu-şi considere viaţa drept indispensabilă. Însă în ce-l privea pe Miro, ea nu se putea desprinde de el chiar atât de uşor. Şi trebuia s-o facă, trebuia să-l elibereze.

– Oricare ar fi *aiúa* care se află în acel trup, îţi vei aminti tot ce spun, a zis Miro.

– Şi faptul că ai vorbit serios, a spus Val. Trebuie să fie adevărul.

– A, nu se poate, a zis Miro. Adevărul este că eu...

– Taci! i-a cerut Val. Nu mai repeta asta. E o minciună.

– Nu e minciună.

– Te autoamăgeşti cumplit şi trebuie să te trezeşti ca să vezi adevărul, Miro! Ai ales deja între mine şi Jane. Acum baţi în retragere, pentru că nu-ţi place să fii genul de bărbat care face o alegere atât de nemiloasă. Tu nu m-ai iubit *pe mine.* Ai iubit tovărăşia, da – eram singura femeie în preajma căreia te aflai, sigur; e vorba de un imperativ biologic ce joacă aici un rol important, în cazul unui tânăr singuratic. Dar *eu?* Cred că tot ce ai iubit era amintirea prieteniei tale, adevărata Valentine, când ea s-a întors cu tine din spaţiu. Şi ţi-a plăcut cât de nobil te-ai simţit să-ţi declari iubirea faţă de mine în efortul de a-mi salva viaţa, atunci când Ender mă ignora. Dar totul are legătură cu tine, nu cu mine. Nu m-ai cunoscut deloc, nu m-ai iubit nici o clipă. Ai iubit-o tot timpul pe Jane, pe Valentine, pe Ender, adevăratul Ender, nu acest recipient din plastic pe care l-a creat pentru a împărţi toate virtuţile din care ar fi vrut să aibă mai mult.

Furia şi asprimea ei erau palpabile. Asta nu-i stătea în fire. Miro şi-a dat seama că şi ceilalţi erau deconcertaţi. Cu toate acestea, înţeleseseră. Aşa era ea – furioasă şi plină de ură pentru a se convinge singură că trebuia să renunţe la acea viaţă. Făcea asta de dragul celorlalţi, însemna altruism perfect. Va muri doar ea şi, în schimb, probabil că alţii de pe navă nu vor muri, se vor întoarce acasă după ce-şi vor fi terminat misiunea. Jane vă rămâne în viaţă, înveşmântată în această nouă carne, moştenindu-i amintirile. Val trebuia să fie convinsă că viaţa pe care o trăia în prezent nu avea nici o valoare, nici pentru ea, şi nici pentru oricine altul; că putea conferi valoare vieţii ei doar părăsind-o.

Iar ea voia ajutorul lui Miro. Acela era sacrificiul pe care i-l cerea. Să o ajute *să vrea* să se desprindă. Să o ajute să deteste acea viaţă.

– Bine, a spus Miro. Vrei adevărul? Eşti goală pe dinăuntru, Val, şi aşa ai fost întotdeauna. Spui lucrurile cele mai amabile, dar niciodată n-ai pus inimă în acele vorbe. Ender a simţit nevoia să te creeze, nu pentru că are vreuna dintre virtuţile pe care le reprezinţi, ci pentru că nu le are. De aceea le admiră atât de mult. Aşadar, când te-a creat, n-a ştiut ce pune în tine. Un scenariu fără conţinut. Chiar şi acum, tu urmăreşti acelaşi scenariu. Altruismul perfect, dar minţi. Cum ar putea fi numit sacrificiu renunţarea la o viaţă care n-a fost niciodată viaţă?

Ea s-a luptat o clipă cu sine şi o lacrimă i s-a scurs pe obraz.

– Ai spus că mă iubeşti.

– Îmi era milă de tine. Atunci, în bucătăria lui Valentine. În realitate, probabil că am încercat să o impresionez pe Valentine. Pe cealaltă. Să-i demonstrez ce băiat bun eram. *Ea* chiar are unele dintre aceste virtuţi – ţin foarte mult la părerea ei despre mine. Cu alte cuvinte... m-am îndrăgostit de ideea de a fi individul de treabă care merita respectul lui Valentine. Cam în acest fel te-am iubit. Apoi, brusc, noi am descoperit care era adevărata noastră misiune şi, la fel de brusc, tu nu mai mori, iar eu m-am trezit prizonier al faptului că am spus că te iubesc, iar acum trebuie să susţin o asemenea ficţiune pe măsură ce devine tot mai evident că mi-e dor de Jane, îmi lipseşte atât de mult, încât mă doare, şi singurul motiv pentru care nu o pot avea este că tu *nu vrei* să te desprinzi...

– Te rog, a spus Val. Mă dor vorbele tale. N-am crezut că tu... eu...

– Miro, a spus Quara, n-am mai văzut pe cineva procedând atât de nedemn şi cred c-am văzut destule.

– Taci, Quara! a zis Ela.

– A, cine te-a făcut regină a navei? a replicat Quara.

– Nu e vorba de tine, i-a răspuns Ela.

– Ştiu, vorbim de Miro, ticălosul desăvârşit...

Stingătorul-de-Flăcări a coborât de pe scaun şi a împiedicat-o pe Quara să mai vorbească punându-i palma peste gură.

– Nu e momentul potrivit, i-a spus el încet. Nu înţelegi nimic.

Quara i-a îndepărtat palma.

– Înţeleg suficient ca să ştiu că asta e...

Stingătorul-de-Flăcări s-a întors către lucrătoarea Mătcii:

– Ajută-ne! a rugat-o el.

Lucrătoarea s-a ridicat şi, cu o iuţeală uimitoare, a scos-o pe Quara de pe puntea principală a navei. Pe Miro nu l-a interesat unde o dusese Matca pe Quara şi nici cum o domolise. Quara era prea obsedată de sine ca să înţeleagă mica scenă pe care o jucau El şi Val. Însă ceilalţi pricepuseră.

Era însă important ca Val să *nu* înţeleagă. Ea trebuia să creadă că el vorbea serios. Până la intervenţia Quarei, procedeul aproape că reuşise. Acum pierduse firul.

– Val, a spus Miro cu un aer plictisit, nu contează ce zic eu. Pentru că nu te vei desprinde. Şi ştii de ce? Pentru că *nu* eşti Val. Eşti Ender. Şi chiar dacă Ender poate distruge planete întregi ca să salveze rasa umană, viaţa lui e sacră. El nu va renunţa la viaţă. La nici un moment din ea. Inclusiv partea pe care o reprezinţi tu – nu-ţi va da drumul. Pentru că eşti ultima şi cea mai mare amăgire a lui. Dacă renunţă la tine, îşi pierde şi ultima speranţă de a fi un om bun.

– Prostii, a spus Val. Singurul mod în care poate dovedi că *poate* fi un om bun este să renunţe la mine.

– Exact asta e ideea, a spus Miro. El nu e un om cu adevărat bun. De aceea nu poate renunţa la tine. Chiar dacă ar dori să-şi dovedească virtutea. Legătura unei *aiúa* cu corpul nu poate fi falsificată. Poate păcăli pe oricine, dar nu-ţi poate păcăli trupul. Nu e suficient de bun ca să te elibereze.

– Deci pe Ender îl urăşti, nu pe mine.

– Nu, Val. Nu-l urăsc pe Ender. E un om imperfect, atâta tot. Ca şi mine sau ca oricine altul. Ca Valentine cea adevărată, de exemplu. Numai tu ai iluzia perfecţiunii – lucru normal, pentru că nu eşti reală. Eşti doar Ender în travesti, care joacă rolul lui Valentine. Când ieşi din scenă, nu mai rămâne nimic, dispare precum machiajul şi costumaţia. Tu chiar ai crezut că eram îndrăgostit de aşa ceva?

Val s-a răsucit pe scaun, întorcându-i spatele.

– Cât pe ce să cred că vorbeşti serios, a zis ea.

– Nu-mi vine să cred că le spun cu voce tare, a zis Miro. Dar asta voiai, nu? Să fiu cinstit cu tine pentru prima oară, ca să poţi fi cinstită cu tine şi să-ţi dai seama că nu este deloc viaţă ceea ce ai, ci doar mărturisirea lui Ender privind inadecvarea lui ca fiinţă umană. Eşti nevinovăţia copilăriei pe care crede că a pierdut-o, dar să-ţi spun adevărul în legătură cu asta: înainte să fie dus departe de părinţi, înainte de a merge la Şcoala de Război, înainte de a fi transformat într-o maşină perfectă de ucis, a fost chiar ucigaşul brutal şi nemilos, aşa cum s-a temut el mereu că este. E unul dinte lucrurile despre care până şi Ender susţine că nu este adevărat: înainte de a deveni soldat, a ucis un băiat. I-a sfărâmat capul. L-a lovit până când el nu s-a mai ridicat de jos. Părinţii lui nu l-au mai văzut viu. Puştiul era un ticălos, dar nu merita să moară. Ender a fost un ucigaş încă de la început. E o realitate pe care nu o suportă. De aceea are nevoie de tine. Ca să poată scoate latura nemiloasă, urâtă şi ucigaşă din el şi să o plaseze în Peter. Ca să se poată uita la perfecţiunea ta şi să spună: „Vedeţi, această latură frumoasă se afla în mine”. Iar noi ne prefacem că aşa stau lucrurile. Dar tu nu eşti frumoasă, Val. Eşti scuza patetică a unui om a cărui întreagă viaţă este o minciună.

Val a izbucnit în scâncete.

Lui Miro aproape că i s-a făcut milă şi de aceea a tăcut. A vrut să strige la ea: „Nu, Val, pe tine te iubesc, pe tine te vreau! Toată viaţa am tânjit după tine, iar Ender e un om bun, pentru că toată prostia asta, că ai fi o impostoare, este imposibilă. Ender nu te-a creat în mod conştient, aşa cum ipocriţii îşi creează câte o mască. Îţi ai originea în el. Virtuţile existau, iar tu eşti căminul natural pentru ele. Eu l-am iubit şi admirat pe Ender, dar abia după ce te-am cunoscut am aflat cât de frumos era el în străfunduri”.

Ea a rămas întoarsă cu spatele, astfel că nu a putut vedea suferinţa lui Miro.

– Cum adică, Val? Trebuie să-mi fie din nou milă de tine? Nu înţelegi că singura valoare pe care o reprezinţi pentru noi este să pleci şi s-o laşi pe Jane să aibă trupul tău? Nu avem nevoie de tine, nu te vrem. Aiúa lui Ender îşi are locul în corpul lui Peter, pentru că asta e singura şansă de a evidenţia adevăratul caracter al lui Ender. Dispari, Val! După ce pleci, o să avem şansa de a trăi. Cât timp rămâi aici, suntem cu toţii ca şi morţi. Îţi închipui cumva că îţi vom simţi lipsa? Mai gândeşte-te!

„N-o să-mi iert niciodată vorbele pe care le-am rostit, şi-a dat seama Miro. Chiar dacă sunt conştient de necesitatea de a-l ajuta pe Ender să elibereze acest trup făcându-l un loc în care n-ar mai suporta să rămână, asta nu schimbă faptul că-mi voi aminti veşnic spusele astea, voi ţine minte cum arată ea acum, plângând de disperare şi durere. Cum voi putea trăi ştiind asta? Am crezut că înainte am fost diform. Nu suferisem decât leziuni ale creierului. Acum, însă... n-aş fi fost în stare să-i spun aceste lucruri dacă nu le-aş fi gândit. Aceasta e problema. Am gândit lucrurile acestea îngrozitoare. Aşa sunt eu."

Ender a deschis din nou ochii, apoi a întins mâna să atingă faţa lui Novinha, vânătăile. Văzându-i pe Valentine şi pe Plikt, a gemut:

– Ce v-am făcut?

– Nu tu, a spus Novinha. Ea e vinovată.

– Ba eu, a spus el. Am vrut să o las... să aibă ceva. Am vrut, dar când m-am gândit mai bine, mi s-a făcut teamă. N-am putut. (A întors privirea de la ele şi a închis ochii.) Ea a încercat să mă ucidă. Să mă alunge.

– Aţi acţionat amândouă sub nivelul conştiinţei, a spus Valentine. Două *aiúa* cu voinţe puternice, incapabile să vă retrageţi din faţa vieţii. Nu e chiar atât de îngrozitor.

– Cum, şi tu stăteai prea aproape?

– Exact, a zis Valentine.

– Ţi-am făcut un rău, a spus Ender. V-am rănit pe toate trei.

– Nu facem pe nimeni răspunzător de convulsii, a spus Novinha.

Ender a clătinat din cap.

– Mă refeream la ce s-a întâmplat... Înainte. Am auzit. Nu mi-am putut mişca trupul, n-am putut scoate nici un sunet, dar am auzit. Ştiu ce ţi-am făcut. De fapt, tuturor. Îmi pare rău.

– Nu e cazul, a spus Valentine. Toţi am făcut o alegere. Aş fi putut rămâne pe Pământ, nu era nevoie să te urmez. Am dovedit asta când am rămas cu Jakt. Nu m-a costat nimic – am avut o carieră strălucitoare şi o viaţă minunată, iar asta pentru că am fost cu tine. În ce-o priveşte pe Plikt, am constatat în sfârşit – spre uşurarea mea – că

ea nu-şi este întotdeauna propria stăpână. Cu toate astea, nu i-ai cerut niciodată să te urmeze aici. A făcut alegerea. Dacă şi-a risipit viaţa, a făcut-o pentru că aşa a vrut şi nu te priveşte. În ce o priveşte pe Novinha...

– Novinha e soţia mea, a spus Ender. Am zis că n-o voi părăsi. Am încercat să n-o părăsesc.

– Nu m-ai părăsit, a întărit Novinha.

– Atunci ce caut în acest pat?

– Erai pe moarte înainte de a ajunge aici, a spus ea. Erai pe moarte din momentul când te-am lăsat furios şi am venit aici. Atunci ţi-ai dat seama, când amândoi ne-am dat seama că nu mai construiam nimic împreună. Copiii noştri nu mai sunt mici. Unul dintre ei a murit. Alţii nu vom mai avea. Activitatea noastră nu coincide nicicum.

– Asta nu înseamnă că e bine să încheiem...

– Atâta vreme cât trăim amândoi, a zis Novinha. Ştiu asta, Andrew. Păstrezi căsătoria viabilă pentru copiii tăi şi, când îmbătrâneşti, rămâi căsătorit pentru copiii tuturor, ca ei să crească într-o lume în care căsătoriile sunt permanente. Ştiu toate astea, Andrew. Permanent – până când moare unul dintre ei. De aceea eşti aici. Pentru că ai alte vieţi pe care vrei să le trăieşti şi, datorită unei şmecherii miraculoase, ai şi trupurile în care să-ţi trăieşti aceste vieţi. Bineînţeles că mă părăseşti. Bineînţeles.

– Eu îmi respect promisiunile, a spus Ender.

– Până la moarte, i-a răspuns Novinha. Dar nu mai mult. Crezi că o să-ţi duc dorul când o să pleci? Sigur că da. O să-mi lipseşti la fel cum oricărei văduve îi lipseşte soţul iubit. O să-ţi duc dorul de fiecare dată când le voi spune nepoţilor noştri poveşti despre tine. E bine ca o văduvă să ducă lipsa soţului. Asta dă conţinut vieţii ei. Dar tu – conţinutul vieţii tale este dat de ele. De celelalte euri ale tale. Nu de mine. Nu mai este cazul. Şi nu te acuz pentru asta, Andrew.

– Mi-e frică, a spus Ender. N-am simţit o asemenea teamă când Jane m-a alungat. Nu vreau să mor.

– Atunci nu rămâne aici, pentru că, dacă stai în acest corp vechi şi cu această căsătorie veche, asta ar însemna moartea ta. Iar pentru mine ar fi un fel de moarte dacă aş şti că nu vrei să rămâi cu adevărat aici.

– Novinha, te iubesc, nu te mint, iar toţi anii de fericire pe care i-am avut împreună au fost adevăraţi – aşa cum şi Jakt şi Valentine au fost reali. Spune-i, Valentine!

– Andrew, a zis Valentine, te rog să nu uiţi că *ea* te-a părăsit.

Ender s-a uitat la Valentine. Apoi, la Novinha, îndelung şi încordat.

– Adevărat. Tu m-ai părăsit. Eu te-am făcut să mă iei.

Novinha a încuviinţat cu un gest din cap.

– Dar eu am crezut... am crezut că aveai nevoie de mine. Încă.

Novinha a ridicat din umeri.

– Andrew, asta a fost mereu problema. Am avut nevoie de tine, dar nu din simţul datoriei. Nu am nevoie de tine pentru că trebuie să-ţi respecţi cuvântul faţă de mine. Puţin câte puţin, văzându-te în fiecare zi, ştiind că *datoria* te ţine lângă mine, cum crezi că asta m-ar ajuta, Andrew?

– Vrei să mor?

– Vreau să trăieşti, a zis Novinha. *Să trăieşti.* Ca Peter. E un băiat de ispravă, care are toată viaţa în faţă. Îi doresc tot binele. Transformă-te în el, Andrew! Părăseşte văduva asta bătrână. Faţă de mine ţi-ai făcut datoria. Şi ştiu că mă iubeşti, aşa cum şi eu încă te iubesc. Moartea nu anulează acest lucru.

Încredinţat că-i spune adevărul, Ender a privit-o şi s-a întrebat dacă avea dreptate crezând-o. „Vorbeşte sincer. Cum poate vorbi serios? Spune ceea ce crede că vreau să aud de la ea. Dar ce spune e adevărat.” Şi a continuat să întoarcă problema pe toate feţele.

Apoi, la un moment dat, şi-a pierdut interesul şi a adormit.

Asta a fost senzaţia lui. Că adormise.

Cele trei femei din jurul patului l-au văzut închizându-şi ochii. Închipuindu-şi că dăduse greş, Novinha chiar a suspinat. A dat să se întoarcă. Însă, în acea clipă, Plikt a scos un sunet ciudat. Novinha s-a răsucit la loc. Lui Ender i se desprinsese tot părul. A întins mâna, dorind să îl atingă, să aşeze părul la loc, ştiind însă că era mai bine să nu facă asta, să nu-l trezească şi să-l lase să plece.

– Nu te uita, a murmurat Valentine.

Nici una dintre ele nu a lăsat să se înţeleagă că ar fi vrut să iasă. Fără nici o atingere, fără o vorbă, au urmărit cum pielea i se chircea pe oase, cum se usca şi se sfărâma, cum el se transforma în ţărână sub cearşafuri, pe pernă, iar apoi până şi ţărâna s-a fărâmiţat şi granulele au devenit prea mărunte ca să mai fie văzute. Nimic. Absolut nimeni, doar părul mort ce se desprinsese primul.

Valentine a întins mâna şi a început să adune părul într-o grămăjoară. Vreme de o clipă, Novinha s-a revoltat. Apoi a înţeles. Trebuiau să îngroape ceva. Trebuiau să organizeze înmormântarea şi să înhumeze ce mai rămăsese din Andrew Wiggin. Novinha s-a apucat să o ajute pe Valentine. Iar când Plikt a adunat câteva fire de păr, Novinha nu a împiedicat-o, ci le-a luat în propriile mâini, la fel cum le luase şi pe cele strânse de Valentine. Ender era liber. Novinha îl eliberase. Spusese lucrurile pe care trebuia să le spună şi îl lăsase să plece.

Oare Valentine avea dreptate? În comparaţie cu cei pe care îi iubise şi-i pierduse, acum situaţia se deosebea? Va afla asta mai

târziu. Însă în acele momente, nu simţea decât povara bolnăvicioasă a suferinţei. Ba nu, voia să plângă. „Nu, Ender, n-a fost adevărat, încă am nevoie de tine, indiferent dacă e vorba de datorie sau de respectarea cuvântului dat, încă te vreau cu mine, nimeni nu m-a iubit ca tine şi am avut nevoie de asta, am avut nevoie de tine. Unde eşti acum, unde ai dispărut când te iubesc atât de mult?”

– *S-a desprins,* a zis Matca.

– *Dar poate găsi drumul spre alt corp?* a întrebat Human. *Nu-l lăsa să se rătăcească!*

– *De el depinde,* a spus Matca. *De el şi de Jane.*

– *El ştie?*

– *Indiferent unde ar fi, ea este încă în legătură cu el. Da, ea ştie. Îl caută chiar şi acum. Da, şi într-acolo se îndreaptă.*

Ea a sărit înapoi în reţeaua care o susţinea atât de delicat şi de plăcut; s-a agăţat de ea; „mă voi întoarce, a gândit ea, mă voi întoarce la tine, dar nu ca să stau la fel de mult; îţi fac rău când stau atât de mult.”

A făcut saltul şi a întâlnit-o din nou pe acea *aiúa* cunoscută, cu care fusese împletită vreme de trei mii de ani. El părea pierdut, confuz. Unul dintre corpuri lipsea, de aceea. Cel vechi. Forma bine-cunoscută. Abia le păstra pe celelalte două. Nu avea ceva ca să slujească drept rădăcină sau ancoră. Simţea că nu-şi are locul în nici unul din ele. Devenise un străin în propria carne.

Ea s-a apropiat de el. De astă dată a ştiut mai bine decât înainte ce făcea, cum să se stăpânească. Acum s-a înfrânat şi nu a luat nimic din ce era al lui. Nu i-a oferit prilejul de a-şi apăra ceea ce poseda. Doar s-a apropiat.

Şi, prin nesiguranţa lui, ea l-a recunoscut. Dezrădăcinat din căminul lui cel mai vechi, acum putea vedea că o cunoştea. O cunoscuse multă vreme. S-a apropiat de ea, fără să-i fie teamă. Da, mai aproape, tot mai aproape.

„Urmează-mă.”

Ea a sărit în trupul lui Valentine. El a urmat-o. Ea a trecut fără să atingă, fără să guste viaţa; el trebuia să atingă, să guste. I-a simţit picioarele şi mâinile, buzele şi limba; a deschis ochii şi a văzut; i-a gândit gândurile; i-a auzit amintirile.

A simţit lacrimi în ochi, curgându-i pe obraji. Suferinţă profundă în inimă. „Nu suport să stau aici, a gândit el. Nu mi-e locul aici. Nimeni nu mă vrea aici. Toţi vor să ies şi să dispar.”

Suferinţa l-a copleşit, l-a îndepărtat. Era un loc insuportabil pentru el.

S-a alarmat, dar numai pentru o clipă. „Nu e al meu, a gândit. Nu aici îmi e locul. Îţi aparţine. Îl poţi păstra.”

Ea l-a condus ici şi colo prin interiorul corpului, mereu atingând, luându-l în stăpânire; numai că, de data aceasta, în loc să lupte cu ea, s-a lăsat îndrumat, lăsând-o să-l controleze total. „Nu sunt dorit aici. Ia-l! Bucură-te de el. E al tău. N-a fost niciodată al meu.”

Ea a simţit carnea devenind ea însăşi, din ce în ce mai mult, iar celulele, cu sutele, cu miile, abjurând de la credinţa faţă de vechiul stăpân, care nu mai voia să rămână acolo, şi jurând credinţă noii stăpâne care le venera. Ea nu le-a spus: „Sunteţi ale mele”, aşa cum încercase când intrase mai devreme. Dimpotrivă, acum striga: „Sunt a voastră”, iar apoi, în final: „Voi sunteţi *eu.”*

A uimit-o completitudinea acelui trup. Şi-a dat seama că, până în acel moment, nu mai fusese un sine. Vreme de secole avusese un aparat, nu un sine. Trăise ca un bolnav la reanimare, aşteptând o viaţă. Acum, însă, probând braţele ca pe nişte mâneci, a constatat că da, braţele îi erau mai mult sau mai puţin lungi; da, limba şi buzele se mişcau exact cum trebuiau să se mişte.

Iar apoi, ajungând în conştiinţa ei, solicitându-i atenţia – care cândva îi fusese divizată între zece mii de gânduri simultan – a primit amintiri pe care nu le mai cunoscuse. Amintiri legate de vorbe rostite cu buzele şi răsuflarea. Amintiri legate de imagini văzute cu ochii, sunete auzite cu urechea. Amintiri privind mersul, alergarea.

Iar apoi, amintiri despre oameni. Prezenţa ei în prima navă stelară, admirând întâia imagine – aceea a lui Andrew Wiggin, expresia de pe faţa lui, uimirea când a văzut-o, când şi-a mutat privirea de la ea la...

Şi Peter.

Ender.

Peter.

Uitase. Fusese atât de absorbită de acest nou sine pe care-l găsise, încât uitase de *aiúa* care i-l dăduse. Unde era el?

Pierdut. Pierdut. Nu în cealaltă, nu în altă parte, cum de-l pierduse? Câte secunde, minute, ore fusese el plecat? Unde era acum?

Îndepărtându-se cu iuţeală din corp, de ea, care îşi spunea Val, a sondat, a căutat, dar nu a putut găsi.

„El a murit. L-am pierdut. Mi-a dat viaţă şi nu a avut cum să se agaţe atunci, şi totuşi eu l-am uitat şi a dispărut.”

Apoi şi-a amintit că mai fusese plecat. Când l-a căutat prin cele trei trupuri ale lui şi, în cele din urmă, a sărit deoparte, acel salt a condus-o la dantelăria reţelei alcătuite de copaci. El va face asta încă o dată. El va sări spre singurul loc în care sărise vreodată.

Ea l-a urmat şi l-a găsit acolo, dar nu unde fusese ea, nu printre copacii-mame, nici măcar printre copacii-părinţi. Nu printre copaci. Nu, el ajunsese unde ea nu voise să meargă atunci, de-a lungul viţelor groase ca nişte odgoane care duceau către ei; nu, nu către ei, ci către ea. Către Matcă. Cea pe care el o purtase în formă de cocon uscat timp de trei mii de ani, până îi găsise un cămin. Acum ea îi întorcea darul; când *aiúa* lui Jane a pipăit de-a lungul coardelor care duceau la ea, l-a găsit, dar nesigur, rătăcit.

El a cunoscut-o. Aşa izolat, era de mirare că mai recunoştea ceva, dar pe ea a cunoscut-o. Şi, din nou, a urmat-o. De astă dată, ea nu l-a îndrumat în corpul pe care i-l dăduse; acela era al ei acum; ba nu, acum era chiar *ea.* În schimb, l-a condus către un corp diferit, aflat altundeva.

Însă el s-a purtat ca mai înainte în trupul care acum era al ei; părea să se simtă stingher acolo. Cu toate că milioanele de *aiúa* ale trupului îl doreau, tânjeau ca el să le susţină, el a rămas distant. Fusese chiar atât de groaznic ceea ce simţise în celălalt trup? Ori acela era trupul lui Peter, care pentru el reprezenta toate lucrurile de care se temea cel mai mult din sine? Nu a vrut să-l primească. Era al lui şi nu voia, nu putea...

Dar trebuia. Ea l-a condus prin trup, predându-i fiecare părticică din el. „Acum acesta eşti tu. Indiferent ce a însemnat el cândva pentru tine, acum nu mai este astfel – aici poţi fi întreg, poţi fi tu însuţi.”

El nu a înţeles-o; rupt de orice trup, nici nu putea fi capabil de gândire. Ştia doar că acel trup nu era cel pe care-l iubea. Renunţase la cel pe care îl iubise.

Cu toate acestea, ea l-a dus mai departe; el a urmat-o. Această celulă, acest ţesut, organ, membru, acesta eşti tu, toate sunt tu, şi vezi cât de mult tânjesc după tine, uite cum ţi se supun. Şi chiar i se supuneau, deşi el se îndepărta. I s-au supus până când, în cele din urmă, a început să gândească gândurile minţii şi să simtă senzaţiile trupului. Jane a aşteptat, urmărindu-l, ţinându-l pe loc, dorind ca el să rămână îndeajuns de mult cât să accepte trupul, pentru că ea şi-a dat seama că, dacă-l va lăsa, el se va îndepărta, va fugi. „Nu aparţin acestui trup, îi spunea încet *aiúa* lui. Nu aici mi-e locul, nu aici.”

Wang-Mu şi-a adăpostit capul în poală, jelind şi plângând. Samoanii se strângeau în jurul ei, contemplându-i durerea. Ea ştia ce se întâmplase când el se prăbuşise, când îşi pierduse toată vlaga şi când părul i se desprinsese. Ender murise într-un loc îndepărtat şi nu putea găsi calea înspre ei.

– S-a rătăcit! a strigat ea. S-a rătăcit.

Ca prin vis, a auzit cuvintele rostite de Malu în samoană. Apoi, traducerea făcută de Grace:

– Nu s-a rătăcit. E îndrumat încoace. Zeul l-a condus spre noi, dar el se teme să rămână.

Cum să se teamă? Lui Peter să-i fie frică? Ender, temător? Ridicol. Care parte din el dovedise laşitate? De ce se temuse el vreodată?

Apoi şi-a amintit – Ender se temea cel mai mult de Peter, temerile acestuia fuseseră mereu şi ale lui Ender.

– Nu, a spus ea, însă vorbele nu porniseră din durere, ci din frustrare, furie, nevoie. Nu, ascultă-mă, aici ţi-e locul! Acesta eşti tu, adevăratul tu! Nu-mi pasă de ce te temi acum! Nu mă interesează cât de rătăcit te simţi. Te vreau aici. Acesta ţi-e căminul, fiindcă a fost al tău mereu. Cu mine! Ender – indiferent cine te crezi – îţi imaginezi că pentru mine are vreo importanţă? Ai fost întotdeauna tu însuţi, acelaşi om ca şi acum, iar acesta ţi-a fost trupul. Întoarce-te acasă! Întoarce-te!

Şi a continuat să vorbească astfel.

Apoi el a deschis ochii şi şi-a desfăcut buzele într-un zâmbet.

– Ăsta zic şi eu *teatru,* a spus el.

Supărată, l-a împins la pământ din nou.

– Cum de-ţi permiţi să râzi de mine?

– Deci n-ai vorbit serios, a zis el. În realitate, nu ţii deloc la mine.

– Nu ţi-am spus niciodată că te plac, i-a răspuns ea.

– Ştiu ce-ai spus.

– Bine, a făcut ea. Bine.

– Şi a fost adevărat, spus el. A fost şi este.

– Adică am spus ceva corect? Am nimerit *adevărul?*

– Ai spus că aici mi-era locul, i-a răspuns Peter. Şi aşa e.

A întins o mână să o mângâie pe obraz, dar nu s-a limitat la atât. A luat-o pe după gât, a tras-o în jos şi a îmbrăţişat-o. În jurul lor, uriaşii samoani râdeau, râdeau.

„Acesta eşti acum, i-a spus Jane. Acesta eşti tu în întregime. Din nou unul. Ai ajuns unul."

Cele trăite în timpul cât preluase, fără voie, controlul asupra trupului, fuseseră suficiente. Timiditatea şi incertitudinea dispăruseră. Acea *aiúa* care îl condusese prin trup devenea o stăpână recunoscătoare, ca şi cum ar fi fost primul trup pe care el îl avusese până atunci. Şi probabil că era adevărat. După ce fusese izolat, chiar pentru scurt timp, oare îşi va mai aminti că fusese Andrew Wiggin? Ori viaţa dinainte dispăruse? Aiúa era aceeaşi, sclipitoare, putenică; dar vor mai rămâne amintiri în afara celor cunoscute minţii lui Peter Wiggin?

„Nu mai e cazul să mă îngrijorez, a gândit ea. Acum are trupul lui. Deocamdată, nu va muri. Iar eu am trupul *meu,* am reţeaua delicată dintre copacii-mame şi, undeva, într-o bună zi, voi avea şi ansiblurile mele. Până acum n-am ştiut cât de limitată am fost, cât de mică şi neînsemnată; dar acum simt la fel ca şi prietenii mei, uimită de câtă viaţă am în mine.”

Revenită în corpul ei nou, în proaspătul ei sine, a permis gândurilor şi amintirilor să umble liber, şi de astă dată nu a mai stăvilit nimic. Propria conştiinţă-*aiúa* a fost curând copleşită de tot ce simţea şi depista, gândea şi îşi amintea. Va reveni la ea, la fel cum Matca îşi observa *aiúa* şi legăturile filotice; îi revenea chiar şi în acele momente, în frânturi orbitoare, precum o percepţie din vremea copilăriei, pe care o stăpânise cândva, apoi o uitase. Ea şi-a dat vag seama că încă făcea câteva salturi pe secundă ca să întregească circuitul copacilor, dar a făcut asta atât de repede, încât nu i-a scăpat nici o frântură din gândurile care treceau prin mintea ei ca Valentine.

Ca Val.

Ca Val, care plângea, iar groaznicele cuvinte rostite de Miro încă îi răsunau în urechi: „Nu m-a iubit niciodată. A vrut-o pe Jane. Toţi o vor pe Jane, nu pe mine”.

„Dar eu sunt Jane. Şi sunt şi eu. Sunt Val.”

A încetat să mai plângă. S-a mişcat.

S-a mişcat! Muşchii i s-au întins şi relaxat, celule miraculoase trudind laolaltă ca să mişte oasele grele şi sacii din piele şi pe cei cu organe, deplasându-le, echilibrându-le cu mare delicateţe. Bucuria acelui proces era copleşitoare. A erupt din ea în – ce însemna acea mişcare convulsivă a diafragmei? Ce era cu acel sunet ce izbucnea din gâtlejul ei?

Era râsul. Falsificase toate astea cu ajutorul cipurilor de computer, simulase vorbirea şi râsul, dar niciodată, niciodată nu ştiuse ce însemnau, ce senzaţie dădeau. Parcă nu voia ca acel miracol să se termine.

– Val, a spus Miro.

„O, ce plăcere să-i audă vocea cu propriile urechi!”

– Val, ai păţit ceva?

– Nu, a spus ea. Limba i s-a mişcat, la fel şi buzele; a răsuflat, a împins, toate acele obiceiuri pe care Val le deprinsese deja, însă atât de noi şi de minunate pentru ea! Da, trebuie să mă numeşti în continuare Val. Jane a fost altceva. Altcineva. Înainte de a fi eu însămi, am fost Jane. Dar acum sunt Val.

S-a uitat la el şi a văzut (cu ochii!) cum lacrimile îi curgeau pe obraji. A înţeles pe dată.

– Nu, a spus ea. Nu trebuie să mă numeşti Val. Pentru că nu sunt acea Val pe care o ştiai şi nu mă supără că suferi după ea. Ştiu

ce i-ai spus. Ştiu cât de mult te-a durut când ai spus-o; ţin minte ce durere i-au provocat vorbele tale. Dar să nu regreţi. A fost un dar deosebit, atât pentru mine, cât şi pentru ea. A fost un dar pe care i l-ai făcut *ei.* I-am văzut *aiúa* trecând în Peter. Ea n-a murit. Şi, mai important, cred eu, este că, spunându-i acele cuvinte, ai eliberat-o să facă acele lucruri care exprimă cel mai bine cine este ea. Ai ajutat-o să moară pentru tine. Iar acum ea a ajuns una cu sine; el este una cu el însuşi. Jeleşte-o, dar să nu regreţi. Şi poţi să mă numeşti oricând Jane.

Apoi ea a înţeles: acea parte de Val din ea a ştiut, amintirea sinelui care fusese Val *a ştiut* ce trebuia să facă. S-a îndepărtat de scaun, s-a îndreptat spre Miro, l-a cuprins în braţe (îl ating cu aceste mâini!), i-a ţinut capul strivit de umăr şi a lăsat ca lacrimile lui să i se scurgă, întâi fierbinţi, apoi reci pe bluză, apoi până la piele. O ardeau. O ardeau.

11.
„M-AI RECHEMAT DIN BEZNĂ”

„Nu există sfârşit?
Trebuie ca totul să continue?
N-am îndeplinit
tot ce ai cerut
unei femei atât de plăpânde
şi neştiutoare ca mine?
Când îţi voi auzi vocea tăioasă
în inima mea?
Când voi trasa ultima linie pe cer ?”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Yasujiro Tsutsumi a rămas uimit auzind numele pe care i l-a şoptit secretara. A dat din cap imediat, apoi s-a ridicat în picioare, ca să le vorbească celor doi bărbaţi cu care avea întâlnire. Negocierile fuseseră îndelungi şi dificile, iar acum trebuia să le întrerupă în acea etapă de finalizare – dar nu avea altă soluţie. Prefera să piardă milioane decât să dovedească lipsă de respect faţă de marele om care, incredibil, venise să-l vadă.

– Vă rog să mă iertaţi pentru impoliteţe, dar fostul meu dascăl a venit în vizită şi aş aduce ruşine asupra casei dacă l-aş face să aştepte.

Bătrânul Shigeru s-a ridicat imediat şi a făcut o plecăciune.

– Credeam că generaţia mai tânără a uitat cum să-şi dovedească respectul. Ştiu că dascălul tău a fost marele Aimaina Hikari, păstrătorul spiritului Yamato. Dar chiar dacă ar fi fost vreun dascăl bătrân şi ştirb din vreun sat de munte, un tânăr bine-crescut trebuie să-i arate respectul cuvenit, aşa cum procedezi tu acum.

Tânărul Shigeru nu s-a arătat la fel de încântat – ori măcar mai puţin abil în disimularea iritării. Însă importantă era părerea bătrânului Shigeru. După ce afacerea se încheia, era suficient timp pentru ca fiul să fie domolit.

– Mă onorezi cu aceste cuvinte de care nu sunt demn, a spus Yasujiro. Permiteţi-mi să văd dacă dascălul meu mă va onora lăsându-mă să aduc oameni atât de înţelepţi sub propriul acoperiş.

Yasujiro s-a înclinat din nou şi a ieşit din camera de primire. Aimaina Hikari rămăsese în picioare. Secretara lui, de asemenea, în picioare, a ridicat neputincioasă din umeri, de parcă ar fi vrut să spună: „N-a vrut să se aşeze”. Yasujiro a făcut o plecăciune adâncă, pe care a repetat-o de câteva ori, după care a întrebat dacă poate să-şi prezinte prietenii.

Aimaina s-a încruntat şi a întrebat calm:

– Sunt familia Shigeru Fushimi care susţin că descind dintr-o familie nobilă care s-a stins acum două mii de ani, după care au dat noi vlăstare?

Yasujiro a simţit că va leşina de groază că Aimaina, care, la urma urmelor, era păstrătorul spiritului Yamato, îl va umili îndoindu-se de sângele nobil al familiei Fushimi.

– E o vanitate neînsemnată şi nevinovată, a spus Yasujiro încet. Trebuie să fim mândri de familia noastră.

– La fel, tizul tău, fondatorul casei Tsutsumi, s-a mândrit să uite că strămoşii lui erau coreeni.

– Chiar tu ai spus, a răspuns Yasujiro, primind insulta fără să se supere, că toţi japonezii sunt de origine coreană, însă cei cu spirit Yamato au ajuns în insule cât de repede au putut. Ai mei i-au urmat pe ai tăi doar cu câteva secole mai târziu.

Aimaina a râs.

– Ai rămas acelaşi elev şiret şi iute la minte! Du-mă la prietenii tăi, voi fi onorat să-i cunosc.

Au urmat zece minute de plecăciuni şi zâmbete, complimente măgulitoare şi renunţări la sine. Yasujiro s-a simţit uşurat că nu a apărut nici o undă de condescendenţă sau ironie când Aimaina a rostit numele „Fushimi” şi că tânărul Shigeru s-a arătat atât de uimit să-l întâlnească pe marele Aimaina Hikari, încât insulta provocată de întreruperea negocierilor a fost uitată. Cei doi Shigeru au plecat ducând cu ei câteva holograme ale întâlnirii lor cu Aimaina, iar Yasujiro a insistat că bătrânul Shigeru dorise ca el să apară acolo, în

hologramele cu cei doi Fushimi şi marele filozof. Într-un târziu, Yasujiro şi Aimaina au rămas singuri în biroul cu uşi închise. Aimaina s-a dus imediat la fereastră şi a tras în lături perdeaua, dezvăluind priveliştea clădirilor înalte ale cartierului financiar din Nagoya şi imaginea peisajului rural, lucrat perfect în zonele joase, dar lăsat în sălbăticie în zona deluroasă, sălaş al vulpilor şi bursucilor.

– Mă simt uşurat să văd că, deşi un Tsutsumi se află în Nagoya, încă mai există terenuri necultivate şi fără construcţii în jurul oraşului. Nu crezusem că acest lucru este posibil.

– Chiar dacă îmi dispreţuieşti familia, eu sunt mândru că numele nostru se află pe buzele tale, a spus Yasujiro.

Însă în sinea lui, ar fi vrut să întrebe: „De ce eşti hotărât să-mi jigneşti familia astăzi?”

– Te mândreşti cu omul al cărui nume îl porţi? Cumpărătorul de terenuri, constructorul de terenuri de golf? Pentru el, toate terenurile din zona rurală erau bune pentru construirea de cabane şi terenuri de golf. Cu toate acestea, niciodată n-a considerat vreo femeie prea urâtă ca să-i facă un copil. Îi semeni şi din punctul ăsta de vedere?

Yasujiro a rămas fără replică. Toată lumea ştia istorisirile despre fondatorul casei Tsutsumi. De trei mii de ani acelea nu mai erau noutăţi.

– Ce am făptuit să mă aleg cu atâta furie din partea ta?

– N-ai făcut nimic, a răspuns Hikari. Iar furia nu mi-e îndreptată spre tine. Sunt furios pe mine însumi, pentru că nici eu nu am făcut nimic. Mă refer la păcatele familiei tale din vremuri străvechi pentru că singura speranţă pentru oamenii Yamato este să ne amintim păcatele din trecut. Numai că noi uităm. Suntem atât de bogaţi, posedăm atâtea, construim atât de mult, încât nu mai există nici un proiect important pe nici una dintre cele O Sută de Lumi la care să nu găseşti şi mâna unui Yamato. Şi totuşi, uităm lecţiile strămoşilor.

– Vreau să învăţ de la tine, maestre.

– Demult, când Japonia încă se zbătea să pătrundă în epoca modernă, ne-am lăsat conduşi de militari. Soldaţii ne erau stăpâni, iar ei ne-au împins într-un război nedrept, să cucerim naţiuni care nu ne făcuseră nici un rău.

– Am plătit pentru păcate când bombele atomice au căzut pe insulele noastre.

– Plătit? a întrebat Aimaina. Ce înseamnă să plăteşti şi să nu plăteşti? Am devenit deodată creştini care plătesc pentru păcatele lor? Nu. Învăţătura Yamato spune că nu trebuie să plăteşti o greşeală, ci să înveţi din ea. I-am alungat pe militari şi am cucerit lumea cu proiectele noastre inteligente şi cu seriozitatea muncii. Chiar dacă limba celor O Sută de Lumi se bazează pe engleză, banii au provenit la început din yen.

– Dar oamenii Yamato încă vând şi cumpără, a spus Yasujiro. N-am uitat lecţia.

– Aceea a fost doar o jumătate de lecţie. Cealaltă este: „Noi nu pornim războaie”.

– Dar nu mai există flotă japoneză, nici armată.

– Asta e minciuna pe care o inventăm pentru a ne acoperi crimele, a spus Aimaina. Acum două zile am primit vizita a doi tineri – muritori, dar ştiu că i-a trimis un zeu. Ei m-au dojenit pentru că şcoala necesariană a asigurat voturile majoritare din Congresul stelar pentru trimiterea Flotei Lusitane. O flotă al cărei unic scop este să repete crima lui Ender Xenocidul şi să distrugă o lume care adăposteşte o specie fragilă de raman, ce nu face rău nimănui!

Yasujiro s-a chircit sub povara furiei lui Aimaina.

– Dar, maestre, ce legătură am eu cu militarii?

– Filozofii Yamato au propovăduit teoria în baza căreia politicienii Yamato au acţionat. Voturile japoneze au fost precumpănitoare. Această flotă perfidă trebuie oprită.

– Acum nu se mai poate, a spus Yasujiro. Toate ansiblurile sunt închise, la fel şi toate reţelele de computere până când acel virus îngrozitor de vorace va fi eliminat din sistem.

– Mâine, ansiblurile vor fi repuse în funcţiune, a zis Aimaina. Iar de mâine, ruşinea Japoniei de a participa la un xenocid trebuie să fie evitată.

– Şi de ce ai venit la mine? a întrebat Yasujiro. Chiar dacă port numele marelui meu strămoş, jumătate din băieţii din familia mea se numesc Yasujiro sau Yoshiaki, sau Seiji. Eu sunt stăpân peste holdingurile Tsutsumi din Nagoya.

– Nu mai fi atât de modest! Tu eşti Tsutsumi de pe lumea Vântul Divin.

– Sunt ascultat în celelalte oraşe, a recunoscut Yasujiro, dar ordinele vin de la centrul de pe Honshu. Şi nu am nici o influenţă politică. Dacă problema sunt Necesarienii, vorbeşte cu ei.

Aimaina a suspinat.

– Vai, asta n-ar sluji la nimic. Le-ar trebui şase luni discutând cum să împace noua poziţie cu cea veche, dovedind până la urmă că nu se răzgândesc, că filozofia lor acoperă tot spectrul. Iar politicienii – ei sunt consecvenţi. Chiar dacă filozofii se răzgândesc, ar trece cel puţin o generaţie politică – adică trei legislaturi, se spune – până când noua politică îşi va putea face simţite efectele. Treizeci de ani! Flota Lusitană va fi făcut răul până atunci.

– Atunci ce mai putem face decât să disperăm şi să trăim în ruşine? a întrebat Yasujiro. Doar dacă nu ai în plan vreun gest inutil şi ridicol. A surâs către maestru, ştiind că Aimaina va recunoaşte cuvintele pe care le folosea el însuşi când denigra practica veche a

sepuku, sinuciderea rituală, drept ceva ce spiritul Yamato abandonase, aşa cum un copil îşi abandonează scutecele.

Aimaina nu a râs.

– Flota Lusitană reprezintă *sepuku* pentru spiritul Yamato. (S-a apropiat de Yasujiro şi a rămas dominator în preajma lui – cel puţin aşa a simţit acesta, deşi era mai înalt cu jumătate de cap decât el.) Politicienii au făcut ca Flota Lusitană să se bucure de popularitate, de aceea filozofii nu-i pot face să se răzgândească. Dar când filozofia şi alegerile nu-i pot convinge pe politicieni, banii trebuie să reuşească!

– Doar nu sugerezi ceva ruşinos precum mita?! a spus Yasujiro, întrebându-se în acelaşi timp dacă Aimaina ştia cât de răspândit era procedeul de mituire a politicienilor.

– Crezi că am ochii în fund? I-a întrebat Aimaina, folosind o expresie atât de brutală, încât Yasujiro a tresărit şi şi-a mutat privirea în altă parte, râzând agitat. Crezi că nu ştiu că există zeci de moduri ca să-l poţi cumpăra pe orice politician ticăloşit şi o sută de moduri ca să poţi cumpăra unul cinstit? Contribuţii, ameninţarea că-i sponsorizezi adversarii, donaţii în scopuri nobile, slujbe oferite rudelor sau prietenilor – trebuie să-ţi prezint toată lista?

– Chiar vrei serios ca banii lui Tsutsumi să contribuie la stoparea flotei?

Aimaina s-a dus din nou către fereastră şi şi-a întins braţele în lături, ca şi cum ar fi vrut să îmbrăţişeze tot ce se vedea din lumea exterioară.

– Flota Lusitană aduce daune afacerilor, Yasujiro. Dacă dispozitivul de distrugere moleculară se foloseşte împotriva unei lumi, va fi îndreptat apoi împotriva alteia. Iar militarii, când au la dispoziţie o asemenea armă, nu vor mai dori să o abandoneze.

– Să-i convingi pe şefii familiei mele povestindu-le despre profeţia ta, maestre?

– Nu e o profeţie, a zis Aimaina, şi nu e a mea. Legea naturii umane şi istoria ne învaţă asta. Opreşte flota, iar familia Tsutsumi va fi cunoscută drept salvatoare, nu doar a spiritului Yamato, ci şi a spiritului uman. Nu lăsa ca acest păcat grav să cadă pe capul poporului nostru.

– Iartă-mă, maestre, dar mi se pare că doar tu plasezi păcatul pe capul nostru. Nimeni n-a observat că noi am purta răspunderea pentru acest păcat în afară de tine.

– Nu plasez eu păcatul acolo. Doar scot pălăria care îl ascunde. Yasujiro, ai fost unul dintre cei mai buni discipoli ai mei. Te-am iertat că ai folosit învăţăturile mele într-un mod atât de complicat, pentru că ai făcut-o de dragul familiei tale.

– Iar ceea ce-mi ceri acum – e chiar atât de simplu?

– Am întreprins acţiunea cea mai directă – m-am adresat reprezentantului cel mai puternic al celei mai bogate familii japoneze. Şi ceea ce-ţi cer este acţiunea cea mai neînsemnată necesară pentru a rezolva situaţia.

– În acest caz, minimul pe care mi-l ceri îmi periclitează cariera, a spus gânditor Yasujiro. Aimaina n-a spus nimic. Cel mai mare educator al meu mi-a spus odată că omul care-şi riscă viaţa ştie că orice carieră e lipsită de valoare, iar omul care nu-şi periclitează cariera are o viaţă nedemnă, a zis el.

– Deci vei acţiona?

– Îmi voi pregăti mesajele ca să prezint situaţia în faţa întregii familii Tsutsumi. Când ansiblurile vor funcţiona, le voi transmite.

– Ştiam că nu mă vei dezamăgi.

– Ba chiar mai mult, a spus Yasujiro. Dacă-mi pierd slujba, o să vin să locuiesc la tine.

Aimaina s-a înclinat.

– Aş fi onorat dacă ai locui în casa mea.

Viaţa tuturor oamenilor curge în timp şi, indiferent de cât de brutal poate fi un moment, cât de plin de suferinţă, durere sau teamă, timpul se scurge prin toate vieţile cu aceeaşi nepăsare. Au trecut minute în care Val-Jane l-a ţinut în braţe pe Miro, care plângea, apoi timpul i-a uscat lacrimile, timpul a slăbit îmbrăţişarea şi tot el a pus capăt răbdării Elei.

– Să ne întoarcem la treabă, a spus ea. Nu sunt nesimţitoare, dar situaţia noastră nu s-a schimbat.

Quara s-a arătat surprinsă.

– Dar Jane n-a murit. Asta nu înseamnă că ne putem întoarcem acasă?

Val-Jane s-a ridicat imediat şi s-a dus la terminalul computerului. A făcut cu uşurinţă toate mişcările pentru că reflexele şi obiceiurile lui Val-creierul se dezvoltaseră; dar mintea lui Jane găsea fiecare mişcare drept nouă şi proaspătă; s-a minunat în faţa dansului degetelor pe taste pentru a da comenzi computerului.

– Nu ştiu, a spus Jane, răspunzând la întrebarea pusă de Quara, dar toţi aveau aceeaşi întrebare în minte, în carnea asta încă sunt nesigură. Ansiblurile nu au fost repuse în funcţiune. Am câţiva aliaţi care vor reconecta unele dintre programele mele vechi la reţea, dar după ce funcţionează din nou – nişte samoani din Pacifica, Han Fei-tsu de pe Calea şi cei de la Universitatea Abo de pe Outback. Vor fi suficiente programele acelea? Oare noul software al reţelei îmi va permite să folosesc resursele necesare ca să păstrez toate informaţiile unei nave şi ale atâtor oameni în mintea mea? Oare nu vor apărea interferenţe din cauza acestui trup? Noua mea legătură cu copacii-

mame mă va ajuta sau nu? Apoi, cea mai importantă întrebare: *Vrem* să fim primul test de zbor iniţiat de mine?

– Cineva trebuie să o facă, a zis Ela.

– Cred că voi încerca una dintre navele de pe Lusitania, dacă reuşesc să stabilesc legătura cu ele, a zis Jane. Cu o singură lucrătoare la bord. Dacă se va pierde, nu i se va simţi lipsa. Jane s-a întors şi a făcut un gest de regret către lucrătoarea care se afla cu ei. Cerându-mi iertare, bineînţeles.

– Nu e nevoie să-ţi ceri scuze de la lucrătoare, a zis Quara. Doar Matca hotărăşte.

Jane s-a uitat spre Miro şi i-a făcut semn cu ochiul. Miro nu i-a răspuns la acest gest, însă privirea-i tristă era suficientă. *El* ştia că lucrătoarele nu erau chiar ceea ce credea majoritatea lumii. Uneori, mătcile trebuiau să le îmblânzească, pentru că nici una nu se supunea voinţei mamei lor. Însă problema dacă era vorba de sclavie sau nu avea să fie rezolvată de alte generaţii.

– Limbaje, a spus Jane. Purtate de molecule genetice. Ce fel de gramatică ar trebui să aibă? Se leagă de sunete, mirosuri, imagini? Să vedem cât de deştepţi suntem, fără ca eu să vă ajut din interiorul computerelor. (Asta i s-a părut atât de amuzant, încât a râs tare. A, ce minunat era să-şi audă propriul râs, gâlgâind din plămâni, făcând diafragma să tresară, aducându-i lacrimi în ochi!)

Abia după ce a încetat să râdă şi-a dat seama cât de nefiresc li se păruse sunetul acela lui Miro şi celorlalţi.

– Iertaţi-mă, a zis ea, ruşinată. (Şi a simţit că roşeaţa urcă dinspre gât până spre obraji. Cine ar fi crezut că putea fi atât de fierbinte? Asta a făcut-o să râdă din nou.) Nu sunt obişnuită să fiu vie. Ştiu că mă bucur în timp ce voi sunteţi amărâţi, dar nu înţelegeţi? Chiar dacă vom muri cu toţii peste câteva săptămâni, când ni se va termina aerul, nu pot să nu mă minunez de senzaţiile pe care le trăiesc!

– Înţelegem, a spus Stingătorul-de-Flăcări. Ai trecut în cea de-a doua viaţă a ta. E o bucurie şi pentru noi.

– Mi-am petrecut mult timp printre copacii voştri, a spus Jane. Copacii-mame mi-au făcut loc. M-au luat înăuntru şi m-au dădăcit. Asta ne face acum frate şi soră?

– Nu prea ştiu ce înseamnă să ai o soră, a zis Stingătorul-de-Flăcări. Dar dacă îţi aminteşti viaţa din bezna copacului-mamă, atunci ţii minte mai multe decât mine. Avem şi noi vise uneori, dar nici o amintire legată de Prima Viaţă din întuneric. Atunci ai trecut la cea de-a treia viaţă.

– Înseamnă că sunt adult? a întrebat Jane şi a râs.

Şi din nou a simţit cum râsul ei îi face pe ceilalţi să se crispeze, jignindu-i.

Dar când s-a întors să-şi ceară scuze, s-a întâmplat ceva ciudat. Privirea i-a rămas asupra lui Miro şi, în loc să rostească vorbele pe care le gândise – cuvintele lui Jane care ar fi răsunat din nestemata din ureche doar cu o zi în urmă – pe buze i-au venit alte cuvinte, împreună cu o amintire.

– Dacă memoria mea trăieşte, atunci sunt vie, Miro. Nu asta mi-ai spus?

Miro a clătinat din cap.

– Vorbeşti din memoria lui Val sau din amintirea lui Jane de când ea – când tu – ne-ai auzit discutând despre peştera Mătcii? Să nu mă menajezi prefăcându-te că eşti ea.

Din obişnuinţă, Jane – sau din obiceiul lui Val? – l-a pus la punct:

– O să te anunţ când voi fi dispusă să te menajez.

– Şi cum o să aflu? nu s-a dat el bătut.

– O să te simţi bine, desigur, a spus Val-Jane. Până una, alta, te rog să nu uiţi că eu nu ascult prin nestemata din urechea ta. Văd doar cu ochii mei şi aud cu urechile mele.

Nu era întru totul adevărat. De multe ori pe secundă simţea seva care curgea, binecuvântarea continuă a copacilor-mame când *aiúa* ei îşi potolea foamea de spaţiu trecând prin reţeaua filotică a *pequeninos.* Şi, din când în când, din afara copacilor-mame surprindea câte o frântură de gând, de cuvânt, de frază, rostită în limbajul copacilor-părinţi. Dar oare era un limbaj? Era mai curând un limbaj dincolo de limbă, vorbirea nerostirii. Şi cui îi aparţinea cealaltă voce? Te cunosc – eşti din stirpea celor care m-au făcut. Îţi cunosc vocea.

– *Ţi-am pierdut urma,* a spus Matca în mintea ei. *Dar te-ai descurcat bine şi fără ajutorul nostru.*

Jane nu era pregătită să suporte valul de mândrie care a trecut sclipitor prin tot Val-corpul; a simţit efectul fizic al emoţiei ca Val, dar mândria ei fusese stârnită de laudele Mătcii. „Sunt o fiică a mătcilor, şi-a dat ea seama, deci nu contează că vorbeşte cu mine şi-mi spune că am procedat bine.”

„Iar dacă sunt fiica mătcilor, sunt şi fiica lui Ender, de două ori fiica lui, pentru că ele mi-au făcut materia vieţii în parte din mintea lui, ca să pot fi o punte între ele; iar acum mă aflu într-un corp care a provenit tot din el şi ale cărui amintiri datează de pe vremea când el sălăşluia aici şi a trăit viaţa acestui corp. Sunt fiica lui, dar iarăşi nu pot vorbi cu el.”

În tot acest timp, cât i-au venit aceste gânduri, nu a arătat şi nici nu a simţit cea mai neînsemnată lipsă de concentrare în legătură cu ceea ce făcea pe computerul de pe nava ce se rotea în jurul planetei creatoare a Descoladei. Rămăsese tot Jane. Nu apartenenţa la computere era aceea care îi permisese, în toţi acei ani, să posede

mai multe nivele de concentrare şi să se aplece asupra mai multor sarcini în acelaşi timp. Natura ei de matcă îi îngăduia asta.

– Î*n primul rând, ai putut veni la noi pentru că ai fost o aiúa suficient de puternică,* a spus Matca în mintea ei.

„Care dintre voi îmi vorbeşte?” a întrebat Jane.

– *Are vreo importanţă? Toate ne amintim cum te-am creat. Ne amintim cum ai fost acolo. Nu am uitat cum te-am scos din beznă la lumină.*

„Deci sunt tot eu însămi? Voi mai avea puterea pe care am avut-o când Congresul Stelar mi-a ucis corpul virtual?”

– *Probabil. Când afli, să ne anunţi. Ne interesează foarte mult.*

Apoi a simţit dezamăgirea usturătoare provocată de nepăsarea unui părinte, o senzaţie de gol în stomac, un soi de ruşine. Dar aceea era o emoţie umană; pornea din Val-corpul, deşi venea ca reacţie a relaţiei ei cu mamele ei, mătcile. Totul se complicase şi totuşi totul se simplificase. Senzaţiile îi erau acum exprimate de un trup, care reacţiona înainte ca ea să înţeleagă ce simţea, înainte, abia dacă era conştientă de sentimente. Le avea, da, chiar reacţii iraţionale, dorinţe sub nivelul conştiinţei – acelea erau atribute ale propriei *aiúa*, când erau legate unele cu altele într-un fel de viaţă – însă nu existaseră semnale simple care să-i comunice sentimentele. Ce uşor era să fii uman, când emoţiile apăreau exprimate pe pânza propriului trup! Şi totuşi cât de greu, pentru că nu-ţi puteai ascunde sentimentele faţă de tine însuţi nici pe jumătate atât de uşor.

– *Obişnuieşte-te cu frustrarea faţă de noi,* a spus Matca. *Parţial, ai o natură umană, iar noi, nu. Nu vom fi blânde cu tine, aşa cum sunt mamele umane. Dacă nu suporţi, retrage-te – nu te vom urmări.*

„Mulţumesc”, a spus ea fără vorbe şi s-a retras.

În zori, soarele a apărut de peste muntele care constituia coloana vertebrală a insulei, astfel că tot cerul se lumina cu mult înainte ca razele să cadă direct pe copaci. Vântul dinspre largul mării îi răcorise în timpul nopţii. Peter s-a trezit şi a descoperit că Wang-Mu se încolăcise pe trupul lui, semănând amândoi cu două crevete expuse pe o tarabă din piaţă. Apropierea de ea îi dădea o senzaţie plăcută; un aer de familiaritate. Şi totuşi, cum se putea aşa ceva? Până atunci nu mai dormise atât de aproape de ea. Să fi fost vreo amintire rămasă de la Ender? Nu avea conştiinţa vreunei asemenea amintiri. Rămăsese dezamăgit, de fapt, când şi-a dat seama. Socotise că probabil în momentul când trupul lui poseda complet o *aiúa*, va deveni Ender – va avea o viaţă de amintiri reale, în locul amintirilor sărăcăcioase şi falsificate care îi parveniseră odată cu trupul primit când fusese creat. Nu fusese chiar atât de norocos.

Şi totuşi şi-a amintit că dormise având o femeie cuibărită lângă el. Şi-a adus aminte că dusese un braţ pe după trupul ei, ca pe o ramură care oferă adăpost.

Dar n-o mai atinsese în felul acela pe Wang-Mu. Şi nici nu era cinstit să o facă acum – nu era soţia lui, ci doar... prietenă? Asta îi era? Ea spusese că-l iubeşte -acela fusese singurul mod de a-l ajuta să-şi găsească drumul spre acest corp?

Apoi, brusc, a simţit că decade din trupul lui, că se îndepărtează de Peter şi devine altceva, ceva mic, strălucitor şi îngrozit, coborând în beznă, într-un vânt prea puternic pntru a-i putea rezista...

– Peter!

Vocea îl invoca, iar el a urmat-o, înapoi, de-a lungul firelor filotice aproape invizibile care îl legau din nou de... el însuşi. Sunt Peter. Nu am unde să mă duc. Dacă plec astfel, voi muri.

– Ai păţit ceva? l-a întrebat Wang-Mu. M-am trezit pentru că... iartă-mă, dar am visat, am *simţit* ca şi cum te-aş pierde. Dar nu s-a întâmplat aşa, pentru că eşti aici.

– *Mă rătăceam,* a spus Peter. Ai simţit asta?

– Nu ştiu ce am simţit. Doar că... dar cum să descriu asta?

– M-ai invocat din întuneric, a zis Peter.

– Eu?

A dat să spună ceva, apoi s-a oprit. După aceea, a râs, tulburat şi înspăimântat.

– Mă simt foarte ciudat. În urmă cu o clipă voiam să spun ceva. Ceva foarte usturător – despre faptul că a fi Peter Wiggin înseamnă suficient întuneric în sine.

– A, da, a zis Wang-Mu. Mereu spui lucruri urâte despre tine.

– Dar am tăcut. Era cât pe ce, din obişnuinţă, dar m-am înfrânat, pentru că nu era adevărat. Nu e bizar?

– Eu cred că e bine.

– E normal să mă simt întreg în loc să fiu împărţit -poate mai mulţumit cu mine însumi sau cu ceva. Şi totuşi aproape că am pierdut totul. Cred că n-a fost doar un vis. Cred că a însemnat desprinderea. Căderea în... ba nu, din tot.

– În decurs de câteva săptămâni ai avut trei euri, a zis Wang-Mu. Probabil că *aiúa* tânjeşte după... nu ştiu, după *dimensiunea* a ceea ce erai înainte?

– Eram dispersat în toată galaxia, nu? Doar că aş vrea să spun: „Nu-i aşa că el a fost dispersat?”, pentru că acela era Ender. Iar eu *nu* sunt Ender, pentru că nu ţin minte nimic. A rămas o clipă pe gânduri. Doar că acum îmi amintesc mai limpede unele lucruri. Din copilăria mea. Chipul mamei. E foarte clar, când eram cu toţii mici. Dar mi-aduc aminte de el ca Peter, deci înseamnă că amintirea nu provine de la

Ender, corect? Sunt convins că e una dintre amintirile cu care Ender m-a înzestrat de la început. A râs. Sunt de-a dreptul disperat, nu? Să găsesc vreun semn despre el în mine.

Wang-Mu l-a ascultat fără să se mişte. Tăcută, fără să se arate prea interesată, dar mulţumindu-se să nu se pripească răspunzând sau comentând.

După ce a privit-o atent, el s-a gândit la altceva.

– Eşti cumva vreun fel de, cum se cheamă, persoană cu empatie? Simţi în mod firesc sentimentele altora?

– Niciodată, i-a răspuns Wang-Mu. Mă preocupă s-mi depistez propriile sentimente.

Dar ştiai că plec. Ai simţit.

– Presupun, a zis ea, că acum sunt legată de tine, a spus ea. Sper că nu te deranjează, pentru că n-am făcut asta chiar din proprie iniţiativă.

– Dar şi eu sunt legat de tine, a spus Peter. Pentru că încă te aud, chiar şi când sunt deconectat. Celelalte sentimente au dispărut. Corpul nu mi-a mai dat nimic, îmi pierdusem trupul. Acum, când îmi amintesc senzaţia, îmi aduc aminte că „am văzut" lucruri, dar asta din cauza creierului meu uman care dă un anumit înţeles lucrurilor care, de fapt, nu au nici o noimă. Ştiu că n-am văzut deloc şi nici n-am auzit sau atins şi nici n-am făcut altceva. Şi totuşi am ştiut că mă chemi. Te-am simţit – că aveai nevoie de mine. Voiai să mă întorc. Asta sigur înseamnă că sunt legat de tine.

Ea a ridicat din umeri şi a privit în zare.

– Ce însemnă asta? a întrebat-o el.

– Nu ţin să-mi petrec toată viaţa explicându-mă faţă de tine, a zis Wang-Mu. Oricine altcineva are privilegiul de a simţi şi a acţiona fără să analizeze ce face. *Ţie* cum ţi s-a părut? Tu eşti expertul în natura umană.

– Încetează, a zis Peter, prefăcându-se iritat, dar, de fapt, dorind ca ea să tacă. Mi-aduc aminte că am glumit pe tema asta, iar eu m-am lăudat că bănuiam... ei bine, acum nu mai simt la fel. Asta să fie din cauză că am în mine o parte din Ender? Ştiu că nu înţeleg prea bine oamenii. Te-ai uitat în zare, ai ridicat din umeri când am spus că sunt legat de tine. Asta mi-a rănit sentimentele, să ştii.

– De ce?

– A, tu poţi întreba *de ce,* iar *eu* îţi răspund că nu ştiu, aşa sunt regulile acum?

– Au fost dintotdeauna aşa, a spus Wang-Mu. Doar că tu nu le-ai respectat.

– Mi-a rănit sentimentele pentru că am vrut ca tu să fii fericită că sunt legată de tine, iar tu de mine.

– Şi *tu* eşti încântat?

– Păi asta mi-a salvat viaţa, cred că va trebui să fiu regele proştilor să nu mi se pară cel puţin convenabil!

– Miroase, a zis ea, sărind brusc în picioare.

„Ce *tânără* e”, a gândit el.

Iar apoi, ridicându-se, a rămas surprins dându-şi seama că şi el era tânăr, iar corpul îi era zvelt şi răspundea tuturor comenzilor.

După aceea, a rămas din nou mirat dându-şi seama că Peter nu-şi amintea că ar fi fost vreodată altfel. Doar Ender trăise experienţa unui trup bătrân, unul care înţepenea când dormea pe pământ, un corp ce nu se ridica atât de iute în picioare. „*Îl am* pe Ender în mine. Am amintirile trupului lui. De ce nu am şi amintirile din mintea lui?”

„Poate pentru că acest creier posedă doar harta amintirilor lui Peter. Restul rătăcesc undeva, inaccesibile. Şi probabil că voi da de ele din când în când, le voi lega şi voi alcătui noi drumuri ca să ajung la ele.”

În acest timp, încă descria mişcarea de ridicare în picioare, ajungând alături de Wang-Mu, mirosind aerul împreună cu ea; şi a fost din nou cuprins de mirare dându-şi seama că *ambele* activităţi se bucurau de atenţia lui deplină. Se gândise încontinuu la Wang-Mu, să miroasă ceea ce mirosea şi ea, să se mire tot timpul dacă putea să-şi lase mâna pe umărul ei fragil, care părea să aibă nevoie de asta; şi, concomitent, se gândise cum şi dacă va putea să recupereze amintirile lui Ender.

„N-am putut face asta înainte”, a gândit el. Şi totuşi, cred că am făcut-o încă de când au fost create acest trup şi cel al lui Valentine. Se concentra de fapt asupra a două lucruri, nu trei.

„Dar nu eram suficient de puternic pentru a gândi trei lucruri odată. Unul dintre ele se estompa. Valentine, o vreme. Apoi, Ender, până când trupul a murit. Dar două lucruri – pot gândi simultan două lucruri. Nu e remarcabil? Ori e ceva ce pot face mai toţi oamenii, doar dacă ar avea prilejul să înveţe asta?”

„Ce vanitate mai e şi asta! a gândit Peter. Ce-mi pasă dacă sunt unic în această privinţă? Numai că m-am mândrit mereu că sunt mai inteligent şi mai capabil decât cei din jurul meu. Nu mi-am îngăduit s-o spun cu voce tare, bineînţeles, şi nici măcar n-am recunoscut-o în sinea mea, dar fii cinstit cu tine însuţi, Peter! E plăcut să fii mai deştept decât alţii. Şi dacă pot gândi simultan două lucruri, în vreme ce ei gândesc doar unul, de ce să nu mă bucur de asta?”

Sigur, gândirea simultană a două lucruri nu are nici un rost dacă ambele şiruri de gânduri sunt prosteşti. Pentru că în timp ce analiza problema vanităţii şi a caracterului său deosebit, se concentrase şi asupra lui Wang-Mu, iar mâna lui ajunsese să se sprijine pe umărul ei, iar după o clipă ea s-a rezemat de el, acceptând

atingerea, până când şi-a lăsat capul pe pieptul lui. Iar după aceea, fără nici un avertisment sau fără provocare, a socotit Peter, ea s-a desprins de el şi a pornit cu paşi mari spre samoanii care se adunaseră pe plajă în jurul lui Malu.

– Ce-am făcut? a întrebat Peter.

Ea s-a întors cu o privire mirată.

– Numai bine! i-a răspuns ea. Doar nu te-am plesnit şi nici nu te-am lovit cu piciorul. Dar e ora dejunului, iar Malu se roagă şi au mai multă mâncare decât acum două seri, când am crezut că vom muri de atâta belşug!

Ambele fire separate ale atenţiei lui Peter au remarcat că el era flămând, ambele fire de mai multe ori şi simultan. Nici el, nici Wang-Mu nu mâncaseră cu o seară în urmă. De altfel, el nici nu-şi amintea să fi părăsit plaja şi felul în care ajunsese să doarmă alături de ea pe covoraş. Probabil că îi dusese cineva. Asta nu era o surpriză. Pe plajă nu se vedea nici o persoană care să arate incapabilă să-l ridice şi să-l frângă în două ca pe un creion. În ceea ce o privea pe Wang-Mu, în timp ce o privea alergând cu paşi uşori către samoanii ca nişte munţi adunaţi la marginea mării, i s-a părut că era ca o pasăre care aleargă spre un grup de vite.

„Nu sunt copil şi nici n-am fost, cel puţin în acest corp, a gândit Peter. De aceea, nu ştiu dacă sunt capabil de dorinţe copilăreşti şi de relaţii romantice precum cele din adolescenţă. Iar de la Ender am moştenit acest simţ al confortului în iubire; nici nu mă aştept să simt pasiuni mistuitoare şi măreţe. Wang-Mu, felul meu de iubire îţi va fi îndeajuns? Să mă îndrept spre tine când simt nevoia, să încerc să fiu aici pentru tine când ai nevoie de mine. Şi să simt tandreţea când te privesc şi vreau să mă aşez între tine şi lume: şi totuşi, să te ridic şi să te port deasupra curenţilor prea puternici ai vieţii; şi, în acelaşi timp, aş fi încântat să stau mereu astfel, la distanţă, urmărindu-te, văzându-ţi frumuseţea, energia, când te uiţi în sus la munţii aceia de oameni, când le vorbeşti ca un egal, chiar dacă fiecare mişcare a mâinilor tale, fiecare silabă a rostirii tale te trădează drept o copilă – îţi este suficient să simt aceste iubiri pentru tine? Pentru că mie îmi este suficient. Şi mi-a fost îndeajuns când ţi-am atins umărul cu mâna, iar tu te-ai rezemat de mine; iar când ai simţit că mă îndepărtez uşor, mi-ai rostit numele.”

Plikt stătea singură în camera ei şi scria de zor. Toată viaţa îi fusese o pregătire în vederea acelei zile -să scrie oraţia pentru înmormântarea lui Andrew Wiggin. Urma să rostească moartea lui – şi trebuia să cerceteze, putea vorbi o săptămână întreagă şi tot n-ar fi epuizat nici jumătate din ceea ce ştia despre el. Dar nu avea să vorbească o săptămână. Doar o oră. Chiar mai puţin. Îl înţelegea; îl

iubea; va împărtăşi cu ceilalţi care nu ştiau ce fusese, cum a iubit, cum s-a schimbat istoria graţie acelui om, sclipitor, imperfect, dar bine intenţionat şi plin de o iubire care era suficient de puternică pentru a produce suferinţă când era nevoie – cum s-a schimbat istoria pentru că el trăise şi cum zece mii, o sută de mii, milioane de vieţi erau diferite, consolidate, clarificate, înălţate, iluminate sau cel puţin făcute să fie mai consecvente şi adevărate datorită celor spuse, făcute sau scrise de el în cursul vieţii.

Va mai vorbi şi despre altceva? Va spune cât de amarnic suferea o femeie singură, retrasă în camera ei, plângând, nu de durerea provocată de dispariţia lui Ender, ci din cauza ruşinii pe care o simţea înţelegându -se pe sine. Pentru că, deşi îl iubise şi îl admirase – ba nu, îl venerase pe acest bărbat – când el murise, nu simţise nici o durere, ci uşurare şi emoţie. Uşurare: Aşteptarea se încheiase! Emoţie: Mi-a sosit ceasul!

Bineînţeles că nu aşa se simţea ea. Nu era chiar atât de nătângă pentru a se aştepta să dovedească o tărie morală mai mare decât cea umană. Iar motivul pentru care nu suferea ca Novinha şi Valentine era că lor li se răpiseră frânturi mari din viaţă. „Mie ce mi s-a smuls? Ender mi-a acordat atenţie câteva clipe, dar nimic altceva. Am avut doar câteva luni împreună, când el mi-a fost profesor pe Trondheim; apoi, o generaţie mai târziu, vieţile noastre s-au atins din nou în lunile petrecute aici; şi de fiecare dată el a fost preocupat, a avut de făcut lucruri mai importante şi oameni de care să se ocupe. Nu i-am fost soţie. Nici soră. Doar studentă şi discipol – unui om care se săturase de studenţi şi nu a vrut niciodată să aibă discipoli. Aşadar, mie nu mi s-a răpit o parte mare din viaţă, pentru că el a fost doar visul meu, niciodată tovarăş.

Mă iert şi totuşi nu mă pot împiedica să mă simt ruşinată şi amărâtă, nu pentru că Andrew Wiggin a murit, ci pentru că în ceasul morţii lui m-am dovedit exact ceea ce sunt: egoistă, preocupată doar de cariera mea. Am ales să fiu Vorbitor în Numele Morţii lui Ender. Prin urmare, momentul morţii lui poate reprezenta doar împlinirea vieţii mele. Ce fel de vultur am devenit? Ce fel de parazit? O lipitoare care profită de viaţa lui...”

Degetele au continuat să alerge pe tastatură, scriind o propoziţie după alta, în ciuda lacrimilor care îi curgeau pe obraji. În casa lui Jakt, Valentine jelea împreună cu soţul şi copiii. În casa lui Olhado, Grego, Olhado şi Novinha se adunaseră să se consoleze unul pe altul pentru pierderea omului care le fusese soţ şi tată. „Ei au avut un fel de relaţii cu el, iar eu de alt fel. Ei au amintiri intime; ale mele sunt publice. Voi vorbi, apoi probabil voi publica ce am spus şi ceea ce scriu acum va da un nou conţinut şi înţeles vieţii lui Ender Wiggin Xenocidul; Andrew, Vorbitor în Numele Morţilor; Andrew, omul

singuratic şi plin de compasiune; Ender, sclipitorul analist, care putea pătrunde până în miezul problemelor şi al oamenilor fără să fie alungat de teamă sau de ambiţie sau... milă. Omul dreptăţii şi omul milei coexistând în acelaşi trup. Omul a cărui compasiune i-a permis să vadă şi să iubească mătcile înainte de a fi atins vreuna cu propriile mâini; omul a cărui dreptate cumplită i-a îngăduit să le distrugă deoarece a crezut că ele îi erau duşmani.

Oare Ender mă va judeca aspru pentru sentimentele mele urâte de astăzi? Sigur că da – nu mă va feri, va cunoaşte răul ce-mi sălăşluieşte în inimă.

Dar apoi, după ce m-ar fi judecat, m-ar fi iubit. Ar fi zis: « Şi ce dacă? Ridică-te şi vorbeşte-mi moartea. Dacă am aştepta ca rostirea pentru morţi să fie făcută de oameni perfecţi, toate înmormântările s-ar desfăşura în tăcere absolută.»

Şi Plikt a continuat să scrie şi să plângă; iar după ce a terminat de plâns, a continuat să scrie. După ce părul pe care el îl lăsase a fost sigilat într-o cutiuţă şi îngropat sub iarbă lângă rădăcina lui Human, ea se va ridica şi va vorbi. Glasul ei îl va scula din morţi, îl va face să trăiască din nou în memorie. De aceea şi ea va fi milostivă; şi ea va fi dreaptă. Măcar atâta învăţase de la el.

12.
„ÎL TRĂDEZ PE ENDER?”

„De ce se poartă oamenii de parcă războiul şi crima ar fi nefireşti ?

Nefiresc este să-ţi trăieşti toată viaţa
fără să ridici niciodată mâna ca să loveşti.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

– Procedăm total greşit, a spus Quara.

Miro a simţit vechea şi bine-cunoscuta furie crescând, gata să răbufnească. Quara avea talentul de a-i înfuria pe alţii şi faptul că îşi dădea seama că îi enerva pe oameni şi-i mai şi făcea plăcere nu făcea decât să agraveze situaţia. Dacă altcineva de pe navă ar fi spus acelaşi lucru, Miro ar fi ascultat fără probleme. Dar Quara reuşea să dea cuvintelor o tentă care sugera că, în afară de ea, ceilalţi erau nişte proşti. Miro o iubea fiindcă-i era soră, dar detesta ideea de a trebui să stea o oră în compania ei.

Şi totuşi, cum Quara era în realitate singura dintre ei care cunoştea limbajul ur pe care îl descoperise cu luni în urmă în virusul Descolada, Miro şi-a înfrânat impulsul de a ofta de exasperare. În schimb, s-a răsucit cu scaunul ca să o asculte.

La fel au procedat şi ceilalţi, deşi Ela n-a făcut acelaşi efort ca să-şi ascundă iritarea. De fapt, ea a răbufnit:

– Păi bine, Quara, de ce n-am fost suficient de deştepţi ca să constatăm şi până acum ce proşti suntem?

Quara a ignorat sarcasmul Elei sau s-a prefăcut că nu-l ia în seamă.

– Cum putem descifra un limbaj fără elemente ajutătoare? Nu avem nici un sistem de referinţă. Însă *avem* evidenţe complete ale versiunilor virusului Descolada. Ştim cum a arătat înainte de a se adapta la metabolismul uman. Ştim cum s-a schimbat după fiecare încercare a noastră de a-l distruge. Unele modificări erau funcţionale – se adapta. Altele erau de alt gen – ţinea evidenţa acţiunilor întreprinse.

– Nu ştiam, a zis Ela, simţind o plăcere deosebită să o corecteze pe Quara.

– Dar eu ştiu, a spus Quara. În fine, aşa avem un context cunoscut. Cunoaştem la ce se referă limbajul, chiar dacă nu am reuşit să-l decodificăm.

– După ce ne-ai povestit toate astea, a zis Ela, tot n-am idee cum ne va ajuta această nouă înţelepciune să decodificăm limbajul. Altfel spus, nu lucrezi la asta de câteva luni?

– Da, aşa e, a spus Quara. Dar n-am putut rosti „cuvintele” pe care virusul le-a înregistrat şi să descopăr ce răspunsuri primim.

– E prea periculos, a intervenit Jane. Absurd de periculos. Oamenii aceia sunt capabili să producă viruşi care distrug complet biosfera şi par suficient de răi ca să-i folosească. Iar tu propui să le

oferim exact arma pe care au folosit-o ca să facă ravagii pe planeta celor pe care-i numim *pequeninos?* Care conţine probabil evidenţe integrale, nu numai privind metabolismul acestora, ci şi al nostru? Mai bine ne retezăm beregatele şi le trimitem mostre de sânge.

Miro a remarcat că toţi ceilalţi au părut uimiţi când au auzit-o pe Jane vorbind. Reacţia lor se explica în parte prin diferenţa dintre modestia lui Val şi atitudinea îndrăzneaţă manifestată de Jane. Pe de altă parte, ei rămăseseră cu ideea că Jane era mai curând o creaţie a computerelor, şi mai puţin incisivă. Miro a recunoscut totuşi stilul autoritar din modul cum îi vorbise deseori la ureche, prin acea nestemată. Într-un fel, era o plăcere pentru el să o audă din nou; îl tulbura totuşi să audă vorbele ei rostite de buzele altcuiva. Val dispăruse; Jane revenise; era groaznic; era minunat.

Pentru că nu rămăsese atât de uimit de atitudinea lui Jane, Miro a profitat de tăcerea celorlalţi şi a zis:

– Jane, Quara are dreptate. Nu avem la dispoziţie ani întregi ca să găsim soluţia – poate doar câteva săptămâni. Sau mai puţin. Trebuie să provocăm o reacţie lingvistică. Să obţinem un răspuns din partea lor, analizăm diferenţele de limbaj dintre declaraţiile lor iniţiale şi cele ulterioare.

– Ne expunem prea mult, a spus Jane.

– Dacă nu rişti, nu câştigi, a spus Miro.

– Iar dacă riscăm prea mult, murim, a zis Jane cu falsă seriozitate.

Însă în acea falsitate răzbătuse un ton cântat binecunoscut, un soi de suculenţă care sugera: „Mă joc şi eu.” Iar acest lucru nu venea de la Jane – ea nu vorbea niciodată astfel – ci de la Val. Îl deranja să audă aşa ceva, dar, în acelaşi timp, îi făcea plăcere. Reacţiile contradictorii ale lui Miro faţă de tot ce venea din partea lui Jane îl ţineau permanent în alertă. „Te iubesc, mi-e dor de tine, sufăr pentru tine, taci.” Persoana căreia îi vorbea părea să se transforme clipă de clipă.

– La mijloc este viitorul a trei specii înzestrate cu simţuri, a adăugat Ela.

Apoi s-au întors către Stingătorul-de-Flăcări.

– Nu vă uitaţi la mine, a zis el. Eu sunt doar turist.

– Fii serios, i-a spus Miro. Eşti aici pentru că poporul tău e în primejdie la fel ca şi al nostru. E greu de luat o asemenea hotărâre, de aceea trebuie să votăm. Voi riscaţi cel mai mult, pentru că până şi codurile de început ale Descoladei pe care le avem ar putea dezvălui întreaga istorie biologică a poporului tău, deoarece virusul a apărut la început printre voi.

– Atunci, a spus Stingătorul-de-Flăcări, asta ar însemna că, dacă ştiu deja cum să ne distrugă, nu avem nimic de pierdut.

– Ascultă, a spus Miro. Nu avem dovezi că aceşti oameni au ieşit în spaţiu. Până acum nu au trimis decât sonde spaţiale.

– E tot ce ştim despre ei, a zis Jane.

– Şi nu deţinem probe că a sosit cineva care să verifice cât de eficient a reuşit Descolada să transforme biosfera Lusitaniei pentru a o pregăti în vederea colonizării. Aşadar, dacă au nave de colonizare, ori sunt pe drum, aşa că nu contează dacă le punem la dispoziţie aceste informaţii, ori nu au trimis nici o navă, ceea ce înseamnă că *nu pot.*

– Miro are dreptate, a spus Quara, lovind cu pumnul în masă. Miro a tresărit. Nu-i plăcea să fie de partea ei, pentru că acum iritarea celorlalţi faţă de ea avea să se reverse asupra lui. Dacă vitele au scăpat din grajd, la ce să te mai deranjezi să închizi uşa, iar dacă nu pot deschide uşa, la ce bun să-i pui lacăt?

– Ce ştii tu despre vite? a întrebat-o Ela dispreţuitor.

– După ce am trăit şi lucrat alături de tine, cred că am ajuns expertă, a spus Quara pe un ton răutăcios.

– Fetelor, gata! a spus Jane. Ia mai stăpâniţi-vă!

În afară de Miro, toţi s-au întors surprinşi către ea.

Val n-ar fi îndrăznit să spună ceva într-o ceartă de familie ca aceea; nici Jane, aşa cum o ştiau, nu ar fi procedat aşa – deşi, desigur, Miro se obişnuise ca ea să vorbească tot timpul.

– Ştim cu toţii riscul de a le pune la dispoziţie informaţii despre noi, a spus Miro. Mai ştim că nu putem progresa şi poate că vom afla ceva despre felul în care funcţionează limbajul doar dacă facem un schimb.

– Nu e vorba de schimb, a zis Jane. Va trebui să tot dăm. Le oferim informaţii pe care ei nu le pot obţine în alt mod, iar acestea le pot spune tot ce vor să ştie pentru a crea noi viruşi ce ar putea scăpa de toate armele pe care le-am folosi împotriva lor. Dar întrucât nu avem idee despre modul de codificare a informaţiilor şi nici unde este situată fiecare dată specifică, cum am putea interpreta răspunsul? Pe de altă parte, ce facem dacă răspunsul e un nou virus menit să ne distrugă?

– Ei ne transmit informaţiile necesare pentru a construi virusul, a spus Quara, cu un dispreţ suveran, ca şi cum Jane ar fi fost cea mai proastă persoană care trăise vreodată, iar nu cea mai apropiată de statutul de zeu prin strălucirea minţii ei. Dar noi n-o să construim virusul. Atâta vreme cât el rămâne o reprezentare grafică pe un ecran de computer...

– Asta e, a zis Ela.

– Ce anume? a întrebat-o Quara. Era rândul ei să se irite, pentru că, evident, Ela era cu un pas înaintea ei din punctul de vedere al înţelegerii fenomenului.

– Ei nu preiau semnalele ca să le plaseze pe un ecran de computer. Noi procedăm aşa pentru că avem un limbaj scris cu simboluri, pe care îl vedem cu ochiul liber. Însă ei sigur citesc în mod mai direct aceste semnale transmise. Ei introduc codul şi interpretează mesajul urmând instrucţiunile de a *produce* molecula care e descrisă de transmisie. Înseamnă că îl citesc prin... să zicem, miros? Îl înghit? Problema e că, dacă moleculele genetice constituie limbajul lor, atunci probabil că le preiau în corp la fel cum noi primim imaginea scrisului de pe pagina din faţa ochilor.

– Am înţeles, a spus Jane. Presupui că se aşteaptă ca noi să facem o moleculă din ceea ce ne trimit ei, în loc să o citim pe ecran şi să încercăm să o abstractizăm şi să o intelectualizăm.

– Am putea crede, a zis Ela, că în felul acesta îi cuminţesc pe alţii. Sau îi atacă. Le transmit un mesaj şi, dacă aceştia „ascultă”, trebuie să o facă citind molecula în corpul lor şi lăsând-o să-şi facă efectul. Deci, dacă efectul e otrăvirea sau o boală ucigătoare, doar auzirea mesajului îi determină să se disciplineze. E ca şi cum limbajul nostru s-ar rezuma la lovirea celuilalt peste ceafă. Pentru a asculta, ar trebui să stăm cuminţi şi să ne expunem oricărei unelte ar alege-o ei pentru transmiterea mesajului. Dacă e vorba de deget sau de o pană, toate bune şi frumoase – dar dacă e un topor, *macheta* sau baros, lucrurile se schimbă.

– Nici nu e nevoie ca mesajul să fie mortal, a zis Quara, uitând de rivalitatea ei cu Ela, pe măsură ce dezvolta ideea. Moleculele ar putea poseda dispozitive pentru modificarea comportamentului. A asculta ar însemna practic a te supune.

– Nu-mi dau seama dacă ai dreptate în privinţa elementelor specifice, a spus Jane. Dar asta conferă experimentului posibilităţi mai mari de reuşită. Şi sugerează că s-ar putea ca ei să nu posede un sistem de transmisie care să ne atace direct. Asta reduce riscul.

– Şi unii susţin că nu poţi gândi bine fără computer, a zis Miro.

A avut imediat un sentiment de stânjeneală. Fără să vrea, îi vorbise la fel de tăios cum obişnuia s-o facă atunci când subvocaliza, astfel încât ea să-l poată auzi prin nestemată. Acum însă vorbele prin care îi amintea în mod ironic că îşi pierduse reţeaua de computere i păruseră până şi lui ciudat de reci. Aşa putea glumi doar cu Jane-cea-cu nestemată. Însă Jane-în-carne-şi-oase era cu totul altfel. Acum devenise o persoană umană. Cu sentimente care trebuiau menajate.

„Jane a avut sentimente şi până acum, s-a gândit Miro. Însă eu nu le-am dat importanţă pentru că... pentru că nu era nevoie. N-o vedeam. Deoarece, într-un fel, nu era reală pentru mine.”

– Voiam să spun... a făcut Miro. Aşa, că ai gândit bine.

– Mulţumesc, a spus Jane.

În glasul ei nu a răzbătut nici o umbră de ironie, dar Miro şi-a dat seama că tot de ironie era vorba, pentru că aceasta aparţinea în mod inerent situaţiei create. Miro, acest om simplu, îi spunea sclipitoarei creaturi că gândise corect – ca şi cum ar fi avut dreptul să o judece.

Brusc, s-a înfuriat, nu pe Jane, ci pe sine. De ce trebuie să-şi controleze fiecare vorbă pe care o spune, doar pentru că ea nu-şi dobândise trupul pe cale firească? Chiar dacă înainte nu fusese umană, acum sigur era şi i se putea vorbi ca unui om. Iar dacă era oarecum diferită de alte fiinţe umane, ce importanţă avea? Toate fiinţele umane se deosebeau una de alta şi totuşi, ca să treacă drept bine-crescut şi politicos, nu trebuia să le trateze pe toate aproape la fel? N-ar trebui să-i spună: „Nu vezi ce bine e?” unui orb, aşteptându-se ca înţelesul metaforic al lui „a vedea” să fie recepţionat fără supărare? Păi, de ce să nu-i spună lui Jane că a gândit bine? Doar pentru că procesele gândirii ei erau infinit de a adânci pentru un om, asta nu însemna că omul nu putea folosi o expresie standard de acord sau aprobare atunci când i se adresa.

Privind-o, Miro a remarcat un soi de tristeţe în ochii ei. Fără îndoială aceasta izvora din confuzia ei – după ce glumise cu ea, aşa cum făcuse mereu, Miro s-a simţit brusc jenat şi a bătut la fel de brusc în retragere. De aceea acel „mulţumesc” al ei fusese ironic. Pentru că ea voia ca el să se poarte firesc, iar el nu era în stare.

Exact, *nu* se purtase firesc, dar era în stare.

Dar avea vreo importanţă? Se aflau acolo ca să rezolve problema creatorilor Descoladei, nu ca să descâlcească încurcăturile apărute în relaţiile lor personale după ce se petrecuse schimbarea de trup.

– Să înţeleg că ne-am pus de acord? a întrebat Ela. Să trimitem mesaje codificate cu informaţii conţinute de virusul Descolada?

– Doar primul, a spus Jane. Pentru început.

– Iar după ce ei vor răspunde, a spus Ela, o să încerc să rulez o simulare a ceea ce s-ar întâmpla dacă am construi şi ingera molecula pe care ne-o trimit ei.

– Dacă ne vor trimite aşa ceva, a spus Miro. Dacă suntem măcar pe drumul corect.

– Vai, ce optimist eşti! a spus Quara.

– Sunt speriat de-mi tremură genunchii, a spus Miro. Iar tu faci pe profesorul intransigent.

– Ce-ar fi să cădem la pace? a spus Jane, oarecum iritată. N-ar fi mai bine să rămânem prieteni?

Quara s-a burzuluit la ea:

– Ia ascultă! Nu-mi pasă ce supercreier aveai, dar să nu te bagi în discuţii de familie, înţelegi?

– Ia priveşte în jur, Quara! s-a răstit Miro la ea. Dacă nu s-ar vârî în discuţii de familie, cu cine ai mai putea sta de vorbă?

Stingătorul-de-Flăcări a ridicat o mână:

– Eu nu mă bag în asemenea discuţii. Am câştigat ceva cu asta?

Jane a făcut un gest, invitându-i pe Miro şi pe Stingătorul-de-Flăcări să se potolească.

– Quara, a zis ea cu calm, să-ţi spun care e adevărata diferenţă între mine şi fratele tău şi sora ta. S-au obişnuit cu tine pentru că te cunosc de mici. Îţi sunt fideli pentru că ai trecut prin nişte experienţe urâte în cadrul familiei. Sunt răbdători cu ieşirile tale copilăreşti şi cu încăpăţânarea ta extraordinară pentru că-şi zic mereu: „Nu se poate abţine, a avut o copilărie chinuită”. Dar eu nu sunt membru al familiei voastre. Fiind o persoană care te-a observat în momente de criză, nu mă tem să-ţi spun părerea mea sinceră. Eşti sclipitoare şi foarte bună în ceea ce faci. Dovedeşti deseori creativitate şi percepţie, şi ajungi la soluţii cu o uimitoare hotărâre şi perseverenţă.

– Scuză-mă, a spus Quara, îmi sugerezi să mă dau la o parte, sau ce?

– *Dar,* a continuat Jane, nu eşti suficient de inteligentă, creativă, hotărâtă şi perseverentă ca să te înfrânezi de a arunca o mulţime de insulte împotriva familiei tale şi a oricui se întâmplă să fie prin preajmă de când te scoli şi până te duci la culcare. Bun, ai avut o copilărie cumplită. Asta s-a petrecut cu ani în urmă, dar acum ar trebui să faci totul uitat şi să te înţelegi cu alţii ca o persoană normală şi politicoasă.

– Cu alte cuvinte, a zis Quara, nu-ţi place să recunoşti că în afară de tine, ar mai putea fi cineva suficient de deştept ca să aibă o idee la care tu nu te-ai gândit.

– N-ai înţeles, a spus Jane. Nu sunt sora ta. Nici nu sunt umană, dacă vorbim din punct de vedere tehnic. Dacă nava asta va mai ajunge în Lusitania, doar eu, cu mintea mea, o pot trimite acolo. Înţelegi? Pricepi diferenţa dintre noi? Tu poţi trimite măcar un grăunte de praf de la tine până la mine?

– În acest moment nu te văd trimiţând nici o navă undeva, a spus Quara cu un aer triumfător.

– Încerci tot timpul să marchezi puncte în dauna mea, fără să înţelegi că eu nu mă cert şi nici nu port o discuţie cu tine. N-are nici o relevanţă ce-mi spui acum. Singurul lucru care contează este ce îţi spun *eu.* Şi îmi permit asta pentru că eu nu suport să aud lucrurile insuportabile pe care trebuie să le îndure ai tăi din partea ta. Continuă în acelaşi fel, copilaş răsfăţat, iar când nava se întoarce în Lusitania, s-ar putea să nu te mai afli pe ea.

Expresia de pe faţa lui Quara aproape că l-a făcut pe Miro să hohotească. Ştia totuşi că nu era momentul cel mai potrivit să se amuze.

– Mă ameninţă, a spus Quara, adresându-se celorlalţi. Încearcă să mă supună ameninţând că *mă ucide.*

– Nu te-aş ucide, a spus Jane. Dar s-ar putea să nu tolerez prezenţa ta pe navă când o împing în Exterior, iar apoi o readuc în Interior. Gândul că eşti pe navă ar putea fi atât de nesuferit, încât subconştientul meu să respingă acel gând şi să te exclud. Eu nu înţeleg, în mod conştient, cum funcţionează lucrurile. Nu ştiu cum vor fi influenţate sentimentele mele de asta. N-am încercat să transport niciodată pe cineva pe care l-am urât înainte. Sigur, voi *încerca* să te aduc alături de ceilalţi, fie şi numai pentru că, din motive care depăşesc înţelegerea, Miro şi Ela se vor îndoi de mine dacă n-aş face-o. Dar a încerca nu înseamnă neapărat şi a reuşi. De aceea îţi sugerez, Quara, să faci un mic efort să fii mai puţin detestabilă.

– Deci aşa te schimbă puterea, a spus Quara. Şansa de a exercita presiuni asupra altora şi de a te purta ca o regină.

– Chiar nu eşti în stare, adevărat? a zis Jane.

– Ce nu pot? Nu pot să fac o plecăciune şi să-ţi sărut picioarele?

– Nu eşti în stare să taci ca să-ţi salvezi viaţa.

– Eu încerc să rezolv problema comunicării cu o specie necunoscută, iar pe tine te îngrijorează faptul că nu mă port suficient de frumos cu tine.

– Quara, a zis Jane, dar nu ţi-a trecut prin minte că după ce te vor cunoaşte, până şi specia asta ar dori ca tu să nu le fi învăţat limbajul?

– Eu mi-aş dori ca tu să nu o fi învăţat pe cea a speciei mele, a spus Quara. Eşti cât se poate de arogantă, mai ales de când ai corpul acela agreabil în care să te fandoseşti. Ei bine, nu eşti regina universului şi n-am de gând să trec prin foc pentru tine. N-a fost ideea mea să vin în călătoria asta, dar sunt aici – uite-mă, aşa cum sunt eu, nesuferită – iar dacă nu-ţi place ceva la mine, mai bine îţi ţii gura. Şi, atâta vreme cât umbli cu ameninţări, cred că, dacă mergi prea departe, o să-ţi aranjez faţa ca să fie pe placul meu. Ţi-e clar?

Jane s-a desprins de scaunul pe care stătea şi a ieşit din cabina principală pe coridorul care ducea spre compartimentele cu provizii ale navetei. Miro a urmat-o, ignorând-o pe Quara, care se adresa către ceilalţi:

– Aţi văzut cum mi-a vorbit? Cine se crede ea de apreciază cine merită să trăiască şi cine nu?

Miro a intrat după Jane în magazia de provizii. Ea se ţinea de un mâner plasat pe perete şi respira greu, ceea ce l-a făcut pe Miro să creadă că voia să verse. Dar nu. Plângea. Sau, mai curând, era atât de

furioasă, încât corpul ei suspina şi producea lacrimi din cauză că nu-şi putea stăpâni emoţiile. Încercând să o calmeze, Miro a atins-o pe umăr. Ea a tresărit, ferindu-se.

Vreme de o clipă, a vrut să spună: „Bine, cum vrei tu”; apoi ar fi plecat şi el nervos, frustrat, că ea n-a vrut să-i accepte alinarea. Apoi şi-a adus aminte că ea nu mai fusese niciodată atât de furioasă. Nu mai avusese de a face cu cineva care reacţionase în acel fel. La început, când Jane o dojenise pe Quara, Miro gândise: „A venit vremea să o mai pună cineva la punct”. Dar când discuţia în contradictoriu a continuat fără şanse de aplanare, Miro îşi dăduse seama că aceea care nu se mai putea controla era Jane, nu Quara. Ea nu ştia cum să-şi gestioneze emoţiile. Nu ştia când merita să continue. Simţea ceea ce simţea şi nu ştia decât că trebuie să-şi exprime sentimentele.

– A fost neplăcut, a spus Miro. Să întrerupi cearta şi să vii aici.

– Voiam s-o omor, a spus Jane. Vocea îi era aproape neinteligibilă din cauza plânsului, a încordării sălbatice a corpului ei. N-am mai simţit niciodată aşa ceva. Voiam să mă ridic de pe scaun şi s-o sfârtec cu mâinile goale.

– Nu eşti singura care ar vrea asta, a zis Miro.

– Nu înţelegi, a zis ea. Chiar am vrut s-o fac. Mi-am simţit muşchii încordându-se, era gata să sar la ea. Era cât pe ce.

– Aşa cum am spus, Quara ne aduce pe toţi în starea asta.

– Ba nu, a zis Jane. Nici chiar aşa. Voi rămâneţi calmi, vă controlaţi.

– La fel vei face şi tu, a spus Miro, când o să ai mai multă experienţă.

Jane şi-a ridicat capul, l-a lăsat pe spate şi s-a scuturat. Datorită imponderabilităţii, părul ei s-a rotit liber în jurul capul.

– Chiar simţiţi asta?

– Toţi, a întărit Miro. De aceea avem copilăria – ca să învăţăm să ne înfrânăm pornirile violente. Dar ele rămân în noi. La fel şi în cazul cimpanzeilor şi al babuinilor. Toate primatele. Ne exteriorizăm. Trebuie să ne exprimăm fizic furia.

– Dar tu nu reacţionezi aşa. Rămâi calm. O laşi să clocotească şi să spună toate lucrurile acelea oribile...

– Pentru că nu merită osteneala să o oprim, a zis Miro. Tot ea plăteşte preţul furiei. E disperată din cauza singurătăţii şi nimeni nu se apropie de ea în mod deliberat ca să stea în compania ei.

– Iar aceasta e singura explicaţie că încă mai trăieşte.

– Exact, a confirmat Miro. Aşa procedează oamenii civilizaţi – evită situaţiile care îi fac să se înfurie. Sau, dacă nu le pot evita, se distanţează de ele. Aşa procedăm eu şi Ela, în cele mai multe cazuri. Ne detaşăm. Lăsăm provocările ei să treacă pe lângă noi.

– Eu nu pot, a zis Jane. Era atât de simplu înainte de a simţi toate acestea... Mi-o puteam scoate din minte.

– Întocmai, a întărit Miro. Exact asta facem. Ne-o scoatem din minte.

– E mai complicat decât am crezut. Nu ştiu dacă voi reuşi.

– Mda, în fine, acum nu mai ai de ales, a spus el.

– Miro, îmi pare rău. Mereu mi-a părut rău de voi, oamenii, pentru că nu puteţi gândi două lucruri simultan, iar memoria voastră e atât de imperfectă şi... acum îmi dau seama că până şi trecerea unei zile fără să ucizi pe cineva poate fi o realizare.

– Ajunge să devină obicei. Majoritatea dintre noi reuşim să menţinem scăzut numărul victimelor. Aşa se trăieşte cu vecinii.

A durat doar un moment – un suspin şi un sughiţ -dar apoi Jane a râs. Un hohot moale, plăcut, care i-a sunat bine-venit lui Miro. Bine-venit, pentru că era vocea pe care o cunoştea şi o iubea, un râs plăcut auzului. Iar aceea care râdea era prietena lui scumpă. Prietena lui, Jane. Râsul şi glasul iubitei lui Val. Acum, o singură persoană. După atâta vreme, putea întinde mâna şi o atingea pe Jane, care se aflase mereu imposibil de departe. Era ca şi cum ar fi vorbit la telefon cu un prieten, pentru ca în final să îl întâlnească faţă în faţă.

A atins-o din nou, iar ea l-a luat de mână şi i-a reţinut-o.

– Îmi pare rău că am permis slăbiciunii mele să se amestece în ceea ce avem de făcut, a spus Jane.

– Eşti şi tu om, a spus Miro.

Ea l-a privit cercetător, ca să descopere expresia ironică sau de amărăciune.

– Serios, a spus Miro. Preţul acestor emoţii, patimi este că ai control asupra lor, trebuie să le înduri chiar când sunt prea puternice. Acum eşti doar umană. Nu vei reuşi niciodată să alungi aceste sentimente. Trebuie doar să înveţi să nu le dai curs.

– Quara n-a învăţat asta.

– Ba da, a zis Miro. E doar o părere, dar ea l-a iubit pe Marcão, l-a adorat, iar când el a murit şi noi, ceilalţi, ne-am simţit foarte uşuraţi, ea era pierdută. Acum, prin purtarea ei, prin provocările permanente – cere cuiva să o abuzeze. Să o lovească. Aşa cum Marcão o lovea pe mama ori de câte ori era provocat. Cred că, în mod pervers, Quara era întotdeauna geloasă când mama rămânea singură cu tata şi chiar dacă în cele din urmă a priceput că el o bătea, când Quara şi-a vrut tatăl înapoi, singurul mod prin care a ştiut să-i atragă atenţia a fost stilul ei certăreţ. (Miro a râs cu amărăciune.) Asta-mi aduce aminte de mama, ca să-ţi spun adevărul. N-ai auzit-o niciodată, dar demult, când era încarcerată prin căsătoria cu Marcão şi avea copiii lui Libo – ah, ce gură avea şi ea! Stăteam şi ascultam cum îl provoca pe Marcão, sâcâindu-l, împungându-l, până când el o lovea – şi mă gândeam: „Să

nu îndrăzneşti să o atingi pe mama”, şi în acelaşi timp îi simţeam furia neputincioasă, pentru că el nu putea spune niciodată ceva care să o determine pe mama să tacă. O putea face doar cu pumnul. Iar Quara a moştenit gura mamei şi simte nevoia acelei furii.

– Ce fericire pe noi că eu i-am oferit exact ce voia!

Miro a râs.

– Dar ea nu avea nevoie de atitudinea asta din partea ta, ci din partea lui Marcão, numai că el a murit.

Apoi, brusc, Jane a izbucnit în lacrimi adevărate. Lacrimi de suferinţă, apoi s-a întors către Miro şi s-a sprijinit de el.

– Ce e? a întrebat-o el. Ce s-a întâmplat?

– Vai, Miro! A murit Ender. N-o să-l mai văd. Am în sfârşit un corp, am ochi ca să văd, dar el nu mai este.

Miro a rămas stupefiat. Bineînţeles că-i era dor de Ender. „A petrecut mii de ani cu el şi doar câţiva ani cu mine. Cum de-am crezut că mă iubeşte? Cum aş putea să mă compar cu Ender Wiggin? Ce reprezint eu, în comparaţie cu omul care a comandat flote, care a transformat mintea a trilioane de oameni cu cărţile lui, cu rostirile, cu intuiţia, capacitatea de a vedea în inimile altora şi povestind cele mai intime istorii ale lor?” Şi totuşi, chiar dacă îi purta pică lui Ender, chiar dacă îl invidia pentru că Jane îl iubea mai mult pe el, iar Miro nu putea spera să concureze cu el nici măcar prin moarte, în ciuda acestor sentimente, a înţeles că Ender era, într-adevăr, mort. Ender, care îi transformase familia, care îi fusese un adevărat prieten, care fusese singurul bărbat căruia ar fi vrut să-i semene, Ender dispăruse. Lacrimile de durere ale lui Miro au curs alături de cele ale lui Jane.

– Iartă-mă, a spus Jane. Nu-mi pot înfrâna nici o emoţie.

– Da, e o slăbiciune comună, a zis Miro.

Ea a întins mâna şi i-a şters lacrimile de pe obraz. Apoi şi-a atins degetul umed de propriul obraz. Lacrimile se contopiseră.

– Ştii de ce m-am gândit la Ender ceva mai devreme? a întrebat ea. Pentru că semeni cu el. Quara te irită la fel de mult ca pe ceilalţi, şi totuşi tu treci cu vederea şi vezi ce probleme are, de ce vorbeşte şi procedează în acel mod. Nu, calmează-te, Miro! Nu mă aştept să fii exact ca Ender, spun doar că unul dintre lucrurile pe care le-am apreciat la el se regăseşte în tine – iar asta nu e rău. Percepţia plină de înţelegere – chiar dacă abia am devenit umană, tot înţeleg că aceasta e o calitate rară.

– Nu ştiu, a zis Miro. Singura persoană faţă de care am compasiune acum sunt chiar eu. Asta se numeşte autocompătimire şi nu e o trăsătură prea agreabilă.

– De ce te autocompătimeşti?

– Pentru că tu o să-i duci dorul lui Ender toată viaţa şi vei găsi doar înlocuitori de mâna a doua, ca mine.

Apoi ea l-a îmbrăţişat mai strâns. Acum ea era aceea care îi oferea consolare.

– Da, Miro, poate că e adevărat. Dar dacă ea aşa, e la fel de adevărat că şi Quara încă încearcă să reţină atenţia tatălui ei. Ai mereu nevoie de tata sau de mama, corect? Nu încetezi niciodată să reacţionezi faţă de ei, chiar şi când sunt morţi.

Tată? La asta nu s-ar fi gândit nicicând. Jane îl iubea pe Ender, da, îl iubea profund şi pentru totdeauna – dar ca tată?

– Eu nu-ţi pot fi tată, a spus Miro. Nu-i pot lua locul.

Dar de fapt încerca să se sigure că o înţelesese. Ender era tatăl ei?

– Nu vreau să-mi fii tată, a spus Jane. Încă păstrez sentimentele fostei Val, înţelegi? Eu şi cu tine am fost prieteni. Asta a fost foarte important pentru mine. Acum am însă acest corp al lui Val, iar când mă atingi, am senzaţia că e răspunsul la o rugăciune. (Imediat după aceea, Jane a regretat cele spuse.) O, iartă-mă, Miro, ştiu că-ţi lipseşte.

– Aşa e. Dar mi-e greu să-i duc dorul aşa cum s-ar cuveni, pentru că tu semeni mult cu ea. Şi vorbeşti ca ea. Şi te ţin în braţe aşa cum am vrut s-o ţin pe ea, iar dacă asta sună îngrozitor, pentru că se presupune că eu îţi aduc alinare acum, şi n-ar trebui să am gânduri josnice, atunci înseamnă că sunt un individ groaznic, adevărat?

– Îngrozitor, a zis ea. Mi-e ruşine că te cunosc.

Şi l-a sărutat. Dulce şi stângaci.

Şi-a amintit primul lui sărut cu Ouanda, petrecut cu ani în urmă, când era tânăr şi nu ştia cât de rău se puteau termina lucrurile. Amândoi fuseseră stângaci, nepricepuţi. Tineri. Acum, Jane era una dintre cele mai bătrâne creaturi din univers. Iar Val – în corpul ei nu existau reflexe de care să se folosească Jane, pentru că, în scurta-i viaţă, ce şansă avusese Val să descopere dragostea?

– Seamănă cât de cât cu modul în care procedează oamenii? a întrebat Jane.

– Exact aşa fac oamenii uneori, a zis Miro. Ceea ce nu mă surprinde, pentru că amândoi suntem umani.

– Îl trădez pe Ender, suferind pentru el, iar apoi, după doar un moment, să fiu atât de fericită că tu mă ţii în braţe?

– Oare îl trădez eu, fiind atât de fericit la doar câteva ore după ce a murit?

– Dar n-a murit, a spus Jane. Ştiu unde e. Eu l-am gonit acolo.

– Dacă a rămas aceeaşi persoană, e păcat, a spus Miro. Pentru că, deşi a fost bun, n-a cunoscut fericirea. A avut anumite momente, dar n-a fost niciodată – cum să spun – nu şi-a găsit niciodată liniştea. N-ar fi frumos dacă Peter ar putea trăi o viaţă deplină fără să poarte vina xenocidului? Fără să simtă povara întregii umanităţi pe umeri?

– Fiindcă veni vorba, a zis Jane, avem de lucru.

– Dar şi de trăit, a spus Miro. N-o să-mi pară rău că am avut această discuţie. Chiar dacă a fost nevoie de izbucnirea lui Quara ca să se întâmple asta.

– Să procedăm în mod civilizat, a popus Jane. Să ne căsătorim. Să avem copii. Vreau să fiu umană, Miro, vreau să trec prin toate. Vreau să fac parte din viaţa umană de la un capăt până la celălalt. Şi vreau să fac totul cu tine.

– E o cerere în căsătorie?

– Am murit şi renăscut în urmă cu doar zece ore, a spus Jane. Tatăl meu – uf, îi pot spune tată? – şi tatăl meu a murit. Viaţa este scurtă, simt cât de scurtă e: după trei mii de ani, toţi plini de evenimente, tot mi se pare scurtă. Iar tu, n-ai risipit şi tu mult timp? Nu eşti pregătit?

– Dar n-am verighetă.

– Avem ceva mai bun decât o verighetă, a spus Jane. Şi-a atins obrazul din nou, unde lipise lacrima lui. Era încă umed; încă umed şi când i-a atins obrazul cu degetul. Am îngemănat lacrimile tale cu ale mele şi pe ale mele cu ale tale. Cred că reprezintă ceva mai intim decât un sărut.

– Poate. Dar nu la fel de plăcut.

– Această emoţie pe care o simt acum e dragoste?

– Nu ştiu. E dor? E o fericire ameţitoare şi ridicolă pentru că te afli cu mine?

– Da, a răspuns ea.

– Atunci e gripă, a spus Miro. Atenţie la greţuri şi diaree în următoarele ore.

Ea l-a împins, iar în imponderabilitatea din interiorul navei, gestul l-a trimis în aer, până a atins o altă suprafaţă.

– Ce e? a făcut el, mimând nevinovăţia. Ce am spus?

Ea s-a îndepărtat de perete şi a plecat spre uşă.

– Hai. Înapoi la muncă.

– Să nu anunţăm logodna noastră, a zis el încet.

– De ce nu? Îţi e ruşine?

– Nu. Poate că procedez meschin, dar când facem anunţul, n-aş vrea-o pe Quara prin preajmă.

– E foarte urât din partea ta, a spus Jane. Trebuie să fii mai darnic şi răbdător, ca mine.

– Ştiu. Încerc să învăţ.

Au revenit în încăperea principală a navei. Ceilalţi pregăteau mesajul genetic pentru transmiterea pe frecvenţa folosită de descoladores când apăruseră mai aproape de planetă. Toţi au ridicat privirea spre ei. Ela a zâmbit vag. Binedispus, Stingătorul-de-Flăcări le-a făcut un semn din mână.

Quara a făcut o mişcare bruscă din cap.

– Sper că am terminat cu *acea* izbucnire emoţională, a spus ea.

Miro a simţit că Jane fierbe la auzul acelei remarci. Ea a tăcut. Iar când s-au legat în scaune, s-au uitat unul la celălalt şi Jane i-a clipit ştrengăreşte.

– Am băgat de seamă, a zis Quara.

– Asta am şi vrut, a spus Miro.

– Purtaţi-vă ca adulţi, a zis Quara pe un ton dispreţuitor.

O oră mai târziu, şi-au transmis mesajul. Şi imediat după aceea au fost inundaţi de răspunsuri pe care nu le-au înţeles, dar trebuia. Nu mai aveau timp de certuri, de dragoste sau de suferinţă. Exista doar o limbă, greoaie, câmpuri întregi de mesaje ciudate care trebuiau înţelese cât mai repede.

13.
„PÂNĂ CÂND MOARTEA VA PUNE CAPĂT TUTUROR SURPRIZELOR”

„Nu pot afirma că mi-a plăcut mult
munca pe care mi-au cerut-o zeii.
Singura mea plăcere adevărată
o reprezintă zilele de învăţătură
în acele ore dintre poruncile tăioase ale zeilor.
Bucuros le stau la dispoziţie, întotdeauna,
dar, vai, atât de plăcut era
să învăţ cât de larg poate fi universul,
ca să fiu pus la încercare în faţa dascălilor mei
şi să dau uneori greş fără urmări grave.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

– Vrei să vii la universitate ca să vezi cum probăm noua reţea de computere în faţa zeului? a întrebat Grace.

Bineînţeles că Peter şi Wang-Mu doreau să meargă. Dar, spre surprinderea lor, Malu a chicotit încântat şi a insistat să-i însoţească. Doar zeul sălăşluise cândva în computere, nu? Iar dacă zeul îşi găsea drumul de întoarcere, nu trebuia ca Malu să îl întâmpine?

Asta complica puţin lucrurile – în vederea vizitei lui, Grace trebuia să-l înştiinţeze pe preşedintele universităţii, pentru ca acesta să organizeze o primire pe măsură. Malu, care nu era nici vanitos şi nici nu-l impresionau ceremoniile care nu aveau un scop imediat, nu

simţea nevoia unei recepţii cu fast. Important era să li se arate samoanilor că universitatea acorda respectul cuvenit obiceiurilor vechi, al căror proteguitor şi practicant era Malu.

De la petrecerea cu fructe şi peşte de pe plajă, de la focurile de tabără, covoraşe din frunze de palmier şi colibe cu acoperiş din şindrilă, până la aparatul de zbor, autostradă şi clădirile în culori luminoase ale universităţii moderne – Wang-Mu a simţit că a făcut o călătorie prin istoria rasei umane. Şi totuşi, mai făcuse acea călătorie, de la Calea; i se părea că o parte din viaţă trecea de la antic la modern, într-un sens şi în celălalt. Simţea aproape milă pentru cei care ştiau doar un sens, şi nu şi pe celălalt. „Era mai bine, s-a gândit ea, să poţi alege dintre toate realizările umane decât să fii legat de un domeniu îngust."

Peter şi Wang-Mu au fost lăsaţi discret în urmă înainte ca aparatul de zbor să-l ia pe Malu la o recepţie oficială. Fiul lui Grace i-a dus într-un scurt tur al noii instalaţii dotate cu computere.

– Aceste computere respectă protocoalele primite de la Congresul Stelar. Nu vor mai exista legături directe între reţelele de computere şi ansibluri. Trebuie să existe o defazare temporală, în cursul căreia fiecare pachet de informaţii este examinat de un program-arbitru care va depista intruziunile neautorizate.

– Cu alte cuvinte, a spus Peter, Jane nu va mai putea pătrunde.

– Aşa e planul. (Băiatul – pentru că, în ciuda dimensiunilor, era un adolescent – a zâmbit larg.) Totul e perfect, totul nou, totul respectă regulile.

Wang-Mu a simţit un gol în stomac. Aşa se va întâmpla pe toate cele O Sută de Lumi – Jane va fi respinsă. Şi fără acces la reţelele combinate ale întregii civilizaţii umane, cum putea ea să-şi recâştige puterea de a trimite o navă în Exterior, apoi să o readucă în Interior? Wang-Mu fusese destul de încântată că plecase de pe Calea. Dar nu era chiar sigură că Pacifica era lumea pe care voia să-şi trăiască restul vieţii. Mai ales dacă avea să rămână cu Peter, pentru că el nu se va mulţumi multă vreme cu scurgerea lentă, mai contemplativă a vieţii de pe insule. În realitate, şi pentru ea timpul curgea prea încet. Îi plăcea să stea alături de samoani, dar nerăbdarea de a face ceva creştea cu fiecare clipă. Poate cei care creşteau în mijlocul acelor oameni îşi sublimau cumva ambiţiile sau poate exista ceva în genotipul rasial care le suprimau sau înlocuiau, dar dorinţa neîncetată a lui Wang-Mu de a-şi întări şi extinde rolul în viaţă nu avea să dispară doar datorită petrecerii de pe plajă, indiferent cât de mult i-ar fi plăcut, indiferent cât de mult ar fi preţuit amintirea acesteia.

Turul nu se încheiase, desigur, iar Wang-Mu l-a urmat îndatoritoare pe fiul lui Grace, indiferent unde îi conducea acesta. Dar nu acorda atenţie mai mult decât trebuia pentru a putea face

comentarii politicoase. Peter părea şi mai absent, iar Wang-Mu şi-a dat seama vag şi motivul. Nu numai că nutrea aceleaşi sentimente ca ea, dar suferea şi din cauza pierderii legăturii cu Jane prin intermediul nestematei din ureche. Dacă ea nu-şi recăpăta capacitatea de a controla fluxul de date prin sateliţii de comunicaţii ce orbitau în jurul acelei lumi, el nu-i putea auzi din nou vocea.

Au ajuns la o parte mai veche a campusului, la câteva clădiri demodate, cu un stil arhitectural mai utilitarist.

– Nimănui nu-i place să vină aici, a spus el, pentru că locul aminteşte cât de recent universitatea noastră a devenit nimic altceva decât o şcoală pentru pregătirea de ingineri şi profesori. Această clădire are trei sute de ani. Veniţi înăntru.

– Trebuie? a întrebat Wang-Mu. Adică, e necesar? Cred că ne putem face o idee şi de afară.

– O, dar eu cred că vreţi să vizitaţi clădirea. E foarte interesantă, fiindcă păstrează unele dintre vechile modalităţi de a face lucrurile.

Wang-Mu a fost de acord să meargă, pentru că aşa cereau regulile de politeţe, iar Peter i-a însoţit fără o vorbă. Au pătruns înăuntru şi au auzit bâzâitul sistemelor vechi de aer condiţionat şi au simţit aerul brutal de rece.

– Asta numeşti vechi obiceiuri? a întrebat Wang-Mu. Nu au nici pe departe aceeaşi savoare ca viaţa de pe plajă.

– Nu-s chiar atât de vechi, adevărat, a răspuns ghidul lor. Dar aici nu păstrăm acelaşi lucru.

Au ajuns într-o sală mare cu sute de computere aranjate în şiruri înghesuite de-a lungul meselor ce se întindeau de la un capăt la celălalt. Nu era loc să se aşeze cineva în faţa vreunuia; abia dacă exista suficient spaţiu pentru ca operatorii să se strecoare pe lângă ele ca să le întreţină. Toate funcţionau, dar aerul de deasupra terminalelor era pustiu, fără să sugereze ce prelucrau.

– A trebuit să facem ceva cu computerele vechi pe care Congresul Stelelor ne-a pus să le scoatem din reţea. De aceea le-am adus aici. La fel am procedat şi cu cele vechi din majoritatea universităţilor şi birourilor de afaceri de pe insule – hawaiiene, tahitiene, maori şi aşa mai departe – toată lumea ne-a dat o mână de ajutor. Ele ocupă şase etaje şi fiecare arată la fel, ca şi cele trei clădiri, dar asta e cea mai încăpătoare.

– Jane, a spus Peter şi a zâmbit.

– Aici am stocat tot ce ne-au dat. Sigur, în mod oficial, aceste computere nu sunt legate la nici o reţea. Sunt folosite doar la instruirea studenţilor. Dar inspectorii Congresului nu calcă aici. Au văzut tot ce voiau când au verificat noua noastră instalaţie. Conform codurilor, respectând regulile – suntem cetăţeni loiali şi ascultători! Şi

totuşi, mi-e teamă că aici s-au comis nişte acte de neglijenţă. De exemplu, se pare că există o legătură intermitentă cu ansiblul universităţii. Când un ansiblu transmite un mesaj în afara lumii, el nu e conectat la computere decât prin legătura oficială şi protejată, cu defazare temporală. Dar când ansiblul se conectează la câteva destinaţii excentrice – satelitul samoan, de pildă, sau la o colonie îndepărtată care, chipurile, nu are legătură cu toate ansiblurile din cele O Sută de Lumi – atunci se stabileşte o legătură veche, iar ansiblul foloseşte integral ceea ce se află aici.

Vădit amuzat, Peter a pufnit în râs. Lui Wang-Mu i-a plăcut sunetul acelui hohot, dar s-a simţit de asemenea puţin geloasă la gândul că Jane s-ar putea întoarce la el.

– Şi încă ceva ciudat, a spus fiul lui Grace. Aici s-a instalat şi unul dintre noile computere, dar cu nişte modificări. Nu prezintă rapoarte corecte către programul principal. Uită să-l informeze că există o legătură în timp util, hiperrapidă, cu această reţea de modă veche. Ruşinos că nu raportează asta, pentru că în acest fel permite o legătură ilegală între această reţea veche, conectată la ansiblu, şi noul sistem care nu admite amestecul zeului. Aşadar, cererile de informaţii *pot* fi aprobate, iar ele arată perfect legal pentru orice software de verificare, deoarece provin de la acest computer nou, perfect legal, dar cu nişte defecţiuni uimitoare.

Peter zâmbea tot mai încântat.

– A trebuit să lucraţi foarte repede ca să reuşiţi.

– Malu ne-a spus că zeul urma să moară, dar împreună cu zeul am pus la punct un plan. Acum, singura problemă este – va putea el să găsească drumul până aici?

– Cred că da, a spus Peter. Sigur, nu seamănă cu ceea ce avea înainte, nici măcar pe departe.

– Am înţeles că mai există pe ici, pe colo, instalaţii similare. Nu multe, adevărat, iar barierele create de defazarea temporală vor face ca zeul să aibă acces la toate informaţiile, dar nu poate să utilizeze noile reţele ca parte a propriului proces de gândire. Şi totuşi e ceva. Poate că ajunge.

– Aţi ştiut cine eram încă înainte de a ajunge aici, a spus Wang-Mu. Făceaţi deja parte din planul lui Jane.

– Cred că dovezile vorbesc de la sine, a zis fiul lui Grace.

– Atunci de ce ne-a adus Jane aici? a vrut să ştie Wang-Mu. Ce a fost gogoriţa aceea că noi trebuia să oprim Flota Lusitană?

– Nu ştiu, a spus Peter. Şi nu cred că ştie cineva de aici. Poate că Jane a vrut să ne aflăm între prieteni, ca să ne poată găsi. Am îndoieli că pe lumea Vântului Divin există aşa ceva.

– Şi poate, a spus Wang-Mu, urmând firul gândurilor ei, poate a vrut să fii aici, cu Malu şi Grace, când avea să vină ora morţii ei.

– Şi a mea, a spus Peter. Adică, eu ca Ender, bineînţeles.

– Şi poate, a zis Wang-Mu, dacă ea nu mai exista ca să ne protejeze prin manipularea datelor, voia să rămânem între prieteni.

– Sigur, a întărit fiul lui Grace. Ea e zeitate, are grijă de oameni.

– De credincioşii ei, adică? a întrebat Wang-Mu.

Peter a pufnit.

– De prietenii ei, a precizat băiatul. În Samoa, îi tratăm pe zei cu mare respect, dar suntem şi prietenii lor, şi atunci când putem, îi ajutăm pe cei buni. Din când în când, zeii au nevoie de ajutorul oamenilor. Cred că am procedat bine, ce părere aveţi?

– Foarte bine, l-a asigurat Peter. Aţi fost foarte fideli.

Băiatul radia de fericire.

Curând au ajuns la noua instalaţie de computere şi au văzut cum, cu mare fast, preşedintele universităţii a apăsat butonul pentru activarea programului care pornea şi controla ansiblul principal. Imediat au urmat mesaje şi programe de testare puse la dispoziţie de Congresul Stelar, verificând şi examinând sistemul universităţii pentru a nu exista erori de securitate şi pentru ca toate protocoalele să fie strict respectate. Wang-Mu a simţit cât de încordaţi erau toţi cei prezenţi – mai puţin Malu, care părea să nu ştie ce era frica – iar câteva minute mai târziu, programele au încheiat inspecţia şi au întocmit raportul. Mesajul prin care Congresul declara sistemul drept corespunzător şi sigur a sosit imediat. Falsurile şi deturturile nu fuseseră sesizate.

– Şi altă dată, a murmurat Grace.

– Cum aflăm dacă toate pregătirile voastre au avut rezultate? a întrebat-o discret Wang-Mu.

– O să ne anunţe Peter, i-a răspuns Grace, părând surprinsă că Wang-Mu încă nu înţelesese acest lucru. Nestemata din ureche – satelitul samoan îi va vorbi.

Olhado şi Grego urmăreau semnalele ansiblului care vreme de douăzeci de ani fusese conectat doar la navetă şi la nava lui Jakt. Primea din nou un mesaj. Se restabiliseră legăturile cu patru ansibluri de pe alte lumi, unde grupuri de simpatizanţi ai Lusitaniei – sau măcar prieteni de-ai lui Jane – dăduseră curs instrucţiunilor ei privind modalitatea de a ocoli în parte noile reglementări. Nu se transmisese un mesaj în adevăratul înţeles al cuvântului, pentru că oamenii nu aveau ce să-şi comunice. Ideea era de a păstra legătura în funcţiune, astfel ca Jane să poată călători pe ea şi să se conecteze la o părticică din vechea ei capacitate.

Nimic din toate acestea nu se realizase cu participarea celor de pe Lusitania. Toată programarea se făcuse prin efortul extrem de eficient al lucrătoarelor Mătcii, cu ajutorul ocazional al *pequeninos.*

Olhado şi Grego fuseseră invitaţi în ultima clipă, doar ca observatori. Însă ei au înţeles. Jane vorbea cu Matca, iar aceasta, cu copacii-părinţi. Jane nu conlucrase cu oamenii de pe Lusitania, pentru că singurul cu care colaborase fusese Miro, care avea de făcut altceva pentru ea, şi Ender, care îşi scosese nestemata din ureche înainte de a muri. Olhado şi Grego discutaseră în detaliu toate problemele imediat ce *pequenino* numit Săritorul-peste-Apă le explicase ce se petrecea şi-i chemase să vadă.

– Cred că Jane s-a simţit oarecum dornică să sfideze, a spus Olhado. Dacă Ender a respins-o, iar Miro era ocupat...

– Ori cu ochii doar după Valentine, să nu uităm, a zis Grego.

– Da, şi atunci a vrut să facă asta fără ajutorul oamenilor.

– Dar cum ar putea funcţiona? a întrebat Grego. Înainte, era conectată la miliarde de computere. Acum, are la dispoziţie cel mult câteva mii de care se poate sluji. Nu e suficient. Ela şi Quara nu se vor mai întoarce. Şi nici Miro.

– Poate că nu, a spus Olhado. N-ar fi prima oară când pierdem membri ai familiei în slujba unei cauze măreţe.

S-a gândit la bine-cunoscuţii părinţi ai mamei, Os Venerados, a căror sanctificare era doar o chestiune de timp – dacă un reprezentant al Papei avea să vină pe Lusitania pentru a examina dovezile. Şi tatăl lor adevărat, Libo, şi tatăl lui care muriseră înainte ca odraslele lui Novinha să afle măcar că erau rude. Toţi muriseră în numele ştiinţei, Os Venerados în lupta pentru stăvilirea Descoladei, Pipo şi Libo în efortul de a comunica şi înţelege pe *pequeninos.* Fratele lor, Kim, murise ca un martir, încercând să îndrepte o neînţelegere gravă dintre oameni şi *pequeninos.* Iar acum, Ender, tatăl lor adoptiv, murise în încercarea de a găsi o modalitate de a o salva pe Jane şi, prin ea, călătoria cu viteză superioară luminii. Dacă Miro, Ela şi Quara ar muri în strădania de a realiza comunicarea cu descoladores, asta ar face parte din tradiţia familiei.

– Mă întreb ce e cu noi, a zis Olhado, pentru că nimeni nu ne-a cerut să murim în numele unor cauze nobile.

– Nu la asta mi-e gândul acum, a spus Grego, ci la flota care se îndreaptă spre noi. Asta ar fi suficient ca să murim amândoi.

Brusc, agitaţia celor din jurul terminalelor le-a sugerat că aşteptarea se încheiase.

– Avem legătura cu Samoa, a spus Săritorul-peste-Apă. Iar acum, cu Memphis. Şi cu Calea. Hegira. A executat un mic dans, tipic pentru *pequeninos* când îşi exprimau încântarea. Se conectează cu toţii. Programele de căutare nu i-au descoperit.

– Dar va fi de ajuns? a întrebat Grego. Navele stelare se vor deplasa?

Săritorul-peste-Apă a ridicat din umeri.

– Vom afla când ţi se întoarce familia.

– Mama nu vrea să organizeze înmormântarea decât după întoarcerea lor, a precizat Grego.

Auzind numele lui Ender, Săritorul-peste-Apă s-a întristat.

– Omul care l-a dus pe Human în a Treia Viaţă, a zis el. Şi aproape că n-a rămas nimic din el care să fie îngropat.

– Mă întreb dacă vor trece săptămâni sau luni până când Jane îşi va recăpăta puterea – dacă va reuşi să facă totul, a spus Grego.

– Nu ştiu, a spus Săritorul-peste-Apă.

– Au aer doar pentru câteva săptămâni, a zis Grego.

– Nu ştie, a spus Olhado.

– Asta ştiu, a spus Grego. Dar Matca ştie. Iar ea le va spune copacilor-părinţi. Credeam... vestea s-a răspândit peste tot.

– Cum ar putea şti Matca ce se va întâmpla în viitor? a întrebat Olhado. Cum ar putea şti cineva ce poate să realizeze Jane? Acum suntem legaţi de alte lumi. Unele porţiuni ale memoriei de bază au fost restabilite în secret pe reţeaua de ansiblu. S-ar putea să le găsească. Cine ştie? Dacă le găseşte, ar putea fi insuficiente. Iar Săritorul-peste-Apă nu are idee.

Grego s-a întors cu spatele.

– Eu ştiu, a zis el.

– Ne este teamă tuturor, a zis Olhado. Până şi Mătcii. Nimeni nu vrea să moară.

– Jane a murit, dar n-a rămas moartă, a zis Grego. După părerea lui Miro, *aiúa* lui Ender trăieşte ca Peter pe altă lume. Mătcile mor, iar amintirile lor continuă să rămână vii în mintea fiicelor. *Pequeninos* ajung să trăiască sub formă de copaci.

– Unii dintre noi, a precizat Săritorul-peste-Apă.

– Dar *noi?* a întrebat Grego. Noi vom dispărea. Ce importanţă mai are, pentru cei care şi-au făcut planuri, munca pe care am desfăşurat-o? Copiii pe care i-am crescut? S-a uitat cu subînţeles la Olhado. Ce mai contează că ai o familie mare şi fericită, dacă sunteţi ucişi cu toţii într-o clipă de bomba aceea?

– Nici o clipă din viaţa familiei mele nu s-a risipit, a zis încet Olhado.

– Dar important e să mergi mai departe. Să te conectezi la viitor.

– Asta e doar o parte, sigur, l-a aprobat Olhado. O parte a scopului este momentul ales. Şi alta e reţeaua de legături. Legături de la suflet la suflet. Dacă scopul vieţii este de a se perpetua în viitor, atunci nimic n-ar avea sens, pentru că totul ar fi aşteptare şi pregătire. Există fructificare, Grego. Mai e fericirea pe care am avut-o. Fericirea fiecărui moment. Sfârşitul vieţii noastre, chiar dacă nu există

o continuare directă, fără urmaşi, încheierea vieţii noastre nu şterge începutul ei.

– Dar asta nu înseamnă nimic, a spus Grego. Dacă-ţi mor copiii, atunci e o risipă.

– Ba nu, a spus încet Olhado. Vorbeşti aşa pentru că nu ai copii, Greguinho. Dar nimic nu s-a risipit. Copilul pe care îl ţii în braţe doar o zi înainte de a muri, nici asta nu e o risipă, pentru că o zi e suficientă pentru un scop în sine. Entropia a fost dată înapoi cu o oră, o zi, o săptămână, o lună. Doar pentru că am putea muri cu toţii de pe lumea asta mică nu anulează viaţa avută înainte de moarte.

Grego a clătinat din cap.

– Ba da, Olhado. Moartea anulează totul.

Olhado a ridicat din umeri.

– Atunci de ce te mai osteneşti să faci atâtea? Pentru că, într-o bună zi, vei muri. De ce să mai avem copii? Într-o zi, vor muri şi ei, la fel şi copiii lor, şi aşa mai departe. Cândva, stelele se sting sau explodează. Într-o zi, moartea ne va acoperi pe toţi precum apa unui lac şi probabil nimic nu va mai apărea la suprafaţă ca să arate că am existat vreodată. Dar noi *am existat* şi, cât am trăit, am fost vii. Acesta este adevărul – care a existat, există şi va exista – nu ceea ce putea fi, ar fi trebuit să fie sau n-a fost nicicând. Dacă murim, moartea noastră are semnificaţie pentru restul universului. Chiar dacă vieţile nostre rămân necunoscute, faptul că a trăit cineva aici şi a murit va avea repercusiuni, va modela universul.

– Aşadar, înţelesul acesta te satisface? a întrebat Grego. Să mori pentru a da o lecţie? Să mori pentru ca oamenii să se simtă cumplit pentru că te-au ucis?

– Viaţa poate avea sensuri şi mai nefericite.

Săritorul-peste-Apă i-a întrerupt:

– Acum e legat şi ultimul ansiblu pe care-l aşteptam. Acum sunt toate conectate.

Au tăcut. Sosise vremea ca Jane să-şi găsească drumul spre sine, dacă putea.

Au aşteptat.

Prin una dintre lucrătoarele ei, Matca a văzut şi a auzit vestea restabilirii legăturilor prin ansiblu.

– *Era timpul,* le-a spus ea copacilor-părinţi.

– *Va putea? O poţi îndruma?*

– *O pot conduce spre un loc unde eu nu pot pătrunde,* a spus Matca. *Trebuie să-şi găsească singură drumul. Eu nu pot decât să-i spun că e vremea.*

– *Deci doar ne uităm?*

– *Doar eu mă pot uita,* a spus Matca. Tu *eşti o parte a ei sau ea e o parte din voi. Aiúa ei e legată de reţeaua voastră prin intermediul copacilor-mamă. Pregătiţi-vă!*

– *Pentru ce?*

– *S-o ajutaţi pe Jane.*

– *Ce îi trebuie? Când va avea nevoie?*

– *Nu ştiu.*

Aflat la terminalul ei de pe nava naufragiată, lucrătoarea Mătcii a ridicat brusc privirea, apoi s-a ridicat de pe scaun şi s-a îndreptat spre Jane.

Jane şi-a întrerupt munca.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat ea cu un aer absent. Apoi, amintindu-şi semnalul pe care îl aştepta, s-a uitat la Miro, care se întorsese să vadă ce se petrecea. Trebuie să plec, a spus ea.

Apoi s-a lăsat moale pe scaun, ca şi cum ar fi leşinat.

Miro a sărit de pe scaun; Ela era prea departe. Lucrătoarea îi desfăcuse deja centura de fixare pe scaun şi o ridica. Miro a ajutat-o să care corpul lui Jane pe coridoarele unde era imponderabilitate, către paturile aflate în partea din spate a navei. Acolo au aşezat-o şi au fixat-o de pat. Ela a examinat-o.

– Doarme adânc, a anunţat ea. Respiră foarte încet.

– Comă? a întrebat Miro.

– Funcţionează cât să rămână în viaţă, a precizat Ela. În afară de asta, nu are nimic.

– Haideţi, a zis Quara din prag. Să ne întoarcem la treabă.

Furios, Miro s-a răsucit spre ea, dar Ela l-a potolit.

– Dacă vrei, poţi rămâne s-o supraveghezi, a zis ea, dar Quara are dreptate. Avem de lucru. Ea face munca ei.

Miro a revenit lângă Jane şi i-a atins mâna, a luat-o şi i-a strâns-o. Ceilalţi au ieşit din dormitor. „Nu mă auzi, nu mă simţi, nu mă vezi, a spus Miro încet. De aceea, cred că pentru tine nu sunt aici. Dar nu te pot părăsi. De ce anume mi-e teamă? Murim cu toţii dacă ţie nu-ţi reuşeşte ceea ce faci acum. Deci nu de moartea ta mă tem.

E vorba de vechiul sine. De existenţa ta dinainte, între computere şi ansibluri. Ai făcut o încercare cu un corp uman, dar când îţi restabileşti vechile puteri, viaţa ta umană va fi doar o părticică din tine. Doar un impuls senzorial, între milioane de alte impulsuri. Un neînsemnat grup de amintiri, pierdute într-o mare copleşitoare de amintiri. Vei putea să-mi dedici o parte minusculă a atenţiei tale, iar eu nu voi şti niciodată dacă sunt sau nu un gând periferic din viaţa ta."

„Acesta e doar unul dintre neajunsurile cu care te confrunţi când iubeşti pe cineva mai mult decât pe tine însuţi, şi-a zis Miro. Nu

voi cunoaşte niciodată deosebirea. Ea va reveni, iar eu mă voi bucura de timpul pe care îl vom petrece împreună şi nu voi şti cât de puţină vreme şi efort îşi rezervă ea pentru a fi cu mine. Sunt ceva auxiliar, atâta tot.”

Apoi a clătinat din cap, a dat drumul mâinii ei şi a părăsit încăperea. „N-o să ascult vocea disperării, şi-a zis. Trebuie să îmblânzesc această fiinţă deosebită şi s-o fac sclava mea, astfel ca fiecare moment al vieţii ei să-mi aparţină? Să-i siluiesc privirea pentru ca ea să nu mai vadă decât chipul meu? Trebuie să mă bucur că sunt o parte a ei, în loc să fiu ranchiunos că nu reprezint mai mult.”

S-a întors la locul lui şi s-a apucat de treabă. Câteva momente mai târziu, s-a ridicat din nou şi a revenit la ea. Dacă nu o avea alături se simţea inutil. Nu se putea gândi la nimic altceva decât dacă ştia rezultatul.

Jane nu era chiar în derivă. Avea legături neîntrerupte cu trei ansibluri din Lusitania şi le-a găsit uşor. La fel de lesne a găsit noile legături cu ansiblurile altor zece lumi. De acolo, şi-a croit drum prin desişul de întreruperi şi blocaje care protejau uşa ei secretă în sistem de programele de detecţie ale Congresului. Totul se desfăşura aşa cum plănuiseră ea şi prietenii ei.

Era greu, aşa cum ştia că va fi. Dar nu folosise niciodată capacitatea integrală a sistemului – decât atunci când controla nave stelare. Atunci avea nevoie de orice petic de memorie rapidă pentru a păstra imaginea navei pe care o transporta. Evident, pe cele doar o mie de computere nu exista capacitate suficientă. Şi totuşi, era o mare uşurare să pătrundă în programele pe care le utilizase atât de multă vreme ca să efectueze procesele ei de gândire, servitori pe care îi folosea aşa cum şi Matca le exploata pe lucrătoare – „deci iată încă un aspect prin care semăn cu ea”, şi-a dat Jane seama. Le-a pornit, apoi a explorat memoriile care îi lipsiseră atât de acut în zilele dinainte. Se găsea din nou în posesia unui sistem mintal care îi permitea să păstreze zeci de nivele de atenţie pentru procesele ce rulau simultan.

Şi totuşi, simţea că e ceva în neregulă. Se afla în corpul uman doar de o zi şi totuşi sinele electronic pe care altădată îl simţise atât de bogat, acum era deja mult prea redus. Nu pentru că acum funcţionau atât de puţine computere. Mai curând era mic prin natură. Ambiguitatea cărnii cerea o vastitate de posibilităţi care pur şi simplu nu puteau exista într-o lume binară. Fusese vie, astfel încât realiza acum că sălaşul ei electronic îi oferea doar o fracţiune dintr-o viaţă. Oricât de mult ar fi obţinut în mileniile de viaţă ca maşină, acest lucru nu îi aducea nici o satisfacţie în comparaţie cu cele câteva minute petrecute în acel corp alcătuit din carne şi sânge.

Chiar dacă se gândise să părăsească Val-corpul, îşi dăduse seama în acea clipă că n-o va putea face niciodată.

Aceea era rădăcina ei, acum şi pe vecie. Va trebui să facă un efort considerabil ca să se disperseze în sistemele acelea de computere. Dintr-un impuls, nu va pătrunde în ele de bunăvoie.

Dar nu avea motive să discute cu cineva despre dezamăgirea ei. Deocamdată. Îi va spune lui Miro, când se va întoarce la el. El va asculta şi nu va povesti altcuiva. Probabil că se va simţi uşurat. Fără îndoială că se temea că ea va simţi ispita de a rămâne în computere şi nu va mai reveni în trupul pe care încă îl simţea, puternic şi insistent, solicitându-i atenţie, chiar în moliciunea unui somn atât de profund. Însă Miro nu avea motive de teamă. Nu-şi petrecuse şi el atâtea luni într-un corp care era atât de limitat, încât abia suporta să trăiască în el? Curând, ea va redeveni doar un locuitor al computerelor, la fel cum şi el revine uneori în corpul cu creierul afectat, care îl torturase atâta vreme.

„Şi totuşi este eu, parte din mine.” Asta îi dăduseră prietenii, iar ea nu le va spune cât de dureros era să se adapteze din nou la acest fel mărunt de viaţă. Şi-a iţit faţa veche, bine-cunoscută, de Jane, deasupra unui terminal din fiecare lume, le-a zâmbit şi a spus:

– Vă mulţumesc, prieteni. Nu voi uita dragostea şi fidelitatea voastră. Îmi va trebui timp până să aflu cât de mult îmi este accesibil, şi cât nu. Atunci când aflu, vă voi anunţa ce ştiu. Dar vă asigur că, dacă voi realiza ceva comparabil cu ceea ce am reuşit înainte, vă sunt datoare tuturor pentru această restabilire a mea. Vă eram deja prietenă pentru totdeauna; acum vă rămân veşnic îndatorată.

I-au răspuns; a auzit toate răspunsurile şi a discutat cu ei folosindu-şi doar o mică parte din atenţie.

Restul din ea a început explorarea. A descoperit interfeţe deschise cu principalele sisteme de computere pe care le proiectaseră programatorii Congresului Stelar. Era destul de uşor să le prade de orice informaţie dorea – în câteva momente şi-a croit drum până la fişierele ultrasecrete ale Congresului şi a descoperit fiece specificaţie şi protocol ale noilor reţele. Dar toate sondajele ei s-au desfăşurat la mâna a doua; ca şi cum, pe întuneric, şi-ar fi muiat degetele într-un vas cu dulciuri, fără să vadă ce atinge. Putea trimite mici programe de căutare ca să-i aducă orice ar fi dorit; acestea erau dirijate de protocoale greoaie, care le permiteau să facă într-un fel descoperiri oarecum din întâmplare, extrăgând informaţii tangenţiale pe care reuşise să le atragă spre ea. Dacă dorea să îi pedepsească, avea puterea de a sabota. Ar fi putut să blocheze totul, să distrugă toate datele. Dar nimic din toate acestea, nici descoperirea de secrete, nici răzbunarea nu aveau nimic de a face cu ceea ce îi trebuia acum. Informaţiile vitale pentru ea fuseseră salvate de prieteni. Avea nevoie

de capacitate şi tocmai pe aceea nu o găsea. Noile reţele erau defazate şi depărtate de proximitatea ansiblurilor, astfel că nu le putea folosi pe acestea din urmă pentru gândirea ei. A încercat să găsească modalităţi de a descărca şi a reîncărca datele suficient de rapid ca să le poată folosi pentru a duce o navă în Exterior şi apoi înapoi, în Interior, dar pur şi simplu nu era destul de iute. În Exterior puteau ajunge doar porţiuni din navă, iar înapoi nu se întorcea aproape nimic.

„Am cunoştinţele necesare. Îmi lipseşte spaţiul.”

În acest timp, *aiúa* ei îşi desfăşura circuitul. În fiecare secundă trecea de multe ori prin Val-trupul legat de un pat din nava stelară. Tot de atâtea ori atingea ansiblurile şi computerele reţelei restabilite, chiar dacă aceasta era trunchiată. Şi tot de multe ori pe secundă rătăcea prin legăturile dantelate dintre copacii-mamă.

Aiúa ei a urmat acel circuit de zece mii de ori, apoi a înţeles că, de fapt, copacii-mame puteau servi drept loc de stocare. Ei aveau extrem de puţine gânduri proprii, dar structurile existau şi ei puteau păstra amintiri şi nici nu existau sisteme care să întârzie procesul. Putea gândi, reţine gândul, îl putea extrage instantaneu. Iar copacii-mame aveau adâncimi fractale; putea stoca amintirile structurate pe straturi, gânduri în interiorul altor gânduri, tot mai departe în structurile şi desenele celulelor vii, fără să interfereze cu gândurile dulci-confuze ale copacilor înşişi. Era un sistem de stocare cu mult mai bun decât orice reţea de computere; inerent, era mult mai cuprinzător decât orice dispozitiv binar. Deşi existau cu mult mai puţini copaci-mame decât computere, chiar în reţeaua ei nouă şi redusă, profunzimea şi bogăţia distribuţiei memoriei însemna că era mult mai mult spaţiu pentru date care puteau fi recuperate mai rapid. Cu excepţia recuperării datelor de bază, a amintirilor ei despre zboruri stelare din trecut, Jane nu mai avea nevoie să utilizeze computerele deloc. Calea către stele era asigurată acum de copaci.

Într-o navă aflată pe suprafaţa Lusitaniei, o lucrătoare a Mătcii aştepta. Jane a găsit-o cu uşurinţă şi şi-a amintit forma navei. Deşi, vreme de o zi, „uitase” cum se efectuează un zbor stelar, memoria i-a revenit şi a reuşit fără probleme, împingând nava în Exterior, apoi, o clipă mai târziu, aducând-o înapoi în Interior, numai că, de astă dată, la câţiva kilometri depărtare, într-un luminiş din faţa intrării cuibului în care se găsea Matca. Lucrătoarea s-a ridicat de la terminal, a deschis uşa şi a ieşit. Nu se sărbătorea nimic. Matca a privit doar prin ochii lucrătoarei pentru a verifica dacă zborul reuşise, apoi a examinat corpul lucrătoarei şi nava în sine pentru a se convinge că în zbor nu se pierduse sau se deteriorase nimic.

Jane a auzit vocea Mătcii ca venind de departe, pentru că s-a retras instinctiv din faţa unei surse de gândire atât de puternice. A auzit un mesaj retransmis, glasul lui Human, vorbindu-i în minte:

– Totul e bine. Poţi continua.

Apoi s-a întors la nava care conţinea corpul ei viu. Când transporta alţi oameni, îl lăsa cu propriile *aiúa* ca să vegheze asupra cărnii ei şi să o menţină intactă. Rezultatul fusese crearea haotică a lui Miro şi Ender, cu foamea lor de trupuri diferite de cele în care trăiau de fapt. Acel efect era acum împiedicat acum, lăsându-l pe călător să mai stea o clipă, o fracţiune de secundă în Exterior, îndeajuns de mult pentru ca toate părţile fiecărei persoane şi ale fiecărui lucru să fie laolaltă. De astă dată totuşi, ea trebuia să ţină laolaltă o navă *şi* pe Val-corpul, şi să îi tragă după sine pe Miro, Ela, Stingătorul-de Flăcări, Quara şi pe o lucrătoare a Mătcii. Nu avea dreptul să facă vreo greşeală.

Şi totuşi, funcţiona destul de uşor. Naveta familiară era reţinută cu uşurinţă în memorie; mai cărase oameni de multe ori. Noul ei trup îi era deja atât de bine cunoscut încât, spre uşurarea ei, nu trebuia să facă eforturi deosebite pentru a-l menţine împreună cu nava. Singura noutate era că, în loc să trimită şi să readucă, se deplasa şi ea. Propria *aiúa* mergea în Exterior împreună cu restul.

Asta, în sine, era singura problemă. Când ajungea în Exterior, nu îşi dădea seama cât de lungă era şederea. Putea fi o oră. Un an. O picosecundă. Ea nu mai ieşise în Exterior până atunci. Era năucitor, apoi înspăimântător că nu avea nici o rădăcină sau ancoră. „Cum mă mai întorc? De ce sunt legată?”

Chiar în momentele de panică în care îşi punea această întrebare, şi-a găsit şi ancora, pentru că imediat ce *aiúa* ei a făcut un singur circuit al lui Val-corpul în Exterior, ea a sărit să-şi facă circuitul copacilor-mame. În acea clipă ea a chemat înapoi nava şi tot ce conţinea aceasta, şi a plasat-o unde a dorit, în zona de aterizare a stelar-portului de pe Lusitania.

A verificat totul cu grabă. Nu lipsea nimic. Reuşise. Oamenii nu aveau să moară în spaţiu. Putea efectua zborul stelar, chiar dacă se afla la bord. Şi deşi nu avea să se deplaseze prea des – fusese prea înspăimântător, chiar dacă legătura ei cu copacii-mame o susţinea – acum ştia că putea readuce navele în zbor fără nici o problemă..

Malu a strigat de uimire, iar ceilalţi s-au întors să-l privească. O văzuseră cu toţii pe Jane-faţa în aerul de deasupra terminalelor, o sută de Jane-feţe în întreaga încăpere. În acel moment au ovaţionat şi s-au bucurat. Iar Wang-Mu şi-a pus întrebarea: „Şi acum ce se mai petrece?”

– Zeul a mişcat nava! a exclamat Malu. Zeul şi-a regăsit puterea.

Wang-Mu a auzit vorbele şi s-a întrebat în sinea ei cum de ştia Malu aşa ceva. Dar Peter, chiar dacă se minuna, a privit ştirea în mod personal. A îmbrăţişat-o, a ridicat-o de pe pământ şi s-a rotit cu ea în braţe.

– Suntem din nou liberi, a strigat el, iar glasul lui a răsunat la fel de vesel ca acela al lui Malu. Suntem liberi să cutreierăm!

În acea clipă, Wang-Mu a înţeles că bărbatul pe care îl iubea era, în străfunduri, acelaşi bărbat, Ender Wiggin, care cutreierase o lume după alta timp de trei mii de ani. De ce fusese Peter atât de tăcut şi de înnegurat până atunci, iar acum explodase cu atâta exuberanţă? Pentru că nu fusese în stare să suporte gândul că va trebui să-şi trăiască viaţa pe o singură lume.

„În ce m-am băgat? s-a întrebat Wang-Mu. Asta să-mi fie viaţa, o săptămână aici, o lună în altă parte?”

Apoi s-a gândit: „Şi ce dacă? Dacă e vorba de o săptămână cu Peter, dacă e o lună alături de el, atunci acesta îi va fi căminul. Iar dacă nu, voi avea timp suficient să realizez un compromis. Până şi Ender s-a stabilit în cele din urmă pe Lusitania.”

„Pe de altă parte, poate şi eu sunt o rătăcitoare. Sunt încă tânără – de unde ştiu ce fel de viaţă vreau să duc? Având-o pe Jane, care ne poate duce oriunde cât ai clipi, putem vedea cele O Sută de Lumi şi cele mai recente colonii, şi tot ce dorim chiar înainte de a trebui să ne gândim că e vremea să ne stabilim undeva.”

Cineva din camera de comandă a scos o exclamaţie. Miro şi-a dat seama că trebuia să se ridice de lângă trupul adormit al lui Jane şi să afle ce se petrecea. Dar nu voia să-i dea drumul la mână. Nu voia să-şi dezlipească ochii de la ea.

– S-a întrerupt! a strigat Quara, îngrozită şi furioasă. Tocmai primeam transmisia lor şi, brusc, *nimic.*

Miro aproape că a izbucnit în râs. Cum de nu înţelegea Quara? Motivul pentru care nu mai primeau mesaje de la descoladores era că nu se mai aflau pe orbita planetei. Quara nu simţea apariţia forţei gravitaţionale? Jane reuşise. Îi adusese acasă.

„Dar s-a adus şi pe sine?” Miro a strâns-o de mână, s-a aplecat şi a sărutat-o pe obraz.

– Jane, a şoptit el. Să nu te rătăceşti acolo. Rămâi aici! Rămâi cu mine!

– Bine, i-a răspuns ea.

Şi-a ridicat capul de lângă faţa ei şi a privit-o în ochi:

– Ai reuşit, a zis el.

– Şi a fost chiar uşor, după atâtea griji. Dar nu cred că trupul meu a fost menit să doarmă atât de adânc. Nu mă pot mişca.

Miro a desfăcut chingile care o ţineau de pat.

– Ah, a zis ea. M-ai legat.

A încercat să se ridice, dar s-a întins imediat la loc.

– Te simţi slăbită? a întrebat-o Miro.

– Se învârte camera cu mine. Poate că viitoarele zboruri le voi face fără să stau întinsă.

Uşa s-a deschis brusc. În cadrul ei a apărut Quara, tremurând de furie.

– Cum de-ai îndrăznit să faci asta fără să mă previi?

În spatele ei era Ela, care încerca să o potolească.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Quara, ne-a adus acasă, nu e de ajuns?

– Unde ţi-e buna creştere? a strigat Quara. Puteai să ne anunţi că faci experimentul!

– Te-a adus şi pe tine înapoi, nu vezi? a zis Miro şi a râs.

Hohotul lui a înfuriat-o şi mai mult pe Quara.

– Nu-i umană! De aceea îţi place atât de mult, Miro! Niciodată n-ai fost în stare să te îndrăgosteşti de o femeie *adevărată.* Care ţi-e palmaresul? Te-ai îndrăgostit de o femeie care s-a dovedit a fi sora ta vitregă, apoi de robotul creat de Ender, iar acum de un computer care poartă un trup uman ca pe o marionetă. Bineînţeles că-ţi vine să râzi în asemenea momente. N-ai sentimente umane.

Jane s-a ridicat şi a simţit că picioarele îi tremură. Miro a fost încântat să constate că ea îşi revenea atât de repede după ora petrecută într-o stare vecină cu coma. Abia dacă a luat în seamă acuzaţiile Quarei.

– Văd că mă ignori, ticălos ce eşti! i-a răcnit Quara în faţă.

El nu a luat-o în seamă, simţindu-se, de fapt, calm şi îndreptăţit în atitudinea lui. Ţinându-l de mână, Jane a mers puţin în urma lui, trecând de Quara şi ieşind din cameră. Când a trecut prin dreptul lui Quara, aceasta a strigat:

– Nu eşti zeu ca să ai dreptul să mă arunci dintr-un loc în altul fără să mă întrebi! Şi i-a făcut un vânt lui Jane.

Nu o împinsese prea tare. Însă Jane s-a ciocnit de Miro. El s-a întors, îngrijorat că ea ar putea cădea. Răsucindu-se, a reuşit să vadă cum Jane şi-a răsfirat degetele mâinii şi a împins-o pe Quara, mult mai tare. Quara s-a lovit cu capul de peretele coridorului, iar apoi, pierzându-şi echilibrul, a căzut la picioarele Elei.

– A încercat să mă ucidă! a strigat ea.

– Dacă voia să o facă, a zis Ela cu blândeţe, te-ai roti acum pe orbită în jurul planetei acelor descoladores.

– Mă urâţi cu toţii! a strigat Quara şi a izbucnit în lacrimi.

Miro a deschis uşa navetei şi a condus-o pe Jane la lumina soarelui. Era primul pas pe care ea îl făcea pe suprafaţa unei planete, prima rază de soare pe care o vedea cu ochi umani. A rămas pe loc, parcă îngheţată, apoi şi-a întors capul să vadă mai mult, şi-a înălţat faţa către cer, după care a dat în lacrimi şi s-a agăţat de Miro.

– Vai, Miro! Mă copleşeşte! E mult prea frumos!

– Să vezi cum arată primăvara, a zis el fără să se gândească.

Câteva momente mai apoi, ea şi-a revenit suficient ca să privească din nou lumea şi să păşească nesigur alături de el. Au văzut un aparat de zbor venind spre ei dinspre Milagre – probabil erau Olhado şi Grego, sau Valentine şi Jakt. Aveau să o întâlnească pentru prima oară pe Jane-ca-Val. Valentine, mai mult ca oricine, şi-o va aminti pe Val şi-i va simţi lipsa, în vreme ce, spre deosebire de Miro, nu va avea amintiri despre Jane, pentru că nu fuseseră atât de apropiate. Dar Miro era convins că Valentine va păstra în sine suferinţa pe care o simţea pentru Val; faţă de Jane trebuia să se arate primitoare şi curioasă. Aşa era Valentine. Pentru ea era mai important să înţeleagă decât să jelească. Avea sentimente adânci faţă de toate lucrurile, dar nu se lăsa purtată de durere sau de suferinţă care ar fi apărut între ea şi cunoaşterea mai profundă.

– N-ar fi trebuit s-o fac, a spus Jane.

– Ce anume?

– Să folosesc violenţa fizică faţă de Quara, a zis Jane pe un ton îndurerat.

Miro a ridicat din umeri.

– Asta a şi vrut, a zis el. Ai auzit ce plăcere i-a făcut.

– Nu, nu vrea asta, a spus Jane. În adâncul sufletului, nu vrea aşa ceva. Ar dori ceea ce-şi doreşte fiecare – să fie iubită şi ocrotită, să trăiască frumos, să se bucure de respectul celor pe care îi admiră.

– Da, te cred pe cuvânt, a zis Miro.

– Ba nu, Miro, trebuie să înţelegi că aşa e, a insistat Jane.

– Da, înţeleg, a răspuns Miro. Dar am renunţat cu ani în urmă să mai încerc. Pretenţiile lui Quara au fost şi sunt atât de mari, încât ar putea înghiţi o persoană ca mine de zece ori şi tot n-ar fi mulţumită. Atunci aveam şi eu necazuri. Nu mă condamna pentru că aş ignora-o. Nenorocirea ei e atât de mare, încât ar fi nevoie de mult mai multă fericire care să o înlocuiască.

– Nu te condamn, a spus Jane. Numai că... eu trebuia să ştiu că tu ţi-ai dat seama cât de mult te iubeşte şi are nevoie de tine. Voiam să fii...

– Să fiu ca Ender, a spus Miro.

– Voiam să dai tot ce e mai bun din tine, a spus Jane.

– Şi eu l-am iubit pe Ender. Îl consider partea cea mai bună a oricui. Şi nu mă supără că ai vrea să fiu cel puţin o parte din ceea ce a

reprezentat el pentru tine. Atâta timp cât vrei şi o parte din lucrurile care mă reprezintă numai pe mine, fără nimic din el.

– Nu ţin să fii perfect, a zis Jane. Şi nici să fii Ender. Şi să nu te aştepţi la perfecţiune nici din partea mea, pentru că, deşi încerc să fiu înţeleaptă acum, tot eu sunt aceea care ţi-a doborât sora la podea.

– Cine ştie? a zis Miro. Asta te-ar putea face cel mai bun prieten al ei.

– Sper că nu, a zis Jane. Dar dacă e adevărat, voi face tot ce pot pentru ea. La urma urmelor, o să-mi devină soră.

– *Deci aţi fost pregătiţi,* a zis Matca.

– *Fără să ştiu măcar, da, am fost,* a zis Human.

– *Iar acum sunteţi o parte din ea, cu toţii.*

– *Ne atinge cu delicateţe,* a spus Human, *iar prezenţa ei în noi e uşor de suportat. Copacii-mame nu se plâng. Vioiciunea ei le dă şi lor viaţă. Iar dacă păstrarea amintirilor ei li se pare ciudată, acestea le aduc mai multă varietate în viaţa lor decât înainte.*

– *Aşadar, e o parte din noi toţi,* a spus Matca. *Acum este, a devenit, parţial matcă, parţial umană şi parţial* pequenino.

– *Orice ar face, nimeni nu poate spune că nu ne înţelege. Dacă trebuie ca să se joace cineva cu puteri ca ale zeilor, mai bine ea decât altul.*

– *Trebuie să fac o mărturisire, sunt geloasă pe ea,* a spus Matca. *E parte din tine, aşa cum eu n-aş putea fi niciodată. După discuţiile noastre, încă nu ştiu ce înseamnă să fiu unul dintre voi.*

– *Nici eu nu înţeleg decât foarte puţin din modul tău de gândire,* a spus Human. *Dar nu e bine şi aşa? Misterul e nemărginit. Nu vom înceta să ne uimim unul pe altul.*

– *Până când moartea va pune capăt tuturor surprizelor,* a spus Matca.

14.
„CUM COMUNICĂ EI CU ANIMALELE”

„Dacă am fi mai înţelepţi sau mai buni,
poate că zeii ne-ar explica
lucrurile nebune, insuportabile pe care le fac.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

În momentul în care a primit ştirea că legăturile prin ansiblu cu Congresul Stelar au fost refăcute, amiralul Bobby Lands a dat ordin

întregii Flote Lusitane să decelereze imediat la o viteză sub pragul invizibilităţii. Ordinul a fost executat şi a ştiut că în mai puţin de o oră, flota va apărea ca din senin pe orice telescop din Lusitania. Apoi ea se va deplasa către un punct din apropierea planetei cu o viteză uimitoare, folosind în continuare scuturile masive, pentru a evita daunele devastatoare produse de coliziunea cu particule interstelare mici cât un grăunte de praf.

Strategia amiralului Lands era simplă. Va sosi aproape de Lusitania cu viteza cea mai mare posibilă astfel încât să nu producă efecte relativiste; va lansa Doctoraşul în cursul perioadei de apropiere maximă, o fereastră de doar câteva ore; apoi va readuce întreaga flotă la viteze relativiste, aşa încât, în momentul când Dispozitivul de distrugere moleculară va exploda, el nu va prinde în raza lui de acţiune distructivă nici una din propriile navele.

Era o strategie bună şi simplă, bazată pe presupunerea că Lusitania nu avea mijloace de apărare. Dar Lands nu putea lua în serios o asemenea presupunere. Rebelii lusitani deţineau resurse tehnologice suficiente, pentru că spre sfârşitul călătoriei, pentru o perioadă de timp, reuşiseră să întrerupă toate comunicaţiile dintre flotă şi restul umanităţii. Nu conta că problema fusese pusă pe seama unui program de computer deosebit de penetrant şi capabil; nu conta că superiorii lui îl asiguraseră că programul sabotor fusese şters printr-o acţiune radicală dictată de prudenţă, menită să elimine ameninţarea chiar înainte de sosirea flotei la destinaţie. Lands nu dorea să se lase înşelat de iluzia lipsei mijloacelor de apărare. Inamicul se dovedise capabil de multe, astfel că el trebuia să fie pregătit pentru orice eventualitate. Era vorba de război, un război total, şi el nu avea să admită ca misiunea lui să fie compromisă din cauza neglijenţei sau a unei încrederi necugetate.

Din momentul în care primise misiunea, fusese conştient că numele lui va fi asociat în istoria umană cu Al Doilea Xenocid. Nu era uşor să asişti la distrugerea unei rase străine, în special că *pequeninos* de pe Lusitania erau, conform rapoartelor, atât de primitivi, încât, în sine, nu constituiau o ameninţare la adresa umanităţii. Chiar când inamicii străini *erau* o ameninţare, aşa cum se întâmplase cu gândacii pe vremea Primului Xenocid, o inimă miloasă care-şi spune Vorbitor în Numele Morţilor reuşise să prezinte o imagine înduioşător de frumoasă a acelor monştri ucigaşi, drept un soi de comunitate utopică de stup care nu prezenta absolut nici o primejdie pentru umanitate. Cum putea scriitorul acelei lucrări să ştie ce intenţii avuseseră gândacii? Acea lucrare fusese monstruoasă, pentru că ea a distrus renumele eroului-copil care îi învinsese pe gândaci şi salvase umanitatea.

Lands acceptase comanda Flotei Lusitane fără să ezite, dar încă de la începutul călătoriei îşi petrecuse mult timp în fiecare zi pentru a studia puţinele informaţii existente despre Ender Xenocidul. Sigur, băiatul nu ştiuse că în realitate comanda adevărata flotă umană prin ansiblu; crezuse că participa la un program brutal de riguros de instruire cu ajutorul simulatoarelor. Cu toate acestea, luase hotărârile corecte în momente de criză – a preferat să apeleze la o armă a cărei folosire împotriva altor planete era interzisă şi astfel a distrus lumea ultimilor gândaci. Aşa s-a pus capăt ameninţării la adresa umanităţii. Fusese o acţiune corectă. Aşa cerea arta războiului, iar la data respectivă băiatul meritase să fie aclamat ca erou.

Totuşi, după câteva decenii, opinia publică se schimbase radical ca urmare a apariţiei unei cărţi dăunătoare, numită *Matca,* iar numele lui Ender Wiggin, deja aflat practic în exil ca guvernator al unei noi planete-colonie, a devenit sinonim cu anihilarea unei specii blânde, bine intenţionate, dar neînţelese.

„Dacă au pornit împotriva unui copil nevinovat precum Ender Wiggin, cu mine ce se va întâmpla?” s-a întrebat Lands mereu, mereu. „Gândacii erau nişte ucigaşi brutali, lipsiţi de suflet, cu flote de nave înarmate ce aveau o putere devastatoare inimaginabilă, în vreme ce eu voi distruge *pequeninos,* care au ucis, însă doar la scară redusă, câţiva oameni de ştiinţă care probabil au nesocotit cine ştie ce tabu. Este limpede că *pequeninos* nu posedă mijloace, nici acum, nici în viitorul previzibil, să se înalţe de pe suprafaţa planetei şi să pună la îndoială supremaţia oamenilor în spaţiu.

Şi totuşi, Lusitania era la fel de periculoasă ca şi gândacii – poate mai periculoasă. Pentru că pe planetă există un virus lăsat liber, care a ucis orice om pe care l-a infectat, cu excepţia cazurilor în care victimei i s-au administrat doze tot mai reduse de antidot la intervale regulate, pe toată durata vieţii. În plus, virusul s-a dovedit capabil de adaptare.

Câtă vreme virusul a rămas pe Lusitania, pericolul nu a fost grav. Însă ulterior doi oameni de ştiinţă aroganţi de pe Lusitania – evidenţele îi amintesc drept xenologii Marcos „Miro” Vladimir Ribeira von Hesse şi Ouanda Quenhatta Figueira Mucumbi – au încălcat legile colonizării umane „devenind băştinaşi” şi asigurând acelor *pequeninos* tehnologie şi bioforme în mod ilegal. Congresul Stelar a reacţionat corect cerând trimiterea infractorilor spre a fi judecaţi pe o altă planetă, unde, bineînţeles, să fie ţinuţi în carantină – însă lecţia trebuia să fie administrată rapid şi cu severitate, astfel ca nimeni de pe Lusitania să nu mai fie ispitit să încalce înţeleptele legi care protejau umanitatea de răspândirea virusului Descolada. Cine ar fi bănuit că o colonie atât de micuţă va avea îndrăzneala să sfideze Congresul refuzând să-i aresteze pe criminali? Din acel moment de

sfidare nu a existat altă soluţie decât trimiterea flotei şi distrugerea Lusitaniei. Atâta timp cât Lusitania îşi menţinea atitudinea, exista riscul, prea mare pentru a fi tolerat, ca nave stelare ce plecau de pe planetă să răspândească acea cumplită boală în restul umanităţii.

Totul era cât se poate de limpede. Însă Lands ştia că pericolul trecuse, virusul Descolada nu mai prezenta un risc pentru nimeni, oamenii aveau să uite cât de mare fusese primejdia şi vor începe să se gândească în mod sentimental la *pequeninos* pierduţi, la rasa de victime ale nemilosului amiral Bobby Lands, Al Doilea Xenocid.

Lands nu era un om insensibil. Uneori, nu putea să doarmă gândindu-se cât de detestat va fi. Nu îndrăgea misiunea care îi revenise – nu era un adept al violenţei, iar ideea că va distruge nu numai *pequeninos,* ci şi întreaga populaţie umană a Lusitaniei îl tulbura profund. Nimeni de sub comanda lui nu se îndoia de rezervele pe care le avea faţă de acea sarcină; dar nimeni nu se îndoia nici de hotărârea lui sumbră de a-şi îndeplini misiunea.

„Ce bine ar fi dacă s-ar găsi o soluţie, se gândise el mereu. Ce plăcut ar fi ca atunci când revenim în timp real, Congresul să ne transmită ştirea că s-a descoperit adevăratul antidot sau un vaccin eficient pentru a preveni infectarea cu Descolada. Orice veste care să facă dovada că pericolul a dispărut. Orice ca să păstrăm Doctoraşul nearmat, la locul lui, în nava-comandant."

Asemenea dorinţe nu se puteau materializa, rămânând doar speranţe. Nu exista nici o şansă. Chiar dacă pe Lusitania se descoperise tratamentul împotriva Descoladei, cum se putea face cunoscut acel adevăr? Nu, Lands trebuia să facă cu bună ştiinţă ceea ce Ender Wiggin făcuse cu toată nevinovăţia. Îi va înfrunta pe cei care îl vor vorbi de rău. Pentru că va şti că a făcut ceea ce trebuia de dragul întregii umanităţi; şi, în comparaţie cu asta, ce importanţă avea dacă un individ era onorat sau urât pe nedrept?

În momentul când reţeaua de ansiblu a fost restabilită, Yasujiro Tsutsumi şi-a transmis mesajele, apoi a pus stăpânire pe instalaţia de ansiblu de la etajul nouă al clădirii şi a început să aştepte febril. Dacă socoteau că ideea lui prezenta suficient interes pentru a merita analizată, membrii familiei aveau să dorească o conferinţă în timp real, iar el era hotărât să nu-i facă să aştepte. Iar dacă ei îi respingeau propunerea, voia să fie primul care să o ştie, astfel ca subordonaţii şi colegii de pe Vântul Divin să afle vestea de la el, nu din zvonuri.

Aimaina Hikari înţelegea ce îi ceruse lui Yasujiro? Acesta se afla la apogeul carierei. Dacă avea rezultate bune, putea să se mute dintr-o lume în alta, aparţinând elitei castei de manageri care erau eliberaţi din chingile timpului şi trimişi în viitor prin efectul de dilatare a timpului produs de călătoria interstelară. Dar dacă era socotit un

manager oarecare, va fi dat deoparte sau degradat chiar în cadrul organizaţiei de pe Vântul Divin. Nu va pleca niciodată şi astfel va trebui să suporte mila celor care vor şti că nu a avut calităţile necesare pentru a se ridica de la nivelul unei vieţi mărunte, ca să ajungă în rândul managerilor ce-şi perpetuează numele în eternitate.

Probabil că Aimaina ştia toate acestea. Dar chiar dacă i-ar fi fost cunoscută poziţia fragilă a lui Yasujiro, el tot aşa ar fi procedat. Merita să pericliteze câteva cariere pentru salvarea altei specii de anihilarea completă. Îi păsa lui Aimaina că nu cariera lui se putea ruina? Era o onoare pe care Aimaina o alesese pentru Yasujiro, pentru că îl socotise suficient de înţelept ca să recunoască pericolul moral pentru oamenii Yamato şi pentru că îl considerase îndeajuns de curajos ca să acţioneze în virtutea acelei idei, indiferent cât l-ar fi costat.

O asemenea onoare – Yasujiro spera că era suficientă pentru a-l face fericit dacă pierdea totul. Pentru că intenţiona să demisioneze din cadrul companiei Tsutsumi dacă i se respingea propunerea. Dacă nu se acţiona pentru a îndepărta pericolul, el nu putea rămâne în aceeaşi poziţie. Şi nici nu putea să rămână mut. Va rosti adevărul în public şi îl va condamna şi pe Tsutsumi. Nu va ameninţa că va proceda astfel, pentru că familia, în mod justificat, privea orice ameninţare cu dispreţ. Se va mulţumi să se exprime public. Apoi, pentru acea dovadă de neloialitate, familia va întreprinde acţiuni pentru a-l distruge. Nu va mai putea ocupa nici o funcţie publică. Nu făcuse o glumă când îi spusese lui Aimaina că va merge să trăiască la el. Dacă Tsutsumi hotăra să pedepsească pe cineva care călca strâmb, acela nu avea altă şansă decât să se lase la mila prietenilor – dacă avea prieteni cărora să nu le fie frică de mânia lui Tsutsumi.

În timp ce aştepta, oră după oră, prin mintea lui Yasujiro s-au derulat toate aceste scenarii sumbre. Nu era posibil ca mesajele lui să fi fost ignorate. Probabil că el era analizat în acele momente.

În cele din urmă, a aţipit. L-a trezit operatoarea ansiblului – o femeie care nu fusese de serviciu atunci când el adormise.

– Sunteţi cumva onorabilul Yasujiro Tsutsumi?

Conferinţa era în plină desfăşurare; în ciuda celor mai bune intenţii ale lui, era ultimul sosit. Costul unei asemenea conferinţe în timp real era astronomic, fără a mai vorbi de deranj. În baza legilor ce guvernau noul sistem de computere, fiecare participant la o conferinţă trebuia să fie prezent la ansiblu, pentru că discuţia nu era posibilă dacă ei trebuiau să aştepte din pricina întârzierii ce apărea între fiecare comentariu şi răspunsul la acesta.

Când a văzut inscripţiile de identificare de sub fiecare faţă apărută pe afişajul terminalului, Yasujiro a fost încântat, dar şi îngrozit. Chestiunea nu fusese încredinţată unor funcţionari de rangul

doi sau trei de la sediul din Honshu. Era prezent însuşi Yoshiaki-Seiji Tsutsumi, bătrânul care conducea compania de când Yasujiro se angajase. Acela era sigur un semn bun. Yoshiaki-Seiji – sau „Da, Domnule”, după cum era supranumit, deşi nu pe faţă, desigur – nu şi-ar fi pierdut timpul venind la ansiblu doar ca să pună la punct un subordonat oarecare.

„Da, Domnule” nu a vorbit. Discuţia a fost purtată de bătrânul Eiichi. Acesta era cunoscut drept conştiinţa lui Tsutsumi – ceea ce, după cum se afirma, destul de cinic, însemna că el era surdomut.

– Tânărul nostru frate a fost îndrăzneţ, dar a dovedit înţelepciune să ne transmită gândurile şi simţămintele onoratului nostru dascăl, Aimaina Hikari. Deşi nici unul dintre noi, cei de pe Honshu, nu ne-am bucurat de privilegiul să-l cunoaştem pe Păstrătorul Spiritului Yamato, avem ştiinţă de spusele lui. Nu am fost pregătiţi să credem că japonezii sunt răspunzători, ca popor, pentru faptele Flotei Lusitania. Şi nici nu am fost pregătiţi să considerăm că Tsutsumi poartă răspunderea în mod deosebit pentru o situaţie politică ce nu are legătură directă cu finanţele şi cu economia în general. Cuvintele tânărului nostru frate au fost pornite din inimă şi scandaloase, iar dacă n-ar fi venit din partea cuiva care a fost în decursul anilor de activitate modest şi respectuos, atent şi suficient de îndrăzneţ ca să-şi asume riscuri la momentul potrivit, poate că nu am fi luat în seamă mesajul lui. Dar le-am dat ascultare; le-am studiat şi am aflat din sursele noastre guvernamentale că influenţa japoneză asupra Congresului Stelar a fost şi continuă să fie esenţială îndeosebi în această problemă. După aprecierea noastră, nu avem timp să alcătuim o coaliţie cu alte companii sau să influenţăm opinia publică. Flota ar putea ajunge dintr-un moment în altul. Flota *noastră,* dacă Aimaina Hikari are dreptate; şi chiar dacă n-ar avea, este o flotă umană, iar noi suntem umani, şi stă în puterea noastră să o oprim. Carantina ar rezolva cu uşurinţă tot ce este necesar pentru a proteja specia umană de anihilare prin virusul Descolada. Prin urmare, dorim să te informăm, Yasujiro Tsutsumi, că te-ai dovedit demn de numele ce ţi s-a dat la naştere. Vei angaja toate resursele familiei Tsutsumi sarcinii de a convinge un număr suficient de congresmeni să se opună flotei – şi să se opună cu o asemenea vigoare, încât să forţeze votarea imediată ca flota să fie rechemată şi să i se interzică să lovească Lusitania. Nu ştim dacă vom reuşi să îndeplinim această sarcină, dar, oricum ar fi, fratele nostru mai tânăr Yasujiro Tsutsumi ne-a servit cu cinste, nu numai prin numeroasele lui realizări ca manager, ci şi pentru că a ştiut să-şi plece urechea la spusele unuia din afară, să pună chestiunile morale mai presus de orice consideraţii financiare şi să rişte totul pentru a ajuta familia Tsutsumi să fie dreaptă şi să procedeze corect. Prin urmare, îl convocăm pe Yasujiro Tsutsumi la

Honshu, unde va sluji Tsutsumi în calitate de asistent al meu. După aceea Eiichi a făcut o plecăciune. Sunt onorat că un tânăr atât de distins este pregătit să fie înlocuitorul meu când voi muri sau mă voi retrage.

Yasujiro s-a înclinat cu gravitate. Se simţea uşurat că era chemat direct la Honshu – nimeni atât de tânăr nu primise o astfel de invitaţie. Dar să devină asistentul lui Eiichi, pregătit să îl înlocuiască – nu aceasta era ţinta supremă pe care o visase Yasujiro. Nu muncise atât de intens şi slujise cu atâta credinţă ca să devină filozof-şi-mediator. Voia să rămână în miezul problemelor manageriale ale familiei.

Cu toate acestea, vor trece ani întregi până să ajungă pe Honshu. Până atunci, Eiichi ar putea muri. Iar „Da, Domnule” sigur va fi murit. În loc să-l înlocuiască pe Eiichi, ar putea primi altă slujbă, mai potrivită calităţilor lui reale. De aceea Yasujiro nu a refuzat acel dar ciudat. Şi-a acceptat soarta, urmând-o încotro îl ducea ea.

– O, părinte Eiichi, mă plec în faţa ta şi a tuturor părinţilor companiei, îndeosebi a lui Yoshiaki-Seiji-san. Mă onorezi aşa cum nu merit. Mă rog să nu te dezamăgesc prea mult. Şi, de asemenea, transmit mulţumiri pentru că în asemenea vremuri grele, spiritul Yamato se află în nişte mâini bune şi protectoare ca ale tale.

După această acceptare publică a ordinelor primite, discuţia s-a încheiat – la urma urmelor, era scumpă, iar dacă se putea, familia Tsutsumi se îngrijea să evite risipa. Conferinţa prin ansiblu s-a încheiat. Yasujiro s-a rezemat de spătarul scaunului şi a închis ochii. Tremura.

– Vai, Yasujiro-san, a spus paznicul ansiblului. Vai, Yasujiro-san.

„Vai, Yasujiro-san, a gândit el. Cine ar fi bănuit că vizita lui Aimaina mă va aduce în această situaţie? Lucrurile s-ar fi putut petrece şi altfel. Acum va deveni unul din oamenii din Honshu. Indiferent ce rol ar avea, se va afla printre conducătorii supremi ai Tsutsumi. Nici nu se putea un sfârşit mai fericit. Cine ar fi putut ghici?”

Înainte de a se ridica de pe scaun, reprezentanţii Tsutsumi începuseră deja să discute cu toţi congresmenii japonezi şi cu alţii care nu erau japonezi, dar urmau linia necesariană. Pe măsură ce numărul politicienilor care înţelegeau să se supună creştea, era tot mai limpede că sprijinul acordat flotei se diminuase substanţial. Aşadar, oprirea flotei nu costa chiar atât de mult.

Pequenino de serviciu la monitorizarea sateliţilor ce se roteau în jurul Lusitaniei a auzit alarma şi la început nu şi-a dat seama ce se întâmplase. Din câte îşi amintea, alarma nu sunase niciodată. La început, a crezut că aparatura detectase vreo formaţiune

meteorologică periculoasă. Dar nici vorbă de aşa ceva. Alarma fusese declanşată de telescoapele îndreptate spre spaţiu. Apăruseră zeci de nave înarmate, care călătoreau cu viteză foarte mare, dar nonrelativistă, pe o traiectorie care le permitea să lanseze Doctoraşul în mai puţin de o oră.

Ofiţerul de serviciu a transmis de urgenţă un mesaj către colegii lui şi, imediat, a fost informat primarul din Milagre, iar zvonul a început să se răspândească printre cei rămaşi în sat. „Cei care nu-şi părăsesc locuinţele în decurs de o oră vor fi ucişi”, aşa suna mesajul, şi, după câteva minute, sute de familii se adunaseră deja în jurul navelor stelare, aşteptând cu nerăbdare să se îmbarce. Ceea ce uimea era că numai oamenii doreau să fugă în ultima clipă. Confruntaţi cu dispariţia inevitabilă a pădurilor de copaci-părinţi, copaci-mame şi copaci-fraţi, *pequeninos* nu simţeau dorinţa să-şi salveze propriile vieţi. Ce aveau să devină fără pădurea lor? Preferau să moară printre cei dragi decât să fie nişte străini eterni într-o pădure de cine ştie unde, care nu era şi nu putea deveni a lor.

În ceea ce o privea pe Matcă, ea îşi trimisese departe cea din urmă fiică şi nu manifesta nici o dorinţă deosebită să plece. Era ultima dintre mătcile care rămăseseră în viaţă după ce Ender îi distrusese planeta natală. Simţea că, după trei mii de ani, merita şi ea acelaşi fel de moarte. Pe de altă parte, n-ar fi suportat să trăiască în continuare când bunul, ei prieten, Human, prinsese rădăcini pe Lusitania şi nu putea pleca. Nu era exact un gând demn de o regină, dar până la ea, nici o matcă nu avusese vreun prieten. Era ceva neobişnuit să găseşti pe cineva cu care să discuţi, chiar dacă acea persoană se deosebea considerabil de ea. Ar fi suferit prea mult dacă ar fi trăit fără Human. Iar cum supravieţuirea ei nu mai era vitală pentru perpetuarea speciei, alesese să facă lucrul cel mai măreţ, curajos, tragic şi romantic dar, în acelaşi timp, cel mai puţin complicat, să rămână. Chiar o încânta ideea de a se comporta cu nobleţe în termeni umani: iar asta dovedea, spre surprinderea ei, că nu se schimbase complet prin contactul strâns cu oamenii şi *pequeninos.* Aceştia o transformaseră chiar împotriva aşteptărilor ei. În întreaga istorie a poporului ei nu mai existase o matcă asemănătoare.

– *Aş vrea să pleci,* i-a spus Human. *Prefer să te ştiu vie.*

De astă dată Matca nu i-a răspuns.

Jane a rămas neclintită. Echipa care lucra la descifrarea limbajului descoladores trebuia să părăsească Lusitania şi să se întoarcă pe orbita planetei care crease Descolada. Urma să plece şi ea, dar nimeni nu a făcut greşeala să vadă cu ochi răi supravieţuirea celei care făcea toate navele să funcţioneze sau a echipei care probabil avea să salveze umanitatea de descoladores. Dar Jane s-a

confruntat cu probleme ceva mai delicate de morală când a insistat ca Novinha, Grego şi Olhado, precum şi familia acestuia să fie duşi într-un loc sigur. Valentine a fost informată că, dacă nu pleca împreună cu soţul, copiii, echipajul lor şi cu prietenii spre nava lui Jakt, Jane va fi silită să-şi risipească resursele mentale pentru a transporta corpurile împotriva voinţei lor, chiar fără navă spaţială, dacă trebuia.

– De ce noi? a întrebat Valentine. N-am cerut un tratament preferenţial.

– Nu mă interesează ce aţi cerut, a zis Jane. Eşti sora lui Ender. Novinha e văduva lui, copiii sunt adoptaţi de el; nu voi sta cu mâinile încrucişate, lăsându-vă să muriţi dacă-mi este în putere să salvez familia prietenului meu. Dacă asta vi se pare nedrept şi preferenţial, atunci să vă plângeţi faţă de mine, mai târziu, dar acum îmbarcaţi-vă pe nava lui Jakt, ca să vă pot ridica de pe lumea aceasta. Veţi salva şi alte vieţi dacă nu-mi disipaţi atenţia cu proteste inutile.

Simţindu-se ruşinaţi pentru că beneficiau de privilegii speciale, însă în acelaşi timp recunoscători că ei şi cei iubiţi vor supravieţui următoarelor ore, echipa descoladores s-a strâns în naveta transformată în navă stelară, pe care Jane o plasase departe de aglomeraţia din zona de decolare; ceilalţi s-a grăbit către nava lui Jakt, pe care Jane o amplasase de asemenea într-un loc izolat.

Într-un fel, pentru mulţi, apariţia flotei a venit aproape ca o uşurare. Trăiseră atâta timp sub acea ameninţare, încât sosirea ei pusese măcar capăt temerii lor permanente. Într-o oră sau două, soarta lor avea să fie decisă.

În naveta care se afla pe o orbită înaltă deasupra planetei descoladores, Miro stătea ca amorţit în faţa terminalului.

– Nu pot lucra, a spus el într-un târziu. Nu mă pot concentra asupra limbajului când poporul nostru şi casa mea sunt la un pas de distrugere.

Ştia că Jane, legată de patul ei, aflat în partea din spate a navei, se concentra la maximum pentru a muta fiecare navă din Lusitania pe alte lumi-colonii, care nu erau bine pregătite să le primească. Iar Miro nu făcea decât să analizeze nedumerit mesajele moleculare recepţionate de la acei străini imprevizibili.

– Ei bine, *eu pot*, a spus Quara. Dacă ne gândim bine, aceşti descoladores constituie o ameninţare la fel de mare şi încă pentru întreaga umanitate, nu doar pentru o lume neînsemnată.

– Înţelept din partea ta că priveşti lucrurile în perspectivă, a spus sec Ela.

– Mai bine uită-te la transmisiile pe care le primim de la ei, a spus Quara. Vezi dacă recunoşti ce mi se pare mie că am recunoscut.

Ela a apelat imaginea şi propriul ei terminal; la fel a procedat şi Miro. Indiferent cât de iritantă era, Quara se pricepea la munca ei.

– Vedeţi? Orice altceva ar face molecula asta, e pevăzută să acţioneze în acelaşi loc din creier ca şi molecula heroinei.

Faptul că potrivirea era perfectă nu se putea nega. Cu toate acestea, Elei i-a venit greu să creadă.

– Nu ar reuşi asta decât dacă ar fi preluat informaţiile istorice cuprinse în descrierile Descoladei pe care le-am trimis noi, le-au folosit ca să construiască un corp uman, l-au studiat şi au găsit un produs chimic care ne imobilizează printr-o plăcere dementă, în timp ce ar putea să ne facă ce vor. Imposibil să fi avut timp să crească o fiinţă umană de când le-am transmis noi informaţiile.

– Poate nici nu a fost nevoie să construiască întregul corp uman, a spus Miro. Probabil, se pricep să citească atât de bine informaţiile genetice, încât reuşesc să extrapoleze tot ce trebuie ştiut privind anatomia şi fiziologia umană doar folosind informaţiile genetice.

– Dar n-au avut la dispoziţie ADN-ul nostru, a spus Ela.

– Pesemne că pot comprima informaţiile, obţinând ADN-ul nostru primitiv, natural. Evident, au obţinut cumva informaţiile şi au dedus ce ne-ar face să stăm ţepeni ca nişte bolovani, cu zâmbete tâmpe şi fericite pe faţă.

– Pentru *mine* e mai clar că au vrut ca noi să citim molecula aceasta din punct de vedere biologic, a spus Quara. Au dorit ca noi să luăm imediat acest drog. În ceea ce-i priveşte, noi stăm aici aşteptându-i să ne preia.

Miro a schimbat imediat imaginile de pe terminalul lui.

– La naiba, Quara, ai dreptate. Uitaţi-vă – au trimis deja trei nave care ne înconjoară.

– Până acum n-au încercat să se apropie, a zis Ela.

– Da, şi nici acum nu trebuie să-i lăsăm, a zis Miro. Trebuie să le demonstrăm că *nu* ne-am lăsat păcăliţi de calul lor troian. (S-a ridicat de pe scaun şi practic a zburat pe coridor până la camera unde Jane dormea.) Jane! a strigat el, încă înainte de a ajunge la ea. Jane!

După o clipă, ea a clipit şi a deschis ochii.

– Jane! Mută nava la o sută de mile şi plasează-o pe o orbită mai apropiată.

Ea l-a privit întrebător, apoi a socotit că poate avea încredere în el, pentru că nu a întrebat nimic. A închis ochii, iar Stingătorul-de-Flăcări a strigat din camera de comandă:

– A reuşit! Ne-am deplasat!

Miro s-a alăturat celorlalţi.

– Acum *ştiu* că ei *nu* pot face asta, a zis el. Dispozitivele de afişare indicau că navele străine nu se mai apropiau, ci, parcă precaute, s-au îndreptat în patru direcţii. Ne-au încadrat într-un tetraedru, a constatat Miro.

– Bun, acum am aflat că nu am cedat drogului care te face fericit, a spus Quara.

– Dar tot nu-i înţelegem mai bine decât până acum.

– Asta pentru că suntem neghiobi, a spus Miro.

– Nu ne ajută la nimic dacă ne turnăm ţărână-n cap, a zis Quara, deşi, întâmplător, în cazul tău e adevărat.

– Quara, a spus Ela pe un ton tăios.

– A fost o glumă, ce naiba! a zis Quara. Ce, n-am voie să-l sâcâi pe fratele meu mai mare?

– Ba da, a zis fără chef Miro. Faci nişte glume...

– Ce-ai vrut să spui cu neghiobii? a întrebat Stingătorul-de-Flăcări.

– Că n-o să descifrăm niciodată limbajul lor, a zis Miro, pentru că *nu* e limbaj. E un set de comenzi biologice. Ei nu vorbesc. Nu abstractizează. Creează molecule care *acţionează* una asupra alteia. E ca şi cum vocabularul uman ar fi alcătuit din cărămizi şi sendvişuri. Arunci cu o cărămidă sau oferi un sendviş, pedepseşti şi recompensezi. Dacă au şi gânduri abstracte, n-o să le descifrăm citind moleculele astea.

– Mi se pare greu de crezut că o specie fără un limbaj abstract ar putea crea nave spaţiale ca acelea de acolo, a zis Quara cu dispreţ. Şi *transmit* moleculele la fel cum facem noi cu imaginile şi vocea.

– Dar dacă au organe interne care traduc direct mesajele moleculare în substanţe chimice sau structuri fizice? Atunci ar putea...

– N-ai înţeles ce-am spus, a insistat Quara. Nu alcătuieşti un fond de cunoştinţe comune aruncând cărămizi şi distribuind sendvişuri. Au nevoie de un limbaj pentru a stoca informaţiile în afara corpurilor, pentru a le putea transmite de la o persoană la alta, de la o generaţie la următoarea. Nu ieşi în spaţiu şi nici nu transmiţi folosind spectrul electromagnetic pe baza a ce poate fi convinsă o persoană să facă cu o cărămidă.

– Probabil că are dreptate, a zis Ela.

– Deci unele părţi din mesajele moleculare transmise de ei sunt grupuri de memorie, a spus Miro. Dar nu avem un limbaj – se realizează stimularea creierului să îşi amintească lucruri pe care expeditorul le-a trăit, iar destinatarul, nu.

– Ascultă, nu ştiu dacă ai dreptate, a spus Stingătorul-de-Flăcări, dar trebuie să decodificăm limbajul.

– Dacă am dreptate, ne pierdem vremea, a protestat Miro.

– Exact, a zis Stingătorul-de-Flăcări.

– Aha, a făcut Miro.

Ideea Stingătorului-de-Flăcări a fost acceptată. Dacă Miro avea dreptate, întreaga misiune era inutilă. Deci trebuiau să continue să

lucreze ca şi cum Miro se înşelase, iar limbajul *putea* fi decodificat, pentru că, în caz contrar, oricum nu puteau face nimic.

Şi totuşi...

– Am uitat ceva, a zis Miro.

– Eu *nu,* a spus Quara.

– Jane. Ea a fost creată deoarece mătcile au alcătuit o punte între specii.

– Între oameni şi mătci, nu între nişte străini care lansează viruşi necunoscuţi şi oameni, a protestat Quara.

Pe Ela a atras-o ideea.

– Modul uman de comunicare – limbajul articulat -le-a rămas străin mătcilor, aşa cum limbajul molecular ne este nouă inaccesibil. Poate găseşte Jane o modalitate de a-i contacta filotic.

– Prin citirea gândurilor? s-a mirat Quara. Nu uita, nu avem nici o punte.

– Depinde, a zis Miro, de felul cum tratează ei conexiunile filotice. Matca vorbeşte tot timpul cu Human, adevărat? Pentru că mătcile şi copacii-părinţi folosesc legături filotice ca să comunice. Vorbesc de la minte la minte, fără intervenţia limbii. Şi, din punct de vedere biologic, nu prezintă similarităţi mai multe decât mătcile şi oamenii.

Ela a dat din cap şi a rămas pe gânduri.

– Jane nu poate încerca aşa ceva acum, poate după ce se rezolvă problema cu flota trimisă de Congres. Dar imediat ce ne acordă atenţie, ar putea măcar încerca să ia legătura cu... aceşti oameni direct.

– Dacă străinii ar comunica prin legături filotice, n-ar folosi molecule, a zis Quara.

– Poate moleculele acestea sunt modul lor de comunicare cu animalele, a spus Miro.

Amiralului Lands nu-i venea să creadă ce auzise. Primul Vorbitor al Congresului Stelar şi Primul Secretar al Amiralităţii Flotei se vedeau deasupra terminalului, iar mesajul lor era identic.

– Carantină, exact, a zis Secretarul. Nu eşti împuternicit să foloseşti Dispozitivul de Distrugere Moleculară.

– E imposibil să aplic măsurile de carantină, a spus Lands. Ne deplasăm cu viteză prea mare. Doar ştiţi planul de luptă pe care l-am prezentat la începutul călătoriei. Ne-ar trebui câteva săptămâni ca să încetinim. Şi ce facem cu oamenii? Una e să efectuezi o călătorie relativistă, iar apoi să te întorci pe lumea natală. Da, prietenii şi rudele dispar, dar ei măcar nu sunt blocaţi în misiune permanentă pe o navă! Păstrând viteza aproape de cea relativistă, îi scutesc de câteva luni de

viaţă petrecute în regim de acceleraţie şi deceleraţie. Le cerem să renunţe la ani întregi de viaţă!

– Doar nu vrei să spui că trebuie să distrugem Lusitania şi *pequeninos,* precum şi mii de fiinţe umane doar ca membrii echipajelor să nu sufere de depresie, a zis Primul Vorbitor.

– Spun că, dacă nu vreţi să distrugem planeta, e perfect – dar permiteţi-ne să ne întoarcem acasă.

– Nu putem proceda astfel, a zis Primul Secretar, Descolada e prea periculoasă pentru a o lăsa nesupravegheată pe o planetă care s-a răsculat.

– Adică anulaţi utilizarea Doctoraşului, deşi nu s-a făcut *nimic* pentru a stăvili Descolada?

– Vom trimite o echipă la sol, care să respecte toate măsurile de siguranţă, pentru a evalua situaţia exactă, a spus Primul Secretar.

– Cu alte cuvinte, veţi trimite oameni să-şi rişte viaţa din cauza acestei boli, fără a cunoaşte situaţia de la sol, când există mijloace pentru eliminarea pericolului fără riscul de infectare.

– Congresul a decis, a spus Primul Vorbitor cu răceală. Nu vom comite un xenocid dacă există o alternativă justificată. Ai înţeles ordinele?

– Da, domnule, a spus Lands.

– Vor fi respectate? a întrebat Primul Vorbitor.

Primul Secretar a părut îngrozit. Nu exista insultă mai mare decât să întrebi un ofiţer superior dacă avea de gând să respecte ordinele primite.

Cu toate acestea, Primul Vorbitor nu şi-a retras cuvintele jignitoare.

– Aştept.

– Domnule, eu respect întotdeauna ordinele. (Imediat după aceea, Lands a întrerupt legătura. S-a întors apoi spre Causo, Ofiţerul Xenolog, singura persoană prezentă cu el în biroul de comunicaţii.) Domnule, eşti arestat, l-a anunţat Lands.

Mirat, Causo a ridicat din sprâncene.

– Deci nu intenţionezi să respecţi ordinul?

– Nu mă interesează sentimentele tale personale în legătură cu această chestiune, i-a spus Lands. Ştiu că ai strămoşi de origine portugheză, ca şi oamenii de pe Lusitania.

– Cei de aici sunt brazilieni, a spus Causo.

Lands s-a făcut că nu aude.

– Voi nota că nu ţi s-a dat dreptul de a vorbi şi că nu ai absolut nici o vină pentru acţiunea pe care o voi întreprinde.

– Dar cum rămâne cu jurământul pe care l-ai depus, domnule? l-a întrebat calm Causo.

– Eu am jurat să execut ordinele ce mi se dau în interesul umanităţii. Voi apela la clauza privind crimele de război.

– Dar nu ţi s-a ordonat să comiţi o crimă de război. Dimpotrivă!

– Ba nu, l-a contrazis Lands. Dacă *nu* anihilez această lume şi primejdia mortală pe care o reprezintă, aş comite o crimă împotriva umanităţii mult mai gravă decât aceea de a o distruge. Lands l-a apucat de braţ. Eşti arestat, domnule.

Ofiţerul şi-a pus palmele pe cap şi s-a întors cu spatele.

– Domnule, s-ar putea să ai dreptate, dar, la fel de bine, s-ar putea să greşeşti. Oricare din opţiuni e monstruoasă. Nu înţeleg cum de poţi lua singur o asemenea hotărâre.

Lands i-a aplicat pe ceafă un plasture care inducea docilitatea, iar în timp ce drogul îşi făcea efectul, Lands i-a spus:

– Am fost ajutat să decid, prietene. M-am întrebat: Ce ar fi făcut Ender Wiggin, omul care a salvat umanitatea de gândaci, dacă, pe neaşteptate, în ultima clipă, cineva i-ar fi spus: „Acesta nu e un joc. E ceva real”. Şi mi-am pus întrebarea: Ce s-ar fi întâmplat dacă, în momentul dinainte de a-l fi ucis pe copilul Stilson sau pe copilul Madrid, ar fi intervenit un adult care să-i poruncească să se oprească. Ar fi ascultat, ştiind că adultul nu avea puterea să-l protejeze ulterior, când inamicul l-ar fi atacat din nou? Ştiind că era o chestiune de „Acum ori niciodată”. Dacă adulţii de la Şcoala de Comandă i-ar fi spus: „Credem că există posibilitatea ca gândacii să nu urmărească distrugerea umanităţii, aşadar, nu-i ucide”, crezi că Ender Wiggin le-ar fi dat ascultare? Nu. Ar fi făcut – aşa cum a procedat întotdeauna – exact ce trebuia pentru a elimina primejdia, asigurându-se că inamicul nu va mai prezenta un risc pe viitor. Aşa gândeşte persoana cu care m-am consultat. Aceasta e persoana a cărei înţelepciune m-a convins să urmez această cale.

Causo nu i-a răspuns. S-a mulţumit să zâmbească şi să dea din cap.

– Stai jos şi să nu te ridici decât când o să-ţi ordon eu.

Causo s-a aşezat.

Lands a activat ansiblul pentru a transmite ordine către restul flotei.

– Am primit ordin şi vom proceda în consecinţă. Lansez dispozitivul de distrugere moleculară imediat şi vom reveni imediat după aceea la viteza relativistă. Dumnezeu să aibă grijă de sufletul meu.

O clipă mai târziu, dispozitivul s-a desprins din nava-amiral şi şi-a continuat zborul la viteză subrelativistă spre Lusitania. După aproximativ o oră, urma să ajungă în zona de proximitate care îl făcea să se declanşeze automat. Dacă, din anumite motive, detectorul de

proximitate nu funcţiona corect, un timer avea să-l facă să explodeze cu câteva momente înainte de timpul estimat de coliziune.

Lands a accelerat nava-amiral dincolo de pragul care o separa de cadrul de timp al restului universului. Apoi a îndepărtat plasturele de indus docilitatea de pe ceafa lui Causo şi l-a înlocuit cu unul care conţinea antidotul.

– Domnule, acum mă poţi aresta, pentru revolta la care ai fost martor.

Causo a clătinat din cap.

– Nu, domnule, a zis el. Nu pleci nicăieri şi vei comanda flota până ajungem acasă. Doar dacă nu cumva ai un plan pentru a scăpa de tribunalul pentru crime de război care te aşteaptă.

– Ba nu, domnule, a zis Lands. Sunt gata să suport orice pedeapsă. Ceea ce am făcut a salvat umanitatea de distrugere, dar sunt pregătit să mă alătur oamenilor şi acelor *pequeninos* de pe Lusitania ca sacrificiu necesar pentru a realiza acest scop.

Causo l-a salutat, apoi s-a aşezat pe scaun şi a plâns.

15.
„VĂ ACORDĂM ÎNCĂ O ŞANSĂ”

„Când eram mică, credeam
că, dacă le făceam zeilor pe plac,
ei vor merge înapoi în timp şi-mi vor reface viaţa,
şi că de data asta n-o vor lua
pe mama de lângă mine.”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

Un satelit care se rotea pe orbita Lusitaniei a detectat lansarea dispozitivului de distrugere moleculară şi divergenţa cursului acestuia către planetă, în timp ce nava stelară a dispărut de pe aparate. Se petrecuse evenimentul cel mai de temut. Flota nu făcuse nici o încercare de a comunica sau negocia. Era limpede că singura intenţie fusese să distrugă lumea şi, odată cu ea, întreaga rasă înzestrată cu raţiune şi simţuri. Mai toţi oamenii speraseră, iar mulţi chiar se aşteptaseră, să li se ofere şansa de a anunţa că Descolada fusese complet îmblânzită şi că nu mai constituia o ameninţare pentru nimeni; că era prea târziu pentru a interveni, deoarece pe diferite planete se înfiinţaseră deja câteva zeci de colonii populate de oameni, *pequeninos* şi mătci. Acum moartea gonea spre ei pe o traiectorie care le lăsa cel mult o oră de trăit, probabil chiar mai puţin, întrucât Doctoraşul avea să fie detonat la o oarecare distanţă de planetă.

Acum doar *pequeninos* se aflau în faţa aparatelor, deoarece, în afara câtorva oameni, restul fugiseră la nave. Aşadar, un *pequenino* a anunţat ştirea prin ansiblu către nava aflată în apropierea planetei care crease Descolada; întâmplător, Stingătorul-de-Flăcări a fost acela care a recepţionat mesajul. El a început să jelească, cu glas ascuţit, amintind de muzica durerii.

Înţelegând ce se întâmplase, Miro s-a dus imediat la Jane:

– Au lansat Doctoraşul, a spus el, clătinând-o cu delicateţe.

N-a trebuit să aştepte decât o clipă. Ea a deschis ochii.

– Am crezut că i-am învins, a spus ea în şoaptă. Adică Wang-Mu şi Peter. Congresul a votat, aprobând o carantină, şi a interzis clar flotei să folosească dispozitivul. Şi totuşi, acesta a fost lansat.

– Arăţi foarte obosită, a spus Miro.

– Îmi folosesc toate forţele, a zis ea. Tot timpul. Şi le pierd pe mătci. Sunt o parte din mine, Miro. Nu uita cum te-ai simţit când ai pierdut controlul asupra propriului corp, când ai fost olog şi lent în toate. Asta mi se va întâmpla când copacii-mame vor dispărea.

A început să plângă.

– Opreşte-te! a rugat-o Miro. Încetează imediat! Controlează-ţi sentimentele, Jane, nu avem timp de aşa ceva.

Ea s-a eliberat din chingile care o ţineau legată de pat.

– Ai dreptate, a zis ea. Uneori, e prea greu de strunit i corpul ăsta.

– Doctoraşul trebuie să fie aproape de o planetă ca să aibă efect asupra ei – câmpul se disipează extrem de repede dacă nu are masă ca să îl susţină. Deci avem timp, Jane. Poate o oră. Oricum, mai mult de jumătate de oră.

– Şi ce crezi că pot face în atât de puţin timp?

– Prinde arma aceea blestemată, a zis Miro. Împinge-o în Exterior şi n-o mai aduce înapoi!

– Şi dacă explodează în Exterior? a întrebat Jane. Dacă este duplicat şi repetat acolo ceva atât de distrugător? Pe de altă parte, nu pot ridica lucruri pe care nu le examinez în prealabil. Nu există nimic în apropierea lui, nici nu e conectat la ansiblu, n-am nimic care să mă conducă la el în spaţiu.

– Ender ar şti, a spus Miro. Ce păcat că a murit!

– Asta e adevărat din punct de vedere tehnic, a spus Jane. Dar Peter nu şi-a găsit drumul spre amintirile lui Ender. Dacă le are.

– Ce-şi poate aminti? a întrebat Miro. Aşa ceva nu s-a mai întâmplat.

– Adevărat, *este aiúa* lui Ender. Dar cât din inteligenţa lui sclipitoare provenea de la *aiúa* şi cât de la propriul trup sau creier? Nu uita că şi componenta genetică a fost puternică – s-a născut în primul

rând pentru că testele au indicat că Peter cel original şi Valentine erau foarte aproape de a deveni comandanţi militari ideali.

– Exact, a confirmat Miro. Iar acum e Peter.

– Nu Peter cel adevărat, a spus Jane.

– Da, e un fel de Ender şi un fel de Peter. Îl poţi găsi? Poţi vorbi cu el?

– Când *aiúa* noastre se întâlnesc, nu vorbim. Mai curând... cum să spun, dansăm una în jurul celeilalte. Nu e ca în relaţia cu Human şi Matcă.

– Nu mai poartă nestemata în ureche? a întrebat Miro, atingând-o pe a lui.

– Dar ce poate face? E la ore depărtare de nava lui...

– Jane, a zis Miro, încearcă.

Peter era şocat. Wang-Mu i-a atins braţul şi s-a lipit de el.

– Ce s-a întâmplat?

– Credeam că am reuşit, a spus el. Când Congresul a votat să revoce ordinul de folosire a Doctoraşului.

– Ce vrei să spui? a întrebat Wang-Mu, deşi înţelesese imediat la ce făcea el referire.

– L-au lansat. Flota Lusitania a încălcat ordinul Congresului. Cine ar fi crezut aşa ceva? Avem la dispoziţie mai puţin de o oră până detonează.

În ochii lui Wang-Mu au apărut brusc lacrimi, dar le-a alungat clipind din ochi.

– Bine măcar că vor supravieţui mătcile şi *pequeninos.*

– Dar nu şi reţeaua de copaci-mame, a spus Peter. Zborurile interstelare vor înceta până când Jane va găsi altă modalitate de a păstra toate acele informaţii într-o memorie. Copacii-fraţi sunt prea proşti, copacii-părinţi sunt prea orgolioşi ca să-şi împartă capacitatea de memorare cu ea – ar face-o dacă ar putea, dar nu pot. Crezi că Jane n-a explorat toate posibilităţile? S-a terminat cu zborul cu viteze mai mari decât ale luminii?

– Atunci aceasta va rămâne lumea noastră, a spus Wang-Mu.

– Ba nu, a contrazis-o Peter.

– Peter, ne aflăm la ore distanţă de navă. N-o să ajungem la ea înainte de detonare.

– Ce înseamnă o navă? O cutie cu un comutator şi o uşă etanşă. Din câte ştim, nici nu avem nevoie de ea. Eu nu rămân aici, Wang-Mu.

– Te întorci pe Lusitania? Chiar acum?

– Dacă Jane mă poate scoate de aici, a zis el. Iar dacă nu, atunci cred că acest trup al meu se întoarce acolo de unde a venit – în Exterior.

– Merg cu tine, a spus Wang-Mu.

– Am *avut* trei mii de ani de viaţă, a zis Peter. Nu mi-i amintesc foarte bine, dar tu nu meriţi să dispari din univers dacă Jane nu reuşeşte asta.

– Merg cu tine, a insistat Wang-Mu, de aceea te rog să taci. Nu avem timp de pierdut.

– Nici măcar nu ştiu ce voi face când ajung acolo, a spus Peter.

– Ba ştii, a spus Wang-Mu.

– Zău? Ce pun la cale?

– N-am idee.

– Păi şi asta nu e o problemă? La ce slujeşte acest plan dacă nimeni nu ştie despre ce e vorba?

– Eşti cine eşti, a zis Wang-Mu. Eşti aceeaşi voinţă, acelaşi băiat capabil care a refuzat să fie învins de ceea ce i se punea în faţă la Şcoala de Luptă sau la Şcoala de Comandă. Băiatul care nu i-a lăsat pe bătăuşi să-l distrugă – indiferent ce a trebuit să facă pentru a-i opri. Gol-puşcă, fără nici o armă, în afara clăbucilor de săpun de pe corp, aşa s-a luptat Ender cu Bonzo Madrid în baia de la Şcoala de Luptă.

– Văd că te-ai interesat.

– Peter, a spus Wang-Mu, nu cred că tu eşti Ender, personalitatea, amintirile, pregătirea lui. Dar *eşti* omul care nu se lasă învins. Care găseşte întotdeauna o modalitate de a-şi distruge inamicul.

Peter a clătinat din cap.

– Nu sunt el, serios că nu.

– Când ne-am întâlnit prima oară, aşa mi-ai spus. Ei bine, acum eşti. Tu, un bărbat întreg la trup. Nu-ţi lipseşte nimic. Nu ţi s-a furat nimic şi nu s-a pierdut nimic. Înţelegi? Ender şi-a trăit viaţa împovărat de gândul că a provocat xenocidul. Acum ai şansa de a deveni contrariul lui. Cel care împiedică xenocidul.

Vreme de o clipă, Peter a închis ochii.

– Jane, a rostit el. Poţi să ne iei de aici fără ajutorul navei? A ascultat un moment, apoi a zis: Ne întreabă dacă ne putem ţine strâns în braţe. Are de controlat şi deplasat nava, plus *aiúa* noastre – trupurile ne sunt ţinute laolaltă de noi, nu de ea.

– Bine, oricum facem asta tot timpul, deci se poate, a spus Wang-Mu.

– Nu e chiar aşa, a spus Peter. Jane spune că într-o navă avem indicii vizuale, sentimentul de siguranţă. Fără pereţi, fără lumină, în vidul întunecat, ne putem rătăci. Putem uita unde ne aflăm relativ la propriile corpuri. Chiar că trebuie să ne ţinem strâns.

– Ne ajută la ceva dacă avem voinţe puternice, suntem încăpăţânaţi, ambiţioşi şi egoişti, astfel încât să depăşim orice dificultate care ne apare în cale? a întrebat Wang-Mu.

– Cred că avem suficiente virtuţi, a zis Peter.

– Atunci să pornim. Avem succesul asigurat.

Lui Jane nu i-a fost uşor să găsească *aiúa* lui Peter. Fusese în corpul lui, îi urmase *aiúa* – sau o fugărise -astfel că o cunoştea fără să o caute. În cazul lui Wang-Mu, lucrurile stăteau altfel. Nu o cunoştea chiar atât de bine. Călătoriile în care o dusese înainte se desfăşuraseră în interiorul unei nave a cărei poziţie era cunoscută de Jane. Însă imediat ce a depistat *aiúa* lui Peter – de fapt, a lui Ender – tot s-a dovedit a fi mai uşor decât crezuse. Pentru că amândoi, Peter şi Wang-Mu, erau legaţi filotic. Între ei se formase o reţea minusculă.

Chiar şi fără pereţii navei care să-i înconjoare, Jane îi putea susţine pe amândoi în acelaşi timp, ca şi cum ar fi fost o singură entitate.

Iar în timp ce îi împingea spre Exterior, a simţit cum se ţineau tot mai strâns unul de celălalt – nu erau doar două trupuri, existau legături invizibile între *aiúa* lor cele mai profunde. Au ieşit împreună în Exterior, şi tot împreună au revenit în Interior. Jane a simţit o undă de gelozie – aşa cum fusese geloasă pe Novinha, dar fără să aibă senzaţia fizică de durere şi furie pe care corpul ei o adăuga emoţiilor. Ştia însă că era absurd. Jane îl iubea pe Miro, aşa cum o femeie iubeşte un bărbat. Ender era părintele şi prietenul ei, iar acum el nu mai semăna cu Ender. Era Peter, un bărbat care îşi amintea doar cele câteva luni de legătură cu ea. Erau prieteni, dar ea nu putea avea pretenţii la inima lui.

Când Jane i-a aşezat pe suprafaţa Lusitaniei, *aiúa* lui Ender Wiggin şi cea a lui şi Wang-Mu erau mai legate ca niciodată.

Au rămas în mijlocul platformei de decolare ultimele sute de oameni care încercau cu disperare să scape, să înţeleagă de ce navele nu se mai ridicau, mai ales că se lansase deja dispozitivul de distrugere moleculară.

– Navele de aici sunt pline, a zis Peter.

– Dar noi nu avem nevoie de navă, a spus Wang-Mu.

– Ba da, a zis Peter. Jane nu poate prinde Doctoraşul fără ajutorul unei nave.

– Să-l prindă? s-a mirat Wang-Mu. Înseamnă că *ai* un plan.

– Păi n-ai spus chiar tu că am unul? N-aş vrea să fac o mincinoasă din tine. (Apoi a vorbit cu Jane prin intermediul nestematei.) Ai revenit? Îmi poţi vorbi prin sateliţii de aici – bine. Jane, te rog să goleşti o navă! A rămas tăcut o vreme. Du oamenii pe o colonie, aşteaptă până coboară, apoi adu-o aici, dar departe de mulţime.

În aceeaşi clipă, una dintre nave a dispărut de pe pistă. Mulţimea a ovaţionat şi s-a repezit să urce într-una dintre navele

rămase. Peter şi Wang-Mu au aşteptat, ştiind că Doctoraşul se apropia clipă de clipă, gata să explodeze.

Apoi, răbdarea le-a fost răsplătită. Alături de ei a apărut o navă care semăna cu o cutie. Peter a deschis uşa şi imediat au urcat amândoi, înainte ca oamenii de pe pistă să-şi dea seama ce se întâmplase. Au auzit strigăte tot mai puternice, dar Peter a închis uşa.

– Suntem în navă, a spus Wang-Mu. Dar unde mergem?

– Jane atinge viteza cu care se deplasează Doctoraşul.

– Credeam că îl poate prinde şi fără navă.

– Ea primeşte datele de poziţie de la satelit. Va anticipa cu precizie unde se va afla Doctoraşul la un anumit moment şi atunci ne va împinge în Exterior şi ne va readuce exact în acel punct, iar noi ne vom deplasa cu aceeaşi viteză.

– Doctoraşul va fi în navă? Cu noi? a întrebat Wang-Mu.

– Rămâi aici, lângă perete, a spus Peter. Şi ţine-te de mine. O să devenim imponderabili. Până acum ai vizitat patru planete fără să treci prin experienţa asta.

– Dar tu ai mai avut-o?

Peter a râs, apoi a clătinat din cap.

– În corpul acesta, nu. Dar cred că, la un anumit nivel, mi-am amintit cum trebuie să reacţionez, pentru că...

În acelaşi moment au devenit imponderabili şi în faţa lor, fără să atingă pereţii navei, a apărut proiectilul uriaş care conţinea Doctoraşul. Dacă rachetele de propulsie ar fi funcţionat în continuare, amândoi ar fi fost incineraţi. Însă proiectilul se deplasa cu viteza pe care o atinsese deja; părea să plutească deoarece nava gonea cu aceeaşi viteză.

Peter şi-a prins picioarele sub o bancă fixată în perete, apoi a întins mâinile înainte şi a atins proiectilul.

– Trebuie să-l punem în contact cu podeaua, a zis el.

La rândul ei, Wang-Mu a încercat să-l atingă, dar s-a desprins de perete şi a început să plutească. În timp ce corpul căuta cu disperare direcţia ca să coboare, s-a simţit imediat cuprinsă de greaţă.

– Consideră că proiectilul se află jos, a sfătuit-o Peter. Doctoraşul e jos. Lasă-te să cazi spre el.

Wang-Mu a izbutit să se reorienteze. Sfatul lui Peter fusese folositor. Plutind în jos, a reuşit să se prindă de proiectil şi a rămas agăţată de el. Recunoscătoare că starea de vomă trecuse, a rămas privind la Peter care a împins încet masa proiectilului către podea. Când s-au atins, nava s-a cutremurat uşor, semn că masa proiectilului era mai mare decât cea a navei care îl cuprindea.

– În regulă? a întrebat Peter.

– Da, a răspuns Wang-Mu. Apoi şi-a dat seama că el vorbise cu Jane, iar acea replică făcuse parte din conversaţia lor.

– Acum Jane examinează obiectul, a explicat Peter. Face asta şi în cazul navelor, înainte de a le deplasa undeva. Înainte proceda în mod analitic, prin computer. Acum, *aiúa* ei face un tur al structurii interioare a obiectului. Jane n-ar putea să facă asta dacă n-ar fi în contact direct cu ceva cunoscut ei, cum ar fi nava în situaţia de faţă. Noi. După ce percepe forma internă a obiectului, îl poate menţine laolaltă în Exterior.

– Îl ducem acolo şi-l abandonăm? a întrebat Wang-Mu.

– Nu. Ar putea rămâne întreg sau exploda, sau s-ar putea desface şi cine ştie ce daune ar provoca acolo. Ar putea rezulta nenumărate copii ale Doctoraşului.

– Ba nu se va întâmpla aşa, a spus Wang-Mu. Pentru a realiza ceva nou, e nevoie de o inteligenţă.

– Din ce crezi că e alcătuit Doctoraşul? Ca orice altă părticică din corpul tău, ca orice piatră, copac sau nor e format numai din *aiúa*, şi mai există şi multe alte *aiúa* disperate să facă parte din ceva, să imite, să crească. Nu, avem în faţă un obiect viclean şi nu îl ducem în Exterior.

– Şi atunci ce facem cu el?

– Îl ducem acasă la cel care l-a lansat, a spus Peter.

Mohorât, amiralul Lands stătea singur pe puntea navei sale. Ştia că Ofiţerul Xenolog făcuse deja cunoscută ştirea – lansarea Doctoraşului fusese ilegală, ceea ce însemna revoltă; Bătrânul avea să ajungă în faţa Curţii Marţiale sau chiar mai rău atunci când vor reveni acasă. Nimeni nu i se adresa; nimeni nu îndrăznea să-l privească. Iar Lands şi-a dat seama că trebuia să renunţe la comandă şi să o predea lui Causo, ca Ofiţer Xenolog al său, iar flota o va preda adjunctului său, amiralul Fukuda. Gestul lui Causo de a nu-l aresta imediat constituia o dovadă de bunătate, dar nu slujea la nimic. Conştienţi de proporţiile insubordonării sale, oamenilor şi ofiţerilor le va fi imposibil să-i execute ordinele.

Cu intenţia de a da ordinul de cedare a comenzii, Lands s-a ridicat şi l-a văzut pe Ofiţerul Xenolog îndreptându-se spre el.

– Domnule, a spus Causo.

– Ştiu. Renunţ la comandă.

– Nu, domnule, a spus Causo. Veniţi cu mine, vă rog.

– Ce planuri ai?

– Ofiţerul care răspunde de încărcătură a raportat că a apărut ceva în magazia centrală a navei.

– Ce anume? a întrebat Lands.

Causo s-a uitat la el. Lands a dat aprobator din cap, apoi au ieşit împreună din camera de comandă.

Jane nu dusese nava pătrăţoasă în ecluza armelor navei-amiral, pentru că aceasta putea găzdui doar Doctoraşul, nu şi cutia în care se afla, ci în magazia principală, care era mult mai spaţioasă şi unde nu se găseau mijloace care să permită relansarea armei.

Peter şi Wang-Mu au coborât din navă şi au rămas în magazie.

Apoi Jane a scos de acolo nava, lăsându-i pe Peter şi pe Wang-Mu împreună cu Doctoraşul.

Nava avea să reapară pe Lusitania. Însă nu pentru a lua călători. Nu mai era nevoie. Dispozitivul de distrugere moleculară nu se mai îndrepta spre Lusitania. Acum se găsea în magazia navei-amiral a Flotei Lusitania, călătorind cu viteză relativistă spre uitare. Senzorul de proximitate al Doctoraşului nu se putea activa, întrucât nu se afla în apropierea unei mase planetare. Însă ceasul acestuia continua să numere clipele.

– Sper să ne observe prezenţa cât mai repede, a spus Wang-Mu.

– A, nu-ţi face griji. Mai avem destule minute.

– Nu ne-au depistat?

– În biroul de acolo era cineva, a spus Peter, arătând către o uşă deschisă. A văzut nava, apoi ne-a văzut şi pe noi, şi Doctoraşul. A plecat. Nu cred că vom rămâne singuri multă vreme.

Uşa magaziei s-a deschis. Pe balconul care domina şi se întindea de-a lungul a trei pereţi ai magaziei, au apărut trei bărbaţi.

– Bună ziua, a spus Peter.

– Cine naiba eşti? l-a întrebat unul dintre bărbaţi, a cărui uniformă avea cele mai multe fireturi şi însemne militare.

– Pariez că eşti amiralul Bobby Lands, a spus Peter. Iar tu trebuie să fii ofiţer Causo. Iar tu, ofiţerul care răspunde de încărcătură, Lung.

– Te-am întrebat cine eşti! l-a somat amiralul Lands.

– Nu cred că asta ar trebui să fie prioritatea acum, a spus Peter. Vom avea timp să lămurim identitatea mea după ce dezactivezi dispozitivul acestei arme pe care ai lansat-o cu atâta nepăsare primejdios de aproape de o planetă locuită.

– Dacă-ţi închipui că...

Amiralul nu a apucat să-şi încheie spusele, pentru că ofiţerul xenolog a trecut peste balustradă şi a sărit pe podeaua magaziei, unde a început să rotească bolţurile care fixau carcasa dispozitivului de declanşare.

– Causo, a strigat Lands, nu se poate să...

– Domnule, acesta e Doctoraşul, a spus Causo.

– Dar l-am lansat deja! a strigat amiralul.

– Sunt convins că a fost o greşeală, a zis Peter. O scăpare, deoarece Congresul Stelar a revocat ordinul de lansare.

– Cine eşti şi cum ai pătruns aici?

Causo s-a ridicat şi şi-a şters broboanele de sudoare apărute pe frunte.

– Domnule, sunt încântat să raportez că, dacă mai întârziam două minute, nava noastră ar fi fost transformată în atomi.

– Mă bucur că n-a fost nevoie de două chei şi de o combinaţie secretă ca să dezamorsezi Doctoraşul, a spus Peter.

– Nu, a fost proiectat pentru ca dezamorsarea să se facă foarte uşor, a spus Causo. Există instrucţiuni precise privind operaţiunile ce trebuie făcute. Însă activarea lui e mai grea.

– Cu toate acestea, aţi reuşit să o faceţi, a spus Peter.

– Unde vă este vehiculul? a întrebat Amiralul, în timp ce cobora scara către podea. Cum aţi pătruns aici?

– Am venit într-o cutie pe care am aruncat-o după ce n-am mai avut nevoie de ea, a spus Peter. Încă nu aţi înţeles că nu am venit pentru a fi supuşi unui interogatoriu?

– Arestaţi-i pe cei doi, a ordonat Lands.

Causo s-a uitat la amiral ca la un nebun. Însă ofiţerul celălalt, care îl urmase pe amiral până jos, a dat să execute ordinul, făcând câţiva paşi către Peter şi Wang-Mu.

Instantaneu, cei doi au dispărut, pentru a-şi face apariţia pe balconul din care tocmai coborâseră ofiţerii. Aceştia i-au depistat după câteva clipe. Ofiţerul care răspundea de încărcătură părea dezorientat.

– Domnule, a spus el. Acum o secundă erau aici.

Pe de altă parte, Causo şi-a dat seama că se petrecea ceva neobişnuit, la care nu se putea da o ripostă din punct de vedere militar. De aceea a adoptat o altă modalitate de abordare. Şi-a făcut cruce şi a început să murmure o rugăciune.

Lands a făcut câţiva paşi înapoi, până s-a ciocnit de Doctoraş. S-a agăţat de el ca să-şi recapete echilibrul şi, brusc, şi-a retras mâinile, plin de ură şi durere, ca şi cum suprafaţa armei ar fi fost înroşită.

– Of, Doamne, a zis el. Am încercat să procedez ca Ender Wiggin.

– Ciudat, a spus Peter. Şi eu m-am străduit să procedez la fel.

– Vai, Doamne, a repetat Lands.

– Amirale Lands, a spus Peter, am o propunere. În loc să pierzi câteva luni în timp real ca să întorci nava şi să mai faci o încercare ilegală de lansare a armei şi în loc să organizezi o carantină demoralizatoare şi inutilă în jurul Lusitaniei, mai bine te îndrepţi spre

una dintre cele O Sută de Lumi – Trondheim e cea mai apropiată – şi, până atunci, întocmeşti un raport către Congresul Stelar. Am şi câteva idei pe care trebuie să le cuprindă acel raport, dacă vrei să mă asculţi.

Drept răspuns, Lands a scos un pistol cu laser şi l-a îndreptat spre Peter.

Peter şi Wang-Mu au dispărut instantaneu şi au apărut în spatele lui Lands. Cu pricepere, Peter l-a dezarmat pe amiral, dar, din nefericire, i-a rupt şi două degete în cursul operaţiunii.

– Vă cer scuze, mi-am pierdut din îndemânare, a spus Peter. Nu mi-am mai folosit cunoştinţele de arte marţiale de... de mii de ani.

Lands a căzut în genunchi, încercând să-şi îngrijească degetele rupte.

– Peter, a spus Wang-Mu, ce-ar fi ca Jane să nu ne mai mute de colo-colo? Am ameţit.

Peter a clipit ştrengăreşte din ochi.

– Vrei să afli ideile mele în legătură cu raportul? l-a întrebat Peter pe amiral.

Acesta a încuviinţat din cap.

– Şi eu vreau, a spus Causo, care a înţeles că o vreme avea să fie comandantul navei.

– Cred că va trebui să foloseşti ansiblul ca să raportezi că, din cauza unei defecţiuni, s-a raportat că Doctoraşul a fost lansat. În realitate, lansarea a fost anulată în ultima clipă şi, pentru a evita alte neplăceri, ai dispus ca el să fie transferat în magazia principală, unde a fost dezarmat şi dezactivat. Ai înţeles partea asta cu dezactivarea? l-a întrebat Peter pe Causo.

Acesta a dat din cap.

– O voi face imediat, domnule. Apoi i s-a adresat ofiţerului care răspundea de magazie. Am nevoie de o trusă de scule.

În timp ce ofiţerul s-a dus să aducă trusa dintr-un dulap aflat în perete, Peter a continuat:

– Apoi poţi raporta că ai luat legătura cu un locuitor de pe Lusitania – cu mine, adică – iar acesta te-a asigurat că virusul Descolada este sub control şi nu mai constituie o ameninţare pentru nimeni.

– De unde ştii asta? a întrebat Lands.

– Pentru că eu sunt purtătorul a ceea ce a mai rămas din virus şi, dacă nu ar fi perfect eradicat, te-ai îmbolnăvi de Descolada şi ai muri peste câteva zile. După ce dai asigurări că Lusitania nu constituie o ameninţare, raportul tău trebuie să menţioneze că revolta de pe Lusitania a fost doar o neînţelegere şi că, departe de a fi un amestec al oamenilor în cultura *pequenino,* aceştia din urmă şi-au exercitat dreptul de fiinţe libere pe propria planetă de a dobândi informaţii şi tehnologie de la străinii care vin în vizită cu gânduri bune

– mai precis, colonia umană din Milagre. De la data primului contact, mulţi dintre *pequeninos* au devenit specialişti în ştiinţa şi tehnologia umană, iar în viitor ei îşi vor trimite ambasadori la Congresul Stelar şi speră ca această instituţie să le răspundă cu aceeaşi curtoazie. Ai înţeles asta?

Lands a dat din cap. Causo, care se ocupa de dezasamblarea mecanismului de declanşare, şi-a dres glasul în semn de aprobare.

– Mai poţi declara că *pequeninos* au încheiat o alianţă cu altă rasă străină, care, contrar unor rapoarte întocmite în pripă, nu a fost distrusă în întregime în bine-cunoscutul xenocid produs de Ender Wiggin. Sub formă de cocon, o matcă a supravieţuit, iar ea este sursa tuturor informaţiilor folosite în renumita carte *Matca.* Aceste informaţii s-au dovedit extrem de corecte şi de netăgăduit. Matca de pe Lusitania nu doreşte deocamdată un schimb la nivel de ambasadori cu Congresul, preferând însă ca interesele ei să fie reprezentate de *pequeninos.*

– Gândaci mai există? a întrebat Lands.

– Din punct de vedere tehnic, Ender Wiggin nu a comis un xenocid. Dacă lansarea acestui proiectil nu ar fi fost anulată, ai fi produs primul xenocid, nu al doilea. După cum se prezintă lucrurile în acest moment, nici n-a existat vreodată un xenocid, deşi trebuie să recunosc că s-au făcut două încercări.

Lacrimile brăzdau obrajii lui Lands.

– N-am vrut s-o fac. Am crezut că aşa era corect. Am considerat că trebuia să procedez astfel ca să salvez...

– Să spunem că vei discuta asta cu terapeutul navei, dar mai târziu, a zis Peter. Mai avem de rezolvat o problemă. Posedăm o tehnologie de zbor stelar pe care cred că şi cele O Sută de Lumi ar dori să o aibă. Aţi asistat deja la o demonstraţie. De obicei, noi preferăm să facem asemenea zboruri în nişte nave care nu sunt luxoase, ci arată mai curând ca nişte cutii. Sunt totuşi făcute din metal rezistent şi ne permit să vizităm alte lumi fără să pierdem nici o secundă din viaţă. Ştiu că cei care deţin cheia metodei noastre de zbor ar fi încântaţi ca în următoarele luni să transporte instantaneu toate navele relativiste care în prezent zboară spre diverse destinaţii.

– Dar asta costă, a spus Causo, cu un gest din cap.

– Da, să spunem că impunem o condiţie prealabilă, a zis Peter. Un element-cheie al zborului interstelar instantaneu cuprinde un program de computer pe care Congresul Stelar a încercat recent să-l distrugă. Am găsit o metodă înlocuitoare, dar nu este pe deplin satisfăcătoare, şi cred că fac o afirmaţie ce nu trebuie dovedită: Congresul Stelar nu va putea utiliza zborul instantaneu decât dacă toate ansiblurile din cele O Sută de Lumi sunt conectate la toate

reţelele de computere existente, fără întârziere şi fără acele programe de examinare care nu fac decât să scheaune ca nişte căţei fără dinţi.

– Nu am autoritatea să...

– Amirale Lands, nu ţi-am cerut să hotărăşti. Doar ţi-am sugerat conţinutul mesajului pe care vei avea amabilitatea să-l transmiţi prin ansiblu către Congresul Stelar. Imediat.

Lands a privit în gol.

– Nu mă simt bine, a spus el. Cred că nu mai sunt capabil. Ofiţer Causo, în prezenţa ofiţerului Lung, Îţi transmit comanda acestei nave şi îţi ordon să îl înştiinţezi pe amiralul Fukuda că din această clipă este comandantul flotei.

– Nu sunt de acord, a spus Peter. Mesajul despre care vorbeam trebuie să plece din partea ta. Fukuda nu se află de faţă şi n-aş vrea să repet cele spuse până acum. Prin urmare, vei întocmi raportul, vei păstra comanda flotei şi a acestei nave, şi nu te vei eschiva de la răspundere. Ţi-a fost greu să iei acea hotărâre. Ai greşit, dar ai făcut-o cu curaj şi hotărâre. Să dovedeşti acelaşi curaj şi acum, amirale. Nu te-am pedepsit astăzi decât din cauza stângăciei mele, lucru pentru care îmi cer scuze, îţi acordăm a doua şansă. Profită de ea, amirale!

Lands l-a privit pe Peter şi un nou val de lacrimi a început să-i curgă pe obraji.

– De ce-mi acorzi o şansă?

– Pentru că aşa ar fi vrut Ender, a spus Peter. Şi poate că, acordându-ţi o nouă şansă, va beneficia şi el de una.

Wang-Mu l-a prins pe Peter de mână şi i-a strâns-o.

Apoi au dispărut amândoi din magazia navei-amiral şi au reapărut în cabina de comandă a navetei ce se rotea în jurul planetei care crease Descolada.

Wang-Mu a privit în jur către chipurile necunoscute. Spre deosebire de Nava amiralului Lands, acolo nu exista gravitaţie artificială, dar, ţinânu-l de mână pe Peter, Wang-Mu a reuşit să reziste fără să i se facă rău sau să leşine. Nu ştia cine erau acei oameni, dar şi-a dat seama că Stingătorul-de-Flăcări trebuia să fie un *pequenino,* iar lucrătoarea fără nume de la un terminal de computer era o creatură de felul celor detestate şi temute cândva, cunoscute sub numele de gândaci.

– Bună tuturor, Ela, Quara, Miro, a zis Peter. Ea e Wang-Mu.

Wang-Mu n-a apucat să se sperie, pentru că toţi ceilalţi au rămas şocaţi când i-au văzut.

Miro şi-a revenit primul din surpriză şi a zis:

– Aţi uitaţi să îmbrăcaţi costumele spaţiale.

Wang-Mu a pufnit în râs.

– Bună, mamă regală a vestului, a zis Miro, folosind numele strămoşului lui Wang-Mu, un zeu venerat pe lumea Calea. Am aflat totul despre tine de la Jane, a adăugat Miro.

Pe uşa din capătul încăperii a intrat încet o femeie.

– Val? a întebat Peter.

– Nu, i-a răspuns femeia. Sunt Jane.

– Jane, a spus Wang-Mu în şoaptă. Zeul lui Malu.

– Prietena lui Malu, a precizat Jane. Şi prietena ta, Wang-Mu. A întins braţul şi, luându-i pe amândoi de mână, i-a privit în ochi. Şi prietena ta, Peter. La fel ca întotdeauna.

16.
„DE UNDE ŞTII CĂ EI NU TREMURĂ DE GROAZĂ?”

„O, zei. Sunteţi nedrepţi!
Tatăl meu şi mama mea
meritau să aibă
un copil mai bun decât mine!”

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

– Ai avut Doctoraşul în mână şi l-ai înapoiat? a întrebat Quara care nu putea crede aşa ceva.

Toată lumea, inclusiv Miro, a presupus că ea nu avea încredere în flotă, care putea să mai apeleze la acea armă.

– A fost demontată sub ochii mei, a spus Peter.

– Ei, păi nu se poate monta la loc? a întrebat ea.

Wang-Mu a încercat să-i explice.

– Amiralul Lands nu mai poate alege un asemenea drum. Noi n-am fi lăsat lucrurile nesoluţionate. Lusitania e acum în siguranţă.

– Ea nu vorbeşte despre Lusitania, a spus Ela cu răceală, ci despre planeta asta, creatoare a Descoladei.

– Cum, sunt singura care s-a gândit la asta? a întrebat Quara. Cred că asta ar rezolva toate necazurile noastre despre sonde cu diverşi viruşi, variante şi mai periculoase ale Descoladei...

– Te gândeşti să distrugi o lume populată de o rasă capabilă de gândire, a întrebat Wang-Mu.

– Nu chiar acum, a spus Quara, lăsând să se înţeleagă că Wang-Mu era cea mai ridicolă persoană cu care-şi pierduse vremea stând de vorbă cu ea. Dacă stabilim că sunt aşa cum i-a numit Valentine,

înţelegi? Varelse. Cu care nu se poate ajunge la o înţelegere. Cu care nu se poate coexista.

– Deci vrei să spui că... a încercat Wang-Mu.

– Am spus ce-am avut des spus, a întrerupt-o Quara.

Dar Wang-Mu nu s-a lăsat intimidată:

– Din spusele tale înţeleg că, în principiu, amiralul Lands nu a greşit, ci a judecat rău faptele în acel caz particular. *Dacă* Descolada ar mai fi fost o ameninţare pe Lusitania, atunci datoria lui era să distrugă planeta.

– Ce înseamnă viaţa oamenilor de pe o planetă în comparaţie cu soarta tuturor speciilor dotate cu raţiune? a întrebat-o Quara.

– O avem în faţă pe aceeaşi Quara Ribeira care a încercat să ne împiedice atunci când am vrut să distrugem virusul Descolada, susţinând că ar putea fi înzestrat cu raţiune? a întrebat Miro pe un ton amuzat.

– De atunci încoace, m-am gândit de multe ori la asta, a zis Quara. Am fost copilăroasă şi sentimentală. Viaţa e preţioasă. Viaţa fiinţelor raţionale e şi mai preţioasă. Dar când un asemenea grup ameninţă supravieţuirea altuia, atunci cel periclitat are dreptul să se apere. Nu aşa a proceat Ender? Întotdeauna?

Quara i-a măsurat pe rând cu un aer triumfător.

Peter a încuviinţat din cap.

– Da, a zis el. Aşa a procedat.

– Într-un joc, a precizat Wang-Mu.

– În lupta lui cu doi băieţi care îi ameninţau viaţa. S-a asigurat că ei nu-l vor mai ameninţa. Aşa se duc războaiele, în caz că faci greşeala să gândeşti altfel. Nu lupţi cu forţe minime, ci cu forţe maxime şi cu costuri suportabile. Nu-ţi idealizezi inamicul, nici nu-l descrii mai sângeros decât este, ci îi distrugi capacitatea de ripostă. Asta e strategia pe care o foloseşti în cazul bolilor. Nu încerci să realizezi un medicament care să ucidă 95% din bacterii sau din virusuri. Dacă procedezi aşa, nu creezi decât un germen nou, rezistent la medicament. Trebuie să-l elimini complet.

Wang-Mu a încercat să găsească un contraargument la vorbele ei.

– Boala aceasta reprezintă o analogie valabilă?

– Ce înţelegi prin analogia asta? a întrebat-o Peter. Un meci de lupte? Lupţi ca să slăbeşti rezistenţa adversarului? Asta e bine, atâta vreme cât şi el respectă aceleaşi reguli. Dar dacă tu stai gata să lupţi, iar el scoate un cuţit sau un pistol, ce faci? Ori ne referim la un meci de tenis? Joci până când adversarul îţi plasează o bombă la picioare? Nu mai există reguli. Aşa e într-un război.

– Dar avem de a face cu un război? a întrebat Wang-Mu.

– După cum a spus Quara, i-a răspuns Peter, dacă descoperim că nu se poate trata cu ei, atunci e război. Ce au făcut ei Lusitaniei, acelor *pequeninos* lipsiţi de apărare, s-a numit război total, devastator, fără suflet, fără să se respecte drepturile celeilalte părţi. Acela este inamicul nostru, doar dacă reuşim să înţelegem consecinţele faptelor lor. Quara, nu la asta te refereai?

– Exact, a răspuns ea.

Wang-Mu şi-a dat seama că raţionamentul acela nu era corect, dar nu era sigură.

– Peter, dacă tu chiar crezi asta, de ce n-ai păstrat Doctoraşul?

– Pentru că puteam greşi, iar pericolul nu este iminent.

Quara a plescăit din limbă, în semn de dispreţ.

– Peter, tu nu ai fost aici. N-ai văzut cu ce au azvârlit în noi – cu un virus nou creat şi modelat special ca să ne facă să stăm ca proştii, în timp ce urmau să vină pentru a pune stăpânire pe navă.

– Şi vi l-au trimis frumos ambalat, într-un plic? a întrebat Peter. Sau vreun căţeluş infectat, în faţa căruia n-aţi fi rezistat să-l luaţi în braţe?

– Au transmis codul, a spus Quara. Dar se aşteptau ca noi să realizăm molecula şi ea să-şi facă apoi efectul.

– Ba nu, a contrazis-o Peter, voi aţi *speculat* că aşa funcţionează limbajul lor, apoi aţi acţionat ca şi cum speculaţia era corectă.

– Şi ştii tu cumva că nu este? l-a întrebat Quara.

– Nu ştiu nimic despre asta. Asta e problema. Pur şi simplu, nu ştim. Nu putem şti. Ei, dacă-i vedeam lansând sonde sau dacă ar fi încercat să lovească nava, cu gând să o distrugă, ar fi trebuit să întreprindem ceva. De exemplu, să trimitem nave după sondele lor şi să studiem cu atenţie viruşii pe care i-au trimis. Sau, dacă atacau nava, ferindu-ne şi analizându-le armele şi tactica.

– Acum totul e bine şi *frumos,* a spus Quara. Acum, când Jane este în siguranţă, iar copacii-mame au rămas intacţi, astfel încât ea poate efectua zborul stelar, e bine. *Acum* putem să interceptăm sondele şi să ne ferim din calea proiectilelor. Dar înainte, când eram neajutoraţi? Când mai aveam de trăit doar câteva săptămâni sau cel puţin aşa credeam?

– Atunci nu exista nici ameninţarea Doctoraşului, a spus Peter, deci n-aţi fi putut să le distrugeţi planeta. N-am pus mâna pe Doctoraş decât după ce Jane şi-a recăpătat puterea. Şi, având acea putere, nu mai era necesar să distrugem planeta creatorilor de Descolada decât dacă ea ar fi constituit un pericol prea mare, ce nu putea fi îndepărtat în alt mod.

Quara a râs.

– Ce înseamnă asta? Credeam că Peter e partea dură a personalităţii lui Ender. Eu văd că e numai dulceaţă şi lumină.

Peter a zâmbit.

– Există momente când trebuie să te aperi pe tine însuţi sau pe cineva împotriva răului. Iar uneori singura metodă de apărare care are şanse de reuşită este folosirea unei forţe brutale, devastatoare, dar o singură dată. Oamenii acţionează cu brutalitate doar în astfel de situaţii.

– Dar să nu ne lăsăm antrenaţi pe panta autojustificărilor, bine? a zis Quara. Tu eşti succesorul lui Ender. Prin urmare, ţi se pare normal să crezi că băieţii aceia pe care Ender i-a ucis constituie excepţia de la regulile bunei purtări pe care o recomanzi?

– Îi găsesc justificare lui Ender în ignoranţă şi nepricepere. Noi nu suntem neajutoraţi. Nici Congresul Stelar sau Flota Lusitania. Iar ei au preferat să acţioneze înainte de a-şi depăşi propria stare de ignoranţă.

– Ender a folosit Doctoraşul când era ignorant.

– Ba nu, Quara. Adulţii care-l comandau au folosit Doctoraşul. Ei ar fi putut să-i anuleze decizia. Aveau suficient timp să intervină şi să anuleze comanda. Ender a crezut că joacă un joc. Şi-a închipuit că, prin folosirea Dispozitivului în simulare, s-ar putea dovedi neserios, nesupus sau chiar prea brutal pentru a i se încredinţa comanda. Încerca să se poarte astfel încât să fie eliminat din Şcoala de Comandă. Atâta tot. Făcea ce putea pentru a-i determina să înceteze cu torturarea lui. Adulţii erau cei care hotărau să dezlănţuie cea mai puternică armă: Ender Wiggin. Nu s-a făcut nici un efort pentru a se discuta cu gândacii, de a comunica. Nici măcar la sfârşit, când ştiau că Ender avea intenţia să le distrugă planeta natală. Hotărâseră să meargă până la capăt, indiferent de consecinţe. Ca şi amiralul Lands. Ca tine, Quara.

– *Am spus* că o să aştept până află.

– Bine, a zis Peter. Atunci nu ne mai contrazicem.

– Dar trebuia să aduci aici Doctoraşul.

– Doctoraşul n-ar trebui să existe, a spus Peter. Nici n-a fost vreodată necesar. N-a fost oportun, deoarece costul folosirii lui e prea mare.

– Ce cost?! a exclamat Quara. E mai ieftin decât armele nucleare.

– Ne-au trebuit trei mii de ani ca să depăşim situaţia creată de distrugerea planetei natale a mătcilor. Acesta este costul. Dacă folosim Doctoraşul, atunci suntem oameni care distrugem alte specii. Amiralul Lands seamănă cu militarii care s-au slujit de Ender Wiggin. Hotărârea lor fusese luată dinainte. Aceasta e primejdia. Aici se află răul. Ideea asta trebuie stârpită. Au crezut că procedează bine, că

salvează rasa umană. Dar se înşelau. Au existat multe motive diferite, dar odată cu decizia de a folosi arma, au hotărât să nu încerce să discute cu inamicul. De ce nu s-a făcut o demonstraţie a puterii Doctoraşului distrugându-se un satelit natural apropiat? De ce Lands n-a făcut nici o încercare să verifice dacă situaţia de pe Lusitania era aceeaşi sau se schimbase? Iar tu, Quara – ce metodologie voiai să foloseşti ca să stabileşti dacă descoladores sunt prea răi ca să merite să mai trăiască? În ce moment *ştii* că ei constituie un pericol iminent împotriva tuturor speciilor?

– Să vedem lucrurile şi altfel, Peter, a propus Quara. În ce moment îţi puteai da seama că *nu* sunt un pericol?

– Avem arme şi mai bune decât Doctoraşul. Ela a realizat o moleculă care bloca eforturile Descoladei de a provoca rău, fără să-i elimine capacitatea de a ajuta flora şi fauna Lusitaniei să sufere transformări. Cine ne spune că nu putem face acelaşi lucru în cazul oricărei mici boli pe care ne-o trimit, până când ei renunţă? Cine ne spune că ei nu fac încercări disperate de a comunica? De unde ştii că moleculele pe care le-au trimis nu reprezintă o încercare de a ne face fericiţi în singurul mod pe care-l cunosc ei, trimiţându-ne molecula care ar alunga furia noastră? De unde ştii că ei nu tremură de groază pe planeta lor, pentru că noi avem o navă care poate să dispară şi să reapară în alt loc? *Noi* încercăm să discutăm cu *ei?*

Peter s-a uitat în jur la toţi ceilalţi.

– Nu înţelegeţi? Nici unul dintre voi? Există doar o specie despre care ştim că a încercat în mod deliberat să distrugă altă specie înzestrată cu gândire fără să fi încercat în mod serios să comunice sau să avertizeze. *Noi* suntem acea specie. Primul xenocid a dat greş, deoarece victimele atacului au reuşit să ascundă o femelă gestantă. A doua oară a dat greş dintr-un motiv mai clar – pentru cu unii membri ai speciei umane au hotărât să împiedice aşa ceva. Nu doar câţiva, ci *mulţi.* Congresul. O mare corporaţie. Un filozof de pe Vântul Divin. Un om sfânt din Samoan şi credincioşii lui de pe Pacifica. Eu şi Wang-Mu. Jane. Oamenii şi ofiţerii amiralului Lands, când au înţeles situaţia. Devenim mai buni, nu înţelegeţi? Însă rămâne un adevăr – noi, oamenii, suntem specia care a evidenţiat tendinţa cea mai pronunţată de a refuza în mod deliberat să comunice cu alte specii, dorind să le distrugă pe unele în totalitate. Poate că descoladores sunt varelse, poate nu. Dar pe mine mă sperie mai mult gândul că *noi* suntem varelse. Acesta este costul folosirii Doctoraşului când nu e nevoie şi nici nu va fi nevoie să apelăm la el dacă ţinem seama de celelalte mijloace pe care le avem la dispoziţie. Dacă apelăm la Dispozitiv înseamnă că nu suntem raman. Nimeni nu poate avea încredere în noi. Suntem specia care merită să moară pentru siguranţa celorlalte.

Quara a clătinat din cap, dar îşi pierduse siguranţa de sine.

– Mi se pare că încerci să obţii iertarea pentru propriile crime.

– Acela a fost Ender, a spus Peter. El şi-a trăit viaţa încercând să devină el însuşi raman şi să-i transforme şi pe ceilalţi în acelaşi sens. Mă uit la cei de pe nava asta, mă gândesc la ce am văzut, la oamenii pe care i-am cunoscut în ultimele luni şi cred că specia umană se îndreaptă. Mergem în direcţia corectă. Mai apar şi accidente din când în când. Discuţii în contradictoriu. Dar, în mare, aproape că merităm să ne unim cu mătcile şi cu *pequeninos.* Iar dacă descoladores au depăşit faza de raman măcar cât noi, atunci înseamnă că avem şi mai multe motive să fim răbdători cu ei şi să încercăm să-i lecuim de boala aceasta. Câţi ani ne-au trebuit ca să ajungem aici după ce marcam locul bătăliilor cu mormane de ţeste? Mii de ani. Şi tot timpul am avut dascăli care s-au străduit să ne schimbe, arătându-ne calea, încetul cu încetul, am învăţat. Să-i învăţăm şi pe ei -dacă nu cumva ştiu deja mai multe decât noi.

– S-ar putea să avem nevoie de ani de zile doar ca să le deprindem limba, a spus Ela.

– Transportul a devenit ieftin, a spus Peter. Sper că nu te superi, Jane. Putem trimite echipe o perioadă îndelungată, fără ca să sufere cineva inutil. Putem păstra o flotă care să supravegheze planeta – cu *pequeninos* şi lucrătoare, împreună cu cercetători umani. Timp de secole. Chiar milenii. Nu e nici o grabă.

– Cred că e periculos, a spus Quara.

– Iar eu cred că tu ai aceeaşi dorinţă instinctivă ca şi noi, aceea care ne vâră în belele atât de mari mai tot timpul, a spus Peter. Ştii că vei muri, dar vrei să ştii că totul s-a rezolvat înainte de a-ţi da duhul.

– Nu sunt bătrână! a exclamat Quara.

Miro a intervenit:

– Are dreptate, Quara. Moartea planează deasupra capului tău încă de la moartea lui Marcão. Gândiţi-vă cu toţii la asta. Oamenii fac parte dintr-o specie cu viaţă scurtă. Mătcile consideră că trăiesc la infinit. *Pequeninos* au speranţa de a trăi multe secole în cea de-a treia viaţă. Noi ne grăbim tot timpul. Avem înclinaţia de a lua decizii fără să deţinem informaţii suficiente, pentru că vrem să acţionăm acum, cât mai avem timp.

– Deci aşa? a zis Quara. Asta e hotărârea ta? Să permitem ca această gravă ameninţare la adresa vieţii să planeze aici, făcând planuri, iar noi să-i tot urmărim din spaţiu?

– Nu noi, a spus Peter.

– Da, ai dreptate, a zis Quara, tu nu participi la acest proiect.

– Ba da, a spus Peter. Iar tu, nu. Tu te întorci pe Lusitania, şi Jane n-o să te mai aducă niciodată aici. Decât după ce vei dovedi că ai reuşit să-ţi controlezi ieşirile şi părerile.

– Ticălos arogant ce eşti! a strigat Quara.

– Toţi cei prezenţi ştiu că am dreptate, a spus Peter. Semeni cu Lands. Tu eşti gata să iei decizii pornind de la idei preconcepute, apoi refuzi să asculţi argumentele care te-ar putea face să te răzgândeşti. Există mulţi oameni ca tine, Quara. Şi nu vom lăsa pe nici unul dintre ei să se apropie de planeta asta decât după ce vom şti mai multe. Va sosi şi ziua în care toate speciile înzestrate cu raţiune vor ajunge la concluzia că descoladores sunt, de fapt, varelse care nu trebuie distruşi. Însă mă îndoiesc că vreunul dintre noi, cu excepţia lui Jane, va mai fi în viaţă când se va întâmpla asta.

– Cum adică, tu crezi că voi trăi etern? a întrebat Jane.

– Ai face bine să crezi asta, a spus Peter. Decât dacă tu şi Miro găsiţi o soluţie pentru a avea copii care să poată lansa nave când vor creşte mari. Peter s-a întors către Jane. Acum ne poţi duce acasă?

– Am şi făcut-o, a spus Jane.

Au deschis uşa şi au coborât. S-au oprit pe suprafaţa unei lumi care nu avea să mai fie distrusă.

Quara nu i-a urmat.

– Quara nu vine cu noi? a întrebat Wang-Mu.

– Poate simte nevoia să rămână singură o vreme, a explicat Peter.

– Bine, mergeţi voi înainte, a spus Wang-Mu.

– Crezi că o să te înţelegi cu ea? a întrebat-o Peter.

– Măcar să încerc.

Peter a sărutat-o.

– I-a fost greu. Să-i spui că-mi pare rău.

– Poate-i spui chiar tu, dar mai târziu, a spus Wang-Mu.

S-a întors în navă. Quara rămăsese în faţa terminalului. Ultimele date pe care le analizase înainte de sosirea lui Peter şi Wang-Mu încă vibrau în aerul de deasupra terminalului.

– Quara, a spus Wang-Mu.

– Pleacă!

Sunetul răguşit al vocii lui Quara dovedea că plângea.

– Tot ce ţi-a spus Peter e adevărat.

– Ai venit doar ca să-mi spui asta? Să presari sare pe rană?

– Numai că el a lăudat rasa umană cam mult faţă de progresele minore pe care le-a făcut.

Quara a scâncit. Semăna cu un răspuns afirmativ.

– Mie mi se pare că el şi ceilalţi socotiseră încă de la început că *tu* eşti varelse. Şi că meriţi surghiunul fără nici o speranţă de iertare. Fără ca mai întâi să ţi se arate înţelegere.

– A, dar mă înţeleg, a spus Quara. Fetiţa distrusă de pierderea unui tată brutal, pe care ea, cu toate acestea, l-a iubit. Cea care încă este în căutarea unui substitut de tată, care reacţionează faţă de toţi

cu o furie dementă, aşa cum a învăţat de la părintele ei. Crezi că nu ştiu ce au hotărât?

– Te-au etichetat.

– Dar nu acesta este adevărul despre mine. Poate sugeram ca Doctoraşul să fie păstrat pentru cazul în care ar fi fost necesar, dar n-am sugerat să fie folosit înainte de a se încerca comunicarea cu ei. Dar Peter m-a tratat de parcă aş fi fost acel amiral.

– Ştiu, a spus Wang-Mu.

– Mda, bine. Îmi dau seama de ce eşti atât de înţelegătoare cu mine şi ştiu că am greşit. Hei, Jane ne-a spus deja că voi doi sunteţi – cum sună expresia aceea neroadă? – îndrăgostiţi unul de celălalt.

– Nu m-a umplut de mândrie felul cum s-a purtat Peter cu tine. A făcut o greşeală. I se întâmplă. Şi mie îmi răneşte sentimentele din când în când. La fel procedezi şi tu. Ai şi făcut-o adineauri. Uneori şi eu jignesc lumea. Iar alteori fac lucruri îngrozitoare fiind convinsă că am dreptate. Toţi suntem aşa. Cu toţii avem o doză de varelse în noi. Dar şi una de raman.

– Ce filozofie de viaţă dulce şi echilibrată, deşi cam şcolărească, a zis Quara.

– Atât m-am priceput şi eu, a zis Wang-Mu. Nu am educaţia ta.

– Asta e tehnica numită „fă-o să se simtă vinovată”?

– Spune-mi, Quara, dacă nu joci cu adevărat rolul tatălui tău şi nu încerci să-l reînvii, de ce *eşti* atât de pornită permanent împotriva tuturor?

Quara s-a rotit cu scaunul şi a privit-o direct pe Wang-Mu. Da, chiar plânsese.

– Chiar vrei să ştii de ce sunt animată de o furie iraţională tot timpul? (Încă nu renunţase la tonul arţăgos.) Chiar vrei să faci pe psihiatrul cu mine? Ei, atunci uite: ceea ce m-a iritat cel mai mult de când mă ştiu e că în copilărie, Quim, fratele meu mai mare, m-a bătut fără să ştie nimeni, iar acum e considerat martir şi-l vor face sfânt, dar nu se va şti vreodată cât de rău a fost şi ce lucruri îngrozitoare mi-a făcut.

Wang-Mu a rămas împietrită. Peter îi povestise despre Quim. Cum murise. Ce fel de om fusese.

– Vai, Quara, a zis ea. Îmi pare foarte rău.

Pe faţa Quarei a apărut o expresie de dezgust total.

– Eşti o proastă. Quim nu m-a atins niciodată. Eşti o proastă care se bagă unde nu-i fierbe oala, vrând, chipurile, să facă bine. Dar eşti atât de dispusă să accepţi orice explicaţie de doi bani ca să înţelegi de ce sunt atât de rea, încât dai crezare oricărei istorisiri care pare cât de cât plauzibilă. Acum, probabil că *încă* te întrebi dacă tot ce am spus era adevărat şi acum neg totul doar pentru că mă tem de consecinţe sau de nu ştiu ce. Înţelege, fetiţo, nu mă cunoşti. Şi nici nu

mă vei cunoaşte vreodată. N-am nevoie de prieteni, iar dacă aş vrea aşa ceva, n-aş apela la fătuca preferată de Peter ca să-mi fie apropiată. Vrei să-ţi explic şi mai pe înţelesul tău?

De-a lungul vieţii, Wang-Mu fusese bătută de experţi şi vorbită de rău de oameni care se pricepeau la asta. Quara îi depăşea pe oricare dintre ei, dar nu era chiar atât de iscusită, astfel că a traversat situaţia fără să clipească.

– Cu toate astea, bag de seamă, a spus ea, că, după ce l-ai defăimat pe cel mai nobil membru al familiei tale, n-ai suportat să mă laşi să cred că ai rostit adevărul. Deci tot eşti credincioasă faţă de cineva, chiar dacă e mort.

– Nu ai priceput aluzia, aşa e? a întrebat Quara.

– Eu observ că încă îmi vorbeşti, cu toate că mă dispreţuieşti şi încerci să mă jigneşti.

– Dacă aş fi peşte, tu ai fi o remora, te-ai lipi de mine şi mi-ai suge şi viaţa, nu?

– Ai putea pleca de aici şi n-ai mai fi silită să asişti la încercările mele patetice de a mă apropia de tine, a zis Wang-Mu. Dar nu pleci.

– Incredibil, a făcut Quara.

Şi-a desfăcut centura de siguranţă de la scaun, s-a ridicat şi a ieşit pe uşa care era deschisă.

Wang-Mu a urmărit-o îndepărtându-se. Peter avea dreptate. Oamenii rămâneau cea mai stranie dintre specii. Şi, din această cauză, era şi cea mai primejdioasă, cea mai lipsită de raţiune, cea mai imprevizibilă.

Cu toate acestea, în sinea ei, Wang-Mu a îndrăznit să facă o serie de previziuni.

În primul rând, era încredinţată că echipa de cercetare va reuşi să comunice cu descoladores.

A doua previziune era mai imprecisă. Mai curând o speranţă. Poate era chiar o dorinţă. Aceea că, într-o bună zi, Quara îi va spune adevărul. Că atunci rana ascunsă pe care Quara o avea se va vindeca. Că ar putea deveni prietene.

Dar în nici un caz în acea zi. Nu era nici o grabă. Wang-Mu va încerca să o ajute pe Quara, pentru că se vedea limpede că avea nevoie de ajutor şi pentru că oamenii care se aflaseră în jurul ei se săturaseră să o mai ajute. Dar ajutorul pe care trebuia să i-l acorde Quarei nu era singurul sau cel mai important lucru pe care trebuia să-l realizeze. Prioritatea era să se căsătorească cu Peter şi să înceapă viaţa alături de el. Iar alte priorităţi, mai importante decât orice altceva în acele momente, erau să mănânce şi să bea apă.

„Asta înseamnă că sunt umană”, a gândit Wang-Mu. Nu zeu. Poate că, la urma urmelor, un animal. În parte, raman. În parte, varelse. Dar mai mult raman decât varelse, cel puţin în zilele ei

fericite. Iar Peter îi semăna. Amândoi făceau parte din aceeaşi specie cu defecte, hotărâţi să rămână împreună, pentru a da naştere altor membri ai aceleiaşi specii. „Eu şi Peter vom chema câteva *aiúa* din Exterior ca să ia sub control un trup minuscul pe care l-au produs trupurile noastre, şi vom vedea dacă acest copil va fi varelse în unele zile şi raman în altele. În unele zile vom fi părinţi buni, iar în altele, vom fi nişte nemernici demni de milă. În unele zile vom fi dezesperant de trişti, iar în altele vom fi atât de fericiţi, încât ne va fi imposibil să nu ne exteriorizăm exploziv. Voi fi în stare să trec şi prin asta."

17.
„ACUM DRUMUL CONTINUĂ FĂRĂ EL"

„Am auzit cândva povestea unui om
care s-a împărţit în două.
Prima din ele nu s-a schimbat deloc;
cealaltă a tot crescut.
Partea neschimbată era mereu adevărată.
Partea care creştea era mereu nouă,
iar când povestea s-a sfârşit, m-am întrebat
care parte eram eu şi care erai tu."

Din *Şoaptele dumnezeieşti ale lui Han Qing-Jao*

În dimineaţa în care urma să aibă loc înhumarea lui Ender, Valentine s-a trezit copleşită de un gând sumbru. Venise pe Lusitania ca să fie din nou împreună cu el şi să-l ajute în muncă. Faptul că ţinea atât de mult să facă din nou parte din viaţa lui Ender îl jignise pe soţul ei, Jakt, însă el renunţase la lumea copilăriei lui ca să o însoţească. Un sacrificiu mare. Iar acum Ender dispăruse.

Dispăruse şi nu tocmai. În casa ei dormise bărbatul despre care ştia că purta *aiúa* lui Ender. Aiúa lui Ender şi faţa fratelui ei, Peter. Ascunse undeva în el, se aflau amintirile lui Ender. Dar el încă nu se atinsese de ele decât fără să-şi dea seama, iar asta ocazional. Într-adevăr, el se ascundea în casa ei pentru a reaprinde acele amintiri.

– Ce se întâmplă dacă o văd pe Novinha? A iubit-o, adevărat? o întrebase Peter imediat după sosire. A avut un sentiment cumplit de responsabilitate faţă de ea. Şi îmi fac griji pentru că, într-un fel, *sunt* căsătorit cu ea.

– Interesantă problemă de identitate, nu găseşti? îi răspunsese Valentine. Însă pentru Peter întrebarea nu fusese tot atât de interesantă. Îl îngrozea gândul că era prins în viaţa lui Ender. Se

temea, de asemenea, să ducă o viaţă măcinată de vinovăţie, aşa cum i se întâmplase lui Ender.

– Abandon familial, spusese el.

Şi Valentine îi răspunsese:

– Bărbatul care s-a căsătorit cu Novinha a murit. L-am văzut eu murind. Ea nu doreşte un soţ tânăr, care să n-o dorească, adică Peter. Viaţa îi e încărcată de suferinţă şi fără asta. Căsătoreşte-te cu Wang-Mu, părăseşte acest loc, hai, încearcă să devii un sine nou. Fii fiul adevărat al lui Ender, du viaţa pe care ar fi avut-o el dacă nevoile altora nu i-ar fi pângărit-o încă de la început.

Valentine nu şi-a putut da seama dacă el a acceptat sau nu sfatul ei. A rămas ascuns în casă, evitându-i până şi pe acei vizitatori care puteau declanşa amintiri. Au venit Olhado, Grego, Ela, dar pe rând, ca să-i prezinte lui Valentine condoleanţe pentru moartea fratelui ei, dar Peter n-a apărut în cameră. A venit în schimb Wang-Mu, acea tânără dulce care avea totuşi un soi de hotărâre oţelită în ea, care îi plăcuse destul de mult lui Valentine. Wang-Mu a jucat rolul prietenei celei îndoliate, reuşind să întreţină conversaţia, pe măsură ce fiecare dintre copiii soţiei lui Ender vorbea despre modul în care acesta le salvase familia, le binecuvântase viaţa atunci când crezuseră că nu mai pot primi nici o vorbă bună din partea cuiva.

Şi, într-un colţ al încăperii, stătea Plikt sorbind, ascultând, găsind noi elemente pentru cuvântarea pe care aştepta de o viaţă să o rostească.

„Vai, Ender, şacalii s-au înfruptat din viaţa ta vreme de trei mii de ani. Iar acum vin la rând prietenii tăi. Până la urmă, urmele de colţi de pe oasele tale vor fi chiar atât de diferite?”

Astăzi, totul se va încheia. Poate că alţii împart altfel timpul, dar pentru Valentine, Epoca Ender Wiggin se terminase. Epoca începută cu o încercare de xenocid se sfârşea cu alte xenociduri evitate sau, cel puţin, amânate. Poate acum fiinţele umane vor fi în stare să trăiască în pace alături de alte popoare, făurindu-şi un destin comun pe zeci de lumi-colonii. Valentine va scrie istoria acestui efort, aşa cum scrisese şi istoria tuturor lumilor pe care le vizitase împreună cu Ender. Va întocmi – nu un fel de oracol sau scriptură, aşa cum procedase Ender în cele trei cărţi ale lui: *Matca, Hegemonul* şi *Viaţa lui Human* – cărţi mai curând savante, citând surse bibliografice. Spera să se apropie de Tucidide, nu de Pavel sau Moise. Cu toate că scrisese totul sub pseudonimul Demostene, moştenirea ei din acele zile ale copilăriei, când ea şi Peter, primul Peter, întunecatul şi magnificul Peter, se slujiseră de cuvinte pentru a schimba lumea. Demostene va publica o carte prezentând cronicăreşte istoria implicării oamenilor în viaţa Lusitaniei, iar în ea va vorbi mult despre Ender – cum a adus coconul Mătcii, cum a intrat în familia cu rol

esenţial în relaţiile cu *pequeninos.* Dar nu va fi o carte despre Ender. Ea va vorbi despre utlanning şi framling, raman şi varelse. Ender, care era un străin oriunde s-ar fi dus, care nu aparţinea unui anume loc, slujind pretutindeni, a ales acea lume drept căminul său, nu doar pentru că exista o familie ce avea nevoie de el, ci pentru că în acel loc nu trebuia să fie numai un membru al rasei umane. Putea aparţine tribului de *pequeninos* sau stupului Mătcii. Putea fi o parte din ceva mai cuprinzător decât umanitatea.

Şi deşi nu exista nici un copil care să poarte numele lui Ender pe certificatul de naştere, aici el devenise părinte. Al copiilor lui Novinha. Şi, într-un fel, chiar al lui Novinha. Al unei copii tinere a lui Valentine. Al lui Jane, prima odraslă rezultată din împerecherea dintre două rase, acum o creatură sclipitoare şi frumoasă care trăia în copacii-mame, în reţelele digitale, în îngemănările filotice ale ansiblurilor şi într-un trup care fusese cândva al lui Ender şi care, într-un fel, aparţinuse lui Valentine, pentru că îşi amintea că se privea în oglindă şi vedea faţa aceea şi o numea a ei.

Tot el era şi tatăl acestui bărbat nou, Peter, acest bărbat puternic şi întreg. El nu era acel Peter care coborâse din nava stelară. Nu mai era tânărul cinic, răutăcios şi necioplit care păşea arogant şi clocotea de furie. Devenise complet. Dovedea cum calmul înţelepciunii antice, chiar dacă ardea la flacăra fierbinte şi dulce a tinereţii. Avea alături de el o femeie care-i era egală în spirit, virtute şi vigoare. Avea în faţă o viaţă normală. Cu adevărat fiu al lui Ender, Peter avea să-şi folosească viaţa pentru a aduce mai multă fericire, chiar dacă nu va transforma lumea în mod profund, aşa cum făcuse Ender. Pentru sine, Ender n-ar fi vrut nici mai mult, nici mai puţin. Schimbarea lumii îi atrage pe cei care-şi vor numele înscrise în cărţi. Însă fericirea este pentru cei care-şi înscriu numele în viaţa altora şi le preţuiesc mult inimile.

Valentine şi Jakt, şi copiii lor s-au strâns pe veranda casei. Wang-Mu îi aştepta.

– Mă luaţi cu voi? a întrebat fata.

Valentine i-a oferit braţul. „Cum se numeşte gradul de rudenie dintre noi? Nepoată? *Prietenă* ar fi cel mai potrivit cuvânt."

Rostirea lui Plikt despre moartea lui Ender a fost elocventă şi pătrunzătoare. Fusese un învăţăcel sârguincios al maestrului. N-a pierdut timpul cu aspecte neconcludente. A vorbit imediat despre marea lui crimă, explicând ce crezuse Ender atunci şi ce părere avusese despre faptă după ce cunoscuse fiecare pojghiţă de adevăr ce i se revelase.

– Aceasta a fost viaţa lui Ender, a spus Plikt, desfacerea pojghiţelor adevărului precum a foilor de ceapă. Doar că, spre

deosebire de mulţi dintre noi, el ştia că sub acestea nu va găsi un miez de aur. Erau doar pojghiţe de iluzii şi neînţelegeri. Important era să facă cunoscute toate erorile, toate explicaţiile autojustificative, toate greşelile, toate observaţiile contorsionate, iar apoi, nu de a găsi, ci de a *alcătui* un miez de adevăr. De a aprinde o candelă a adevărului când, de fapt, nu se putea găsi un adevăr. Acesta a fost darul lui Ender către noi, de a ne elibera de iluzia că orice explicaţie va cuprinde răspunsul definitiv pentru eternitate, pentru toţi cei care-l aud. Întotdeauna rămân lucruri ce mai trebuie învăţate.

Plikt a continuat, relatând incidente şi amintiri, anecdote şi fraze pline de sevă; oamenii adunaţi au râs, au strigat, apoi au plâns iar şi de multe ori au rămas tăcuţi ca să facă legătură între acele poveşti şi propria viaţă. „Cât de mult semăn cu Ender!”, gândeau ei din când în când, iar apoi îşi spuneau: „Slavă Cerului că viaţa mea nu e la fel!”

Valentine ştia totuşi istorisiri ce nu aveau să fie povestite, pentru că Plikt nu le cunoştea ori cel puţin nu le putea vedea cu ochiul memoriei. Acelea nu erau istorisiri importante. Ele nu dezvăluiau un adevăr intim. Erau diverse întâmplări mărunte, resturi ale anilor petrecuţi împreună. Discuţii, certuri, momente amuzante şi de tandreţe trăite pe zeci de lumi sau pe navă, în călătoriile de la o lume la alta. Iar la rădăcina tuturor, amintirile din copilărie. Copilul din braţele mamei lui Valentine. Tatăl aruncându-l în aer. Primele lui cuvinte, încercările stângace de a vorbi. Nimic din toate aceste nimicuri pentru copilaşul Ender! El avea nevoie de mai multe silabe ca să vorbească: „mama-mama. Uada-uada”. De ce-mi amintesc toate bâiguielile astea de copil mic?

Copilul cu chip dulce, dornic să trăiască din plin. Lacrimile de copil stârnite de durerea provocată de vreo cădere. Râsul lui în faţa lucrurilor simple – râsete la auzul unui cântec, la vederea unei feţe iubite, pentru că viaţa era pură şi frumoasă pentru el atunci şi nimic nu-i provoca durere. Era înconjurat de dragoste şi speranţă. Mâinile care îl atingeau erau puternice şi tandre; putea avea încredere deplină. „Vai, Ender, s-a gândit Valentine. Ce mult aş vrea ca tu să fi putut trăi în continuare o viaţă atât de încărcată de bucurii. Dar nimeni nu poate asta. Limba vine spre noi şi, odată cu ea, minciunile şi ameninţările, cruzimea şi dezamăgirea, începi să păşeşti, iar paşii te duc în afara zonei de protecţie care este căminul. Pentru a-ţi fi păstrat bucuria copilăriei, ar fi trebuit să mori de mic sau să fi trăit ca un copil, fără a mai deveni bărbat, fără să creşti. De aceea pot plânge după copilul pierdut şi totuşi să nu regret omul bun, împovărat de durere şi vinovăţie, care, cu toate acestea, a fost bun cu mine şi cu alţii şi pe care l-am iubit, şi pe care aproape că l-am cunoscut. Aproape l-am cunoscut.”

Valentine a lăsat lacrimile amintirilor să curgă în timp ce cuvintele lui Plikt o scăldau, atingând-o când şi când, dar şi lăsând-o rece, pentru că ea ştia mult mai multe despre Ender decât oricine altul şi pierduse mai mult prin dispariţia lui. Chiar mai mult decât Novinha, care stătea în faţă, cu copiii strânşi în jurul ei. Valentine a văzut cum Miro şi-a cuprins mama cu braţul, asta chiar în timp ce se ţinea de Jane, aflată de cealaltă parte a lui. Valentine a observat că Ela stătea agăţată de Olhado, căruia i-a şi sărutat mâna la un moment dat, şi că Grego, plângând, şi-a lăsat capul pe umărul ţeapăn al lui Quara, şi aceasta a întins mâna ca să-l strângă mai aproape şi să-l aline. Şi ei îl iubeau pe Ender şi îl cunoşteau; dar în suferinţa lor, ei se sprijineau unul pe altul, o familie care avea puterea de a împărţi totul, pentru că Ender fusese o părticică din ei şi îi lecuise sau măcar iniţiase acea tămăduire. Novinha va rezista şi probabil va uita furia şi glumele crude pe care i le făcuse viaţa. Pierderea lui Ender nu era cea mai mare dramă din viaţa ei; într-un fel, era cea mai mică dramă, pentru că ea îl lăsase să plece.

Valentine s-a uitat la *pequeninos,* care stăteau unii printre oameni, alţii separat. Pentru ei, locul în care urma să fie înhumat Ender era un loc sfânt de două ori. Între copacii lui Rooter şi Human, unde Ender vărsase sânge de *pequenino* pentru a pecetlui pactul dintre specii. Se legaseră multe prietenii între *pequeninos* şi oameni, deşi rămăseseră vii şi multe temeri şi duşmănii. Se stabiliseră însă punţi, iar la asta contribuise în bună măsură cartea lui Ender, care le dăduse acestor *pequeninos* speranţa că, într-o bună zi, unii oameni îi vor înţelege; speranţă care îi susţinuse până când, odată cu venirea lui Ender, devenise un adevăr.

Iar o lucrătoare lipsită de expresie stătea la mare depărtare, fără să aibă lângă ea nici om, nici *pequenino.* Ea nu reprezenta acolo decât o pereche de ochi. Chiar dacă jelea pierderea lui Ender, Matca ţinea acest lucru pentru sine. Ea va rămâne mereu misterioasă, însă şi Ender o iubise; timp de trei mii de ani fusese singurul ei prieten şi protector. Într-un fel, Ender o putea include printre copiii lui, printre copiii adoptaţi care crescuseră sub ocrotirea lui.

Plikt a spus totul în trei sferturi de ceas. A încheiat simplu:

– Chiar dacă *aiúa* lui Peter continuă să trăiască, aşa cum toate *aiúa* noastre trăiesc fără să moară, bărbatul pe care l-am cunoscut a plecat dintre noi. Corpul lui nu mai este şi, indiferent ce părţi sau fapte de-ale lui luăm cu noi, ele nu-l mai reprezintă, ci ne reprezintă pe noi, ele sunt acel Ender din noi, la fel cum mai avem alţi prieteni, dascăli, mame şi taţi, amanţi şi copii şi chiar străini înăuntrul nostru, care privesc lumea prin ochii noştri şi ne ajută să înţelegem ce poate însemna totul. Îi văd pe Ender din voi privindu-mă. Îl vedeţi pe Ender din mine privindu-vă. Şi totuşi, nici unul dintre noi nu este cu adevărat

el; avem fiecare propriul sine; cu toţii suntem nişte străini pe propriul drum. Am păşit o vreme pe acel drum cu Ender Wiggin. El ne-a arătat lucruri pe care altfel nu le-am fi văzut. Dar acum drumul merge înainte fără el. Până la urmă, el nu a fost decât un om oarecare. Dar în nici un caz mai puţin de atât.

Apoi totul s-a încheiat. Fără rugăciuni – rugăciunile se rostiseră înainte de rostirea lui Plikt, pentru că episcopul nu dorea să îngăduie ca ritualul nereligios al vorbirii în numele morţilor să facă parte din serviciul religios al Sfintei Biserici Mamă. Se terminase şi plânsul, iar suferinţa se purificase. S-au ridicat de la pământ, cei mai în vârstă greoi şi chinuit, copiii, cu exuberanţă, pornind să alerge şi să strige, drept compensaţie după ce stătuseră atâta timp ca încarceraţi. Era plăcut să auzi râsete şi exclamaţii. Era şi un mod potrivit să-ţi iei rămas-bun de la Ender Wiggin.

Valentine s-a sărutat cu Jakt şi cu copiii ei, a îmbrăţişat-o pe Wang-Mu, apoi şi-a făcut loc singură prin mulţimea celor veniţi la înmormântare. Mulţi oameni din Milagre fugiseră în alte colonii; acum, după ce planeta le fusese salvată, mulţi hotărâseră să nu rămână pe noile lumi. Căminul lor era pe Lusitania.

Alţii însă veniseră strict pentru a participa la ceremonie. Jane avea să-i ducă înapoi la căminele şi fermele lor de pe lumile virgine. Casele din Milagre aveau să se populeze din nou abia peste o generaţie sau două.

Peter o aştepta pe verandă. Valentine i-a zâmbit.

– Cred că ai o întâlnire, a zis ea.

Au ieşit din Milagre şi au pătruns în pădurea proaspăt crescută care încă nu reuşea să ascundă toate urmele incendiului recent. Au mers până au ajuns la un copac sclipitor şi lucios. Au sosit aproape în acelaşi timp cu alţii, care veneau tot de la înmormântare. Jane s-a apropiat de copacul-mamă şi l-a atins ca pe o parte din sine sau cel puţin ca pe o soră scumpă. Apoi Peter s-a aşezat alături de Wang-Mu, iar Miro a stat lângă Jane, iar preotul a căsătorit cele două perechi sub copacul-mamă, priviţi *de pequeninos.* Valentine a fost singurul martor uman al întregii ceremonii. Nimeni altcineva nu ştia de ea; socotiseră că nu se cuvenea să-i tulbure după înmormântarea lui Ender sau rostirea lui Plikt. Aceste două căsătorii puteau fi anunţate şi mai târziu.

După încheierea ceremoniei, preotul a plecat, având-u-i pe *pequeninos* drept călăuze până la ieşirea din pădure. Valentine a îmbrăţişat perechile proaspăt căsătorite, pe Jane, Miro, Peter şi Wang-Mu, le-a vorbit câteva momente fiecăruia, murmurând cuvinte de felicitare şi de rămas-bun, după care s-a tras deoparte şi a privit.

Jane a închis ochii, a zâmbit, iar apoi toţi patru au dispărut. Doar copacul-mamă a rămas în mijlocul luminişului, scăldat în lumină,

încărcat de fructe, împodobit cu flori, o sărbătorire eternă a vechiului mister al vieţii.

POSTFAŢĂ

Povestea lui Peter şi Wang-Mu a avut legătură cu Japonia încă de când am început să scriu *Xenocid* care, conform planurilor iniţiale, trebuia să cuprindă şi întregul material din *Copiii minţii.* Citeam o carte despre istoria antebelică a Japoniei şi eram intrigat de ideea că oamenii care au forţat izbucnirea războiului nu făceau parte din elita cârmuitoare şi nici din conducerea armatei japoneze, ci erau ofiţeri din eşalonul al doilea. Bineînţeles, aceştia ar fi considerat ridicolă aserţiunea că ei ar fi contribuit în vreun fel la efortul de război. Ei au propulsat războiul mai departe, nu pentru că au deţinut puterea, ci pentru că adevăraţii conducători ai Japoniei nu au dorit să suporte sentimentul de ruşine faţă de aceştia.

Analizând această chestiune, am înţeles că imaginea pe care şi-a format-o elita conducătoare despre modul în care ofiţerii din eşalonul secund percepeau ideea de onoare i-a silit să nu dea înapoi, făcându-i să-şi proiecteze propriile concepţii despre onoare asupra subordonaţilor, care ar fi putut să nu reacţioneze pozitiv la hotărârea de retragere sau de reducere a efortului de război, aşa cum se temeau ofiţerii superiori. Aşadar, dacă ar fi încercat cineva să împiedice escaladarea războiului de agresiune declanşat de Japonia împotriva Chinei şi Indochinei şi, în cele din urmă, împotriva Statelor Unite, ar fi trebuit să fie schimbate, nu convingerile ofiţerilor din eşalonul secund, ci acelea ale ofiţerilor superiori privind atitudinea probabilă a ofiţerilor cu rang mai mic. În acest fel, nu era nevoie ca să facă cineva încercarea de a-i convinge pe ofiţerii superiori că efortul de război era o greşeală şi o întreprindere sortită eşecului – aceştia ştiau deja acest lucru, dar preferau să-l ignore din teama de a nu fi consideraţi nedemni. Ar fi fost mai bine dacă încerca cineva să-i convingă pe ofiţerii superiori că aceia din eşaloanele inferioare, a căror bună părere era esenţială pentru sentimentul lor de onoare, nu îi vor condamna în situaţia în care ar ordona retragerea din faţa unei forţe irezistibile, ci mai curând îi vor onora pentru că au contribuit la independenţa propriei naţiuni.

Când am dezvoltat ideea, mi-am dat seama că o asemenea cale era prea directă şi nu putea fi urmată. Trebuia să se demonstreze nu numai că părerile ofiţerilor de la eşalonul doi se schimbaseră, ci să se găsească şi motivele plauzibile privind această modificare de atitudine. Cu toate acestea, m-am întrebat: dar dacă un gânditor sau

un filozof cu renume şi influenţă, care ar fi fost perceput ca trăind „în interiorul” culturii elitei militare, ar fi reinterpretat istoria în aşa fel încât să transforme în profunzime percepţia militarilor privind un mare comandant în caz de război? Au mai existat astfel de idei transformatoare – ba au existat chiar şi în Japonia care, în ciuda aparentei rigidităţi a culturii sale şi probabil a vieţii sale îndelungate dincolo de graniţele culturii chineze, a fost naţiunea ce a înregistrat succesul cel mai spectaculos în ceea ce priveşte adoptarea şi adaptarea ideilor şi obiceiurilor străine ca şi cum acestea ar fi constituit o credinţă sau o practică îndelungată, păstrând astfel imaginea de rigiditate şi continuitate, deşi, în realitate, fiind extrem de flexibilă. O anumită idee ar fi putut pătrunde în cultura militară, convingând elita că războiul nu mai era necesar sau de dorit; dacă acest lucru s-ar fi petrecut înainte de Pearl Harbor, Japonia s-ar fi putut retrage din războiul de agresiune împotriva Chinei, şi-ar fi consolidat poziţia şi ar fi încheiat pacea cu Statele Unite.

Dacă acest lucru ar fi fost benefic sau nu este o altă chestiune, desigur. Evitarea războiului care a produs atâtea pierderi umane şi orori, fără a mai vorbi de lansarea bombelor incendiare asupra oraşelor japoneze şi sfârşind cu utilizarea armelor nucleare pentru prima şi, până în prezent, ultima oară în istorie, ar fi fost un beneficiu ce nu se poate contesta; dar nu trebuie să uităm că prin pierderea războiului s-a ajuns la ocuparea Japoniei de către americani şi impunerea cu forţa a ideilor şi practicilor democratice, care au contribuit la înflorirea culturii japoneze şi la dezvoltarea economiei, lucru care nu ar fi fost posibil sub conducerea elitei militariste. Din fericire, istoria nu se poate rejuca, pentru că, într-un asemenea caz, ar trebui să alegem: sacrifici calul pentru a face clei din oasele lui?

În orice caz, am ştiut atunci că cineva – la început am crezut că acest personaj va fi Ender – va trebui să meargă de la o lume la alta în căutarea sursei esenţiale a puterii din cadrul Congresului Stelar. Cine trebuia să fie convins să se răzgândească pentru a transforma cultura Congresului în aşa măsură încât Flota Lusitania să fie oprită? Întrucât pentru mine această problemă pornea de la analiza istoriei Japoniei, am socotit că în carte un oarecare rol trebuie să fie jucat de o cultură japoneză dintr-un viitor îndepărtat. Aşa se face că Peter şi Wang-Mu ajung pe planeta Vântul Divin.

O altă idee m-a condus tot spre Japonia. Am vizitat întâmplător nişte prieteni buni din Utah, Van şi Elizabeth Gessel, la scurt timp după ce Van, profesor de limba japoneză la Brigham Young University, cumpărase un CD cu titlul *Muzica lui Hikari Ōe.* Van a pus discul – o muzică puternică, evocatoare a tradiţiei matematice occidentale – şi mi-a povestit câte ceva despre compozitor. Hikari Ōe, mi-a zis el, are leziuni la creier, este retardat mintal; dar, când vine vorba de muzică,

este foarte dotat. Tatăl lui, Kenzaburō Ōe, a primit recent Premiul Nobel pentru Literatură; şi deşi Kenzaburō Ōe a scris multe romane, cele mai bune opere ale sale şi aproape sigur cele pentru care i s-a acordat premiul sunt cele care tratează relaţia cu copilul său suferind, descriind atât durerea de a avea un asemenea copil, cât şi bucuria de a descoperi adevărata natură a acestuia, dezvăluind în acelaşi timp natura reală a părintelui care îl iubeşte.

Am simţit imediat o puternică apropiere de Kenzaburō Ōe, nu pentru că scrierile mele ar semăna în vreun fel cu ale lui, ci pentru că şi eu am un copil cu leziuni pe creier şi am urmat propriul drum pentru a-i face loc în viaţa mea. Ca şi Kenzaburō Ōe, mi-a fost imposibil să nu-mi introduc copilul în lucrările mele; el apare mereu. Şi totuşi, acest sentiment de înrudire m-a făcut să evit lectura romanelor lui, pentru că m-am temut că s-ar putea ca el să aibă despre astfel de copii idei pe care nu le-aş putea accepta şi atunci m-aş simţi jignit sau furios; ori că ideile ar putea fi atât de convingătoare şi de aproapiate de adevăr, încât aş fi silit să rămân mut, nemaiavând nimic de adăugat. (Aceasta nu e o teamă nejustificată. Aveam în lucru o carte intitulată *Genesis,* în baza unui contract cu editorul meu, când am citit romanul *Ancient of Days [Din vremuri străbune]* de Michael Bishop. Deşi acţiunile celor două cărţi, a lui şi a mea, nu se asemănau deloc, decât că tratau problema unor oameni primitivi care trăiesc în vremuri moderne, ideile lui Bishop erau atât de adevărate, iar scriitura lui atât de convingătoare, încât am hotărât să reziliez acel contract; la acea dată nu puteam scrie cartea şi probabil că nici n-o voi mai putea scrie în forma aceea.)

Apoi, după ce scrisesem primele trei capitole din prezentul volum, mă aflam la casa dintr-o librărie din Greensboro, Carolina de Nord, când am văzut expus într-o vitrină un exemplar dintr-o carte în format mic, intitulată *Japonia, ambiguitatea şi eu.* Autorul: Kenzaburō Ōe. Nu-l căutasem, dar mă găsise el pe mine. Am cumpărat cartea şi am dus-o acasă.

A stat neatinsă pe noptieră vreme de două zile. Apoi am avut o noapte de insomnie şi mă pregăteam să încep scrierea capitolului patru, cel în care Wang-Mu şi Peter intră pentru prima oară în contact cu cultura japoneză a planetei Vântul Divin (în oraşul pe care l-am denumit Nagoya, deoarece acolo, în anii '70, fratele meu Russell a lucrat cu misionarii mormoni). Am văzut cartea lui Ōe, am ridicat-o şi am citit primele pagini. Ōe vorbeşte în primele pagini despre relaţia lui de durată cu Scandinavia, după ce a citit, când era copil, traduceri (sau mai curând, adaptări) ale unei serii de poveşti scandinave despre un personaj pe nume Nils.

M-am oprit imediat din lectură, pentru că, până atunci, nu mă gândisem la vreo similitudine între Scandinavia şi Japonia. Însă am

realizat instantaneu că japonezii şi scandinavii erau popoare de Margine. Au apărut în lumea civilizată din umbra (ori e lumea orbită de strălucire?) unei culturi dominante.

M-am gândit la alte popoare de Margine – la arabi, care au găsit o ideologie ce le-a conferit puterea de a trece prin lumea romană, care este copleşitoare din punct de vedere cultural; la mongoli, care au fost uniţi îndeajuns de mult ca să cucerească, iar apoi să fie înghiţiţi de China; la turci, care au pornit furtunos de la marginea lumii musulmane, ajungând în centrul ei, iar apoi au doborât ultimele vestigii ale lumii romane, şi totuşi s-au scufundat din nou, devenind un popor de Margine, în umbra Europei. Toate aceste naţiuni de Margine, chiar în vremea când au domnit asupra unor civilizaţii în umbra cărora trăiseră cândva, nu au reuşit niciodată să se debaraseze de sentimentul că nu aparţineau unei anumite lumi, de teama că propria cultură era iremediabil inferioară şi de rangul doi. Rezultatul a fost că ele au devenit în acelaşi timp prea agresive şi s-au extins peste măsură, crescând dincolo de graniţele pe care nu le puteau consolida şi apăra, abandonând tot ce era cu adevărat puternic şi proaspăt în culturile lor, păstrând în acelaşi timp doar accesoriile exterioare de independenţă. Stăpânitorii din dinastia Manchu din China, de pildă, au pretins că rămân departe de poporul peste care domneau, hotărâţi să nu fie înghiţiţi de stomacul atoatedevorator al culturii chineze, însă urmarea nu a fost dominaţia membrilor dinastiei Manchu, ci marginalizarea inevitabilă a acestora.

În istorie au existat puţine naţiuni cu adevărat de Centru. Egiptul a fost una dintre ele şi a rămas astfel până când a fost cucerit de Alexandru cel Mare; chiar şi atunci, şi-a păstrat într-o oarecare măsură poziţia centrală, asta până când puternica idee a Islamului a doborât-o. Mesopotamia a ocupat aceeaşi poziţie o vreme, dar, spre deosebire de Egipt, oraşele Mesopotamiei nu s-au putut uni ca să controleze teritoriile exterioare. Drept urmare, au fost cucerite şi dominate mereu de naţiuni de Margine. Poziţia de naţiune de Centru i-a conferit Mesopotamiei puterea de a-şi înghiţi, vreme îndelungată, cuceritorii, până când, într-un târziu, a devenit o provincie periferică ce a trecut din mâinile romanilor în cele ale părţilor şi înapoi. În ceea ce priveşte Egiptul, rolul său de naţiune de Centru a fost anulat de Islam.

China şi-a ocupat târziu locul ca naţiune de Centru, dar a avut un succes uimitor. A urmat un drum lung şi însângerat până să realizeze unitatea, dar, odată obţinută, această unitate s-a păstrat, măcar din punct de vedere cultural, dacă nu politic. Domnitorii Chinei, la fel ca şi cei ai Egiptului, au ajuns să controleze interiorul, dar, tot ca Egiptul, au încercat rareori, şi nu au reuşit niciodată să instaureze o dominaţie de durată asupra unor naţiuni străine.

Convins de această idee, precum şi de altele care s-au dezvoltat din ea, am conceput o discuţie între Wang-Mu şi Peter în care Wang-Mu îi spune ce părere are ea despre naţiunile de Centru şi de Margine. M-am dus la computer şi mi-am făcut nişte note privind această idee, care a inclus următorul pasaj:

Popoarele de Centru nu se tem că îşi pierd identitatea. Ele sunt convinse că toate popoarele vor să fie ca ele, că ele reprezintă civilizaţia superioară şi că orice altceva nu reprezintă decât imitaţii neconvingătoare sau greşeli trecătoare. Lucru destul de ciudat, aroganţa conduce la umilinţa de rând – ele nu calcă ţanţoş, nu se laudă şi nu se fălesc, deoarece nu au nevoie să-şi dovedească superioritatea. Ele se transformă treptat şi doar prefăcându-se că nu se modifică deloc.

Pe de altă parte, popoarele de Margine ştiu că nu reprezintă cea mai înaltă civilizaţie. Uneori, ele întreprind raiduri şi fură, apoi rămân să cârmuiască -vikingii, mongolii, turcii, arabii – iar alteori suferă transformări radicale pentru a rămâne în competiţie -grecii, romanii, japonezii – iar alteori rămân în urmă, ruşinate. Dar când se află în ascensiune, ele devin de nesuferit, pentru că sunt nesigure de valoarea lor şi, prin urmare, trebuie să se laude, să se dea în spectacol şi să-şi dovedească forţa mereu – până când, în cele din urmă, se simt Popoare de Centru. Din păcate, această complacere într-o astfel de situaţie le distruge, pentru că ele nu sunt Popoare de Centru, iar faptul că te simţi de Centru nu te face să fii de Centru. Popoarele de Margine care triumfă nu rezistă. Precum Egiptul şi China; ele se sting, precum arabii, turcii, vikingii şi mongolii după victoriile obţinute.

Japonezii însă au devenit un popor de Margine permanent.

Am făcut de asemenea speculaţii despre America, alcătuită din refugiaţi ai popoarelor de Margine, dar care, cu toate acestea, s-au comportat ca o naţiune de Centru, controlând (cu brutalitate) teritoriile interioare, dar cochetând doar scurtă vreme cu ideea de a-şi face un imperiu, fiind mulţumită să fie centrul lumii. Cel puţin o vreme, America a dovedit aceeaşi aroganţă ca şi China – presupunând că toată lumea doreşte să fie ca ea. Iar eu m-am întrebat dacă, aşa cum a fost cazul Islamului, o idee puternică poate face o naţiune de Margine să devină una de Centru. Aşa cum arabii au pierdut controlul asupra noului Centru Islamic, care a fost dominat de turci, tot astfel cultura engleză originală a Americii ar putea fi îndulcită sau adaptată, în vreme ce puternica naţiune numită America rămâne în Centru; aceasta e o idee pe care încă o analizez şi al cărei adevăr încă nu-l pot evalua, întrucât, în mare parte, el va fi cunoscut în viitor, iar acum nu

pot decât să fac presupuneri. Rămâne însă valabil că ideea de naţiuni de Centru şi de Margine este interesantă şi cred în ea, în măsura în care o înţeleg.

După ce mi-am notat gândurile, în noaptea următoare am început să scriu capitolul. Îi adusesem pe Wang-Mu şi pe Peter la încheierea mesei de la restaurant şi eram pregătit să îi pun să întâlnească un personaj japonez pentru întâia oară. Numai că era ora 4 dimineaţa. Kristine, soţia mea, care se trezise să se ocupe de Zina, copilul nostru de patru ani, a luat fragmentul de capitol din mâinile mele şi l-a citit. Când tocmai mă pregăteam de culcare şi ea aproape adormise, şi-a revenit brusc şi mi-a povestit un vis pe care îl avusese în acele câteva momente de somn. Visase că japonezii de pe Vântul Divin păstrau cenuşa strămoşilor în medalioane sau amulete pe care le purtau la gât; iar Peter se simţea rătăcit pentru că avea doar un strămoş şi că va muri când şi acel strămoş va dispărea. Mi-am dat seama imediat că trebuia să folosesc acea idee; după aceea, m-am aşezat în pat, am luat cartea lui Ōe şi am început s-o citesc.

Imaginaţi-vă uimirea mea când, după primul pasaj în care îşi prezintă sentimentele faţă de Scandinavia, Ōe se lansează în analize privind cultura şi literatura japoneză care dezvoltă în mod explicit exact ideea care îmi apăruse în minte doar citind acele fraze de început despre Nils ce nu păreau să aibă nici o legătură cu ceea ce avea să urmeze. El, un om care studiase şi se ocupase de popoarele periferice (de Margine) ale Japoniei, în special Okinawa, vedea Japonia drept o cultură care era în pericol de a-şi pierde Centrul. Literatura japoneză serioasă, spunea el, decădea tocmai din pricină că intelectualii japonezi „acceptau” şi „lansau” idei occidentale, fără a crede neapărat în ele. Ei erau prinşi într-un curent la modă, ignorând acele idei puternice, inerente în cultura Yamato (autentic japoneză), care i-ar conferi Japoniei forţa de a deveni o naţiune de Centru de sine stătătoare. În fraza lui, chiar a folosit cuvintele de „centru” şi „margine”:

„Scriitorii postbelici au căutat totuşi o cale diferită, care să conducă Japonia către un loc situat, nu la centru, ci la margine” (pp. 97-98).

Ideea lui nu coincide cu a mea, dar conceperea lumii, cu naţiuni de centru şi de margine, era în armonie.

Preocupările lui Ōe despre literatură m-au uimit, deoarece, ca şi el, eu fac parte dintr-o cultură de „margine”, care „acceptă” şi „primeşte” idei de la cultura dominantă, şi care este în primejdia de a-şi pierde imboldul de a deveni propriul centru. Mă refer la cultura mormonă, care s-a născut la marginea Americii şi care de mult este

mai mult americană decât mormonă. Literatura considerată „serioasă” din cultura mormonă a fost formată integral din imitaţii, majoritatea patetice, dar uneori de calitate acceptabilă, ale literaturii „serioase” a Americii contemporane, care, în sine, este o literatură decadentă, derivativă şi irelevantă, ce are un public care să dea crezare sau să se sinchisească de povestiri sau care să fie capabil de o transformare autentică la nivelul comunităţii. Şi, ca şi Ōe – sau permiteţi-mi să spun că în această privinţă cred că-l înţeleg corect pe Ōe – văd izbăvirea (sau, discutabil, crearea) unei literaturi mormone doar în respingerea literaturii americane considerate în prezent „serioase” (dar, în realitate, frivole) şi înlocuirea acesteia cu una care să reflecte criteriile de *junbungaku* ale lui Ōe:

„Rolul literaturii – în măsura în care omul este, evident, o fiinţă istorică – este de a crea un model al unei epoci contemporane care să cuprindă trecutul şi viitorul, precum şi un model al oamenilor care trăiesc în acel veac” (p. 66).

Scriitorii mormoni de literatură „serioasă” nu au încercat niciodată un model al oamenilor care trăiesc în cultura noastră din acest veac. Sau, mai curând, au încercat, dar niciodată din interior: postura de scriitor implicat (ca să folosesc termenul lansat de Wayne Booth) a fost întotdeauna sceptică şi Exterioară, şi mai puţin critică şi din Interior; eu cred că nici o literatură naţională adevărată nu poate fi scrisă de cei a căror valoare se naşte din exteriorul culturii naţionale.

Însă eu nu scriu exclusiv sau în primul rând literatură mormonă. Sunt un scriitor de literatură science fiction, care scrie pentru o comunitate de cititori – de asemenea o cultură de Margine, deşi una care transcende graniţele naţionale. De bine, de rău, sunt un american care scrie literatură americană pentru publicul american. Dar, în esenţă, sunt o fiinţă umană care scrie literatură umană pentru un public uman, aşa cum procedăm toţi cei care am îmbrăţişat această meserie. Există momente când şi aceasta mi se pare o cultură marginală. Noi, care manifestăm o dorinţă pătimaşă de a ne conecta cu cineva când suntem singuri, de a stăvili moartea în timp ce îi venerăm puterea irezistibilă, de a ne arăta indiferenţa în timp ce ne amestecăm în viaţa altora, de a ne păstra secretele în timp ce le demascăm pe ale altora, de a fi indivizi unici, singulari într-o lume în care oamenii seamănă până la confundare, noi suntem cu adevărat străini între toate plantele şi animalele care, spre deosebire de noi, îşi cunosc locul, iar dacă se gândesc la Dumnezeu, nu şi-L închipuie ca pe o imagine a lor şi nici pe ele ca semănând leit cu El. Suntem foarte periculoşi, la fel ca acele regate de Margine, suntem gata să erupem

şi să explodăm către orice regat necucerit, în efortul de a deveni noi înşine un centru.

Ceea ce caută Kenzaburō Ōe pentru literatura japoneză caut şi eu pentru literatura americană, cea mormonă, pentru science fiction, pentru literatura umană, însă asta nu se face întotdeauna în modul cel mai vădit. Când explorează problema sensului vieţii în faţa morţii, Shasaku Endo adună o serie de personaje din Japonia contemporană, însă influenţele magiei, ştiinţei şi religiei nu sunt niciodată departe de miezul operei sale; deşi nu pretind că mă ridic la nivelul de măiestrie al lui Endo în ceea ce priveşte povestirea, aş putea întreba: în acest roman nu m-am confruntat cu aceleaşi probleme, folosind aceleaşi unelte? Oare *Copiii minţii* eşuează ca *junbungaku* doar din cauza plasării într-un viitor îndepărtat? Romanul meu *Băieţi pierduţi* e singurul dintre creaţiile mele care poate aspira la seriozitate şi asta doar în măsura în care este o oglindă precisă a vieţii din 1983 din Greensboro, Carolina de Nord?

Îndrăznesc să accentuez cuvintele laureatului la premiul Nobel sugerând că se poate crea cu uşurinţă „un model de epocă contemporană care să cuprindă trecutul şi viitorul” prin intermediul unui roman care creează minuţios şi fidel o societate din alt timp şi loc, prin contrast cu care epoca noastră se revelează cu claritate? Ori trebuie să declar un anti-junbungaku şi să atac o afirmaţie pe care o aprob şi să mă prefac că mă îndepărtez de o ţintă pe care şi eu o urmăresc? Să fie incompletă viziunea lui Ōe despre literatura cu semnificaţie reală? Ori sunt eu participant la literaturi marginale, tânjind după centru, dar fiind condamnat să nu ajung niciodată în acel loc al păcii, care cuprinde totul?

Poate de aceea Străinul şi Celălalt sunt atât de importanţi în toate scrierile mele (deşi niciodată în mod voit sau planificat), chiar în timp ce povestirile mele afirmă de asemenea importanţa Membrului şi Familiarului; însă nu acesta este, în felul său, un model al epocii contemporane, care cuprinde atât trecutul, cât şi viitorul; nu sunt eu, cu propriile contradicţii interne prins între Interior şi Exterior, între Membru şi Străin, un model al oamenilor care trăiesc în această epocă? Există măcar un decor în care autorul poate spune povestiri adevărate?

Când citesc *Râul adânc* al lui Shusaku Endo, mă simt un străin în această lume. Lucruri cu care cititorii japonezi rezonează, care dau aprobator din cap şi spun: „Da, aşa a fost, aşa e pentru noi”, îmi rămân străine şi atunci îmi zic: Aşa trăiesc ei asta? Aşa simt ei? Nu extrag la fel de multe valori când citesc un roman care descrie secolul contemporan al altuia? Nu învăţ la fel de mult din Austen, ca şi din Tyler? Din Endo, ca şi din Russo? Nu e lumea Străinului şi a Celuilalt la fel de importantă pentru mine ca să înţeleg ce înseamnă să fii uman,

ca şi lumea în care de fapt trăiesc? Şi atunci nu e posibil ca eu să creez un mediu viitor care să aibă la fel de multă forţă pentru a se adresa cititorilor contemporani, dar şi mediilor acelor scriitori a căror epocă contemporană aparţine altei ere sau ţări?

Probabil că toate mediile sunt deopotrivă produsele imaginaţiei, indiferent dacă trăim în mijlocul lor sau le inventăm. Poate pentru un alt japonez, *Râul adânc* conţine aproape la fel de mult straniu ca şi pentru mine, deoarece chiar Endo diferă în mod inevitabil de toţi ceilalţi japonezi. Probabil că fiecare scriitor care creează minuţios o lume fictivă va construi în mod inevitabil şi o oglindă a propriului timp şi totuşi va alcătui o lume pe care, în afară de el, nimeni nu a vizitat-o vreodată; doar amănuntele nesemnificative legate de nume de locuri, date şi de oameni celebri fac distincţia între un univers inventat ca acela din *Copiii minţii* şi universul „real” descris în *Râul adânc.* Endo realizează asta, iar eu aspir să realizez acelaşi lucru: Să oferim cititorului o experienţă de realitate convingătoare, străpungând în acelaşi timp carapacea detaliului şi pătrunzând către structura cauzalităţii şi semnificaţiei pe care sperăm mereu să le trăim în lumea reală, dar pe care nu le trăim niciodată. Cauzalitatea şi semnificaţia sunt întotdeauna imaginate, indiferent cât de minuţios „creăm un model al epocii contemporane”. Dar dacă ne imaginăm bine, şi nu ne mulţumim doar să „acceptăm” şi să „primim” ceea ce ne oferă cultura din jurul nostru, oare nu creăm *junbungaku?*

Nu cred că uneltele literaturii science fiction sunt mai puţin adecvate pentru a crea *junbungaku* decât cele ale literaturii serioase contemporane, deşi, desigur, noi, mânuitorii acestor instrumente nu reuşim întotdeauna să le utilizăm cu folos. Spunând aceasta, poate mă autoamăgesc; ori s-ar putea ca opera mea să nu aibă puterea necesară pentru a dovedi ce este posibil în sânul literaturii noastre. Un lucru este sigur: comunitatea cititorilor de science fiction include la fel de mulţi gânditori serioşi şi exploratori ai realităţii ca şi orice altă comunitate literară din care am făcut parte. Dacă o literatură mare cere un public larg, publicul este pregătit, iar neputinţa de a realiza o astfel de literatură trebuie să fie reproşată scriitorului.

De aceea mă voi strădui în continuare să creez *junbungaku,* făcând comentarii privind cultura contemporană în formă alegorică sau simbolică, la fel cum procedează, conştient sau nu, toţi scriitorii de science fiction. Alţii vor decide dacă vreuna dintre operele mele se ridică într-adevăr la statutul de seriozitate autentică spre care tinde Ōe, pentru că, indiferent de calitatea scriitorului, trebuie să existe şi un public care să recepteze opera înainte ca ea să capete forţă transformatoare; eu depind de un public viguros care poate descoperi dulceaţă şi lumină, frumuseţe şi adevăr, dincolo de capacitatea pe care o are artistul, de unul singur, de a le crea.